

Σ. ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΗ

MARIA
DENTH

4

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΟΥ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ"

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
"ΕΛΛΗΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,"

ΜΑΪΟΣ 1935

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΛΥΘΗΙ ΘΑΝΕΟΥΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΑΡΙΑ ΡΕΝΤΗ

Σ. ΑΚΡΟΠΟΛΙΤΗ

ΜΑΡΙΑ ΡΕΝΤΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ 1-7800

ΗΜΕΡΟΜ. 16-8-85

ΑΡΙΘ. 36047

ΑΘΗΝΑΙ

1935

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΙΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΛΙΒΑΝΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΠΑΝΕΒΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ Ο ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

Τὸ περίλαμπρο ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνάκτορο τῶν Δουκῶν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν, ἔχει ἀλλάξει κύριο. Μία ἡγεμονία ὀκτῶ σχεδὸν δεκαετηρίδων, ἡ ἡγεμονία τῶν Καταλανῶν, ἔχει συντιβῆ καὶ τὸ ἀνάκτορο φιλοξενεῖ τώρα τὸν Φλωρεντινὸν ἄρχοντα τῆς Κορίνθου Ραινέριον Ἀτζαγιῶλη, τὸν ὥραϊο καὶ εὐγενικὸ κατακτητὴ τῆς περιφημοτέρας τῶν πόλεων.

Κατάφωτο τὸ ἀνάκτορο, παρουσιάζει τὴ βραδυὰ πού μεταφέρουμε σ' αὐτὸ τοὺς ἀναγνώστας μας, τὴν ὄψιν ἐνὸς στρατιωτικοῦ κέντρου, διευθύνοντος μάχην εἰς τὴν κρισιμώτερη φάσιν της. Μισθωτοὶ στρατιῶτες, πού ἔδιναν, ὅπως ἦσαν ζωσμένοι ἀπὸ τὸ χαλκὸ, τὴν ἐντύπωσιν κινητῶν φρουρίων, ἐφρουροῦσαν στάς εἰσόδους καὶ τοὺς διαδρόμους. Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ ἀνακτόρου ὁ κατακτητὴς περιτριγυρίζεται ἀπὸ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἐπιτελεῖς του, ἐνῶ ἀξιωματοῦχοι ἄλλοι καὶ ἀγγελιοφόροι πηγαίνον ἐρχονται ἔφιπποι καὶ γίνονται ἀμέσως δεκτοὶ στὴ συγκέντρωσιν, πού δίνει τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ἡγεμονικῆς δεξιώσεως σὲ βράδυ μεγάλης γιορτῆς.

Εἶνε πραγματικὰ βράδυ μεγάλης γιορτῆς, ἡ βραδυὰ αὐτή. Ὁνειρο πέντε καὶ πλέον χρόνων, τὸ ὄνειρο τοῦ Ραινέριου

ΤΥΠΟΙΣ : Γ. Π. ΞΕΝΟΥ
ΒΙΡΓΙΝ. ΜΠΕΝΑΚΗ 9- ΑΘΗΝΑΙ

Ἀτζαγιώλη νὰ κατακτήσῃ τὸ περιφημότερο δουκάτο τῆς Ἀνατολῆς, τὴν κοσμοξακουσμένη Ἀθήνα, ἔχει πραγματοποιηθῇ. Οἱ τελευταῖοι Καταλάνοι, νικημένοι ἀπὸ τὸ στρατό του ἐγκαταλείπουν τὴν Ἀττική καὶ φεύγουν ἀσύντακτοι πρὸς τὴν Πελοπόννησο. Μερικὰ δευτερεύοντα καὶ ἀσήμαντα φρούρια τοῦ Δουκάτου ἀντέχουν ἀκόμη, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἡ παράδοσις εἶνε ζήτημα ὥρων. Ἀκριβῶς, ἄλλως τε, τίς ἐναντίων τῶν ἐπιχειρήσεις διευθύνει ὁ Ραινέριος μέσα ἀπὸ τὸ ἀνάκτορό του, ἔχοντας γύρω του τοὺς ἐπιτελεῖς του. Κάθε λίγα λεπτὰ ἔρχεται καὶ μιὰ πληροφορία, κάθε λίγα λεπτὰ φεύγει καὶ μιὰ διαταγή. Ὁ νέος ἡγεμὼν, βιάζεται νὰ στερεώσῃ τὴ νέα του κατὰκτησι.

Εἶνε ἀρκετὰ προχωρημένη ἡ ὥρα καὶ ὁ Ραινέριος ἐτοιμάζεται νὰ ἀποσυρθῇ, ὅταν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς προσωπικῆς του φρουρᾶς, παρουσιάζεται.

— Εὐγενέστατε Ἀρχων...

— Τί εἶνε Δάρδανε;

— Ἡ Δέσποινα Μαρία Ρέντη, ἐπιθυμεῖ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν γαληνότητά σας...

Τὸ ὄνομα, δὲν ἐπροκάλεσε στὴν ἀρχή, καμμιὰ συγκίνησι. Ἐπροκάλεσε, ὅμως, συγκίνησι, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ γεγονὸς τῆς ἐπισκέψεως μιᾶς γυναικός, τῆς πρώτης Ἀθηναίας, ποὺ θὰ παρουσιαζόνταν στὸ νέο ἡγεμόνα. Καὶ αὐτό, ἔκαμε τὸν ὑπερήφανο Φλωρεντινὸ νὰ δώσῃ ἀμέσως τὴ συγκατάθεσί του, ἐνῶ οἱ ἀξιώματικοὶ του παραμέριζαν, κάνοντας δίοδο γιὰ τὴν ἀπροσδόκητη ἐπισκέπτρια. Πρὶν περάσουν λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, ἡ αἴθουσα τοῦ ἀνακτόρου ἐστολίσθη μετὰ τὴν ἐκπαγλὴ ὁμορφιά τῆς Ἀθηναίας κόρης.

Περισσότερο ὑπερήφανη καὶ ἀγέρωχη ἀπὸ τὸν κατακτητὴ, ἐπροχώρησε πρὸς αὐτόν.

— Εἶμαι ἡ Μαρία Ρέντη! Εἶπε, χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὴ κίνησι σεβασμοῦ καὶ ὑποταγῆς.

Ὁ Ραινέριος, ὕψωσε ὀργίλα τὰ βλέμματα πρὸς τὴν ὑπερήφανη γυναῖκα, ἀλλὰ ἡ ὀργὴ ὑπεχώρησε πρὸ τῆς ὁμορφίας. Ἡ

Μαρία ὥρθωνε ὑπερήφανα τὰ δεκαοκτὼ τῆς χρόνια μπρὸς τὸν πολεμιστὴ ἡγεμόνα. Κυπαρισσένιο τὸ κορμί της, νόμιζες πὼς θ' ἀγγίξῃ τὴν ὀροφή. Φλόγες τὰ μεγάλα κατάμαυρα μάτια της, ἐπυρπολοῦσαν τὴν κατάφωτη αἴθουσα κι' ἡ φωνὴ της, μουσικὴ ποὺ κατέβαινε ἀπὸ συναυλία ἀγγέλων, σκόρπιζε γλυκοὺς ἤχους στὸ ἀνάκτορο τοῦ Ἀτζαγιώλη.

Ὁ Ραινέριος, εἶχε καρφώσει τὰ μάτια του ἐπάνω της, σὰν σὲ θεϊκὴ ὀπτασία. Ἐκείνη, μὴ προσέχοντας στὴν ἐντύπωσι ποὺ ἐπροκάλεσε ἡ ἐμφάνισίς της, ἐξηκολούθησε.

— Εἶμαι ἡ κόρη τοῦ Δημητροῦ Ρέντη, ποὺ οἱ στρατιῶτες σας ἐπίασαν ἀπόψε...

Ὁ Ραινέριος οὔτε μπόρεσε νὰ ἀντιληφθῇ τίς πρώτες ἐκεῖνες στιγμές, περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἡ μουσικὴ τῆς φωνῆς της ἐπλημμύριζε τ' αὐτιά του, χωρὶς νὰ ξεχωρίζῃ λέξι, ἀν καὶ ἤξερε καλὰ τὴ γλῶσσα τῆς ὥραιας Ἀθηναίας καὶ ἡ ὁμορφιά της σταματοῦσε τὴ λειτουργία τῆς σκέψεως. Μπρὸς στὰ ἀγάλματα τῆς Ἀκροπόλεως, μπρὸς στίς μαρμάρινες κόρες τοῦ Ἐρεχθεῖου, δὲν εἶχε σταθῇ μετὰ μεγαλείτερη ἔκστασι.

Ἡ Μαρία, ποὺ περίμενε κάποια ἀπάντησι στὰ πρώτα τῆς λόγια καὶ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ μαντέψῃ ποῖα τρικυμία εἶχε κινήσει στὴν ψυχὴ τοῦ κατακτητοῦ, δὲν ἀνέχθηκε τὴ σιωπὴ του. Ἐπροχώρησε δυὸ βήματα ἀκόμη, ὠρθώθηκε μπρὸς του τόσο κοντὰ ὥστε νὰ ἐγγίξῃ σχεδὸν τὸ κορμί του καὶ μετὰ φωνὴ παλλομένη τώρα ἀπὸ ὀργή, ἐφώνασε:

— Ὑπερήφανε κατακτητὴ, στὴν πατρίδα μας καὶ οἱ μεγάλοι καταδέχονται τοὺς μικροὺς καὶ οἱ μικροὶ δὲν φοβοῦνται τοὺς μεγάλους. Ξέρουν νὰ ὑποτάσσωνται στοὺς Ἀρχοντας, ὅταν εἶνε εὐγενικοὶ καὶ δίκαιοι, ξέρουν νὰ πολεμοῦν καὶ στὸ πλευρό τους ἀκόμη, ὅταν ἀγαποῦν τὸ λαό τους, ἀλλὰ καὶ ξέρουν νὰ τοὺς πολεμοῦν ἀλύπητα, ὅταν οἱ ἄρχοντες τοὺς περιφροῦν...

Εἶχε σηκώσει τὰ μάτια της στὸν Ἀτζαγιώλη ὅσο μιλοῦσε καὶ τώρα μόλις ἀντιλαμβάνονταν πὼς εἶχε ἀπέναντί της ἓνα νέο καὶ ὥρατο πολεμιστὴ, ποὺ οἱ πολεμικὲς του περιπέτειες δὲν εἶχαν κατορθώσει νὰ σκληρύνουν τὰ ὥρατα χαρακτηριστικά.

Ὁρθιος μπροστά της, μὲ τὴ χρυσοκέντητη πορφύρα τοῦ σφιγμένη γύρω στὸ κορμί του, μὲ τὰ χέρια στηριγμένα στὸ χρυσοῦ καὶ ἀδαμαντοκόλλητο ξίφος του, δεχόνταν τὴ θύελλα ἐκείνη τῆς νεανικῆς ὀργῆς ἀτάραχος καὶ γαλήνιος. Ἔτσι, ὅπως τὸν ἔβλεπε τώρα, δὲν τὸν εἶχε φαντασθῇ ἡ ὥραία Ἀθηναία ὅταν ἄφηνε τὴν ὀργή της νὰ ξεσπάσῃ. Καὶ σχεδὸν μετάνοιωσε, σχεδὸν ἀφωπλίστηκε καὶ ὑποτάχθηκε. Ὁ τόνος τῆς ὀργῆς ἐγκαταλείφθηκε, ἡ φωνὴ ἔγινε χάδι, τὸ ἀγέρωχο κυπαρισσένιο κορμὶ ὑποκλίθηκε μπρὸς τὸν Ἄρχοντα.

— Οἱ στρατιῶτες σου ἐφυλάκισαν τὸν πατέρα μου σήμερα, εὐγενέστατε Ἄρχων, ἐψιθύρισε τόσο ἐλαφρὰ τώρα, ὥστε μόλις σχεδὸν ν' ἀκούγεται.

— Ποιὸς εἶνε ὁ πατέρας σου ὥραία κόρη; Ἐρώτησε μὲ γλυκύτητα ὁ Ἀτθαγιώλης.

— Εἶνε ὁ Δημήτριος Ρέντης, νοτάριος τῆς πόλεως, εὐγενέστατε Ἄρχων...

Ὁ Ἀτθαγιώλης, τότε μόνον μπόρεσε νὰ συγκεντρώσῃ τὴ σκέψι του. Θυμόταν τώρα ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ρέντη, δὲν τοῦ ἦταν ἄγνωστο.

— Δημήτριος Ρέντης, ἐψιθύρισε, ὁ πρῶτος τῶν Λῶρια...

Ἕνας ἀξιωματικὸς τοῦ ἐπλησίασε κι' ἐνόμισε καθήκον νὰ βοηθήσῃ τὴ σκέψι τοῦ Ἠγεμόνος. Ὑπεκλίθη πρὸ αὐτοῦ, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῆς ὥραιας κόρης καὶ τοῦ Ἀτθαγιώλη καὶ εἶπε, σὰν νὰ διάβαζε ἀπὸ βιβλίο:

— Δημήτριος Ρέντης, προύχων τῶν Ἀθηνῶν, συμβολαιογράφος, πρῶτος πολεμιστὴς στὸ πλευρὸ τῶν ἐχθρῶν μας, στὴν πεδιάδα τῆς Ἀττικῆς. Μὲ ἀπόφασιν τοῦ Πέτρου τῆς Ἀραγωνίας ἔχει ἰδιαίτερα προνόμια σ' αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ γιὰ ἐνδειξί τιμῆς, ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ἐπιγαμία ἀκόμη τῶν γόνων τῆς οἰκογενείας του μὲ τοὺς Ἐνετοὺς καὶ Καταλάνους. Ἐπὶ κεφαλῆς σώματος Ἀθηναίων ἐπολέμησε ἀκόμη καὶ στὰ πρόθυρα τῆς πόλεως τὰ γενναῖα στρατεύματά σου, εὐγενέστατε Ἄρχων.

— Τώρα τὸν θυμοῦμαι καλὰ, εἶπε ὁ Ἀτθαγιώλης.

— Γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ Δουκάτου καὶ τοῦ εὐγενεστάτου

μας Ἄρχοντα, διέταξα σήμερα τὸ πρῶτ' ἐπὶ τὴ σύλληψί του. Συνεπλήρωσε ὁ ἀξιωματικὸς.

Ἐπηκολούθησε μικρὰ σιωπὴ. Ἡ Μαρία Ρέντη, κυττοῦσε κατὰματα τὸν νέο κατακτητὴ τῶν Ἀθηνῶν, σὰν νὰ θελε νὰ διαβάσῃ στὰ μάτια του τὴν ἀπόφασίν του.

— Ὁ πατέρας σου μᾶς ἐπολέμησεν, εἶπε τέλος ὁ Ἀτθαγιώλης στὴ Μαρία Ρέντη.

— Ὁ πατέρας μου, ἀποκρίθηκε ὑπερήφανα ἡ κόρη τοῦ Ρέντη, ἐπολέμησε τὸν Ἄρχοντα ποὺ ἐρχόταν νὰ κατακτήσῃ τὴν πατρίδα του, ὅχι γιὰτὶ ἐζήλεψε τίς δόξες της καὶ τίς ὁμορφιές της, ἀλλὰ γιὰτὶ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ μιὰ γυναῖκα.

Ὁ Φλωρεντινὸς αἰσθάνθηκε σὰν μαχαιριὰ μέσα στὴν ψυχὴ του, τὴν δεικτικώτατ' ἐκείνη εἰρωνία τῆς Ἀθηναίας κόρης.

— Ἡ μιὰ γυναῖκα ποὺ ἐπολέμησε, εἶπε ὀργισμένος κάπως, δὲν ἦταν μιὰ γυναῖκα. Εἶνε ἡ κόμησσα Ἐλένη, τὸ παντοδύναμο στολίδι τοῦ σπιτιοῦ τῶν Παλαιολόγων τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Μυστρά, ἡ ἀγέρωχη γυναῖκα, ποὺ δὲν ἐδίστασε νὰ περιφρονήσῃ τὸ ἔθνος της, δίνοντας τὴ θυγατέρα της στὸν Σλαβὸ πρίγκηπα Στέφανο Δοῦκα γιὰ σύζυγον.

— Αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια, εἶπε. Ὅμως ἐσὺ δὲν πολέμησες γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃς τὸ αἷσθημα τῶν συμπατριωτῶν μου. Πολέμησες γιὰτὶ ἡ κόμησσα Ἐλένη δὲν δέχτηκε νὰ δώσῃ τὴ θυγατέρα της στὸν ἀδελφὸ τῆς γυναικὸς σου, τὸν Πέτρο Σαρακηνοῦ τῆς Εὐβοίας.

Ἡ ἀπάντησις ἦταν πραγματικὰ ἀσεβὴς καὶ θὰ ἄξιζε ἕνα σκληρὸ μάθημα. Ὁ Ἀτθαγιώλης, τρωμένος στὴ φιλοτιμία του, δὲν συνεκρατήθηκε.

— Δάρδανε, ἐφώναξε.

Ὁ πιστὸς ἀξιωματικὸς τοῦ, βρέθηκε ἀμέσως στὸ πλευρὸ του. Ὁ Ἀτθαγιώλης ἦταν ἐτοιμὸς νὰ προσθέσῃ: «Συλλάβατε αὐτὴ τὴ γυναῖκα». Ἡ διαταγή, ὅμως, δὲν ἀκούστηκε. Μιὰ τελευταία ματιὰ στὴν ὥραία κόρη, ποὺ ἐτόλμησε νὰ ὀρθωθῇ κατῆγορος μπρὸς τὸν Ἄρχοντα, τὸν ἔκαμε νὰ εἰπῇ ἀπλῶς:

— Ἀς φύγῃ!

Καί ἐστράφη πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς του, δείχνοντας ἔτσι πὼς ἡ ἀκρόασι τῆς Μαρίας Ρέντη εἶχε λήξει. Ὁ Δάρδανος, ἄλλως τε, τὴν ὠθοῦσεν ἤδη ἐλαφρὰ πρὸς τὴν ἔξοδο. Λίγο ἔπειτα, ὅταν ἡ Μαρία Ρέντη ἔφυγε, ὅλα στὴν αἴθουσα πῆραν τὴν προτέρα τοὺς ὄψι. Οἱ ἀγγελιοφόροι ἄρχισαν νὰ πηγαινοέρχωνται καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ν' ἀσχολοῦνται μὲ τὶς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις. Μόνον ὁ Ἀτzaγιώλης, δὲν κατῴρθωσε νὰ ἐπανεύρῃ τὸν ἑαυτό του. Ὁ ἑαυτός του, εἶχε παρακολουθήσει τὴν ὥρα αἰ ἀρχοντοπούλα, ποὺ λίγο πρὶν ἐστόλιζε τὸ ἀνάκτορό του μὲ τὴν ὁμορφιά της. Νευρικός, ἔμεινε λίγη ὥρα μαζί μὲ τοὺς ἀξιωματικούς του καὶ ἔπειτα τοὺς ἀπεχαιρέτησε καὶ ἀποσύρθηκε στὰ διαμερίσματά του. Ὁ Δάρδανος τὸν ἠκολούθησε ὥς τὸ δωμάτιό του, γιὰ τὶς τελευταῖες τοῦ ἐντολές, ὅπως συνήθιζε.

— Δὲν θέλω τίποτα, τοῦ εἶπε.

Κάθε ἄλλη φορὰ κρατοῦσε τὸν πιστό του ἀξιωματικό, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς προσωπικῆς του φρουρᾶς, ἀρκετὴ ὥρα κοντά του. Γι' αὐτό, μὲ κάποιον ἐκπληξὶ τώρα ὁ Δάρδανος ἄκουσε τὴ δῆλωσι ἐκείνη. Ὑποκλίθηκε ὥς τόσο καὶ ὑπεχώρησε πρὸς τὴν πόρτα, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξι. Μιά στιγμή, ὁ Ἀτzaγιώλης τὸν σταμάτησε.

— Μεῖνε, τοῦ εἶπε.

Καὶ ὅταν ὁ Δάρδανος ξαναῆρθε κοντά του, τὸν ρώτησε, σχεδὸν ἀμέσως:

— Πῶς εἶνε τὸ ὄνομα τῆς κόρης ποὺ ἔφυγε πρὸ ὀλίγου;

— Μαρία Ρέντη, εὐγενέστατε.

Ἐνῶ μόνον δευτερόλεπτο ἔμεινε διστάζων ὁ Ραινέριος Ἀτzaγιώλης καὶ ἀμέσως ἔπειτα ἐκάθησε στὸ μικρὸ ἰδιαιτέρὸ του γραφεῖο, ἔγραψε κάποιον σημείωμα, τὸ ὑπέγραψε καὶ τὸ παρέδωσε στὸν Δάρδανο λέγοντας:

— Νὰ ἐκτελεσθῇ ἀπόψε.

Ὁ Δάρδανος ὑπεκλίθη, παίρνοντας τὸ σημείωμα ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐκινήθη νὰ φύγῃ. Ὁ Ἀτzaγιώλης ἐπανελάβε:

— Νὰ ἐκτελεσθῇ ἀπόψε.

— Θὰ ἐκτελεσθῇ Ἀρχων, ἐβεβαίωσεν ὁ Δάρδανος.

Δὲν εἶχε δεῖξει ποτέ του ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἱκανότητα τοῦ Δάρδανου ὁ Ἀτzaγιώλης. Κι' ὅμως, τὴ στιγμή ἐκείνη, αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβῃ δυὸ φορές τὴ διαταγή του, χωρὶς, ὅμως, καὶ πάλι νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοὺς δισταγμούς του.

— Διάβασε τὴ διαταγή μου, εἶπε στὸ Δάρδανο.

Ὁ Δάρδανος ἄνοιξε τὸ χειρόγραφο καὶ διάβασε μὲ κάποια ἐκπληξί, ποὺ ἀμέσως ἐζωγραφέστηκε σιὸ πρόσωπό του:

«Ἡ Μαρία Ρέντη νὰ συλληφθῇ καὶ νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὸ Δουκικὸν Ἀνάκτορον.

ΡΑΙΝΕΡΙΟΣ ΑΤΖΑΓΙΩΛΗΣ»

Ὁ Δάρδανος ὑπεκλίθη.

— Θὰ συλληφθῇ εὐγενέστατε.

Καὶ ἔφυγε ἀμέσως σπεύδοντας νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἡγεμονικὴ διαταγή.

II

Εἶχε νυχτώσει ἐντελῶς, ὅταν ὁ Δάρδανος, ἔχοντας μαζί του δύο στρατιῶτες ἔφθανε στὴ μικρὴ τότε πόλι τῶν Ἀθηνῶν κάτω ἀπ' τὴν Ἀκρόπολι κι' ἐπῆγαινε κατ' εὐθείαν στὸ σπίτι τοῦ Ρέντη, ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ γνωστότερα τῆς Ἀθήνας. Ἐχτύπησε χωρὶς τὸν παραμικρὸ δισταγμὸ στὴν πόρτα καὶ ἐπερίμενε. Ἡ φωνὴ τῆς Μαρίας Ρέντη ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα σχεδὸν ἀμέσως:

— Ἄν εἶσαι ξένος, πές μου ποῦθε ἔρχεσαι καὶ τί γυρεύεις. Ἄν Ἀθηναῖος, πές μου τ' ὄνομά σου. Τὸ σπίτι τοῦ Ρέντη δὲν ἀρνιέται φιλοξενία σὲ κανένα.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ κραταιοτάτου αὐθέντου μου Ραινέριου Ἀτzaγιώλη, ποὺ ἐξουσιάζει ἀπὸ σήμερα αὐτὴν τὴν πόλι, ἄνοιξε Μαρία Ρέντη... ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ Δάρδανου, στὴν εὐγενικὰ ἐκείνη πρόσκλησι.

Ἐμεσολάβησαν λίγα δευτερόλεπτα σιγῆς. Ἡ φωνὴ τῆς ὥραιας Ἀθηναίας κόρης, ἀκούστηκε ἔπειτα :

— Τὸ σπίτι τοῦ Ρέντη δὲν ἀνοίγει στοὺς ἐχθροὺς του. Ἄν ἡ διαταγὴ σας εἶνε νὰ ἀνοίξη ὅπωςδήποτε, ἔχετε στὴ διάθεσί σας τὴ δύναμι τῆς βίας. Μπορεῖτε νὰ τὴν χρησιμοποιήσετε, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς μάλιστα, ἀφοῦ ἄλλως τε δὲν θὰ τὸ ὑπερασπισθῇ, παρὰ μόνο μιὰ γυναῖκα.

Ὁ Δάρδανος δὲν ἐπερίμενε ἄλλη ἀπάντησι, οὔτε ἐνόμισε πὼς ἦταν ἐπιτετραμμένο νὰ χάνῃ τὸν καιρὸ του σὲ λόγια. Μερικὰ χτυπήματα τῶν κονταριῶν, τοῦ ἀνοίξαν τὴν πόρτα, πού εἶχε ἀρνηθῇ νὰ ἀνοίξη ἡ Μαρία Ρέντη.

Ἡ ὥραία κόρη τοὺς περίμενε ἀτάραχη στὴ μέση τοῦ πρώτου δωματίου πού συνήντησαν. Ὁ Δάρδανος ὑπεκλίθη μὲ εὐγένεια.

— Ὁραία δέσποινα, εἶπε, ὁ αὐθέντης καὶ κύριός μου εὐαρεστήθηκε νὰ θελήσῃ νὰ ἀκούσῃ τὸ σκοπὸ πού σὰς ἔφερε πρὶν στὸ ἀνάκτορό του.

— Ἄν εἶχε αὐτὴ τὴν καλωσύνη, ἀπήντησε ἡ Μαρία Ρέντη, δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ διώξῃ.

— Ὁραία δέσποινα, εἶνε ἡ διαταγὴ μου...

Ἡ Ρέντη κατάλαβε.

— Πρέπει νὰ σὰς ἀκολουθήσω ; ἐρώτησε.

Ὁ Δάρδανος ὑπεκλίθη.

— Χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξι ἐπὶ πλέον, ἡ Μαρία Ρέντη, ἔρριξε στὸ κεφάλι τὴν καλύπτρα τῆς κι' ἐπροχώρησε πρώτῃ. Ὁ Δάρδανος καὶ οἱ δύο στρατιῶτες του ἠκουλούθησαν καὶ ἡ μικρὴ ἐκείνη συνοδεία διέσχισε τὴν ἔρημη πόλι καὶ ἐπῆρε τὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἀκρόπολι...

Ὁ Ἀτθαγιώλης ἀγρυπνοῦσε ἀκόμη, ὅταν ἔφθασε στὸ ἰδιαίτερό του γραφεῖο ὁ Δάρδανος. Καθισμένος μπρὸς στὸ γραφεῖο του, ἦταν τόσο βυθισμένος στίς σκέψεις του, πού οὔτε κατάλαβε τὴν εἴσοδό του. Ἡ φωνὴ του τὸν ἔκαμε νὰ τιναχθῇ σὰν νὰ ἀφυπνιζόταν ἀπὸ βαθὺ ὕπνο.

— Ἡ διαταγὴ σας ἐξετελέσθη, εὐγενέστατε...

Ἀστραπὴ χαρᾶς ἐφώτισε τὸ πρόσωπο τοῦ ὥραίου κατακτητή.

— Ὡδήγησέ την ἐδῶ Δάρδανε, εἶπε, ἀφήνοντας τὸ γραφεῖο του καὶ κανεὶς ἄς μὴν ταράξῃ αὐτὲς τίς ὥρες μου. Πρέπει νὰ μείνω μόνος μου μὲ τὴ Μαρία Ρέντη.

Λίγα λεπτά ἀργότερα, ὁ κατακτητὴς τῶν Ἀθηνῶν ἀντίκρυζε μιὰ ἀκόμη φορὰ τὴν ὑπερήφανη κόρη, ἀκόμη πιὸ ὑπερήφανη καὶ πιὸ ἀγέρωχη ἀπὸ πρὶν. Τῆς ἔτεινε τὸ χέρι, ἀλλὰ ἡ Ρέντη ἔμεινε ἀκίνητη στὴ θέσι τῆς.

— Ἀρχων, εἶπε, δὲν εἶμαι ἡ καλεσμένη σου, γιὰ νὰ μὲ περιποιηθῇς. Οἱ στρατιῶτες σου παρεβίασαν τὸ σπίτι μου γιὰ νὰ μὲ φέρουν ἐδῶ αἰχμάλωτη, ὅπως ἀκριβῶς ἔφεραν στὴ φυλακὴ τὸν πατέρα μου.

— Δὲν εἶσαι αἰχμάλωτη ὥραία κόρη, τὴν διέκοψε μὲ γλυκύτητα ὁ Ἀτθαγιώλης, μένοντας ὀρθίος μπροστὰ τῆς. Ἄν ἀπ' τοὺς δύο μας ἔχῃ ἓνας τὴ δύναμι νὰ αἰχμαλωτίξῃ τὸν ἄλλον, αὐτὸς δὲν εἶμαι ἐγώ...

Ἡ εὐγενικὴ ἀπάντησι, πού ἦταν μέσα σὲ μιὰ μόνο φράσι ἓνας ὕμνος στὴν ὁμορφιά τῆς, ἀφώπλισε τὴ Μαρία Ρέντη. Αἰσθανόταν ἄλλως τε τόσο κι' αὐτὴ ἡ ἴδια τὴν ἀνάγκη νὰ ἀφοπλισθῇ! Μιὰ ὥρα πρὶν, ὅταν ἔβγαινε διωγμένη ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα, ἡ σκέψι τοῦ Ἀτθαγιώλη ἐρχόταν σὲ τρομερὴ σύγκρουσι πρὸς τὴν ψυχικὴ ἐπανάστασι πού τῆς εἶχε φέρεי ἡ σύλληψι τοῦ πατέρα τῆς καὶ τὸ δίχως ἀποτέλεσμα διὰβημά τῆς, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του. Γυρίζοντας ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας γιὰ νὰ φθάσῃ σπίτι τῆς, τοὺς νόμιζε φωτισμένους ἀπὸ τὴ μορφὴ τοῦ ὥραίου κατακτητή. Κάποια δύναμι ἀόρατη, κάποιο αἶσθημα ἀπροσδιόριστο, δὲν τὴν ἄφηνε νὰ καταδικάσῃ τὸν κατακτητὴ τῆς πατρίδας τῆς, πού ὡς πρώτη ἐκδήλωσι τῆς δυνάμεώς του εἶχε πραγματοποιήσῃ τὴ φυλάκισι τοῦ πατέρα τῆς. Μονάχῃ ἔπειτα, τὴ λίγη ὥρα πού ἔμεινε στὸ σπίτι τῆς, ἐζωντάνευε στὴ σκέψι τῆς ὅλη τὴ σκηνὴ πού εἶχε ἐκτυλιχθῇ στὸ Δουκικὸ ἀνάκτορο κι' ὠμολογοῦσε πὼς εὐγενικώτερα δὲν μποροῦσε νὰ τῆς φερθῇ ὁ Ἀτθαγιώλης. Καὶ συλ-

λογιζόνταν, πώς θαπρεπε άμέσως τὸ πρῶτ' νὰ ζητήσῃ νὰ τὸν ξαναἰδῇ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ χάρι γιὰ τὸν πατέρα της, ὅταν ἦρθε ὁ Δάρδανος μὲ τοὺς στρατιῶτες του. Στὸ δρόμο ἀκόμη, βαδίζοντας ἔτσι αἰχμάλωτῃ πρὸς τὸ ἀνάκτορο, δὲν σκεπτόταν οὔτε τὸν πατέρα της, οὔτε καὶ τὸν ἑαυτὸ της. Σκεπτόταν μόνο τὸν Ἀτθαγιῶλῃ, μὲ κάποιο αἶσθημα βαθειᾶς ἀπογοητεύσεως, γιατί διέψευδε μὲ τὴ σύλληψί της τὴν ἐντύπωσί της πὼς ἦταν ἕνας ἱπποτικός ἄνθρωπος καὶ εὐγενικός ἄρχοντας. Αὐτὸ τὸ αἶσθημα τὴν ἔκαμε νὰ ἐμφανισθῇ μπροστά του, ὑπερήφανη πάλι καὶ ἀγέρωχη, ἔτοιμη νὰ ἀντιτάξῃ τὴν ἐσχάτη περιφρόνησι στὴν αὐθαιρεσίᾳ τῆς συλλήψεως της. Ὅμως, τὰ πρῶτα ἐκεῖνα λόγια τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τὴν ἔφερε διὰ τῆς βίας κοντά του, παραμέρισαν ὅλες τίς σκέψεις της καὶ ἄφησαν νὰ ἐπικρατήσῃ ἕνα αἶσθημα ἱκανοποιήσεως, ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ ἐστηριζόνταν πρῶτα ἡ βαθεῖα ἀπογοήτευσί. Κάποια ἀσυγκράτητη χαρά, ποὺ τὴν πλημμύρισε ξαφνικά, δίχως νὰ ξέρῃ ἀκόμη τὴν πηγὴ της, τὴν ἔκαμε νὰ σωριασθῇ γονατιστὴ μπρὸς στὰ πόδια του.

— Ἀρχὼν εὐγενικὲ καὶ δίκαιε, εἶπε, σηκώνοντας πρὸς αὐτὸν τὰ μάτια της, συγχώρησέ με ἂν παραφέρθηκα. Ταπεινὴ καὶ νικημένη περιμένω τὴν τιμωρίᾳ μου γι' αὐτό. Ὅμως, μὴ λησμονήσῃς πὼς ἦρθα γιὰ νὰ σώσω τὴ ζωὴ τοῦ πατέρα μου καὶ πὼς ὁ θάνατός του θὰ μ' ἄφηνε μονάχη στὸν κόσμον.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ εἶχε πάρει ὁ Ἀτθαγιῶλῃς τὰ χέρια της γιὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ καὶ σηκωθῇ, μὰ ἔμεινε μὲ τὴν ἐπαφὴ ἐκείνη, ποὺ σκόρπιζε ρίγη ἡδονικὰ σ' ὅλο τὸ σῶμα του. Τὴν ἄκουγε σὰν μέσα σὲ ὄνειρο, ποὺ θάθελε νὰ μὴν τελειώσῃ ποτέ. Τὴν ἔβλεπε σὰν θεῖα καὶ ἀσύλληπτη ὀπτασία, ποὺ λίγο ἀκόμη καὶ θὰ ἔσβυνε ἀπ' τὰ μάτια του. Καὶ ὅταν ἡ φωνὴ της ἔπαψε ν' ἀκούγεται καὶ τὸ σῶμα της ἐβάρυνε στὰ χέρια του, σὰν νὰ φοβήθηκε πὼς θὰ τὴν ἔχανε, τὴν ἔσυρε ἐλαφρὰ πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ τὴν ἔφερε ἀμίλητος σ' ἕνα κάθισμα. Ἐκάθησε κοντά της δίχως ν' ἀφήσῃ ἀπὸ τὰ χέρια του τὰ χέρια της καὶ ἄφησε τὸ βλέμμα του στὴν ἀπόλαυσι τῆς ἀσύλληπτης ὁμορφίᾳς τῆς Ἀθηναίας κόρης. Μὰ οὔτε κι' ἐκεῖνη μπόρεσε νὰ συνεχίσῃ.

Ἡ φωνὴ της ἔχασε κάθε δύναμι, ἔσβυσε ὅπως ἑνὸς ἐτοιμοθάνατου ποὺ λέει τὰ τελευταῖα του λόγια. Τὸ κεφάλι της βαρὺ ἔπεσε πρὸς τὸ στήθος της καὶ ἡ ἀναπνοή της, βαρεῖα, ἀποπνικτικὴ, ἔκανε τὸ στήθος της νὰ ἀναπάλλεται. Κάποιος μυθικός γίγας, ποὺ ἦταν αἰχμαλωτισμένος μέσ' στὸ κορμί της, ἔσπαγε τὰ δεσμά του καὶ προσπαθοῦσε νὰ συντρίψῃ τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς του. Ἀγρία τρικυμία ἔδερνε τὸ κορμί της καὶ φλόγες ἀόρατες ἐκύκλωναν τὸ πρόσωπό της. Τὰ δεκαοχτὼ χρόνια εἶχαν ἐπαναστατήσῃ-κι' ἐζήτοῦσαν ἐπιτακτικὰ τὰ δικαιώματα τῆς ζωῆς. Ἡ σκέψις της φωτίστηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ ἔφερε τὴν ἀντίδρασι. Ὅλες της οἱ δυνάμεις συνενώθηκαν, γιὰ νὰ μὴν προφέρῃ μιὰ μονάχα λέξι, σὰν διαμαρτυρία, σὰν ἱκεσία, ἀλλὰ καὶ σὰν πρόκλησι.

— Ἀρχὼν...

— Ὠραία μου κόρη, ἐπιθύρισε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ τὴ θύελλα τοῦ ἀσυγκράτητου πόθου, ὁ Ἀτθαγιῶλῃς.

Καὶ ἔγειρε τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ καταπόρφυρο πρόσωπο. Τὰ χέρια της ἔκαμαν ν' ἀπωθήσουν τὸ γλυκὸ κίνδυνο, μὰ ἐλύγισαν. Τὰ χεῖλη ἐσφραγίσθηκαν ἀπὸ ἕνα ἡδονικὸ φίλημα, ποὺ ἄναψε τὴ φλόγα τοῦ μεγαλύτερου ἔρωτα ποὺ γνώρισαν οἱ αἰῶνες...

Ἡ Ρέντη, σὰν νὰ ξύπνησε ἀπὸ βαθύ ὄνειρο, ἀνατινάχτηκε μὲ τὸ φίλημα ἐκεῖνο. Ἡ ἐπίγνωσι τοῦ καθήκοντος ἐπεκράτησε γιὰ μιὰ στιγμὴ κάθε αἰσθήματος καὶ ἡ ἔμφυτη ὑπερηφάνειά της ξαναγεννήθηκε μέσα της. Στεκόταν τώρα καταπόρφυρη μπρὸς στὸν Ἀτθαγιῶλῃ, ποῖο ὦραία ἀπὸ κάθε ἄλλῃ στιγμὴ, ἐπιβλητικὴ, ἀγέρωχη, σὰν μυθικὴ θεά, ποὺ ζωντάνευε ἀπὸ μαρμάρينو ἀριστοῦργημα ἐξωτικοῦ καλλιτέχνου.

— Ἀρχὼν Ἀτθαγιῶλῃ, εἶπε, μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπ' τὴ συγκίνησι, ἐξεμεταλλεύθηκες τὴν ἀδυναμία μιᾶς κόρης. Αὐτὸ δὲν εἶνε εὐγενικὸ καὶ ἱπποτικόν...

Ὁ Ἀτθαγιῶλῃς δὲν τὴν ἄφησε νὰ συνεχίσῃ. Βρέθηκε γονατιστὸς μπροστά της, ἔσφιξε τὸ χέρι της μέσ' τὰ δικά του καὶ ἄφησε νὰ ξεσπάσῃ ἀσυγκράτητος ὁ ἔρωτας ποὺ ἐπλημμύριζε τὴν ψυχὴ του.

— Ὠραία βασίλισσα τῆς ὁμορφότερης τῶν πόλεων, λουλουῖδι ὁλόδροσο τοῦ ὁμορφου κάμπου τῆς πατρίδος μας, μπρὸς στὰ πόδια σου γονατιστός, σὲ ἱκετεύω νὰ συγχωρήσης τὴ μιὰ στιγμή τῆς παραφορᾶς, ποὺ γέννησε ἡ φλόγα τοῦ ἔρωτα. Ἦρθα κατακτητῆς στὴν ὠραία σου πατρίδα καὶ πρὶν βραδυάση ἐγίνα αἰχμάλωτός της. Ἐδῶ, ποὺ γεννήθηκε ὁ ἔρωτας καὶ λατρεύτηκε σὰν θεός, θὰ ἦταν ἄδικο νὰ καταδικάσης τὸν ἄνθρωπο ποὺ πληγώθηκε ἀπ' τὰ βέλη σου. Μαρία Ρέντη, σ' ἀγαπῶ. Τὸ στέμμα μου, ἡ δόξα μου, ἡ δύναμί μου, οἱ χῶρες μου δὲν μπόρεσαν νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐδαιμονία ποὺ μοῦ χάρισαν τὰ χεῖλη σου, τὰ πιὸ γλυκὰ καὶ πιὸ μεθυστικὰ κι' ἀπὸ τὸ νέκταρ τῶν ἀρχαίων θεῶν τῆς πατρίδος σου. Μαρία Ρέντη, εἶμαι αἰχμάλωτος τῶν ματιῶν σου. Διετάξατέ με, σύ, ἂν πρέπει νὰ σέρνωμαι στὰ πόδια σου, ἀκούραστος ὕμνητῆς τῆς ὁμορφιάς σου σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ, ἢ ἂν πρέπει νὰ σπάσω τὸ ξίφος μου καὶ νὰ φύγω μακριὰ ἀπ' τὴν πόλι ποὺ με ὑπέταξε μὲ τὴ δική σου δύναμι...

Ἡ Μαρία Ρέντη, ἀκουγε ἀχόρταγα τὴ θεία ἐκείνη μελωδία τῶν λόγων τοῦ ὠραίου ἡγεμόνα, ποὺ ἔφθανε ὡς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς της. Ἄν τίποτε δὲν εἶχε αἰσθανθῇ γι' αὐτόν θὰ ἔφθαναν τὰ λόγια του γιὰ νὰ τὴν κάνουν νὰ τὸν συμπαθήσῃ. Ἄν τὸν μισοῦσε ἀκόμη, θὰ ἦταν ἀρκετὰ τὰ λόγια του γιὰ νὰ τὴν κάμουν νὰ λησμονήσῃ τὸ μῖσος της. Ὅμως, οὔτε τὸν μισοῦσε, οὔτε ἀδιαφορία εἶχε γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἐκίνησε μέσα της τὴν πρώτη τρικυμία τῆς ψυχῆς. Καὶ τὰ λόγια του, ἂν ἐπρόδιναν τὴ δική του ἐρωτικὴ θύελλα, ζωγράφιζαν, ὅμως, ὅ,τι κι' αὐτὴ αἰσθανόταν τὴ στιγμή ἐκείνη. Ὡς τόσο, μπόρεσε νὰ συγκρατηθῇ γιὰ ν' ἀπαντήσῃ στὸν ὠραῖο κατακτητὴ τῆς πατρίδος της καὶ τῆς καρδιάς της.

— Φλωρεντινὲ κατακτητῇ, στὴν πατρίδα μας δὲν ἐλατρεύτηκε μονάχα ὁ ἔρωτας γιὰ θεός. Ἐλατρεύτηκε καὶ ἡ ἀγνότης. Ἡ Πηνελόπη τῆς Ἰθάκης ἔμεινε αἰώνιο δεῖγμα της...

— Ἐρχομαι ἀπὸ τὴ χώρα τῆς Λαΐδος, ὠραία κόρη...

— Ξέρω, ἄρχοντα τῆς Κορίνθου καὶ τῶν Ἀθηνῶν, πῶς ἡ

Ὁ Ἀτζαγιώλης ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιὰ στὴ Μαρία Ρέντη, τὴν ὠραία ἐκείνη κόρη, ποὺ τόλμησε νὰ ὀρθωθῇ μπρὸς του καὶ εἶπε :

— Ἀς φύγῃ !

Κόρινθος εἶνε τὸ ξεκίνημά σου. Ἄλλ' ἂν ἔρχεσαι ἀπ' τὴ χώρα τῆς Λαίδος, μὴ λησμονᾷς πὼς ἦρθες στὴν Ἀθήνα, τὴν πόλι πού ἔστειλε στὸ δικαστήριο τὴ Φρύνη...

Ἐμεσολάβησαν λίγα λεπτά σιγῆς. Ὁ Ἀτζαγιώλης, ἐβημάτιζε τώρα νευρικά στὸ δωμάτιο τοῦ. Ἡ Ρέντη, βρέθηκε μιὰ στιγμή μπροστά του.

— Ἄν δὲν εἶμαι αἰχμάλωτή σου, εὐγενέστατε Ἀρχων, τοῦ εἶπε, πρέπει νὰ μ' ἀφήσης νὰ φύγω...

Ὁ Ἀτζαγιώλης, τὴν κύτταξε μὲ τέτοιο πόνο, πού ἦταν σὰν νὰ τῆς ζητοῦσε γιὰ οἶκτο νὰ μείνῃ ἀκόμη λίγο...

— Ἄν εἶνε νὰ γυρίσω στὸ σπίτι μου, ἐσυνέχισε, σκέψου πὼς ἡ νύχτα προχώρησε καὶ πὼς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ προδώσῃ πὼς πέρασα τὴ νύχτα μου στ' ἀνάκτορό σου...

— Κανείς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ πῇ μιὰ λέξι, γιὰ τὴν κόρη πού πήραν μὲ τὴ βία ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς οἱ στρατιῶτες μου.

Ἡ Ρέντη τὸ κύτταξε κατάματα. Εἶχε τόση γλυκύτητα τὸ βλέμμα τῆς ἐκείνη τὴ στιγμή...

— Κανείς δὲ θὰ μιλήσῃ γιὰ τὴν κόρη πού πήραν μὲ τὴ βία ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς οἱ στρατιῶτες σου, Ἀρχοντα τῆς Κορίνθου καὶ τῆς Ἀθήνας. Αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια. Ὅλοι, ὅμως, θὰ μιλήσουν γιὰ κεῖνον πού ἔστειλε τοὺς στρατιῶτες τοῦ καὶ θὰ καταδικάσουν τὴν πράξι τοῦ... Ὅλοι θὰ μισήσουν τὸν Ἀτζαγιώλη ἐξ αἰτίας μου... καὶ δὲν τὸ θέλω.

Οἱ τελευταῖες ἐκεῖνες λέξεις ξέφυγαν ἀπ' τὰ χεῖλη τῆς χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Ἦταν μιὰ ὁμολογία τῶν πραγματικῶν τῆς σκέψεων, πού ἦταν ἀργὰ νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ. Ἀλλῶς τε, ὁ Ἀτζαγιώλης τὴν εἶχε ἀρπάξει ἤδη ὡς θεῖον δῶρο, τὴν εἶχε κάμει εὐτυχία τοῦ καὶ χαρά τοῦ.

— ὦ, ωραία κόρη, εἶπε. Πόση εὐτυχία, νὰ σκέπτεσαι τὸν ἄνθρωπο πού ζῇ μὲ τὴ σκέψι σου. Θὰ μ' ἔφθανε ἡ δική σου συμπάθεια, γιὰ νὰ δεχθῶ νὰ μὲ μισήσῃ ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος, γιατί σὺ μονάχα εἶσαι γιὰ μένα ἓνας κόσμος ὁλόκληρος.

— Πρέπει νὰ φύγω, ἦταν ἡ ἀπάντησις τῆς Ρέντη

Ὁ Ἀτζαγιώλης, ἔφερε τὸ κρινόλευκο χέρι τῆς στὰ χεῖλη τοῦ.

— Ἡ ἐπιθυμία σου, Μαρία Ρέντη, θὰ εἶνε προσταγή, ὅσο σκληρὴ κι' ἂν εἶνε. Πρόσταξε ἂν πρέπῃ ν' ἀφήσω στὴν ψυχὴ μου τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ σὲ ξαναἶδῶ.

— Ἐνα αὐθόρμητο «ναί» ἔφθασε ὡς τὰ χεῖλη τῆς. Τὸ συνεκράτησε, ὅμως, καὶ δὲν ἀκούστηκε.

— Ὅλη τὴν πόλι ἐξουσιάζεις, Ἀρχων, κι' ὅποια στιγμή θελήσῃς, θὰ φθάσῃ μιὰ διαταγή σου γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ γύρω σου ὑποταγμένους μὲ σεβασμὸ ὅλους τοὺς ὑπηκόους σου...

— Ὅχι, δὲν θέλω αὐτό, τὴν διέκοψε ὁ Ἀτζαγιώλης. Θὰ ἤθελα, ὁ ἔρωτας νὰ σ' ἔφερνε πάλι κοντά μου. Θὰ δεχόμουν νὰ σ' ἔφερνε ἡ συμπάθεια. Θὰ ζητοῦσα νὰ σ' ἔφερνε ἡ καλὴ σὺνῃ μόνον. Θὰ ἤμουν εὐτυχὴς ἂν σὲ ὠδηγοῦσε ἔστω καὶ ὁ οἶκτος γιὰ τὸν ταπεινὸ σου δοῦλο καὶ ὑμνητὴ τῆς ὁμορφιάς σου. Πές μου, νὰ ἐλπίζω;

Ἡ Μαρία Ρέντη ξέφυγε πάλι.

— Εἶνε τόσο μικρὴ ἡ Ἀθήνα! Ἴσως ἰδωθοῦμε πάλι.

Ἐφερε μιὰ φορὰ ἀκόμη τὸ κρινόλευκο χέρι στὰ χεῖλη τοῦ κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα, κάνοντας τόπο νὰ περάσῃ. Μὰ τὴν ἴδια στιγμή στάθηκε.

— Λησμονήσαμε πὼς εἶνε νύχτα, ωραία μου, καὶ ἡ νύχτα εἶνε ἐπικίνδυνη.

Αὐτό, τὸ εἶχε πραγματικὰ λησμονήσει καὶ ἡ Ρέντη. Ἐσκέφθηκε μιὰ στιγμή καὶ τοῦ εἶπε:

— Τότε, οἱ στρατιῶτες σου μποροῦν νὰ μὲ ξαναφέρουν στὸ σπίτι μου, Ἀρχων.

— Ὅχι οἱ στρατιῶτες μου, διέκοψεν ὁ Ἀτζαγιώλης. Σ' ὅλο μου τὸ στρατὸ δὲ θὰ μπορούσα νὰ ἐμπιστευθῶ τὸ θησαυρὸ τῆς ὁμορφιάς σου. Θάρθω μαζί σου...

— Ραινέριε Ἀτζαγιώλη, εἶπε ἡ Ρέντη, ἔχεις στὴν ψυχὴ σου τὴ φλόγα τῶν Φλωρεντινῶν κι' αὐτὴ σὲ παρασύρει. Μὴ λησμονᾷς πὼς εἶσαι ὁ κατακτητὴς αὐτῆς τῆς πόλεως ἀπ' τὸ πρῶτ. Θάταν ἐπικίνδυνο νὰ βρεθῇς νύχτα μονάχος σου στὴν πόλι πού κατέκτησες.

— Τὸ ξίφος μου εἶν' ἐδῶ, Μαρία Ρέντη, γιὰ κάθε γενναῖο ἢ δειλό, πού θὰ τολμοῦσε.

Τυλίχτηκε καλά στο μανδύα του, ενώ έλεγε αυτά τα λόγια και συνεπλήρωσε:

— Πάμε.

Ἡ Μαρία Ρέντη επέρασε πρώτη. Ὁ Ἀτζαγιώλης τὴν ἤκολούθησε. Στὸ βάθος τοῦ διαδρόμου ὁ Δάρδανος τοὺς ἀπέκλεισε γιὰ μιὰ στιγμή τὴ διάβασι, μὰ ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὸν κύριο τοῦ καὶ ὑποκλίθηκε.

— Δὸς μου τὸν μανδύα σου, τοῦ εἶπε.

Ὁ Δάρδανος τὸν παρέδωσε ἀμέσως καὶ ὁ Ἀτζαγιώλης τὸν ἔρριψε στοὺς ὤμους τῆς Ρέντη. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο, δυὸ σκιὲς διωλίσθαιναν ἀπ' τὸν Ἱερὸ Βράχο, πρὸς τὴ σκεπασμένη ἀπ' τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας πόλι. Εἶχαν βαδίσει ἀρκετὰ χωρὶς ν' ἀνταλλάξουν μιὰ λέξι. Ἐπὶ τέλους ἡ Μαρία Ρέντη, εἴτε θέλοντας πραγματικὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ μιὰ ἀπορία τῆς, εἴτε γιατί ἤθελε ν' ἀκούῃ τὸν Ἀτζαγιώλη νὰ τῆς μιλή, διέκοψε τὴ σιωπηλὴ ἐκείνη πορεία.

— Ἀρχων, εἶπε, πρὶν ἀπὸ ὥρα, περνοῦσα τὸν ἴδιο αὐτὸ δρόμο σκλαβωμένη ἀπ' τοὺς στρατιῶτες σου μὲ τὴ διαταγὴ σου. Τώρα ὁ ἴδιος καταδέχεται νὰ συνοδεύῃς ὡς τὸ σπῖτι τῆς τὴν ταπεινὴ σου ὑπήκοο. Θὰ μοῦ ἐπέτρεπες νὰ μάθω, γιατί οἱ στρατιῶτες σου μ' ἔφεραν κοντά σου;

— ὦ, ὡραία κόρη, ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ἀτζαγιώλης. Εἶχα τὴν κρυφὴ ἐλπίδα πὼς δὲ θὰ ρωτοῦσες ποτὲ γιὰ μιὰ πράξι πού μὲ κάνει νὰ ντρέπωμαι, ἀλλὰ νὰ μὴ μετανοιῶνω. Μιὰ στιγμή τρέλλας ἦταν ἡ διαταγὴ μου. Δὲν ἤθελα παρὰ νὰ σὲ ἰδῶ, γιατί φοβόμουν, πὼς ἂν δὲν σ' ἔβλεπα θάταν ἀδύνατο νὰ ἡσυχάσω. Ἐπρεπε νὰ σὲ φέρω κοντά μου ὁπωσδήποτε καὶ σ' ἔφερα. Λησμόνησε τὸν τρόπο πού σ' ἔφερα κοντά μου, μὴ λησμονήσης, ὅμως, τὴ βραδυὰ αὐτὴ καὶ τίς λίγες ὥρες τῆς εὐτυχίας πού μοῦ χάρισες...

Δὲν ξαναμίλησαν ὡς πού ἔφθασαν στὸ σπῖτι. Ἡ Μαρία Ρέντη, τοῦ ἔτεινε τὸ χέρι.

— Καληνύχτα, εὐγενικέ μου Ἀρχοντα...

— Καλὴ σου νύχτα, Μαρία Ρέντη. Ἡ σκέψι μου θὰ σὲ πα-

ρακολουθῇ ὡς πού νὰ μοῦ ξαναχαρίσης τὴν εὐτυχία νὰ σὲ ἰδῶ...

Ἐμεινε λίγα λεπτά, σὰν γιὰ νὰ χαράξῃ στὸ νοῦ τοῦ τὸ ἀρχοντικὸ σπῖτι πού ἐστέγαζε τὴ γυναῖκα πού λάτρευε καὶ ξαναπῆρε τὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἀκρόπολι. Ὁ Δάρδανος, πού τὸν παρακολουθοῦσε ἀπὸ μακριά, δίχως νὰ τὸ ξέρῃ, βρέθηκε μιὰ στιγμή κλείνοντας τὸ δρόμο τοῦ.

— Εὐγενέστατε Ἀρχων, εἶπεν ὑποκλινόμενος μπρὸς στὸν ἔκπληκτο ἀπὸ τὴν ἀπρόοπτη παρουσία τοῦ Ἀτζαγιώλη, ὁ πιστός σου Δάρδανος εἶνε ἐδῶ, φρουρός τῆς ἀγάπης τοῦ αὐθέντου τοῦ.

— Ἡ ἀγάπη δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ φρουρά, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ Ἀτζαγιώλη.

— Ἡ ἀγάπη τῶν κοινῶν θνητῶν ναί. Μὰ ἡ ἀγάπη τῶν ἀρχόντων θέλει καὶ φρουρά καὶ προσοχὴ μεγάλη, εὐγενέστατε...

Ἐπροχώρησαν μαζὶ πρὸς τὴν ἄνοδο τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ Δάρδανος συνεπλήρωσε τὴ σκέψι τοῦ.

— Ἡ ἀγάπη τῶν ἀρχόντων φέρνει πολλές φορές καταστροφή...

— Κι' ἂν ἦταν ἀλήθεια αὐτὸ πού λές, ἀπὸ ποῦ γεννιέται ὁ κίνδυνος;

— Ἀπὸ τὴ γυναῖκα, εὐγενέστατε ἀρχων.

— Τότε μεῖνε ἡσυχος, καλέ μου Δάρδανε. Ἡ Μαρία Ρέντη δὲν εἶνε μιὰ γυναῖκα. Εἶνε ἕνας ἄγγελος ἀνίσχυρος νὰ σκεφθῇ τὸ κακό.

— Ἴσως, εἶπε ὁ Δάρδανος. Ἀλλὰ μποροῦν νὰ τὸ σκεφθοῦν οἱ γύρω τῆς.

— Εἶμαι ἱκανὸς νὰ τοὺς ἐκμηδενίσω ὅλους, πρὶν προλάβουν νὰ μ' ἀτενίσουν.

Ἡ συνομιλία ἔμεινε ὡς αὐτὸ τὸ σημεῖο. Ὁ Δάρδανος δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπιμείνῃ στὴ σκέψι τοῦ. Ἐκράτησε γιὰ τὸν ἑαυτό τοῦ τοὺς φόβους τοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ παρακολουθήσῃ ἄγρυπνος φρουρός τὴν ἐρωτικὴ ἐκείνη περιπέτεια τοῦ Ἀτζαγιώλη, πού τόσες ἀνησυχίες τοῦ εἶχε προκαλέσει.

Λίγο έπειτα κι' ένφ ό 'Ατζαγιώλης έμπαινε στο ιδιαίτερό του δωμάτιο, έδινε στο Δάρδανο τή διαταγή:

—'Ο Δημήτριος Ρέντης νά άφεθῇ έλεύθερος άμα ξημερώση...

'Ο Δάρδανος έφυγε κάτι μουρμουρίζοντας. 'Η άπελευθέρωσις του Ρέντη, του ισχυροῦ φίλου των Καταλανών, πού μέ τόση λύσσα έπολέμησε τόν 'Ατζαγιώλη, δέν του ήταν εύχάριστη. Τήν θεωρούσε μάλιστα ως άρχήν έπαληθεύσεως των φόβων, πού είχε έκδηλώσει για τήν έρωτική περιπέτεια του νέου ήγεμόνος.

III

Τό πρωί, ή 'Αθήνα δλη έμαθε τά γεγονότα της νύχτας, όχι βέβαια σ' όλες τους τίς λεπτομέρειες, γεγονότα πού ήρθε νά τά έπισφραγίσῃ και νά τά έπιβεβαιώσῃ ή άπελευθέρωσις του Δημητρίου Ρέντη. Είχε γίνει γνωστό τό διάβημα της νεαρᾶς κόρης και ή νυκτερινή σύλληψίς της και ή τόλμη, μέ τήν όποιαν είχεν άντιμετωπίσει τό νέο κατακτητή, έπροκαλοῦσε τό γενικό θαυμασμό. Κανείς δέν έσκέφθηκε, ούτε ήταν δυνατό νά σκεφθῇ τί έμεσολάβησε, ώστε πατέρας και κόρη νά έπιτύχουν τή χάρι του ήγεμόνος. Κι' έπέρασαν όλοι από τό άρχοντικό σπίτι για νά συγχαροῦν και τους δυό και νά γιορτάσουν μαζί τους τήν «πρώτη νίκη» κατά του νέου «τυράννου». Όμως, πράγμα περίεργο, ούτε ό Ρέντης ούτε ή Μαρία έδειχναν τή χαρά, πού δίκαια έπρεπε νά αισθάνωνται για τήν άνάκτησι της έλευθερίας των. 'Η Μαρία, σκυθρωπή μάλλον, απέφευγε, όσο μπορούσε, τους έπισκέπτας. 'Ο Ρέντης άπαντοῦσε σ' όλους μηχανικά και άφηρημένα. 'Εδειχναν και οι δυό, πώς έβιάζοντο νά μείνουν μονάχοι, καθένας μέ τίς δικές του σκέψεις. Και είδαν, μέ φανερή και οι δυό ανακούφισι, τό μεσημέρι νά περνούν και οι τελευταίοι φίλοι των και νά έπανευρίσκη τό σπίτι τους τή συνηθισμένη του ήρεμία.

'Η Μαρία έτοίμασε τό τραπέζι. Κάθε ήμέρα, ή ώρα αυτή ήταν ώρα χαρᾶς και άμοιβαίων έκδηλώσεων αγάπης. 'Η Μα-

ρία, ήταν ή μονάχη συντροφιά του Ρέντη, ή μονάχη νοικοκυρά του σπιτιοῦ. Αυτή έφρόντιζε για όλα, αυτή ήταν τό σύνολον της οικογενείας του Ρέντη. Κάθε μεσημέρι, ό πατέρας, δείχνοντας δλη του τή στοργή, έσφιγγε στήν άγκαλιά του τήν κόρη του, τήν φιλούσε και τήν εύχαριστοῦσε για τους κόπους της. Μόνον ύστερ' από τήν έκδήλωσι αυτή, έκάθηντο στο τραπέζι. "Όμως, αυτήν τήν «έκδήλωσι» τήν απέφευγαν φανερά τώρα και οι δύο. 'Η Μαρία έτακτοποιοῦσε άμίλητη τό τραπέζι. 'Ο πατέρας της έβημάτιζε σκεπτικός στο δωμάτιο ρίχνοντας μόνον κάπου—κάπου μιá ματιά στήν κόρη του. Όταν έτοιμάστηκαν, ή Μαρία είπε μόνον:

—'Ετοιμα, πατέρα...

'Εκάθισαν στο τραπέζι χωρίς ό Ρέντης νά φιλήσῃ τήν κόρη του και χωρίς ή Μαρία νά διαμαρτυρηθῇ γι' αυτό. Οι σκέψεις τους τους έχώριζαν και ὕψωναν μεταξύ τους κάποιον φραγμό αδιόρατο, μά, όμως, άνυπέρβλητο. 'Ετσι τελείωσε σιωπηλά και σέ μιá άτμόσφαιρα παγερότητας τό γεῦμα εκείνο και ό γέρο Ρέντης έσηκώθηκε πρώτος. 'Εκαμε ν' άποτραβηχθῇ στο δωμάτιό του, αλλά μεάνοιωσε κι' έμεινε.

— Μαρία, είπε, άπευθυνόμενος ξαφνικά στήν κόρη του.

'Η Μαρία έπλησίασε. Προαισθανόταν άορίστως κάποιον καταιγίδα και ή προαίσθησί της δέν ήταν άδικη.

— Γιατί ό 'Ατζαγιώλης άνοιξε σήμερα τό πρωί τή φυλακή μου και μ' άφησε έλεύθερο; τήν ρώτησε ξαφνικά.

'Η Μαρία άποστομώθηκε μέ τήν έρώτησι εκείνη. 'Ο πατέρας της, είχε τονίσει τή φράσι του λέξι πρὸς λέξι, έντονα και έπιβλητικά, μέ τρόπο πού τήν έκαμε νά πιστέψῃ πώς είχε μαντέψει τά πάντα. 'Εχρειάσθηκε νά συγκεντρώσῃ όλες της τίς δυνάμεις, για νά μπορέσῃ νά άπαντήσῃ.

— Δέν ξέρω.

— Καλά, Μαρία, είπε ήρεμώτερος τώρα ό πατέρας της. Γιατί, όμως, διέταξε τή σύλληψί σου χθές τή νύχτα κι' αντί νά σέ ρίξῃ στή φυλακή, σ' άφησ' έλεύθερη;

'Εκαμε νέα προσπάθεια ή Μαρία για νά μπορέσῃ ν' άπαντήσῃ:

— Οί στρατιώτες μ' έπιασαν χωρίς τή διαταγή του άρχοντα, γιατί έτόλμησα νά διαμαρτυρηθώ για τή δική σου φυλάκισι. Αυτό τό άκουσα από τό στόμα του ίδιου του άρχοντα, όταν μ' έπαρουσίασαν σ' αυτόν και διέταξε νά μ' άφήσουν έλεύθερη.

Ή δικαιολογία, άν δέν ήταν έντελώς πειστική, ήταν, όμως, αρκετά έπιτυχημένη. Ο Ρέντης άνέκτησε κάποια γαλήνη, που ζωγραφίστηκε άμέσως στο πρόσωπό του. Ή Μαρία ξεθάρρεψε κι' έπεσε στην άγκαλιά του.

— Γιατί μ' έρώτησες μ' αυτόν τόν τρόπο πατέρα;

— Γιατί οί άρχοντες είνε έπικίνδυνοι κόρη μου.

— Ή Μαρία έγέλασε.

— Αυτό δέ μου τώχες πη για τούς Λώρια.

— Οί Λώρια ήσαν φίλοι μας. Ο Άτζαγιώλης είνε έχθρός μας.

Ή Μαρία δέν μπόρεσε νά αποφύγη τή διάθεσι νά συνηγορήση για τόν Άτζαγιώλη.

Κι' όμως, πατέρα, είπε, ο Άτζαγιώλης δέν μάς έδειξε καμιά έχθρα. Φέρθηκε σάν εύγενικός ίππότης και μάς έδωσε τήν έλευθερία μας, ενώ ήξερε πώς τόν πολεμήσαμε.

— Δέν τό έκαμε από καλωσύνη, Μαρία...

Ή Μαρία έγξηγέρθη. Ή μορφή του ώραίου κατακτητή, γονατιστού μπρός στα πόδια της, ζωντάνεψε στα μάτια της. Θυμώταν αυτή τή στιγμή πώς είχε λησμονήσει και νά τόν παρακαλέση άκόμη για τήν άπελευθέρωσι του πατέρα της και, όμως, εκείνος τό έθυμήθηκε μόνος του. Δέν ήταν, λοιπόν, αυτό καλωσύνη; Δέν ήταν εύγένεια και ίπποτισμός; Έπανεστάτησε άθελά της μπρός στην πατρική άδικία.

— Όχι, πατέρα, είπε. Μόνον ή καλωσύνη του Άτζαγιώλη μπορούσε νά σέ βγάλη από τή φυλακή...

Είχε τόση θερμή ή συνηγορία εκείνη, τόση ειλικρίνεια και τόσο αϋθόρμητο, που έπρόδινε όλο τό ένδιαφέρον της Μαρίας για τόν άνθρωπο που είχε κατακτήσει τήν Αθήνα. Και ή θύελλα, που ήταν φανερό πώς έπλανάτο στο σπίτι του Ρέντη, έξέ-

σπασε. Νευρικός, θηριώδης σχεδόν, ο Ρέντης, άρπαξε τήν κόρη του απ' τό χέρι κι' άφησε νά φανερωθή ό,τι έκρυβε μέσα του.

— Ή καλωσύνη του, λές, έ; Και όμως, έγώ ξέρω πώς τή φυλακή μου τήν άνοιξε ή όμορφιά της κόρης μου, ή όμορφιά της Μαρίας του Ρέντη.

— Πατέρα! διέκοψε έπιτακτικά ή Μαρία.

— Άνάξια κόρη του Ρέντη, έφώναξε τώρα ο πατέρας της, ένω προχωρούσε άπειλητικά έναντίον της. Άνάξια κόρη του Ρέντη, αυτή τή νύχτα διαπραγματεύσους με άντάλλαγμα τίς όμορφίες σου, τήν έλευθερία μου. Ο άνθρωπος που άνοιξε τή φυλακή μου δέν έδυσκολεύθηκε νά μου τό πη κατάμουτρα... Μίλησε λοιπόν. Πές πώς είναι ψέμματα. Πές το, σου τό ζητώ για χάρι...

Ήταν ψέμμα! Μά θα μπορούσε νά τό όρκισθή χίλιες φορές ή Μαρία Ρέντη. Ήταν λησμονήθηκε για μιá στιγμή στα χέρια του Άτζαγιώλη, άν άφησε νά της μιλήση για τήν άγάπη του, άν δέχτηκε και φύλαξε στην καρδιά της τά λόγια του, ούτε μιá στιγμή δέν είχε περάσει από τή σκέψη της, πώς αυτό ήταν μιá ταπεινή άγοραπωλησία.

Συντετριμμένος από τήν όδύνη ο πατέρας της περίμενε μιá άπάντησι. Ή Μαρία δέν έδυσκολεύθηκε ν' άντιληφθή τήν ψυχική του άγωνία, που τήν συνέτριβε τώρα κι' αυτή τήν ίδια. Ήταν ο μόνος προστάτης και φίλος της ως εκείνη τή στιγμή, τό μοναδικό της στήριγμα και ή άγάπη που αισθανόταν γι' αυτόν ήταν πραγματική και άπεριόριστη. Έπλησίασε κι' έγονάτισε μπροστά του.

— Σ' όρκίζομαι, πατέρα, είπε, πώς ούτε στιγμή δέν διαπραγματεύτηκα με τόν Άτζαγιώλη τήν έλευθερία σου. Τήν αξίωσα έν όνόματι του δικαίου, μπρός σέ εκατό ανθρώπους. Εκείνος που έδηλητηρίασε τή χαρά της άπελευθερώσεώς σου, με τόσο βρωμερές συκοφαντίες για μένα, θέλησε με τό άτιμο ψέμμα του νά έκδικηθή για τήν άφοσίωσί σου στους Καταλάνους...

Εκείνος που έδηλητηρίασε τή χαρά του Ρέντη, ήταν ο Δάρδανος. Σκέφθηκε, πώς άφήνοντας νά ύπονοηθή, πώς ή Μαρία

Ρέντη ήταν έτοιμη νά παραδοθῇ στὸν Ἀτζαγιώλη, θὰ προκαλοῦσε τὴν ἐπέμβασι τοῦ πατέρα της, τὸν περιορισμὸ τῆς κόρης, τὴν ἀγρυπνη παρακολούθησί της κι' ἐπομένως τὸ σταμάτημα τῆς ἐρωτικῆς περιπετείας, ποὺ μόλις εἶχε ἀρχίσει. Ἀλλὰ ὁ Ρέντης, δὲν πίστευε τώρα τὸν ἀγνωστὸ τοῦ σωματοφύλακα τοῦ Ἀτζαγιώλη. Τὰ λόγια τῆς Μαρίας, τοῦ εἶχαν ξερριζώσει κάθε ὑπόνοια καὶ εὐτυχισμένος, ποὺ ξανάβρισκε τόσο γλῆγορα τὴν ψυχικὴ του γαλήνη, ἐπῆρε τὴν κόρη του στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὴν φιλοῦσε μ' εὐγνωμοσύνη.

— Οὐτε κι' ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰ τὸ πιστέψω, ἔλεγε. Κι' ἐσκούπιζε τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς, ποὺ εἶχαν πλημμυρίσει τὰ μάτια του.

Τὴν ἴδια στιγμή ἐχτυποῦσε ἡ πόρτα τοῦ Ρέντη. Ἡ Μαρία ἔτρεξε, ὅπως συνήθιζε, ἀλλὰ μὲ τὸ πρῶτο βλέμμα ὠχρίασε κι' ἐκλονίσθηκε. Ὁ πατέρας της ἔτρεξε κοντά της. Δὲν ἦταν, ὅμως, ἀνάγκη νὰ τὴν ρωτήσῃ γιὰ τίποτα. Ἕνας στρατιώτης τοῦ Ἀτζαγιώλη ἔμπαινε στὸ σπίτι του, ὅταν ἔφθασε στὴν πόρτα.

— Ποιὸν ζητεῖτε; τὸν ρώτησε.

— Τὸν Ἀρχοντα Δημήτριον Ρέντην, ἦταν ἡ ἀπάντησις.

— Ἐγὼ εἶμαι, εἶπε, πλησιάζοντας ὁ Ρέντης.

— Ὁ κραταιότατος αὐθέντης καὶ κύριός μου, Δοῦξ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κορίνθου, Ραινέριος Ἀτζαγιώλης, εἶπε τότε ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος, χαρίζει εἰς τὸν Ἀρχοντα Δημήτριον Ρέντην τὴν τιμὴν τῆς προσκλήσεώς του εἰς τὸν δουρικὸν πύργον ἀπόψε, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς κατακτήσεως τοῦ ἐνδόξου Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ προύχοντες τῆς πόλεως ὅλοι ἐκλήθησαν εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ θὰ παρευρίσκονται μὲ τὰς οἰκογενείας των.

— Ἡ πρόσκλησις τοῦ γενναιοτάτου ἄρχοντος, εἶνε διαταγή, ποὺ μὲ τιμᾶ ἀποκρίθηκε ὁ Δημήτριος Ρέντης.

Ὁ στρατιώτης ὑποκλίθηκε κι' ἔφυγε.

Ἡ Μαρία Ρέντη δὲν μπόρεσε νὰ μὴ ρωτήσῃ τὸν πατέρα της, σχεδὸν ἀμέσως:

— Τί θὰ γίνῃ τώρα;

— Θὰ πᾶμε στὸν πύργο. Ἡ ἄρνησις, θὰ μπορούσε νὰ προκαλέσῃ τὴν ὀργή του καὶ δὲν εἶνε ἀκόμη καιρὸς γιὰ νὰ τοῦ κηρύξῃ κανεὶς τὸν πόλεμο.

IV

Ὅταν ἐβράδυασε, πατέρας καὶ κόρη ἐπῆραν τὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἀκρόπολι. Ἄλλοι Ἀθηναῖοι, ποὺ εἶχαν τὴν ἴδια πρόσκλησι, ἀποτελοῦσαν τὴ συντροφιά τους. Ἡ Μαρία Ρέντη, εἶχε ὅσο μπορούσε πιὸ καλὰ κρυμμένη τὴ χαρά της γιὰ τὴν πρόσκλησι ἐκεῖνη. Πιὸ ὠραία ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, περίμενε μὲ ἀγωνία τὴ στιγμή, ποὺ ἡ ἀσυγκράτητη ὁμορφιά της θὰ ξεχώριζε μέσα σ' ὅλες τὶς ἄλλες Ἀθηναῖες, ποὺ θὰ ἦσαν συγκεντρωμένες στὸ ἀνάκτορο.

Ἡ ἄρρενωπή καὶ ἐπιβλητικὴ μορφή τοῦ Ἀτζαγιώλη, ὅσο ἀνέβαιναν τὸν Ἱερὸ Βράχο, γινόταν πιὸ ζωερὴ στὴ σκέψι της. Ὁ ὠραῖος καὶ εὐγενικὸς Ἀρχοντας, ποὺ πρῶτος ἀναψε τὴ φλόγα τοῦ ἔρωτα στὴν καρδιά της, ἦταν τὸ ὄραμα ποὺ ὡδηγοῦσε τὰ βήματά της. Μιλοῦσαν γι' αὐτὴ σ' ὅλο τὸ δρόμο, γιὰ τὴν τολμηρὴ της διαμαρτυρία καὶ τὸ ἀποτέλεσμά της, ἀλλὰ ἡ Ρέντη οὔτε πρόσεχε. Εἶχε κατορθώσει νὰ ἀπομονωθῇ μὲ τὶς σκέψεις της καὶ νὰ συντροφεύεται μόνον ἀπ' αὐτές. Μόνον, ὅταν κάποια στιγμή ἄκουσε νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν Ἀτζαγιώλη, ἐγκατέλειπε κάθε σκέψι της κι' ἐπλησίασε γιὰ νὰ ἀκούσῃ.

— Ἡ ἱστορία τῶν τελευταίων χρόνων, ἔλεγεν ἕνας, πείθει πὼς ὁ Ἀτζαγιώλης εἶνε ἄνθρωπος δυνατὸς καὶ ἀποφασιστικός. Ἀπὸ τὸ 1369, ποὺ ἐγκατεστάθη ὡς Ἀρχὼν τῆς Κορίνθου, κατάρθωσε μέσα σὲ 18 χρόνια νὰ διπλασιάσῃ τὶς κτήσεις του καὶ νὰ κυριαρχῇ σήμερα ὅλης τῆς Ἀττικῆς, ἔχοντας στερεωμένη τὴν ἡγεμονία του καὶ μὲ τοὺς συγγενικοὺς δεσμοὺς ποὺ ἀποκατέστησε μὲ τὸν Δεσπότη τοῦ Μυστρά, τὸν Θεόδωρον Παλαιολόγον.

— Δέκα χρόνια προσπαθειῶν, ἔλεγε ὁ πατέρας της, μπορεῖ νὰ τοῦ μετρήσῃ κανεὶς γιὰ τὴν κατάκτησι τοῦ Δουκάτου τῶν

Ἀθηνῶν. Κανείς δὲν θὰ εἶχε τόση ὑπομονή. Πᾶνε ὁκτὼ χρόνια ποὺ κατῶρθωσε νὰ κυριεύσῃ τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων, μ' ὅλη μας τὴν ἀντίστασι καὶ νὰ τὸ κάμῃ ὀρμητήριο γιὰ τὴν κατάκτησι τῆς πατρίδας μας. Ὁκτὼ χρόνια δὲν ἔφθασαν γιὰ ν' ἀπογοητευθῇ. Καὶ νὰ ὅτι ἔκαμε ἐκεῖνο ποὺ θέλησε.

Καὶ χαμηλώνοντας κατόπιν τῇ φωνῇ του, ὅσο μποροῦσε περισσότερο, συνεπλήρωσε :

— Ἀπὸ ἕναν τέτοιον ἄνθρωπο δὲν θὰ μπορέσουμε ν' ἀπαλλάξουμε εὐκόλα τὴν πατρίδα μας. Θὰ χρειασθῇ ἐργασία καὶ θάρρος. Μόνον ἂν σκοτωθῇ...

Ἡ Μαρία ἀνατρίχιασε στὸ ἄκουσμα τῆς τελευταίας ἐκείνης φράσεως τοῦ πατέρα της.

Ὁ συνομιλητὴς του ἔκαμε πῶς δὲν ἄκουσε καθόλου τῇ μυστικῇ ἐκείνῃ σκέψι τοῦ Δημητρίου Ρέντη.

— Ὁ γάμος τῆς θυγατέρας του Βαρβολομαίας μὲ τὸν Ἀρχонта τοῦ Μυστρά, εἶπε, τὸν ἔχουν ἐξασφαλίσει ἀπὸ τὸ Νότο. Οἱ Καταλάνοι, φεύγοντας πρὸς τὴν Πάτρα, δὲν θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ χτυπήσουν τὸν Ἀτцаγιώλη, γιατί θὰ ἔχουν στὰ νῶτα τους τὸν Παλαιολόγο. Οἱ Ἀτцаγιώληδες θὰ ἐδραιώσουν γιὰ πολλὰ χρόνια τὴν ἡγεμονία τους στὴν πατρίδα μας.

Ἐνα κόμα ἀγωνίας ἐχύθηκε στὴν ψυχὴ τῆς Μαρίας Ρέντη. Ἄκουγε γιὰ τὸ γάμο τῆς θυγατέρας τοῦ Ἀτцаγιώλη πρώτη φορὰ καὶ πρώτη φορὰ ἐμάθαινε τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ὅτι ὁ εὐγενικὸς καὶ ἱπποτικὸς ἄρχοντας, ὁ ἄνθρωπος ποὺ τίς παρεδίδετο τὸ προηγούμενο βράδυ αἰχμάλωτός της, δὲν ἦταν ἐλεύθερος. Λίγο ἀκόμη καὶ θὰ διέκοπτε τὴ συνομιλία ἐκείνη κραυγάζοντας :

— Ψέμματα. Δὲν εἶνε παντρεμένος. Δὲν ἔχει κόρη. Ὁ Ἀτцаγιώλης εἶνε δικός μου !

Μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ Ἀθηναῖος, ποὺ συζητοῦσε μὲ τὸν πατέρα της, προσέθεσε :

— Τώρα λέγεται πῶς θὰ παντρεύῃ καὶ τὴ μικρότερη θυγατέρα του Φραγκίσκα, μὲ τὸν Παλατίνο, κόμητα τῆς Κεφαλληνίας Κάρολο Τόκκο.

Ἡ Μαρία Ρέντη δὲν μπόρεσε νὰ μὴ ρωτήσῃ :

— Καὶ ἡ Δούκισσα ;

Περίμενε μὲ ἀγωνία τὴν ἀπάντησι.

— Ἡ Δούκισσα, μένει στὴν Κόρινθο καὶ περιμένει θριαμβευτὴ τὸν ἄνδρα της. Δυὸ χρόνια, ποὺ ἐπολιορκούσε τὴν Ἀκρόπολι, κατέχοντας τὴν κάτω πόλι, δὲν πῆγε στὴν Κόρινθο. Κι' εἶνε γνωστό, πῶς ὅσες φορὲς τὸν καλοῦσε κοντά της τῆς παρήγγελλε :

— Θάρρης ἐσύ, βασίλισσα στὴν Ἀθήνα, ὅταν τὰ ὅπλα μου τὴν ὑποτάξουν ἐντελῶς.

Ἐχρειάστηκε νὰ στηριχθῇ στὸ χέρι τοῦ πατέρα της, ἡ Μαρία Ρέντη, γιὰ νὰ μὴν πέσῃ.

— Κουράστηκα, εἶπε.

Ἡ πληγὴ τῆς ἀγρίας ζήλειας, ἄνοιξε βαθειὰ στὴν καρδιά της, δίπλα στὴν πληγὴ τοῦ μεγάλου ἔρωτα...

Ὁ πατέρας της ἀναγκάστηκε νὰ τὴν στηρίξῃ στὸν ὑπόλοιπο δρόμο, ὥς ποὺ νὰ φθάσουν στὸ ἀνάκτορο. Ἡ ἴδια, ἄλλως τε, συνῆλθε γρήγορα καὶ κανείς δὲν ἀντελήφθηκε τὴν τρομερὴ ἀγωνία ποὺ εἶχε στὴν ψυχὴ τῆς ἐκείνη τὴ στιγμὴ.

Ἡ τελευταία φράσις ποὺ ἄκουσε εἶχε χαραχθῇ βαθειὰ στὸ νοῦ της. «Θάρρης ἐσύ βασίλισσα στὴν Ἀθήνα, ὅταν τὰ ὅπλα μας τὴν ὑποτάξουν ἐντελῶς». Τότε αὐτὴ; Τότε τὰ λόγια του καὶ οἱ ὕμνοι του στὴν ὁμορφιά της; Τότε ἡ περασμένη νύχτα καὶ τὸ φλογερὸ ἐκεῖνο φίλημα, ποὺ πυρπολοῦσε ἀκόμη καὶ τώρα τὰ χεῖλη της;

— Εἶνε νέα, ἡ νέα μας Δούκισσα; ἐρώτησε δειλὰ-δειλὰ καὶ μὲ ὅσο μποροῦσε πιὸ τεχνικὴ ἀδιαφορία.

— Εἶνε περισσότερο ἀπὸ σαράντα χρονῶν.

Ἐνα ἀδιόρατο μειδίαμα ἱκανοποιήσεως ἐστόλισε τὸ πανέμορφο πρόσωπο τῆς Μαρίας Ρέντη. Κι' ἐρώτησε πάλι :

— Ὁμορφῇ ;

— Ἦταν ἡ ὁμορφότερη γυναῖκα τῆς Ἑλλάδος, ὥς ποὺ ἐμεγάλωσε ἡ πρώτη της κόρη, ἡ τωρινὴ σύζυγος τοῦ Παλαιολόγου. Τώρα ἡ ὁμορφότερη γυναῖκα, ἡ ἑξακουσμένη σ' ὅλο τὸν κόσμο γιὰ τὴν ὁμορφιά της, εἶνε ἡ κόρη της. Δεύτερη ἔρχεται

αυτή, ἂν καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑποστηρίζουν πὼς τῆς ἀνήκουν ἀκόμη καὶ τώρα τὰ πρωτεῖα τῆς ὁμορφιάς.

Ἡ Μαρία ἐδάγκωνε τὰ χεῖλη τῆς μὲ τόση μανία, ὅσο μιλοῦσε ὁ φίλος ἐκεῖνος τοῦ πατέρα τῆς, ὥστε νὰ ματώσουν. Τὴν ἴδια ἐκείνη στιγμή ἔφθαναν στὸ κατάφωτο ἀνάκτορο. Δυὸ ὑπηρετές τοὺς παρέλαβαν ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ πόρτα καὶ τοὺς ὠδήγησαν στὴν ἀπέραντη αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς, ἀναγγέλλοντας τὴν ἀφίξι τους. Ἕνας ψίθυρος θαυμασμοῦ ὑποδέχθηκε τὴν ἐμφάνισί τους καὶ ἦταν φανερό πὼς ὁ θαυμασμός αὐτὸς ἀπευθυνόταν ἐξ ὁλοκλήρου στὴν ἐκπλαγὴ ὁμορφιά τῆς Μαρίας Ρέντη.

Ὁ Ρέντης ἔρριξε μιὰ ματιά γύρω του. Λίγοι Ἀθηναῖοι εἶχαν μαζευθῇ ὡς ἐκείνη τὴν ὥρα καὶ αὐτοὺς μόνον ἐγνώριζε. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἦσαν ἀξιωματικοὶ καὶ αὐλικοὶ τοῦ νέου ἡγεμόνος, ποὺ τοὺς ἀγνοοῦσε ἐντελῶς. Μέσα ἀπὸ μιὰ ομάδα ἐξ αὐτῶν ἀπεσπάσθη ὁ Ραινέριος Ἀτσαγιώλης καὶ ἦρθε νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ. Εὐθυτενής, ἐπιβλητικός, πραγματικὰ ἡγεμονικός, ἐπροχώρησε τείνοντας τὸ χέρι του στὸν Δημήτριο Ρέντη.

— Ὁ Δούξ, ἐπρόλαβε νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ἡ Μαρία Ρέντη.

Καὶ ἐνῶ ὑπεκλίνοντο καὶ οἱ τρεῖς, μὲ βαθύτατο σεβασμό, ὁ Ἀτσαγιώλης ἐχαιρετοῦσε μὲ ἐξαιρετικὴ ἐγκαρδιότητα πρῶτον τὸν Ρέντη, σὰν τὸν καλύτερο φίλο του, λέγοντας δυνατὰ, ὥστε νὰ ἀκουσθῇ ἀπ' ὅλους:

— Εἶμαι εὐτυχής, Δημήτριε Ρέντη, ὅτι σὲ ὑποδέχομαι στὸ ἀνάκτορό μου καὶ ἀκόμη πιὸ εὐτυχής ὅτι σφίγγω τὸ χέρι ἐνὸς ἡρώικοῦ πολεμιστῆ, ποὺ τοῦ ἀξίζει κάθε θαυμασμός καὶ κάθε σεβασμός. Λησμονῶ ὅτι ἦσουν στὸ πλευρὸ τῶν ἀντιπάλων μου, γιατί ἡ γενναίότης πρέπει νὰ ἀναγνωρίζεται καὶ νὰ τιμᾶται, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν εὐρίσκεται.

— Ἀρχων καὶ κραταίε μου κύριε, ἀπήντησεν ὁ Δημήτριος Ρέντης, οἱ λόγοι σου εἶνε λόγοι πραγματικοῦ ἡγεμόνος, εὐγενικοῦ καὶ ἱπποτικοῦ. Εἶμαι εὐτυχής ὅτι σφίγγω τὸ χέρι τοῦ νέου μας ἡγεμόνος, ὁ ὁποῖος συνεχίζει τόσο ἐνδοξα τὴν ἡρωικὴ παράδοσιν τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου τῶν

Ἀτσαγιωλῶν καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ ἐνδοξος πόλις τῶν Ἀθηνῶν περιμένει καλὴν διοίκησιν καὶ δικαιοσύνην, τὰ δύο κυριώτερα γνωρίσματα τῆς ἐν Κορίνθῳ ἡγεμονίας σου.

Ὅσο διαρκοῦσαν οἱ ἀμοιβαῖες ἐκεῖνες φιλοφρονήσεις, ἡ Μαρία Ρέντη εἶχε λησμονηθῇ κυττάζοντας τὸν ὠραῖο κατακτητὴ τῆς καρδιάς τῆς. Τὰ λόγια του στὸν πατέρα τῆς, γεμᾶτα καλωσύνη καὶ εὐλικρίνεια, ἤρχοντο σὰν παρηγοριά στὴν ἀπογοήτευσιν ποὺ τὴν εἶχε κυριεύσει, τὰ ἔπαιρνε σὰν ἐπανάληψιν μιᾶς ἐρωτικῆς ἐκδηλώσεως γι' αὐτήν. Καὶ ὅταν ὁ Ἀτσαγιώλης ἐστράφη σ' αὐτήν καὶ ἔφερνε τὸ χέρι τῆς στὰ χεῖλη του, ἡ Μαρία εἶχε συνέλθει σχεδὸν ἐντελῶς, εἶχε λησμονήσει ὅλα ὅσα ἄκουσε, ἀνεβαίνοντας πρὸς τὸ ἀνάκτορο καὶ δὲν θυμῶταν παρὰ τὰ χθεσινὰ του λόγια:

«Ἐδῶ, ποὺ γεννήθηκε ὁ Ἐρώτας καὶ λατρεύθηκε σὰν Θεός, θὰ ἦταν ἄδικο νὰ καταδικάσῃς τὸν ἄνθρωπο ποὺ πληγώθηκε ἀπ' τὰ βέλη σου. Μαρία Ρέντη σ' ἀγαπῶ. Τὸ στέμμα μου, ἡ δόξα μου, ἡ δύναμίς μου, οἱ χώρες μου, δὲν μπόρεσαν νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐδαιμονία ποὺ μοῦ χάρισαν τὰ χεῖλη σου, τὰ πιὸ γλυκὰ καὶ πιὸ μεθυστικὰ κι' ἀπ' τὸ νέκταρ τῶν ἀρχαίων θεῶν τῆς πατρίδος σου. Μαρία Ρέντη, εἶμαι αἰχμάλωτος τῶν ματιῶν σου».

Ὡ, ἂν ἄκουγε μιὰ φορὰ ἀκόμη τὰ θεῖα ἐκεῖνα λόγια ἀπὸ τὸ στόμα του! Ἀλλά, νὰ ποὺ σχεδὸν τὰ ἄκουγε.

— Ὡραία κόρη, ἔλεγε τώρα ὁ Ἀτσαγιώλης, τῆς πόλεως ποὺ ἔμεινε καὶ θὰ μείνῃ τὸ στολίδι τῶν αἰώνων, σὲ εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ ἔδωσες τὴν ἀφορμὴ νὰ ἐπανορθώσω μιὰ ἀδικία, μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πατέρα σου.

— Ἐκαμα τὸ καθήκον μου ἀπέναντι τοῦ πατέρα μου καὶ ἀπέναντι τοῦ ἡγεμόνος μου, εὐγενέστατε Ἀρχων.

— Ὡραία κόρη, ἐσυνέχισεν ὁ Ἀτσαγιώλης, ἐπίτρεψέ μας νὰ καταθέσουμε ὅλοι στὰ πόδια σου τὸν θαυμασμό μας, εὐτυχεῖς ὅτι τὴν ἀποφινὴ μας δεξίωσι λαμπρύνει ἡ γυναῖκα ποὺ συγκεντρώνει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη τὰ θεῖα δῶρα τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς χάριτος.

Σάν ν' ἀπετέλεσαν τὸ σύνθημα, τὰ λόγια του ἐκεῖνα, οἱ τροβαδοῦροι ἄρχισαν τὰ τραγούδια τους στὴν ὁμορφιά καὶ στὸν ἔρωτα κι' ὠραῖες κόρες τῶν ἀνακτόρων κερνοῦσαν στοὺς καλεσμένους τὸ κρασί. Περισσότερο ἀπὸ τρεῖς ὥρες, ὁ Ἀτζαγιώλης ἔμεινε διασκεδάζων μαζί με τοὺς καλεσμένους του. Περισσότερο ἀπὸ τρεῖς ὥρες ἡ Μαρία Ρέντη ἔζησε τὸ ὄνειρο τῆς πιὸ ἀνέκφραστης εὐτυχίας κοντὰ στὸν ἄνθρωπο ποὺ τῆς χάρισε τὰ πρῶτα ἐρωτικά ρίγη. Κι' ὅταν ὁ Ἀτζαγιώλης ἄρχισε ν' ἀποχαιρετᾷ τοὺς καλεσμένους του, δίνοντας ἔτσι τὸ σύνθημα τῆς ἀποχωρήσεως, ἐφρόντισε ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν πατέρα της, μετὰ τὴν ἐλπίδα ν' ἀκούσῃ μιὰ λέξι του. Πόσο καλὰ εἶχεν ὑπολόγισαι! Τῇ στιγμῇ ποὺ φιλοῦσε τὸ χέρι της μπόρεσε νὰ τῆς εἰπῇ:

— Θαῦρω τρόπο νὰ σέ συναντήσω αὔριο βράδυ. Σ' ἀγαπῶ.

Λίγο ἔπειτα, ἀποχαιρετώντας τὸν πατέρα της, τοῦ ζήτησε νὰ ξανάρθῃ τὸ πρωῒ στὸ ἀνάκτορο. Ὁ Ρέντης τὸ ὑποσχέθηκε. Ἡ Μαρία ἐμάντεψε πὼς στὴν πρόσκλησι ἐκείνη κρυβόταν ὁ τρόπος ποὺ θαῦρισκε ὁ Ἀτζαγιώλης, γιὰ νὰ συναντηθοῦν. Κι' ἔφυγε εὐτυχισμένη ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα καὶ νικημένη, ἐντελῶς νικημένη ἀπὸ τὸν ἔρωτα...

V

Τὸ πρωῒ τῆς ἄλλης ἡμέρας, ὁ Δημήτριος Ρέντης, σύμφωνα μετὰ τὴν πρόσκλησι τοῦ Ἀτζαγιώλη, ἀνέβηκε στὴν Ἀκρόπολι καὶ παρουσιάσθηκε στὰ ἀνάκτορα. Ὁ Ἀτζαγιώλης τὸν δέχτηκε ἀμέσως καὶ μάλιστα μετὰ τόση οἰκειότητα καὶ τόσες φιλικὲς ἐκδηλώσεις, ποὺ ὁ Ρέντης ἐξεπλάγη.

— Ἐπιθυμῶ, τοῦ εἶπε ὁ Ἀτζαγιώλης νὰ σοῦ ἀποδείξω πόσο ἐμπιστεύομαι σ' ἐσέ καὶ πόσο πιστεύω πὼς μποροῦμε νὰ συνεργασθοῦμε.

Ὁ Ρέντης ἦταν, ἐκείνη τῇ στιγμῇ τοῦλάχιστον, βέβαιος πὼς καμμιά συνεργασία δὲν τοῦ ἦταν δυνατὴ μετὰ τὸν Ἀτζαγιώλη. Πολεμώντας ἐναντίον του ἀπὸ μιᾶς δεκαετίας εἶχε ἀποκτήσει

ἐναντίον του ἓνα μῖσος πραγματικὰ τρομερό, ποὺ ἐνισχύθηκε ἀπὸ τὴ στιγμῇ ποὺ ὁ Ἀτζαγιώλης ἐπέτυχε νὰ γίνῃ κύριος τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ ὁ Ρέντης δὲν ἦταν ἄνθρωπος ποὺ μποροῦσε νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὰ αἰσθήματά του. Προικισμένος μετὰ ἐξαιρετικὴ ἰδιοφυῖα, ἔχοντας τὴν πείρα μακροχρονίων ἐλιγμῶν γύρω ἀπὸ τοὺς ἐκάστοτε κυριάρχους τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ τὸν ἔκαμε νὰ ἐνεργῇ μετὰ κάποια πολιτικότητα, ἤξερε καὶ στὴν περίστασι αὕτῃ νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἑαυτό του στὸ δρόμο ποὺ θὰ τὸν ἔφερνε ἀσφαλέστερα στὴν ἱκανοποίησι τοῦ μίσους του.

Ἐδειξε, λοιπόν, ὅσο μποροῦσε μεγαλύτερο ἐνθουσιασμό γιὰ τὴν προτίμησι ἐκείνη τοῦ νέου ἡγεμόνος στὸ πρόσωπό του καὶ προσεπάθησε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη του.

— Εὐγενέστατε Ἀρχων, εἶπε, εἶνε ἀλήθεια, πὼς ἀρκετὰ χρόνια εὐρέθηκα στὸ στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν σου, νομίζοντας ὅτι ἐξυπηρετῶ ἔτσι τὴν πατρίδα μου. Κανένα προσωπικὸ μῖσος δὲν ὡδηγοῦσε τίς ἐνέργειές μου καὶ ἀφοῦ ἡ τύχη θέλησε νὰ εἶσε σήμερα Σὺ ὁ κύριος τῶν Ἀθηνῶν, θὰ σοῦ προσφέρω κάθε ὑπηρεσία, βέβαιος πὼς θὰνε γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδας μου.

— Τέτοια ἀπάντησι περίμενα ἀπὸ ἓνα Ρέντη, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ Ἀτζαγιώλης. Καὶ τώρα ἄκουσε σὲ τί μπορεῖς νὰ μοῦ φανῇς χρήσιμος, προσφέροντας ἔτσι καὶ μιὰ γενικώτερη ὑπηρεσία στὴν πατρίδα σου, ποὺ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου.

— Θὰ ἐκτελέσω μετὰ προθυμία, εἰλικρίνεια καὶ ἀφοσίωσι τὰς διαταγὰς σας, εὐγενέστατε.

Ὁ Ἀτζαγιώλης, ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν ἀπάντησι, ἐξηκολούθησε.

— Ξέρεις, βέβαια, ὅτι τὰ στρατεύματά μου ἐξεκαθάρισαν ὅλη τὴν Ἀττικὴ ἀπὸ τοὺς Καταλάνους.

Ἡ παρουσία σου στὴν Ἀκρόπολι εἶνε ἡ καλύτερη μαρτυρία, Εὐγενέστατε.

— Ὅλα τὰ φρούρια τοῦ Δουκάτου παρεδόθησαν. Τὰ πλοῖα μου κατέχουν τὸν Πειραιᾶ καὶ ἀποκλείουν τὸ δρόμο τῆς διαφυγῆς ἀπὸ τὴ θάλασσα. Τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων εἶνε στὴν κα-

τοχή μου και τους αποκλείει το δρόμο προς τον Κορινθιακό. Κανένας άλλος δρόμος σωτηρίας δεν τους απομένει από την ύποταγή.

— 'Η νίκη σου εἶνε ἀναμφισβήτητη, Εὐγενέστατε, διέκοψε ὁ Ρέντης.

— 'Ακριβῶς γι' αὐτό, εἶπε ὁ 'Ατζαγιώλης, θέλω νὰ σταματήσω τὸ αἷμα καὶ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. Καὶ σ' αὐτὸ θὰ μὲ βοηθήσης ἐσύ, Δημήτριε Ρέντη.

— Μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, Εὐγενέστατε.

— Οἱ Καταλάνοι, διωγμένοι ἀπὸ παντοῦ βρίσκονται σήμερα συγκεντρωμένοι στὸ φρούριο τῆς Λιβαδόστρας. 'Ο Ρογήρος Α' καὶ ὁ 'Αντώνιος, οἱ δύο ἀδελφοὶ Λώρια δηλαδή, ξέρω καλὰ πῶς ἔχουν ἀντιληφθῇ τὴν πραγματικὴ τους κατάστασι καὶ πιστεύουν πῶς μόνο μιὰ συνθήκη μαζί μου εἶνε τὸ τελευταῖο τους καταφύγιο. Νὰ τραβήξουν βορειότερα δὲν μποροῦν, γιατί πέφτουν στὸ Δουκάτο τῶν Νέων Πατρῶν*, πού τὰ σύνορά του, ὅπως ξέρεις, φυλάγονται ἀπὸ τὸν ἰσχυρότερο στρατὸ τῆς ἐποχῆς μας. Νὰ ζητήσουν φιλοξενία στὸ Δουκάτο τῶν Σαλόνων, σὲ βεβαιῶ πῶς δὲν θὰ τὴν εὐρουν κι' αὐτὸ τὸ ξέρουν. 'Η ἡγεμονίς τῶν Σαλόνων, ἡ κόμησσαι 'Ελένη, ξέρει πῶς αὐτὴ εἶνε ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐκστρατείας μου στὴν 'Αττικὴ καὶ προβλέπει τὴν τύχη πού θὰ τὴν περίμενε ἂν ἔδινε αὐτὴ τὴ φιλοξενία. Ν' ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο ἀπὸ τὴ Θήβα πρὸς τὸν Κορινθιακό, θὰ περάσουν πολὺ κοντὰ ἀπὸ τὸ φρούριο μου τῶν Μεγάρων καὶ κινδυνεύουν νὰ ὑποστοῦν σωστὴ πανωλεθρία. 'Αλλως τε κι' ἂν τὴν ἀποφύγουν, ὁ δρόμος τους θὰ τελειώσῃ στὴ θάλασσα, ὅπου κανένα πλοῖο δὲν τοὺς περιμένει γιὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

— Σκέπτεσαι σωστά, Εὐγενέστατε, καὶ οἱ ἀδελφοὶ Λώρια εἶνε ἀναμφισβήτητο πῶς ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὴν ὀρθὴ γνώμη.

— 'Ομως ἡ γνώμη τους δὲν ἔγινε δεκτὴ, διέκοψε ὁ 'Ατζαγιώλης. Ξέρεις, βέβαια, ὅτι δὲν ἔχουν πλέον αὐτοὶ τὴν πρωτο-

* 'Ετοι ὠνομάζετο τότε ἡ σημερινὴ Φθιώτις.

βουλία, ἀπὸ τὴν στιγμή πού ἐζήτησαν τὴν βοήθεια τοῦ βασιλέως Πέτρου Ε' τῆς 'Αραγωνίας καὶ ψηλῶ ὀνόματι Δουκὸς τῶν 'Αθηνῶν.

— Τὸ γνωρίζω, Εὐγενέστατε. 'Ο δοῦξ Πέτρος Παῦος, τὸν ὁποῖον ἔστειλε ὁ βασιλεὺς εἰς βοήθειάν των, ἔχει σήμερα τὴν βαρύνουσαν γνώμην.

— Καὶ ὁ Παῦος, συνεπλήρωσε ὁ 'Ατζαγιώλης, διευθύνων στρατεύματα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐνδιαφέρεται, ἀφοῦ δὲν εἶνε ἰδικὰ του καὶ πολεμοῦν εἰς χώραν ξένην, τῆς ὁποίας τὰ δεινὰ δὲν τὸν συγκινοῦν, ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῆς συνεχίσεως τοῦ πολέμου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μπορέσῃ νὰ ἀνακαταλάβῃ τὸ Δουκάτο τῶν 'Αθηνῶν.

— Αὐτὴ ἡ ἐλπίς εἶνε μιὰ παραφροσύνη.

— Χαίρω ὅτι συμφωνεῖς μαζί μου, ἀγαπητὲ Ρέντη. Ζητῶ λοιπὸν ἀπὸ ἐσέ, νὰ φύγῃς ἀμέσως πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν Λώρια καὶ τοῦ Πέτρου Παύου εἰς τὸ φρούριον τῆς Λιβαδόστρας ὡς ἐπίσημος ἀπεσταλμένος μου καὶ νὰ διαπραγματευθῇς μαζί των τὴν κατάπαυσι τῶν ἐχθροπραξιῶν. Θὰ εἶμαι εὐτυχής, Δημήτριε Ρέντη, ἂν ἐπιτύχῃς νὰ σταματήσῃ μιὰ αἷματοχυσία, πού δὲν ἔχει πλέον κανένα σκοπὸ.

— Θὰ εἶνε καὶ ὁ Ρέντης εὐτυχής, Εὐγενέστατε, ἂν βοηθήσῃς ἀποτελεσματικὰ σὲ μιὰ τόσο ὠραία προσπάθεια.

— 'Ἦσουν ὁ συνεργάτης τῶν Λώρια καὶ ὁ ἔμπιστος φίλος τῶν Καταλανῶν, εἶπε ὁ 'Ατζαγιώλης. 'Ακριβῶς γι' αὐτὸ ἐδιόλεξα ἐσέ γι' αὐτὴν τὴν ἀποστολή. Τὸ παρελθόν σου θὰ βοηθήσῃ διὰ νὰ τὴν φέρῃς εἰς πέρας. 'Αλλως τε θὰ τοὺς μεταβιβάσῃς τοὺς καλυτέρους ὅρους πού θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ζητήσουν, γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν τόσο δύσκολη θέσι τους.

— 'Ακούω τοὺς ὅρους σας, Εὐγενέστατε.

— Εἶνε ἀπλουστάτοι, Ρέντη. Δέχομαι νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα των καὶ νὰ φύγουν ἀνενόχλητοι. Τὰ δικά μου πλοῖα θὰ τοὺς παραλάβουν ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς 'Ελευσίνης καὶ θὰ τοὺς μεταφέρουν στὴν 'Αραγωνία καὶ τὴ Σικελία. Προσφέρω δηλαδή ὅ,τι θὰ μπορούσαν νὰ μοῦ ζητήσουν ὡς ἡγεμονικὴ χάρι. Τίποτε δὲν ζητῶ ἀπὸ αὐτοὺς.

Ὁ Ρέντης αἰσθάνθηκε πραγματικά τὴ στιγμή αὐτὴ ἓνα αἶσθημα θαυμασμοῦ γιὰ τὸν ἡγεμόνα, ποὺ τόσο ἐν τούτοις ἐμισοῦσε.

— Εἶσαι πραγματικά μεγάλος ἡγεμὼν καὶ πραγματικά γενναῖος, ἀφοῦ ξέρεις νὰ εἶσαι ἱποτικὸς ἀπέναντι τῶν νικημένων ἐχθρῶν σου, εἶπε στὸν Ἀτσαγιῶλη. Πότε πρέπει νὰ φύγω;

— Δύο ἀξιωματικοὶ μου θὰ σὲ συνοδεύσουν, γιὰ νὰ περάσης ἀπὸ τὰ στρατεύματά μου, εἶπε ὁ Ἀτσαγιῶλης. Ἄν δὲν σ' ἐμποδίξῃ τίποτε, φεύγετε ἀμέσως.

— Θὰ φύγω ἀμέσως, Εὐγενέστατε.

Ὁ Ἀτσαγιῶλης ἐσηκώθη, ἐπῆρε ἀπὸ τὸ γραφεῖο του ἓνα ἔγγραφο καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε.

— Εἶνε ἡ συνθήκη, ὑπογεγραμμένη ἀπὸ ἐμέ. Ἐμπιστευομαι σ' ἐσὲ νὰ τὴν φέρῃς ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν Ρογήρο Λώρια, τὸν Ἀντώνιο Λώρια καὶ τὸν Πέτρο Παῦο, τὸν ἀλαζωνικὸ καὶ κοῦφο ἀπεσταλμένο τοῦ Πέτρου Ε' τῆς Ἀραγωνίας.

— Θὰ τὴν φέρω, Εὐγενέστατε, ἐβεβαίωσε ὁ Ρέντης, ὑποκλινόμενος.

Ὁ Ἀτσαγιῶλης τοῦ ἔτεινε τὸ χέρι.

— Καλὴ ἐπιτυχία Ρέντη...

VI

Ὑστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα τρεῖς ἱππεῖς, δύο ἀξιωματικοὶ καὶ ἓνας ὀπλίτης, σταμάτησαν μπρὸς στὸ σπίτι τοῦ Ρέντη. Ὁ Ρέντης τοὺς περίμενε. Ἐφίλησε τὴν κόρη του καὶ κατέβηκε. Ὁ ὀπλίτης εἶχε ἤδη ἀφιππεύσει καὶ παρέδωσε τὸ ἄλογό του στὸ Ρέντη. Ἀμέσως ἔπειτα ἐξηφανίσθησαν καὶ οἱ τρεῖς καλπάζοντες πρὸς τὸν κάμπο τῆς Ἀττικῆς πρὸς συνάντησιν τῶν Καταλανῶν στὸ φρούριο τῆς Λιβαδόστρας.

Ἡ Μαρία Ρέντη, παρακολουθοῦσε ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ σπιτοῦ της μὲ κάποιο ἀκαθόριστο αἶσθημα ἀνησυχίας τὸν πατέρα της, ποὺ ἀπεμακρύνονταν. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ Ἀτσαγιῶλης εἶχε καλέσει τὸν πατέρα της στὸ Ἀνάκτορο, ἡ Ρέντη εἶχε συν-

δυάσει τὴν πρόσκλησι ἐκείνη μὲ τὴ δηλώσι ποὺ εἶχε κάμει σ' αὐτήν: «Θαῦρω τρόπο νὰ συναντηθοῦμε». Καὶ ὅταν ὁ πατέρας της, ὕστερ' ἀπὸ τὴ συνάντησι του μὲ τὸν Ἀτσαγιῶλη, ἐγύριζε στὸ σπίτι καὶ τῆς ἀνήγγειλε πὼς θάφευγε σὲ λίγο, ὡς ἀπεστάλμενος τοῦ Δουκὸς γιὰ τὴ Λιβαδόστρα, ἡ Μαρία Ρέντη ἀντελήφθηκε χωρὶς δυσκολία, ὅτι σκοπὸς ἐκείνης τῆς ἀποστολῆς, ἦταν ν' ἀπομακρυνθῇ μὲ κάποια εὐλογη ἀφορμὴ ὁ πατέρας της ἀπὸ κοντά της, γιὰ νὰ μείνῃ μοναχὴ στὴ διάθεσι τοῦ Ἀτσαγιῶλη. Γι' αὐτὸ ἀνησυχοῦσε τώρα. Ἀλλὰ τὴν ἀνησυχοῦσε τὸ ἄγνωστο; Τὴν ἀνησυχοῦσε ἡ γλυκεῖα προσδοκία; Δὲν ἤξερε. Παρατηροῦσε ν' ἀπομακρύνεται ὁ πατέρας της καὶ αἰσθανόνταν ὅτι ὅσο ἀπομακρύνονταν ἐκεῖνος, τόσο ἐπλησίαζε ὁ Ἀτσαγιῶλης. Μ' αὐτὴ τὴν προσδοκία, μ' αὐτὸ τὸ φόβο, μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ἔμεινε κλεισμένη στὸ σπίτι της ὁλόκληρη τὴν ὑπόλοιπη ἡμέρα.

Μὲ τὴν ἴδια προσδοκία μετροῦσε τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Ραινέριος Ἀτσαγιῶλης, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἀποχαιρέτησε τὸν Ρέντη. Ἦθελε πραγματικά νὰ τερματίσῃ τὸν πόλεμο στὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηνῶν καὶ ν' ἀπαλλαγῇ ὀριστικὰ τῶν Καταλανῶν, ποὺ ἂν κατῴρθωναν νὰ συγκρατηθοῦν ἀκόμη κάμποσο καιρὸ στὸ φρούριό τῆς Λιβαδόστρας, μπορούσε καὶ νὰ ἀνασυγκροτηθοῦν καὶ ἐνισχυόμενοι ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Ἀραγωνίας ν' ἀποβοῦν πάλι ἐπικίνδυνοι. Ἦθελε συγχρόνως ν' ἀπαλλαγῇ γιὰ μερικὲς ἡμέρες τοῦ Ρέντη, γιὰ νὰ μείνῃ ἐλεύθερη ἐντελῶς ἡ κόρη ποὺ πραγματικά τὸν εἶχε αἰχμαλωτίσει. Καὶ νὰ, ποὺ μὲ τὴν ἀποστολὴ ἐκείνη ἐπετύγχανε καὶ τὰ δύο. Γιατὶ ἦταν βέβαιος ὁ Ἀτσαγιῶλης, πὼς ὁ Ρέντης θὰ ἐπιδρούσε στοὺς Καταλάνους γιὰ νὰ δεχθοῦν τὴν εἰρήνη, ὅπως ἦταν βέβαιος καὶ ὅτι ἡ Μαρία Ρέντη, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ θὰ βρισκόταν στὴν ἀγκαλιά του.

Ἡ ὥρες πέρασαν. Τὸ ἀθηναϊκὸ βραδυνὸ κυλοῦσε στὴν ἀγκαλιά τῆς νύχτας. Ἡ Ἀθήνα βυθίσθηκε στὴν ἐρημιὰ καὶ τὴ σιωπῇ. Ἀπὸ τὸν πανύψηλο πύργο του ὁ Ἀτσαγιῶλης τὴν παρακολουθεῖ. Εἶνε ὁ ἐραστὴς, ποὺ περιμένει νὰ κοιμηθῇ ἡ μη-

τέρα, για να μπορέση να κλέψη το φιλή της κόρης που περιμένει πίσω από το παράθυρο. Μητέρα της Μαρίας Ρέντη είχε τώρα η Αθήνα. Και να, που την παίρνει ο ύπνος. Ένα-ένα τα σπιτάκια της βυθίζονται στο σκοτάδι. Σχεδόν τα μετράει ο Ατσαγιώλης. Είναι τόσο λίγα! Να τώρα που σκοτείνιασαν όλα. Διπλώνεται καλά στο μανδύα του έως επάνω στο πρόσωπο κι' εγκαταλείπει το Ανάκτορο. Ο Δάρδανος είναι ο πρώτος που συναντάει.

— Θάρρω μαζί σας, Ευγενέστατε; τον ρωτάει.

— Όχι.

Και χάνεται στο σκοτάδι του δρόμου που φέρνει προς την πόλι, προς την εύτυχια και προς τον έρωτα...

Παντού σκοτάδι. Σ' ένα σπίτι μονάχα, ένα αδύνατο φως, που μόλις κατορθώνει να προδίνει την ύπαρξί του. Είναι το σπίτι του Ρέντη. Η Μαρία δεν έχει κοιμηθεί. Περιμένει. Είναι τόσο βεβαία πως θάρρη. Νομίζει πως ακούει τα βήματα του στον κήπο της. Νομίζει πως τα δέντρα που φθάνουν ως τον εξώστη, γίνονται ή σκάλα του αγαπημένου της. Νομίζει πως ξεχωρίζει μέσ' στο σκοτάδι τη σιλουέττα του.

— Μαρία...

Μιά ελαφρά κραυγή φόβου απαντάει στην πρόσκλησι. Είναι πραγματικά εκείνος. Πηδάει από τον εξώστη στο δωμάτιο της και την ξαναφωνάζει:

— Μαρία.

Στέκει σαν άγαλμα στη θέση της ή Μαρία Ρέντη. Δεν έχει τη δύναμι ούτε να μετακινηθεί, ούτε να μιλήσει. Μ' ένα πήδημα βρίσκεται γονατιστός μπροστά της ο τολμηρός του έρωτα. Και φιλεί τα χέρια της και την ανακαλεί στην πραγματικότητα.

— Μαρία, αγαπημένη μου. Ήρθα προσκυνητής της όμορφιάς σου και σκλάβος σου, ν' ακούσω από τα χείλη σου μια γλυκειά λέξη...

Τα λόγια του ξυπνούν τη σκέψι της. Αποτραβιέται λίγα βήματα και προσπαθεί να είπῃ δύο λόγια.

— Είναι τολμηρό αυτό, Άρχων...

Εκείνος σηκώνεται και την ακολουθεί. Το μικρό αδύνατο φως εξαυλώνει τις μορφές τους. Είναι σαν ν' απέκτησαν ζωή και φωνή δύο προϋντζινα αγάλματα.

— Τίποτα δεν είναι τολμηρό, της λέει τώρα, όταν οδηγεί ο έρωτας. Η καρδιά μου με φέρνει κοντά σου, γιατί είσαι από χθες ο έαυτός μου, που τον έχασα. Είναι ή σκέψι μου, ο νοός μου, τα μάτια μου, ή φωνή μου, ή θέλησί μου, ή δύναμι της ζωής. Φεύγοντας τα παίρνεις όλα μαζί σου κι' ακολουθώ ζητιάνος να μου τα ξαναδώσης. Δεν είναι τόλμη να ζητή κανείς τη ζωή του από κείνον που την παίρνει. Είναι δικαίωμα...

— Άρχων, διέκοψε ή Μαρία Ρέντη, δεν εξουσιάζω εγώ τη ζωή σου κι' άδικα τη ζητάς από μένα...

Την έβοήθησε να καθήσει κι' εκάθησε κοντά της. Στη σκέψι της ζωντάνευε εκείνη τη στιγμή όλόκληρη ή συνομιλία του πατέρα της με τον Αθηναίο φίλο του το προηγούμενο βράδυ, ανεβαίνοντας στην Ακρόπολι. Μιά τρίτη άγνωστη μορφή έρχόταν να προστεθεί στη συντροφιά τους, ή γυναίκα του Ατσαγιώλη. Έξηκολούθησε:

— Τη ζωή σου εξουσιάζουν άλλοι, μακριά απ' αυτό το σπίτι, μακριά απ' αυτή την πόλι. Η Δούκισσα περιμένει στην Κόρινθο να την καλέσης βασίλισσα στην Αθήνα, Άρχων...

— Ω, γλυκά λόγια που προδίνουν, την διέκοψε με χαρά ο Ατσαγιώλης,μαντεύοντας τη ζήλεια της Μαρίας Ρέντη. Αν ήταν κι' αυτό μονάχα ν' ακούσω εδώ, θάταν αρκετό για να μου κάνη εύτυχισμένη όλη τη ζωή. Όμως, δεν μπορώ να σ' αφήσω σ' αυτή την πλάνη ώραία κόρη...

Η Μαρία το έκλεισε το στόμα με την παλάμη της και τον διέκοψε λέγοντας:

— Μην υποχωρήσης. Δε στέκει σ' έναν Άρχοντα να πη ψέμματα. Δεν είναι πλάνη πως ή Δούκισσα περιμένει στην Κόρινθο την πρόσκλησι του άνδρός της...

— Όχι, δεν είναι πλάνη αυτό, ώραία κόρη. Πλάνη θά ήταν να πιστέψης πως υπάρχει δύναμι οποιαδήποτε Ικανή να με χωρίση από σένα. Όλα τα πριν από σένα είναι παρελθόν ξεχα-

σμένο. Ἡ ζωὴ μου ἄρχισε ἀπὸ τὴ στιγμή πού ὠρθωσες τ' ὠραῖο σου ἀνάστημα μπρὸς στὰ μάτια μου, ἀπ' τὴ στιγμή πού ἡ θεία μουσικὴ τῆς φωνῆς σου ἔφθασε στ' αὐτιά μου, ἀπ' τὴ στιγμή πού ἡ φλόγα τῶν ματιῶν σου ἀναψε τὸν μεγάλο ἔρωτα, πού μὲ φέρνει αἰχμάλωτο στὰ πόδια σου. Δὲν ὑπάρχει τίποτε πέρα ἀπὸ σένα. Ἡ μορφή σου τὰ σκέπασ' ὅλα, ἡ ὑπαρξί σου κατεδίκασε κάθε τι γύρω μου σ' ἀνυπαρξία. Σ' ἀγαπῶ, Μαρία Ρέντη, σ' ἀγαπῶ τόσο, ὅσο φθάνει γιὰ νὰ μὴ μπορῶ νὰ νοιώσω ἄλλη χαρὰ ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς ἀγάπης μου, ὅσο φθάνει γιὰ νὰ μὴν ἔχω ἄλλη σκέψι, ἀπὸ τὴ σκέψι τῆς ἀγάπης μου. Ἡ Κόρινθος εἶνε μακρυὰ ἀπ' τὴν Ἀθήνα καὶ θὰ μείνῃ μακρυὰ γιὰ πάντα. Βασίλισσα τῆς Ἀθήνας θὰ εἶσαι σὺ καὶ ἡ ἀγάπη μου θὰ εἶνε ὁ ἀτίμητος θρόνος σου...

Τὴν εἶχε σύρει ἐλαφρὰ στὴν ἀγκαλιά του ὅσο μιλοῦσε καὶ ἡ Ρέντη βρέθηκε μέσα στὰ χέρια του δίχως νὰ καταλάβῃ πῶς. Μὰ κι' ἂν τὸ καταλάβαινε, μὲ ποιὰ δύναμι θὰ μποροῦσε ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἄνθρωπο πού πραγματικὰ ἀγαποῦσε!

Ἔμεινε ἀνυπεράσπιστη στὰ χέρια του. Δὲ βρῆκε ν' ἀπαντήσῃ τίποτα στὰ λόγια του, οὔτε κι' ἂν εὑρίσκε τις λέξεις πού ἤθελε θὰ μποροῦσε ν' ἀπαντήσῃ. Τὰ χεῖλη διψοῦσαν, τὰ χεῖλη ἔπιναν τὸ νέκταρ τῆς ἀγάπης καὶ τὰ κορμιά ἐδέχοντο τὴ μέθη τους. Μιά στιγμή, ἔγινε τὸ ἐρωτικὸ μεθῶσι ἐρωτικὴ κραιπάλη. Τὸ μικρὸ ἀδύνατο φῶς, πού ἔκαιγε ἀκόμη στὸ σπίτι τοῦ Ρέντη μετρῶντας τῆς ὥρες τῆς νύχτας, ἔγινε ὁ μοναχὸς μάρτυς τῆς πρώτης μεγάλης θυσίας, πού εἶχε κάμει στὸ βωμὸ τοῦ ἔρωτα ἡ Μαρία Ρέντη.

Κόντευε νὰ ξημερώσῃ ὅταν ὁ Ἀτζαγιώλης ἄφηνε τὴν ἀγαπημένη του γιὰ νὰ γυρίσῃ στὸ ἀνάκτορο. Μὲ πόση λαχτάρᾳ τὸν ἔφερε ἡ Μαρία ὡς τὸν ἐξώστη γιὰ νὰ φύγῃ. Καὶ μὲ πόσο ἔρωτα ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν φιλοῦσε ἐκείνη τώρα καὶ ἐκεῖνος ἄκουγε:

— Ἀγαπημένε μου, κάνε νὰ λιγοστεύουν οἱ ὥρες γιὰ νὰ βραδυάσῃ πιὸ γρήγορα. Ἡ ἀγκαλιά μου θὰ σὲ περιμένῃ κι' ἡ λαχτάρᾳ θὰ μεγαλώνῃ ὅσο λείπεις. Δὲν μ' ἐνδιαφέρει τίποτα

τώρα, τίποτα ἄλλο ἀπὸ σένα, ἄλλο ἀπ' τὸν ἀγαπημένο μου, κι' ἂν ἦτανε τὸ θάνατο νὰ μοῦ χαρίσουνε τὰ χεῖλη σου, θὰ τὰ ζητοῦσα πάλι, χίλιες φορές θὰ τὰ ζητοῦσα γιὰ νὰ μοῦ δώσουν χίλιους θανάτους.

Ἐνα ἀκόμη φίλημα ἐσφράγισαν τὰ λόγια τῆς.

— Θάρθω, ἀγαπημένη μου θάρθω πάλι μόλις βραδυάσῃ, νὰ καταθέσω στὰ πόδια σου μιὰ φορὰ ἀκόμη τὴν ἀγάπη μου καὶ τὸ θαυμασμό μου...

Καὶ ξαναγύρισε τὸ βράδυ καὶ τ' ἄλλο βράδυ καὶ κάθε βράδυ, ὡς τὴν ἡμέρα πού ξαναγύρισε ὁ Ρέντης, φέρνοντας τὴν εἰρήνη ὑπογεγραμμένη ἀπ' τοὺς Καταλάνους, σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους τοῦ Ἀτζαγιώλη.

VII

Εἶχε ἐξαιρετικὴ κίνησι τὸ σπίτι τοῦ Ρέντη τὸ βράδυ πού γύρισε ἀπὸ τὴ Λιβανδόστρα. Ὅλοι οἱ παλαιοὶ συναγωνιστές του καὶ φίλοι του εἶχαν μαζευθῇ ἐκεῖ ὕστερ' ἀπὸ τὴν εἰδικὴ πρόσκλησι, πού τοὺς εἶχε κάμει. Ἡ Μαρία παρακολουθοῦσε ἀνήσυχη τὴ συγκέντρωσι ἐκείνη. Κάτι προαισθανόταν πὼς θ' ἄκουγε γιὰ τὸν ἀγαπημένο τῆς, κάτι πού θάταν πιὸ πολὺ ἀπὸ σοβαρό, πιὸ πολὺ ἀπὸ ἐπικίνδυνον. Ἦσαν ὅλοι ἐκεῖ, ἐχθροὶ τοῦ Ἀτζαγιώλη, ἄνθρωποι πού ὑπηρέτησαν μὲ φανατισμὸ τοὺς Λῶρια. Καὶ δὲν ἄργησε νάχη τὴν ἀπόδειξι. Καθισμένη σὲ μιὰ γωνιά τοῦ δωματίου, παρακολούθησε τὴ συζήτησι.

— Οἱ Καταλάνοι δέχθηκαν νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα καὶ ὑπόγραψαν τὴν εἰρήνη, ἔλεγε ὁ πατέρας τῆς. Τίποτα ἄλλο δὲν μποροῦσαν νὰ κάμουν. Ἦταν καὶ δική μου σύστασι...

— Τὸ παιχνίδι χάθηκε ὁριστικὰ λοιπόν; ρώτησε ἓνας ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους.

— Γι' αὐτὸ σὰς κάλεσα, εἶπε ὁ Ρέντης. Ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται νὰ μὴ χαθῇ.

Ἐπηκολούθησε μικρὰ σιγή. Ὅλοι ἐνέτειναν τὴν προσοχή τους. Πιὸ πολὺ ἀπ' αὐτοὺς ἡ Μαρία.

‘Ο Ρέντης έσυνέχισε, πιό σιγανά τώρα, σάν νά φοβόταν μὴν ἀκουσθῇ.

— Τὰ Καταλανικά στρατεύματα εἶπε, ἄρχισαν νά ἀφοπλίζονται στὴ Λιβαδόστρα. Αὐριο θὰ περάσουν ἀπὸ τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων, ὅπου θὰ συγκεντρώθουν γιὰ νά κατέβουν ἀπὸ κεῖ στὴν Ἐλευσίνα καὶ νά ἐπιβιβασθοῦν στὰ πλοῖα, ποὺ θὰ τὰ φέρουν στὴ Σικελία καὶ τὴν Ἀραγωνία. Μιὰ ἑβδομάδα θὰ μείνουν μέσα στὸ φρούριο τῶν Μεγάρων, ποὺ εἶνε τὸ ἰσχυρότερο τοῦ Ἀτζαγιώλη. Θὰ εἶνε ἄοπλοι, ἀλλὰ μποροῦν εὐκολὰ νά γίνουν κύριοι τοῦ φρουρίου. Οἱ Λώρια μοῦ τὸ ἐγγυήθηκαν. Φθάνει νά βρεθῇ ἐδῶ στὴν Ἀθήνα ἓνα δυνατὸ χέρι, ἓνα χέρι νά χτυπήσῃ...

Ἡ Μαρία ἀνατινάχθηκε. Μόλις κατάρθωσε νά πνίξῃ μιὰ κραυγὴ φόβου. Ἐβλεπε τώρα καθαρά πιό σκοπὸ εἶχε ἢ συγκέντρωσις ἐκείνη.

‘Ο πατέρας της συνέχισε :

— Τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ πέσῃ νεκρὸς ὁ Ἀτζαγιώλης, οἱ Λώρια θὰ γίνουν κύριοι τοῦ φρουρίου τῶν Μεγάρων καὶ γρήγορα θὰ ἀνακαταλάβουν τὴν Ἀθήνα...

‘Ολοι ἐσώπαιναν. Ἦταν τόσο νεκρικὴ ἡ σιγὴ ποὺ ἐπηκολούθησε, ποὺ ἡ Μαρία φοβήθηκε πὼς θ’ ἀκούγονταν οἱ χτύποι τῆς καρδιᾶς της, τῆς καρδιᾶς ποὺ πνιγόταν ἀπ’ τὸν τρόμο.

— Χρειάζεται ἓνα χέρι γερὸ καὶ ἀποφασιστικό. Ἐνα χέρι ποὺ νά χτυπήσῃ κατὰστηθα τὸν Ἀτζαγιώλη πρὶν περάσῃ μιὰ βδομάδα, ἐπανέλαβε τώρα ὁ Ρέντης.

Καὶ σάν κάποιο ἄορατο στόμα νάδωσέ τὸ πρόσταγμα, ἐσηκώθηκαν τείνοντες τὸ χέρι. Ἐνα «ἐγώ», ἀκούστηκε ἀπὸ ὀκτὼ στόματα. ‘Ο Ρέντης ἔστεκε στὴ μέση τοῦ ὀμίλου ἐκείνου τῶν τολμηρῶν σάν ἀρχηγός, ἀπὸ τὴν διαταγὴ τοῦ ὁποῖου ἐξηρτάτο ἡ ἀπόφασις. Ἡ Μαρία περνοῦσε στιγμὲς φρικτῆς ἀγωνίας. Ἐβλεπε τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, σάν δῆμιους, ἔτοιμους νά ἐκτελέσουν τὴν ἴδια ἐκείνη στιγμὴ, μιὰ θανατικὴ καταδίκη. Κανεῖς δὲν τὴν πρόσεχε, γιὰτὶ κανεῖς δὲν ἦταν δυνα-

τὸν νά ἀνησυχῇ ἀπὸ τὴν παρουσία της. Ἡ φωνὴ τοῦ Ρέντη ἀκούστηκε σὲ λίγο :

— Ἦμουν βέβαιος, ὅτι κανεῖς δὲν θ’ ἀρνιῶταν τὴν τιμὴ μιᾶς μεγάλης ὑπηρεσίας στὴν πατρίδα του. Ἀλλὰ δὲν βρίσκω πὼς ἔχω δικαίωμα νά τὴν χαρίσω ἐγὼ σ’ ἓναν ἀπὸ μᾶς μιὰ τέτοια τιμὴ. Ἀς ἀποφασίσῃ ἡ τύχη.

— Ἀς ἀποφασίσῃ ἡ τύχη, εἶπαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

‘Ο Ρέντης ἔμεινε μιὰ στιγμὴ σιωπῶν κι’ ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὴν κόρη του καὶ τὴν ἐκάλεσε κοντὰ του. Μὲ κλονιζόμενα βήματα ἐπλησίασε ἡ Μαρία. ‘Ο πατέρας της, ἐστήριξε τὰ χέρια του στοὺς ὤμους της καὶ τῆς εἶπε :

— Ἐσὺ θ’ ἀντικαταστήσῃς τὴν τύχη.

Δὲν μπόρεσε νά καταλάβῃ ἀμέσως τὴν ἔννοια τῶν λόγων τοῦ πατέρα της, ἡ Μαρία. Μὲ τὸ νοῦ της ἀφωσιωμένο στίς φρικτὲς σκέψεις, μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου π’ ἀγαποῦσε πνιγμένου στὰ αἵματα, στὰ μάτια της, ἄκουσε μὲ φρίκη τὴ δῆλωσι ἐκείνη τοῦ πατέρα της.

— Ἐγώ; κατάρθωσε νά τραυλίσῃ μὲ πνιγμένη φωνή. Θὰ ὀρίσω ἐγὼ τὸν ἄνθρωπο ποὺ θὰ δολοφονήσῃ;

— Φοβῶσαι : τὴν διέκοψε αὐστηρὰ ὁ πατέρας της.

— Ὦ, ὄχι, ἔσπευσε νά διακόψῃ ἡ κόρη του. Ἀλλὰ γιὰτὶ νά μὴν ἀποφασίσῃς ἐσὺ;

— Γιὰτὶ ἐγὼ πρέπει νά εἶμαι μαζί μ’ ἐκείνους ποὺ θὰ διαλέξῃς.

Ἡ Μαρία ἔφερε μηχανικὰ τὸ βλέμμα της στὸν ὄμιλο τῶν συνωμοτῶν ποὺ εἶχε ἀποτελέσει γύρω της κύκλος. ‘Ο πατέρας της ἐπενέβη.

— Ὁχι, ἔτσι, Μαρία. Θ’ ἀποφασίσῃς χωρὶς νά ξέρῃς...

Μὲ τὰ τελευταῖα ἐκεῖνα λόγια, ἄρπαξε ἀπὸ τὸ διπλανὸ του κάθισμα ἓνα κομμάτι μαῦρο ὕφασμα καὶ πρὶν ἡ Μαρία προλάβῃ ν’ ἀντιληφθῇ τί συνέβαινε τῆς ἔδωσε τὰ μάτια.

— Ἐτσι θὰ διαλέξῃς, εἶπε.

Καὶ τὴν ἔσυρε στὸ διπλανὸ δωμάτιο.

— Τώρα θὰ κάμουμε κύκλο γύρω σου, ἔσυνέχισε. Μόλις

έτοιμασθοῦμε, θά κτυπήσω τὰ χέρια μου. Ἀπ' τῇ στιγμῇ ἐκεῖνη θ' ἀρχίσῃς νὰ ψάχνῃς. Ἐκεῖνος ποῦ πρῶτον θ' ἀγγίξῃς, θά εἶνε ὁ ἐκδικητής...

Ἐνα ρίγος ἐχύθηκε σ' ὅλο τὸ σῶμα τῆς Μαρίας Ρέντη. Μέσα στὸ σκοτάδι, ποῦ ἐδημιούργησε γύρω τῆς τὸ δέσιμο τῶν ματιῶν τῆς, ἡ φαντασία τῆς ὠργίωσε κυριολεκτικῶς. Ἐνόμιζε πῶς τὴν ἴδια ἐκεῖνη στιγμὴ ὥπλιζε μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ χέρια τὸ δολοφόνου τοῦ ἀγαπημένου τῆς, ἐνόμιζε πῶς τὴν ἴδια ἐκεῖνη στιγμὴ τὸν ἔβλεπε νὰ πέφτῃ, κάτω ἀπὸ τὰ δολοφονικά τῆς πλήγματα, νὰ κυλῖεται στὸ αἷμα του, νὰ καρφώνει τὸ βλέμμα του ἐπάνω τῆς, μὲ πόνο, μὲ ἀγωνία, μὲ σπαραγμό, φωνάζοντας τῆς, «γιατί, γιατί μὲ σκότωσες...». Ἐχασε κυριολεκτικῶς τὴν αἴσθησι τῆς πραγματικότητος κι' ὠπισθοχώρησε ἔντρομη ἀφήνοντας κραυγὴ πόνου. Ὁ πατέρας τῆς, ποῦ μόλις εἶχε μπῆ στὸ δωμάτιο ἐκεῖνο κι' ἐτοποθετοῦσε τοὺς μνημένους στὴ συνωμοσία γύρω τῆς, ὥρμησε ἐπάνω τῆς καὶ τὴν ἄρπαξε στὰ χέρια του γιὰ νὰ μὴν πέσῃ. Συνῆλθε σχεδὸν ἀμέσως μὲ τὴν ἐρώτησι τοῦ πατέρα τῆς :

— Τί εἶνε; Τί ἔπαθες;...

— Φοβήθηκα, εἶπε, ἴσως ἀπὸ τὸ θόρυβο ποῦ μπήκατε...

— Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί ἔχεις ἀπόψε, εἶπε μέσ' ἀπὸ τὰ δόντια του ὁ Ρέντης. Καὶ ἔσπευσε νὰ τοποθετήσῃ γύρω ἀπὸ τὴ δυστυχισμένη ἐκεῖνη γυναῖκα, ποῦ τὴν ἔπνιγε ἡ φρικτότερη ἀγωνία τοὺς φίλους του. Ἡ Μαρία μετροῦσε τώρα τὰ δευτερόλεπτα, σὰν τὸν κατάδικον ποῦ περιμένει τὸ θάνατον, δίπλα στὸ δῆμιό του. Ἐπὶ τέλους τὸ σύνθημα ἐδόθηκε, μὲ τὸ χτύπημα τῶν χειρῶν τοῦ Ρέντη. Ἐκαμε ἓνα βῆμα καὶ σταμάτησε, δὲν κρατοῦσε τίποτα στὰ χέρια τῆς κι' ὅμως ἐνόμιζε πῶς κρατοῦσε τὸ ἐγχειρίδιον ποῦ θὰ βυθίζονταν στὴν καρδιά τοῦ ἀγαπημένου τῆς. Ὁπισθοχώρησε πάλι. Ἐκαμε μὲ ἀμνηχανία ἓνα-δυὸ βόλτες στὴ θέσι ποῦ βρισκόταν. Τὰ πόδια τῆς ἐκινήθησαν μηχανικά. Ἀπλῶσε τὰ χέρια τῆς μπρὸς ἀσυναίσθητα, ὅπως ἐκεῖνος ποῦ χάνει τὴν δύναμι τῶν ποδιῶν του καὶ πέφτει. Ἐπεσε πραγματικά, ἀλλὰ ἐπάνω σ' ἓναν ἄνθρωπον.

— Ὁ Ρέντης! ἄκουσε ἀπ' ὅλων τὰ στόματα, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμὴ σωριαζόταν λιπόθυμη στὰ πόδια τοῦ πατέρα τῆς.

VIII

Ὅταν ὕστερ' ἀπὸ ὥρα συνῆλθε, δυὸ μόνον ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ πατέρα τῆς ἦταν ἀκόμη στὸ σπίτι καὶ μόνον ἡ παρούσα τους τῆς θύμιζε τί εἶχε συμβῇ. Ὁ πατέρας τῆς καθόταν δίπλα τῆς καὶ μιὰ ἐξαιρετικὴ ἀνησυχία ἦταν ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπό του.

— Δὲν φανταζόμουν τὴν κόρη τοῦ Ρέντη τόσο δειλή, ἦσαν τὰ πρῶτα λόγια του ποῦ ἄκουσε ἡ Μαρία.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς δυὸ φίλους, ποῦ εἶχαν μείνει κοντὰ του, ἀπήντησε ἀντὶ τῆς Μαρίας.

— Εἶνε πάρα πάνω ἀπὸ τίς δυνάμεις μιᾶς γυναίκας αὐτὸ ποῦ ἀναθέσαμε ἀπόψε στὴν κόρη σου. Μὴν τὴν ἀδικῇς.

Ἡ Ρέντη ἠσύχασε μὲ τὴν ἀνέλπιστη ἐκεῖνη συνηγορία, γιατί πραγματικὰ ἀνησυχοῦσε τώρα πῶς εἶχε προδώσει τὴν ἀγάπη τῆς, μὲ τὴ σκηνὴ τῆς ἐκλογῆς τοῦ δολοφόνου τοῦ ἀγαπημένου τῆς. Κι' ἐνῶ ἡ σκέψι αὐτῇ, γεννοῦσε τὴν ἴδια στιγμὴ στὸ μυαλό τῆς τὴν ἀπορία καὶ στὴν ψυχὴ τῆς τὴν ἀγωνία γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς τῆς, ἄκουσε τὸν ἄλλον ἀπὸ τοὺς δύο φίλους τοῦ πατέρα τῆς, νὰ βοηθᾷ στὴ συνηγορία λέγοντας :

— Ἄλλως τε δὲν πρέπει νὰ παραπονῆσαι, ἀφοῦ ἡ κόρη σου ἐδιάλεξε ἐσένα τὸν ἴδιον...

Ὁ Ρέντης δὲν ἔδωσε καμμιά ἀπάντησι. Ἡ κόρη του ἔδειξε πῶς ἤθελε νὰ ἀναπαυθῇ. Εἶχε ἄλλως τε νυχτώσει ἀπὸ πολλὴ ὥρα. Οἱ δύο φίλοι του τὸν καληνύχτισαν κι' ἔφυγαν. Σὲ λίγο κι' ὁ πατέρας τῆς τὴν φίλησε, ὅπως συνήθιζε κι' ἐπῆγε στὸ δωμάτιό του. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ μέσα στὸ σπίτι τοῦ Ρέντη, δύο ἄνθρωποι ἀπασχολοῦσαν τὴ σκέψι τους μὲ τὸν Ἀτσαγιώλη. Ὁ Ρέντης, καταστρώνοντας τὸ σχέδιον τῆς δολοφονίας του. Καὶ ἡ κόρη του, ἡ Μαρία Ρέντη, καταστρώνοντας τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας του....

“Υστερ’ από μιὰ ώρα, ἡ Μαρία Ρέντη εἶχε πάρει τίς ἀποφάσεις της. Ἦταν ἔτοιμη νὰ τολμήσῃ τὰ πάντα, νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα, ἀλλὰ νὰ σώσῃ ὅπωςδὴποτε τὸν ἀγαπημένο της. Μιὰ ώρα ἀκριβῶς ψυχικῆς πάλης, εἶχε φθάσει γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασί της. Ἐπρεπε νὰ προδώσῃ ἢ τὸν πατέρα της, ἢ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀγαποῦσε. Ἐλύγισε χίλιες φορές κάτω ἀπὸ τὸ φοικτὸ δῖλημμα καὶ χίλιες φορές εἶδε τὸν ἑαυτὸ της ἀνίσχυρο νὰ κάνῃ ὅ,τιδὴποτε. Μὰ ὁ ἔρωσ ἐπεβλήθηκε στὸ τέλος. Ἐπῆ-δωσε ἐλαφρὰ ἀπὸ τὸ κρεβάτι της κι’ ἀποφεύγοντας καὶ τὸν παραμικρὸ θόρυβο, ἐπλησίασε στὸ δωμάτιο τοῦ πατέρα της. Ἡ ἀπόλυτη ἡσυχία, ποὺ ἐπικρατοῦσε ἐκεῖ, τὴν ἔπεισε πῶς ὁ πατέρας της εἶχε κοιμηθῇ. Μερικοὶ δισταγμοί, ποὺ εἶχε ἀκόμη, κατενικήθησαν. Ἐπῆρε ἀπὸ ἓνα σεντοῦκι τὸν μανδύα τοῦ Δάρδανου, ποὺ τῆς εἶχε μείνει ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκείνη νύχτα, ποὺ συναντήθηκε μὲ τὸν Ἀτζαγιώλη, ἐδιπλώθηκε καλὰ μ’ αὐτὸν καὶ ὥρμησε στὸν ἐξώστη τοῦ δωματίου της. Ἀκολουθώντας τὸ δρόμο, ποὺ τόσα βράδια εἶχε ἀκολουθήσει κι’ ὁ Ἀτζαγιώλης γιὰ νὰ φθάσῃ κοντὰ της, ἔτρεχε τώρα κι’ αὐτὴ κοντὰ του, δίχως νὰ σκέπτεται τίποτε ἄλλο, παρὰ πῶς νὰ φθάσῃ καὶ πῶς νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ τὸ γρηγορώτερο, γιὰ τὸν τρομερὸ κίνδυνο ποὺ διέτρεχε. Ἐρημος ἦταν ὁλος ὁ δρόμος καὶ κανεὶς δὲν τὴν ἐνώχλησε στὸ πέρασμά της, ὥς τὴν εἴσοδο τοῦ φρουρίου. Ἐκεῖ, ὅμως, οἱ φρουροὶ τὴν σταμάτησαν.

—Πρέπει νὰ ἰδῶ τὸν ἡγεμόνα, τώρα ἀμέσως, ἐπέμεινε ἡ Ρέντη, ἀντιμετωπίζοντας τὴν ἄρνησί τους.

Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἐπέμεναν, ὥρμησε δίχως νὰ σκεφθῇ τίποτα, ἐναντίον τους. Τὴν ἔπιασαν τότε καὶ τὴν ἔφεραν στὸν ἀρχηγὸ τῆς φρουρᾶς. Ἐκεῖνος, ὕστερ’ ἀπὸ τὴν ἐπιμονή της, τὴν ἔφερε στὸ Δάρδανο. Κι’ ὁ Δάρδανος, ποὺ ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὴ Μαρία Ρέντη, δὲν ἐδυσκολεύτηκε νὰ σπεύσῃ καὶ νὰ ξυπνήσῃ τὸν ἡγεμόνα του γιὰ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ γιὰ τὴν ἀπροσδόκητη ἐκείνη ἐπίσκεψι. Ἔτσι, ἡ Μαρία Ρέντη, κατῶρθωσε νὰ βρῖσκεται ὕστερ’ ἀπὸ λίγο κοντὰ στὸν Ἀτζαγιώλη, ποὺ ἔσπευδε νὰ τὴν ὑποδέχθῃ, ἔτοιμος νὰ τὴν σφίξῃ στὴν ἀγ-

καλιά του. Ὅμως, ἔφθασε μιὰ ματιὰ μόνο, γιὰ νὰ ἀντιληφθῇ πῶς κάτι ἐξαιρετικὸ συνέβαινε, πῶς δὲν ἦταν μῆνυμα χαρᾶς ἢ ἀπροσδόκητη ἐκείνη ἐπίσκεψι τῆς ἀγαπημένης του. Κατάχλωμη καὶ μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἔπese στὴν ἀγκαλιά του. Τὸ κορμί της ἔτρεμε μέσα στὰ χέρια του καὶ οἱ λυγμοὶ ἐπνιξαν τίς πρώτες λέξεις ποὺ ἀποπειράθηκε νὰ προφέρῃ. Μὲ κόπο πολὺ κατῶρθωσε ὁ Ἀτζαγιώλης νὰ τὴν καθουχάσῃ. Καὶ ἡ Μαρία Ρέντη, χωρὶς κανένα δισταγμὸ, ἄρχισε τίς ἀποκαλύψεις της.

—Κινδυνεύεις, ἀγαπημένε μου, εἶπε. Χέρια δολοφόνων ἔχουν ὀπλισθῇ ἐναντίον σου...

Ὁ Ἀτζαγιώλης μιὰ στιγμή μόνον ἐταράχθηκε μὲ τὴν ἀποκάλυψι ἐκείνη. Γρήγορα, ὅμως, ξαναῦρε τὴν ἡρεμία του. Τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἐνῶ τὴν ἔπνιγε μὲ τὰ φιλιὰ του, τὴν καθουχάζε λέγοντας:

—Εἶνε ἡ ὑπερβολικὴ σου ἀγάπη, ἀγαπημένη μου, ποὺ σὲ κάνει νὰ βλέπῃς κινδύνους ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχουν.

—Ὅχι, ὄχι, τὸν διέκοψε ἡ Μαρία. Ἡ συνωμοσία εἶνε καλὰ μελετημένη. Ἐνα χέρι θὰ σὲ χτυπήσῃ μέσα σὲ μιὰ βδομάδα, πρὶν οἱ Καταλάνοι φύγουν ἀπ’ τὴν Ἀθήνα. Ὑπολογίζουν πῶς μὲ τὸ θάνατό σου, ὁ στρατὸς σου θὰ παραλύσῃ καὶ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ συγκρατήσῃ μιὰ νέα αἰφνιδιαστικὴ ἐπίθεσι τῶν Καταλανῶν.

Ὁ Ἀτζαγιώλης ἔμεινε γιὰ μιὰ στιγμή σκεπτικὸς.

—Καὶ ποιὸ θὰ εἶνε αὐτὸ τὸ χέρι; ρώτησε ἔπειτα.

Ἡ Μαρία κατέβασε τὸ κεφάλι. Δὲν μποροῦσε καν νὰ ἀντικρύσῃ ἐκείνη τὴ στιγμή τὸν ἀγαπημένο της.

—Δὲν ξέρω...

—Τότε, πῶς ξέρεις ὅλα τὰ ἄλλα;

Ἡ Μαρία σωριάστηκε στὰ πόδια του.

—Μὴν ἐπιμένῃς, τὸν ἱκέτεψε. Δὲν ξέρω τίποτ’ ἄλλο. Αὐτὴ τὴ στιγμή δὲν ξέρω, παρὰ πῶς πρέπει νὰ σωθῇς. Φύλαξε τὴ ζωὴ σου, ἀγαπημένε μου...

Ὁ Ἀτζαγιώλης κάτι εἶχε μαντέψει γιὰ τὸ συνωμότη, μὰ δὲν τὸ φανέρωνε στὴ Μαρία Ρέντη.

— Θα φυλάξω τη ζωή μου, αγαπημένη μου, της είπε, γιατί σου ανήκει και γιατί την όμορφαίνει η αγάπη σου. Όμως, πώς να την φυλάξω και από ποιόν; Τα γλυκά σου χείλη δεν αφήνουν ούτε λέξι να ξεφύγη για τον άνθρωπο που την απειλεί και τα μάτια σου τα κρύβεις για να μη διαβάσω μέσα σ' αυτά τη σκέψη σου....

— Ω, όχι, όχι, αγαπημένε μου, δεν κρύβω τίποτα από σένα και βλέπεις πώς δεν έδίστασα να φύγω νύχτα από το σπίτι μου και να τρέξω κοντά σου για ν' απομακρύνω τον κίνδυνο. Μόνον αυτό, θάπρεπε να σε πείση πώς ό,τι θα βοηθούσε στη σωτηρία σου, θα τόλεγα. Σκέψου, αν γυρίσω σπίτι μου κι' εύρω τον πατέρα μου να ψάχνη για μένα και να μαντεύη ποῦ είμαι. Βλέπεις, δεν ελογάριασα ούτε τη δική μου ζωή για τη σωτηρία σου. Τί θα λογάριαζα, λοιπόν, για να μη σ' αποκαλύψω όσα ξέρω;

— Θα μπορούσες να λογαριάσης τον πατέρα σου, Μαρία..

— Όπως τό μικρό παιδάκι, που τό πιάνει ή μητέρα του να ψεύδεται, μένει αναπολόγητο και πνίγεται στα δάκρυα, έτσι και ή Μαρία Ρέντη, δεν εύρηκε πιά κανένα μέσο να προστατεύση τον πατέρα της. Τα δάκρυα πλημμύρισαν πάλι τα μάτια της και με λυγμούς έπεσε στην άγκαλιά του 'Ατζαγιώλη.

— Είπε ο πατέρας σου λοιπόν;

— Ένα ξερό «ναί» έβγήκε από τα χείλη της Ρέντη.

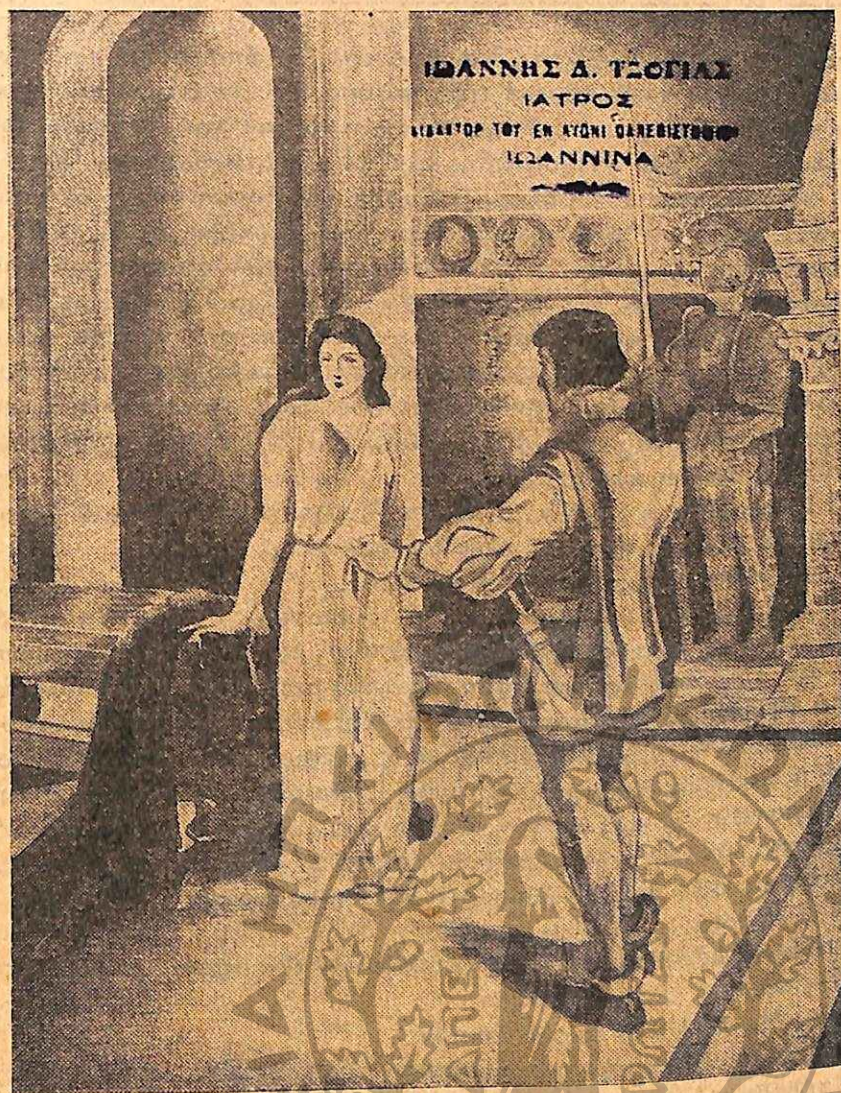
— Επέρασε αρκετή ώρα, ως που να ξαναμιλήσουν. Η Μαρία πρώτη έλυσε τη σιωπή.

— Πρέπει να φύγω, είπε. Άλλοίμονο αν ξυπνήση ο πατέρας μου κι' αντιληφθῇ πώς λείπω από τό σπίτι.

Και δεν είχε άδικο να φοβηθῇ ή Μαρία Ρέντη.

IX

Λίγο ύστερ' από την άναχώρησι της κόρης του, ό Δημήτριος Ρέντης, βαρύς από τίς σκέψεις, χωρίς καμμιά πιθανότητα να εύρη ύπνο, έγκατέλειψε τό κρεβάτι του και άρχισε

Έφθασε μιά ματιά μόνο για να αντιληφθῇ ό 'Ατζαγιώλης πώς κάτι έξαιρετικό συνέβαινε, πώς δεν ήταν μήνυμα χαράς ή έπισκεψι εκείνη της αγαπημένης του.

νά βηματίζει νευρικά στο δωμάτιό του. Οί αποφάσεις που είχε πάρει εκείνο το βράδυ με τους φίλους του, το βάρος που έπεσε στους ώμους του με την έκλογή του, για την εκτέλεσι της δολοφονίας του 'Ατζαγιώλη, δέν τόν απασχολούσαν εκείνη τη στιγμή. Μιά άλλη σκέψι, επίμονη και βασανιστική, δέ μπορούσε νά φύγη από τόν νοῦ του. Καί ή σκέψις αὐτή, ήταν ή στάσις της κόρης του σ' ὅλη τή διάρκεια τῶν αποφάσεων που είχαν λάβει. Δέν τήν ἤξερε δειλή τή Μαρία. Τήν ἤξερε ἴσα-ἴσα θαρραλέα καί αποφασιστική, πράγμα που τὸ εἶχε ἀποδείξει ἄλλως τε, ὅταν μέ τόση τόλμη ἀντιμετώπιζε τόν 'Ατζαγιώλη, γιά ν' ἀξιῶση τήν ἀποφυλάκισί του. Ποτέ του δέν τήν εἶχε ἰδῆ νά τρέμη ἀπό φόβο. Ποτέ του δέν τήν εἶχε ἰδῆ στήν τραγική ἐκείνη κατάστασι.

Τί συνέβαινε λοιπόν; "Αθελα θυμῶταν τὰ λόγια τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐκείνου που τόν εἶχε ἀποφυλάκισει:

— "Αμα ἔχη κανείς ὁμορφὴ κόρη...

"Ετρεμε ἀπό θυμὸ καί λύσσα, τώρα που τὰ θυμῶταν. Μὰ καί εὑρίσκε σ' αὐτὰ τὰ λόγια κάποια σχέσι με τήν ἀποφινὴ στάσι της Μαρίας, που τόσο τραγική μεταβολὴ εἶχε ὑποστῆ, ἀπὸ τὴ στιγμή που ἄρχισε νά γίνεται λόγος γιά τήν δολοφονία τοῦ 'Ατζαγιώλη. Σιγά-σιγά, ή σκέψις ἔφερε τήν ὑπόνοια καί ή ὑπόνοια ὥριμασε κι' ἔγινε βεβαιότης. Μιά στιγμή, μή συγκρατῶντας πλέον τόν ἑαυτό του, ὥρμησε σὸ διπλανὸ δωμάτιο, ἄνοιξε τήν πόρτα κι' ἐφώνασε μέ φωνὴ ἄγρια, που ἀντήχησε σάν θρήνος μέσα στή νυκτερινὴ σιωπή.

— Μαρία...

Κανείς δέν ἀπήντησε. Τὸ σκοτάδι δέν τόν ἄφηνε νά ἰδῆ μέσα σὸ δωμάτιο. Ξαναφώνασε:

— Μαρία! Δέν ἀκοῦς λοιπόν;

Κανείς δέν ἀπήντησε. "Ωρμησε ἑξαλλος τότε σὸ σκοτάδι κι' εὑρέθηκε, ὑπολογίζοντας τήν ἀπόστασι, σὸ κρεββάτι της κόρης του. Μιά κραυγὴ λύσσης ἐξέφυγε μέσ' ἀπ' τὸ στήθος του, ὅταν ἀντελήφθη πῶς ἦταν ἀδειανό. Μή πιστεύοντας ἀκόμη στήν τρομερὴ διαπίστωσι, ἄναψε τὸ φῶς. Κανείς πραγματικά

δέν ἦταν σὸ δωμάτιο. "Ωρμησε σὸν ἐξώστη ἑξαλλος, δίχως νά ξέρη κἄν γιατί, σάν νά ἦταν δυνατόν νά τήν συναντήσῃ ἐκεῖ.

— "Ανάξια κόρη, ὠρύετο. "Ανάξια κόρη. "Επρεπε νά εἰδοποιήσῃ τόν ἄνθρωπο που πούληθήκες...

Ξαναγύρισε ἑξαλλος σὸ δωμάτιο του. "Επάνω ἀπὸ τὸ κρεββάτι του ἦταν κρεμασμένο ἓνα ἐγχειρίδιο. Τὸ πήρε μέ ἄγρια χαρὰ στὰ χέρια του καί ξανάρχισε τὸ νευρικὸ περιπάτημά του μέσ' τὸ δωμάτιο του.

Τήν ἴδια ὥρα, ή Μαρία Ρέντη, ἔτρεχε μέσα σὸ σκοτάδι, πρὸς τὸ σπίτι της...

Κάποια τρομερὴ ἀνησυχία, κάποιο τραγικὸ προαίσθημα τήν ἔκανε νά εἶνε βέβαιη πῶς ὁ πατέρας της δέν ἐκοιμήθηκε, πῶς τήν περίμενε, πῶς γλήγορα θ' ἀντιμετώπιζε τήν ἄγρια ἐκδίκησι του. Καί τρέχοντας πρὸς τὸ σπίτι της, σκεπτόταν πῶς ἔτρεχε πρὸς τόν θάνατο. "Ομως, ἦταν τόσο εὐχαριστημένη που εἶχε σώσει τὴ ζωὴ τοῦ ἀγαπημένου της, ὥστε ἀισθανόταν τόν ἑαυτό της ἱκανὸ ν' ἀντιμετώπισῃ, ὅχι τὸ θάνατο μονάχα, ἀλλὰ φρικτότερα μαρτύρια.

"Επήδησε εὐκόλα σὸν κήπο καί ἔφθασε κάτω ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ δωματίου της. Μόλις ἀπείχε ἀπὸ τὸ ἔδαφος τρία μέτρα καί τὰ ἄφθονα δένδρα που τόν ἐσκέπαζαν ἐβοηθοῦσαν τήν ἀνάβασί της. "Αναρριχήθη χωρὶς δυσκολία κι' ἐπήδησε σὸν ἐξώστη. "Ἦσαν ὅλα κατ'ἀσκότεινα, ὅπως τὰ εἶχε ἀφήσει. Κάποια ἀχτίδα ἐλπίδας, ἔκαμε σταθερώτερα τὰ βήματά της. Μὲ δυὸ πηδήματα βρέθηκε σὸ δωμάτιό της. Μὰ τήν ἴδια στιγμή, ἓνα σιδερένιο χέρι ἔπασσε σὸν ὦμο της τόσο βαρειά, που νά τήν κἄνῃ ἄθελά της νά γονατίσῃ καί μιὰ ἄγρια φωνὴ μαρτύρησε τήν παρουσίαν τοῦ πατέρα της, που τὸ πυκνὸ σκοτάδι δέν ἄφηνε νά φαίνεται.

— "Ατιμὴ!...

Τὸ ὠπλισμένο μέ τὸ ἐγχειρίδιο πατρικὸ χέρι κατέβηκε μέ ὀρμή, μὰ δέν συνήντησε τὸ σῶμα της Μαρίας Ρέντη. "Ελαμψε, ὅμως, μέσα σὸ σκοτάδι κατάλευκο κι' ἀνατρίαχαστικὸ κι' ἔδωσε στή Μαρία ν' ἀντιληφθῇ τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου που

διέτρεχε. Συγκεντρώνοντας ἔτσι ὅλη τὴ δύναμί της ἐπήδησε μακριὰ ἀπὸ τὸν πατέρα της στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ δωματίου, ἐνῶ μιὰ τραγικὴ ἐπὶ κλησὶ τρόμου καὶ ἀπογνώσεως ξέφυγε ἀπ' τὰ χεῖλη της :

— Πατέρα, πατέρα μου...

Ὁ Ρέντης, ποὺ τὴν εἶχε ἀκολουθήσει, ἔτοιμος νὰ βυθισθῇ στὸ κορμί της τὸ ἐγχειρίδιό του, ἀφωπλίστηκε μὲ τὴ σπαρακτικὴ ἐκείνη κραυγὴ. Ἦταν ἡ πιὸ ἀγαπημένη του ὕπαρξι ἢ κόρη του. Αὐτὸς τὴ μεγάλωσε, αὐτὸς στάθηκε κοντά της σὰν πατέρας, ἀλλὰ καὶ σὰν μητέρα της. Ἦταν ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς του, ἡ μοναδική του εὐτυχία. Τὸ σηκωμένο χέρι παρέλυσε καὶ τὸ δολοφονικὸ ἐγχειρίδιο ἐκύλισε στὸ πάτωμα.

— Πατέρα, ἔλεγε τὴν ἴδια στιγμή ἡ Μαρία, ἄκουσε πρῶτα.

— Ν' ἀκούσω τὰ ψέμματα ποὺ θ' ἀραδειάσης γιὰ νὰ κρύψῃς τὴν ἀτιμία σου. Θάταν καλύτερα νὰ σ' εὕρισκε τὸ μαχαῖρι μου γιὰ νὰ μὴν ἀκούσω τίποτα, γιὰ νὰ πάψῃς νὰ μιλάς, γιὰ νὰ πάψῃς νὰ βλέπω ζωντανὴ ἀκόμη τὴν ἔχιδνα ποὺ θέρμανα στὴν ἀγκαλιά μου γιὰ νὰ μὲ ἀμείψῃ μὲ τὸ δηλητηριό της...

Ἡ Μαρία εἶχε ἀνακτήσει τώρα ὅλη τὴν ψυχραιμία της καὶ μπόρεσε νὰ συγκεντρωθῇ μὲ μιὰ της προσπάθεια, ποὺ ἤλπιζε νὰ τὴν σώσῃ...

— Ὅχι πατέρα, εἶπε. Ἄν κύλισε τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τὰ χέρια σου, εὐκόλα τὸ ξαναπαίρνεις κι' ἡ κόρη σου δὲν θ' ἀρνηθῇ νὰ δεχθῇ ἀπ' τὰ χέρια σου τὸ θάνατο. Μ' ἀφοῦ ἡ μοῖρα θέλησε νὰ μὴν πεθάνω ἀναπολόγητη, ἄκουσέ με πρῶτα.

Τὰ λόγια της, τὸν ἔκαμαν νὰ γίνῃ πιὸ ψυχραίμος. Ἡ σκέψι πὼς μποροῦσε νὰ μάθῃ ἀπ' τὴν κόρη του πιὸ πολλὰ ἀπ' ὅσα ἐμάντευε, ἔγινε ἐπικρατέστερη ἀπὸ κάθε ἄλλη.

— Θὰ σ' ἀκούσω, εἶπε. Μὰ ξέρε το. Μὴν προσπαθήσης νὰ μοῦ κρύψῃς τίποτα. Μονάχα μὲ τὴν ἀλήθεια θὰ μποροῦσες νὰ σωθῇς ἀπὸ τὰ χέρια μου...

Ἐμεσολάβησε νεκρικὴ σιγή. Ἐμείνε καθ' ἑνας μὲ τίς σκέψεις του. Ἐπὶ τέλους ὁ Ρέντης ἐρώτησε πρῶτος, ἀφοῦ προη-

γουμένως σωριάστηκε μᾶλλον παρὰ ἐκάθησε σ' ἓνα κάθισμα.

— Εἶνε ἐρωμένος σου ὁ Ἀτσαγιώλης;

Ἡ Μαρία δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ ὁμολογήσῃ μὲ τόση εἰλικρίνεια.

— Ὅχι, εἶπε.

— Ἀρχισες μὲ ψέμματα. Τὴν διέκοψε ἄγρια ὁ Ρέντης.

— Ὅχι. Δὲν εἶνε ἐρωμένος μου. Μ' ἀγαπάει. Αὐτὸ εἶνε ὅλο.

— Πὼς τὸ ξέρεις; Πότε στὸ εἶπε;

— Τὸ βράδυ ποὺ μ' ἔπιασαν οἱ στρατιῶτες του.

— Κι' ἐκάθησες ν' ἀκούσης τὰ βρώμικα λόγια ἐνὸς ἀνθρώπου, ποὺ μονάχα τὸ μῖσος σου, τὸ ἄγριο μῖσος, τοῦ ἀξίζει.

— Ἐσύρθηκε στὰ πόδια μου σὰν ὁ τελευταῖος τῶν δούλων. Δὲ μοῦ ζήτησε, παρὰ νὰ τοῦ ἐπιτρέψω νὰ μ' ἀγαπάῃ. Ἐκρέμασε τὴν εὐτυχία του καὶ τὴ ζωὴ του ἀπὸ μιὰ λέξι μου, ἀπὸ μιὰ λέξι ποὺ νὰ τ' ἀφήνῃ μικρὴ ἐλπίδα.

— Κι' ἐσὺ τὴν ἔδωσες, πρόθυμα, δὲν εἶν' ἔτσι; Εἶδες τὸν ἑαυτό σου ἀρχόντισσα μὲ τὴ φαντασία σου κι' αὐτὸ ἔφθανε γιὰ νὰ λησμονήσης πὼς εἶσαι κόρη τοῦ Ρέντη, πὼς εἶχες ἀπέναντί σου ἓναν ξένο, ἓνα κατακτητὴ τῆς πατρίδος σου, ἓνα ἐχθρό σου κι' ἐχθρὸ τοῦ πατέρα σου, ποὺ τὴν ἴδια ὥρα βρισκόταν στὶς φυλακές του...

— Ὅχι, ὄχι πατέρα. Δὲν τοῦδωσα, στ' ὀρκίζομαι, καμμιά ἐλπίδα καὶ δὲν λησμόνησα οὔτε ποιὰ εἶμαι, οὔτε ποιὸς ἦταν.

— Κι' ὅμως ἐπήγες ἀπόψε κοντά του. Μὴν τολμήσης νὰ πῇς ψέμματα. Ἦρθες ἀπὸ κεῖ αὐτὴ τὴ στιγμή, ἀφοῦ τοῦ πρόδωσες τὸν πατέρα σου καὶ τὸ μυστικὸ του...

— Πατέρα...

— Μονάχα ποὺ δὲ θὰ τοῦ εἶπες, βέβαια, πὼς ὥπλισες ἐσὺ τὸ χέρι τοῦ δολοφόνου του, τοῦ πατέρα σου...

— Ὅχι, πατέρα...

— Κακοῦργα ἐβρυχήθηκε τώρα ἑξαλλος ὁ Ρέντης, κακοῦργα καταραμένη, γενιὰ μαύρη, μονάχ' αὐτὸ θὰ ἐκρυψες, γιὰ νὰ μὴ σὲ συχαθῇ. Κι' ὅμως, δὲν μπορεῖ, παρὰ νὰ συχάθηκε τὴν κόρη, ποὺ τὴν ἴδια στιγμή σκότωνε μὲ τὰ ἴδια της τὰ χέρια

τόν πατέρα της, γιά νά σώση τόν έρωμένο της.....

— Μά όχι, στ' όρκίζομαι πατέρα, επέμεινε ή Ρέντη.

Ή άρνησίς της δέν είχε κανένα αποτέλεσμα. Ό πατέρας της είχε σηκωθή τώρα κι' έβημάτιζε νευρικά πάλι στο δωμάτιο.

— Μά ξέρε το, όμως, δέ θά αίσθανθής τή χαρά νά βλέπης νά μέ σκοτώνουν τοῦ αγαπητικοῦ σου οί δήμιοι. Δέ θά στη δώσω αὐτή τή χαρά. Θά σέ σφάξω πρώτα, πρίν μέ πάρουν ἀπό δώ μέσα οί δήμοί του καί θά ξεπλύνω μέ τὸ κατάμαυρο καί δηλητηριασμένο ἀπὸ τὴν ἀτιμία αἷμα σου, τὴν βρωμιὰ καί τὴν προδοσίᾱ. Μά οὔτε καί κείνος θά γλυτώσῃ. Θάρθουν ὕστερ' ἀπὸ μένα ἄλλοι, ἄλλοι ποὺ δέ θά προδοθοῦν ὅπως ἐγὼ καί θά δώσουν τὸ θάνατο σκληρὸ καί ἀλύπητο στὸν ἄνθρωπο ποὺ μέ παρέδωκες...

Κάθε του λέξι ἦταν μιὰ μαχαιριά γιά τὴ Μαρία Ρέντη. Ή συνειδησι τῆς ἐνοχῆς τὴν ἐπνιγε, τὴν κατεδίκαζε, τὴν ταπείνωνε. Πόσο εἶχε ἀλλάξει ἡ ζωὴ της, μέσα σὲ λίγες μέρες. Μιὰ στιγμή, τῆς χαμογέλασε ἡ εὐτυχία. Λίγες ὥρες, ἐννοίωσε τὴ μεγάλη, τὴν ἀνεξάντλητη χαρὰ τοῦ ἔρωτα. Κι' ὕστερα μιὰ τραγωδία ὁλόκληρη, ποὺ δέ θά μπορούσε νά τὴν ἀνθέξῃ οὔτε ἓνας μυθικὸς γίγας, ὅχι αὐτὴ, μέ τὰ δεκοχτὼ της χρόνια.

Συντρίμι εἶχε γίνει ἀπὸ τίς τραγικὲς ὥρες ποὺ εἶχαν περάσει ἀπὸ πάνω της ἐκείνη τὴ νύχτα, συντρίμι ψυχικὸ καί σωματικόν. Ἐρχόταν στιγμές, ποὺ ἤθελε νά πέσῃ στὰ πόδια τοῦ πατέρα της, νά τὰ ὁμολογήσῃ ὅλα καί νά ζητήσῃ τὸ θάνατο γιά ἀπολύτρωσι. Τὴν ἴδια στιγμή, ὁραματιζόταν τὸν Ἀτσαγιῶλη, νά τῆς προσφέρῃ τὴ ζωὴ καί τὴν εὐτυχία. Καί κρατιῶταν κι' επέμενε μέ τὸ ψέμμα νά σωθῇ καί νά σώσῃ...

— Πατέρα, εἶπε, δέ φοβάμαι τὸ θάνατο. Σὺ μοῦδωσες τὴ ζωὴ, μπορεῖς νά τὴν πάρῃς πίσω. Ὅμως πρίστεψέ με. Εἶν' ἀλήθεια, πὼς ἡ φλόγα τοῦ ἔρωτα καίει τὴν καρδιά μου, γιά τὸν ἄνθρωπο ποὺ μίσησες. Δέν τὸ κρύβω, ἀφοῦ τὸ μάντεψες. Εἶν' ἀλήθεια, πὼς ἔτρεξα κοντά του νά τὸν σώσω. Ἦταν μιὰ

στιγμὴ τρέλλας, μιὰ στιγμὴ ποὺ κάποια ἀκατάβλητη δύναμι μ' ἔσπρωχνε νά προδώσω τὸ μυστικόν σου. Τοῦ εἶπα τὸν κίνδυνο ποὺ τὸν ἀπειλεῖ, ὅμως, δέν ἔμαθε ποῦθε εἶνε ὁ κίνδυνος κι' ἀπὸ ποιόν...

— Τί νά πρωτοκρατήσω ἀπὸ τὰ βρωμερά σου λόγια, ἔλεγε τώρα ὁ Ρέντης, σὰν νά μονολογοῦσε. Τὸν ἄτιμο ἔρωτα, ποὺ σ' ἔρριξε στὴν ἀγκαλιὰ ἐνὸς ἀντίχρηστου. Τὴν ἄτιμη προδοσίᾱ σου...

— Δέν ἐπρόδωσα κανένα καί δέν εἶνε ἀτιμία ὅ,τι ἔκαμα, διέκοψε μέ ὀργὴ τώρα, ποὺ δέν μπόρεσε νά τὴν συγκρατήσῃ ἡ Μαρία Ρέντη. Ἀγάπησα ἓναν ἄνθρωπο πατέρα, αὐτὸ εἶνε ὅλο. Ὅμως, ἂν θέλῃσε ἡ μοῖρα ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νά εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ μίσους σου, γιατί ἔχω ἐγὼ τὸ φταίξιμο; Κι' ἂν ἔτρεξα νά τὸν σώσω ἀπὸ τὸ ἐγχειρίδιο, ποὺ ὕψωσες πάνω ἀπ' τὸ στήθος του, γιατί αὐτὸ νά εἶνε ἀτιμία; Ποιὸς δέν βοηθαί γιά νά σωθῇ, τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀγάπησες; Μοῦ ἔδωκες τὴ ζωὴ, εἶν' ἀλήθεια. Ὅμως, δέν μπορεῖς νά τὴν ξεχωρίσῃς ἀπὸ τὰ δικαιώματά της, γιατί δίχως αὐτά, εἶνε τίποτα, εἶνε σὰν νά μὴν ὑπάρχῃ.

— Πές μου, τί εἶπες στὸν Ἀτσαγιῶλη, διέκοψε ὁ πατέρας της, ποὺ περισσότερο ἀπ' ὅλα ἐνδιαφερόταν γιά τὴ συνωμοσίᾱ του.

— Τοῦ εἶπα πὼς κάποιος κίνδυνος τὸν ἀπειλεῖ.

— Δέν ρώτησε πὼς τῶμαθες;

— Ἐρώτησε.

— Καί σύ;

— Εἶπα πὼς τ' ἄκουσα σ' ἓνα φιλικὸ σπίτι. Δέν ἐπέτρεψα νά ρωτήσῃ περισσότερα.

— Καί ἱκανοποιήθηκε μ' αὐτό;

— Τὸν ἔφθασε ὅτι ἡ εἰδοποίησί μου τοῦ ἀπέδειξε πὼς τὸν ἀγαποῦσα. Δέν θέλῃσε νά μάθῃ τίποτ' ἄλλο κι' οὔτε ἔδειξε κανένα ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον.

Ὁ Ρέντης ἀπηύθυνε τίς τελευταῖες αὐτὲς ἐρωτήσεις στὴν κόρη του, βηματίζοντας πάλι μέσ' τὸ δωμάτιο, σὰν λιοντάρι

πού πρώτη φορά τώκλεισαν σέ κλουβί. Κάποια στιγμή βρέθηκε στὸν ἐξώστη. Τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας εἶχε διαλυθῇ καὶ τὸ πρῶτο φῶς τῆς ἡμέρας ἀπλωνόταν στὴν πόλι. Ἀπέναντι ἢ Ἀκρόπολι ἀναδυόταν μέσ' τὴν πρωϊνὴ πάχνη κι' ὁ πύργος τοῦ Δουκός, ὠρθωνε τὴ σιλουέττα του μέσ' ἀπὸ τὰ αἰώνια μνημεῖα τῆς. Ἐσφίξε τὴ γροθιά του κι' ἔτριξε ἀπὸ λύσσα τὰ δόντια του, γιὰ ν' ἀφήσῃ μιὰ φορά ἀκόμη τὴ σκέψι του νὰ ξεσπάσῃ.

— Κι' ὅμως, δὲ θὰ ξεφύγῃς ἀπὸ τὰ χέρια μου ὑπερήφανε Φλωρεντινέ. Πῆρες τὴν πατρίδα μου καὶ τὴν κόρη μου, ἀνοίγοντας τὸν πλὸ τρομερὸ λογαριασμό μαζί μου. Θὰ τὸν ἐξοφλήσῃς μιὰ μέρα...

Ἐγύρισε στὸ δωμάτιο, ἔχοντας τίς ἀποφάσεις του.

— Ὅσο γιὰ τὸ δικό μας λογαριασμό, εἶπε στὴν κόρη του, τώρα ἀρχίζει. Δὲ σὲ σκοτώνω, γιατί θὰ πρόδιδε στὸν Ἀτζαγιώλη ποιὸς εἶνε ὁ ἄνθρωπος πού ἀνέλαβε τὴν ἐξόντωσί του. Θὰ μείνῃς ἐδῶ, ὅμως, φυλακισμένη ὡς πού νὰ τελειώσω μὲ τὸν ἐρωμένο σου.

Καὶ ξαφνικά, ὠρμησε ἐναντίον τῆς, τὴν ἐπέταξε κάτω ἀπ' τὰ ἀτσαλένια χέρια του, τὴν ἔδεσε καὶ ἀφήνοντας τὴν ἔτσι δέσμια, ἐτράβηξε γιὰ τὸ δωμάτιο του μονολογώντας:

— Τώρα δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν σώσῃ κανεὶς...

Τὴν ἴδια στιγμή, ὁ Δάρδανος χτυποῦσε τὴν πόρτα τοῦ ἀρχοντικοῦ τοῦ Ρέντη. Σὰν νὰ μὴ κατάλαβε καλὰ, γιατί ἐπίσκεψι τέτοια ὥρα δὲν μποροῦσε νὰ περιμένῃ ὁ Ρέντης, ἔμεινε ἀκίνητος στὴ θέσι του μὲ τὴν προσοχή του ἐντεταμένη. Τὰ χτυπήματα δὲν ἄργησαν νὰ ἐπαναληφθοῦν. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρό, ἔτρεξε κι' ἀνοίξε τὴν πόρτα.

Ὁ Δάρδανος, ὁ πιστὸς σωματοφύλακας τοῦ Ἀτζαγιώλη ἐμπήκε, ὑποκλίθηκε βαθύτατα μπρὸς τὸν κάτωχρο ἀπὸ τὴν ἀνησυχία Ρέντη καὶ εἶπε:

— Εὐγενέστατε Ἀρχων, ὁ κραταιότατος αὐθέντης μου καὶ αὐθέντης τῶν Ἀθηνῶν, Ραινέριος Ἀτζαγιώλης, ζητεῖ τὴ συγγνώμη σας, πού εἶνε ἀναγκασμένος δι' ἐπείγουσαν ὑπό-

θεσιν, νὰ σὰς καλέσῃ κοντά του σὲ τόσο ἀκατάλληλη ὥρα. Ὁ κραταιότατος αὐθέντης μου, μοῦ ἀνέθεσε νὰ σὰς συνοδεύσω κοντά του, διευκολύνοντας τὸ πέρασμά σας στὸ φρούριο.

Μία σκέψι πέρασε σὰν ἀστραπὴ ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ Ρέντη, ὅσο μιλοῦσε ὁ Δάρδανος. Ἡ σκέψι, πὼς ἢ πρόσκλησι ἐκείνη, δὲν ἦταν παρὰ μιὰ εὐγενικὰ κανονισμένη σύλληψις του. Ὅμως, ὅταν ὁ Δάρδανος εἶχε τελειώσῃ τὴν διατύπωσι τῆς προσκλήσεως, ἡ σκέψις αὐτὴ τὸν εἶχε ἐγκαταλείψει. Εὗρισκε, πὼς ὁ Ἀτζαγιώλης, ἂν ἤξερε πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας, δὲν θὰ εἶχε κανένα λόγο νὰ μὴ διατάξῃ καθαρὰ καὶ ξάστερα τὴν σύλληψι του. Καὶ ἀνακτώντας ὄλο του τὸ θάρρος, τοῦ ἀπήντησε:

— Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἡγεμόνος εἶνε διαταγὴ μου. Θὰ ἔλθω ἀμέσως.

Ἐδωσε ἓνα κάθισμα στὸ Δάρδανο καὶ αὐτὸς ἐπέρασε στὸ δωμάτιο τῆς αἰχμαλωτισμένης κόρης του. Ἡ Μαρία Ρέντη εἶχε ἀκούσει τὰ λόγια τοῦ Δάρδανου καὶ ξέροντας αὐτὴ, πὼς ὁ Ἀτζαγιώλης ἤξερε ὅλη τὴν ἀλήθεια, ἀνησυχοῦσε σοβαρὰ τώρα γιὰ τὴν τύχη τοῦ πατέρα τῆς. Γιὰ τὴ δική της τύχη, δὲν ἐνδιαφερόνταν πιά. Ἐτρεμε καὶ ἦταν κάτωχρη, ὅταν ὁ πατέρας τῆς τὴν ἐπλησίασε.

— Ὁ Ἀτζαγιώλης μ' ἐκάλεσε κοντά του. Πείθομαι στὰ λόγια σου πὼς δὲν ξέρεי τίποτα καὶ πηγαίνω. Ἀλλοιῶς θὰ ξεμπερδεύα ἐτούτῃ τὴ στιγμή καὶ σένα κι' αὐτὸν πού ἔστειλε καὶ θὰ βρισκόμουν μέσα σὲ λίγῃ ὥρα σὲ μέρος ἀσφαλές, κρυμμένος ὡς πού νὰ μπορέσω νὰ χτυπήσω ἀλύπητα τὸν τύραννο.

Ὡς τὰ χεῖλη τῆς ἔφθασε ἡ ἐπίκλησι: «Ὅχι μὴν πὰς τὰ ξέρει ὅλα» μὰ ἡ φρικτὴ ἀπειλὴ τοῦ πατέρα τῆς τὴν ἔκαμε νὰ κλείσῃ τὸ στόμα τῆς, κρύβοντας ὅσο μποροῦσε πλὸς πολὺ τὴν ἀγωνία τῆς.

Ὁ Ρέντης ἐπῆρε ἓνα δοχεῖο μὲ νερό, τὸ ἔφερε κοντά στὴ δεμένη κόρη του, τῆς ἔρριξε ἔπειτα ἓνα περιφρονητικὸ βλέμμα κι' ἔφυγε δίχως νὰ πῇ ἄλλη λέξι.

“Υστερ’ από λίγη ώρα ο Δάρδανος και ο Δημήτριος Ρέντης έφθασαν στο φρούριο επί της ‘Ακροπόλεως. Λίγα λεπτά ύστερ’ ο Δάρδανος ύποκλινόνταν μπροστά στο Δημήτριο Ρέντη αφήνοντάς τον νά περάση στο ιδιαίτερο γραφείο του Ραινέριου ‘Ατζαγιώλη.

X

“Ο ‘Ατζαγιώλης, τόν ύπεδέχθη με έξαιρετική φιλοφροσύνη και έκδηλώσεις ασυνήθους έγκαρδιότητος. “Έσπευσε πρώτος νά του δικαιολογηθῇ, πού σέ τόσο ακατάλληλη ώρα τόν ανησύχησε και χωρίς νά τόν αφήση ν’ άπαντήση στίς φιλοφροσύνες εκείνες, έσυνέχισε:

— “Ήταν, όμως, ανάγκη νά σέ καλέσω άμέσως κοντά μου γιατί μου χρειάζονται και τώρα οί φιλικές σου ύπηρεσίες. “Η έπιτυχία της άποστολής σου στη Λιβαδόστρα, μου έδωκε τó μέτρο της Ικανότητός σου και της άφοσιώσεώς σου σ’ έμένα. “Θέλω ν’ άμείψω αύτή σου την ύπηρεσία, αλλά και νά σέ χρησιμοποιήσω γι’ άλλη μιá άκόμη σπουδαιότερη, άγαπητέ Ρέντη.

“Ο Ρέντης ήταν άδύνατο νά φαντασθῇ, πού θα κατέλγη όλη εκείνη ή έκδήλωσις της ήγεμονικής έμπιστοσύνης και φιλίας, πού του έδειχνε ο ‘Ατζαγιώλης.

— “Θά έπαναλάβω εύγενέστατε, είπε, την διαβεβαίωσι πού σάς έδωσα, όταν την πρώτη φορά με έτιμήσατε με την έμπιστοσύνη σας. “Θά είμαι εύτυχής, αν θέσω τόν έαυτό μου στην ύπηρεσία του ήγεμόνος μου.

“Ενα πονηρό μειδίαμα, πού δέν τó άντελήφθη ο Ρέντης, ύποδέχθηκε την δήλωσι εκείνη. “Αλλά δέν ήταν αυτό μονάχα, πού δέν άντελήφθηκε ο Ρέντης. “Αν ήταν δυνατόν τó μάτι του νά διαπεράση τά βαρύτιμα παραπετάσματα, πού σκέπαζαν τίς πόρτες και τά παράθυρα του δωματίου πού βρισκόνταν, θα έβλεπε πώς πίσω από αυτά ο Δάρδανος και δέκα άνδρες του, με τά έγχειρίδια στο χέρι, ήσαν έτοιμοι νά όρμήσουν έναντίον

του με την πρώτη ύποπτη κίνησι πού θα έκανε με την πρώτη φωνή του ‘Ατζαγιώλη.

— “Δέν είχα καμμιá άμφιβολία, του έλεγε τώρα ο ‘Ατζαγιώλης, για την άφοσίωσί σου. “Είσαι φίλος μου. Μιά χειραψία άς έπισφραγίση τη φιλία μας.

Και έτεινε τó χέρι του, στον άνθρωπο πού ήξερε πώς είχε αναλάβει την δολοφονία του.

Με την ίδια ψυχραιμία ο Ρέντης έσφιξε τó χέρι του ανθρώπου πού έμισούσε θανάσιμα και ή χειραψία εκείνη, ήρθε έτσι νά έπισημοποιήση μιá άνύπαρκτη φιλία, πού ο Ρέντης την έδεχόνταν για νά μπορέση ασφαλέστερα νά έπιτύχη τó σκοπό του και ο ‘Ατζαγιώλης την προσέφερε για νά έξουδετερώση κάθε έκ μέρους του κίνδυνο.

— “Τώρα, είπε ο ‘Ατζαγιώλης μπορώ νά σου έμπιστευθώ τó σκοπό πού μ’ έκαμε νά σέ φέρω κοντά μου. Ρέντη, αύτή τη στιγμή, άνθρωποι τών Καταλανών συνωμοτούν μέσα στην ‘Αθήνα έναντίον μου...

“Ο Ρέντης ώχρίασε έλαφρά με τη δήλωσι εκείνη, μπόρεσε, όμως, νά συγκρατηθῇ ψύχραιμος και μάλιστα νά δείξη ζωηρή έκπληξι για την άπροσδόκητη εκείνη ανακοίνωσι πού του έκανε ο ‘Ατζαγιώλης.

— “Είνε άπίστευτον, εύγενέστατε, είπε. Και αν δέν μου τó λέγατε σείς...

— “Είνε, όμως, γεγονός, Ρέντη. “Οί πληροφορίες μου είνε άπολύτως άκριβείς. “Ανθρωποί μου τίς συνέλεξαν και τίς έξηκρίβωσαν. “Ξεύρω όλο τó σχέδιο τών συνωμοτών. “Ανθρωποι τών Λώρια, βρίσκονται αύτή τη στιγμή στην ‘Αθήνα. “Δέν ξέρω αν είνε ‘Αθηναίοι φίλοι των, ή Καταλανοί πού κατορθώνουν νά κρύβονται...

“Ο Ρέντης, πού είχε αρχίσει πάλι νά ανησυχῇ, συνήλθε πάλι, ακούγοντας τόν ‘Ατζαγιώλη νά βεβαιώνη πώς δέν ήξερε τούς ύποκινητάς της συνωμοσίας.

Και ο ‘Ατζαγιώλης, βαδίζοντας επάνω σέ προδιαγεγραμμένο σχέδιο, πού έτεινε νά άφοπλίση τούς έχθρούς του,

ἀλλὰ καὶ νὰ φέρῃ κοντά του τὴν ὥραία Ἀθηναία κόρη, ποὺ ἀγαποῦσε τόσο παράφορα, ἐσυνέχισε :

— Τὸ σχέδιο τους, εἶνε ἀπλό, ὅσο καὶ ἐξυπνο. Ἕνας ἀπὸ τοὺς συνωμότες ἀνέλαβε νὰ μὲ δολοφονήσῃ, ὅταν οἱ Καταλᾶνοι θὰ εἶνε μέσα στοὺς φρούριους τῶν Μεγάρων. Ὑπολογίζουν ὅτι ἡ δολοφονία μου θὰ προκαλέσῃ ταραχὴ καὶ σύγχυσι στὰ στρατεύματά μου, τέτοια, ὥστε νὰ μπορέσουν οἱ Καταλᾶνοι νὰ γίνουν κύριοι τοῦ φρουρίου τῶν Μεγάρων καὶ μετὰ νὰ βαδίσουν πάλι κατὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ ἀνακαταλάβουν τὸ Δουκᾶτο.

— Μὰ εὐγενέστατε εἶπε ὁ Ρέντης, οἱ Καταλᾶνοι σύμφωνα μὲ τὴ συνθήκη ποὺ ὑπεγράψαμε, ἀφοπλίζονται στὴ Λιβαδόστρα καὶ ἄοπλοι θὰ περάσουν στοὺς φρούριους τῶν Μεγάρων.

— Ναί, Ρέντη, ἀλλὰ ὑπολογίζουν, ἀδιάφορο ἂν δὲν θὰ τὸ κατορθώσουν, πῶς θὰ μπορέσουν νὰ ὀπλισθοῦν αἰφνιδιαστικῶς καταλαμβάνοντας τὶς ἀποθήκες τοῦ φρουρίου, τὴν ὥρα ποὺ θ' ἀναγγελθῇ ἡ δολοφονία μου. Βλέπεις, ὅτι ἐμελέτησαν καλὰ τὴν ἐπιχείρησί τους, τόσο καλὰ, ποὺ μπορούσαν καὶ νὰ ἐπιτύχουν, ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ ἄνθρωποι ποὺ μ' ἀγαποῦν Ρέντη καὶ ποὺ μὲ εἰδοποίησαν ἐγκαίρως γιὰ νὰ λάβω τὰ μέτρα μου.

— Ὁ Ἄρχων μας καὶ ὁ Θεὸς θὰ τοὺς ἀμείψουν, εἶπε ὁ Ρέντης μὲ φωνὴ ποὺ ὑπέτρεμεν ἐλαφρῶς.

— Ὁ Ἀτζαγιώλης δὲν λησμονεῖ ποτὲ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν ὑπηρετοῦν πιστά. Γι' αὐτὸ σ' ἐκάλεσα ἐδῶ Δημήτριε Ρέντη.

— Μπορῶ νὰ σὰς ὑπηρετήσω εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν ;

— Περισσότερον ἀπὸ ὅσο φαντάζεσαι. Ρέντη, σὲ διορίζω σύμβουλόν μου καὶ σὲ ἐγκαθιστῶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν στιγμή εἰς τὰ ἀνάκτορα. Διέταξα καὶ ἐτοιμάσθηκε ἕνα διαμέρισμα γιὰ σὲ καὶ τὴν οἰκογένειά σου. Μαζί θὰ ἀντιμετωπίσουμε τὴ συνωμοσία τῶν Καταλανῶν καὶ μαζί θὰ ἐργασθοῦμε γιὰ νὰ δώσουμε στοὺς Δουκᾶτο τῶν Ἀθηνῶν τὴν διοίκησι ἐκείνη ποὺ θὰ κάμῃ τοὺς νέους μου ὑπηκόους νὰ μὲ προστατεύουν μὲ τὴν ἀγάπη τους.

— Εὐγενέστατε Ἄρχων, διέκοψεν ὁ Ρέντης, τόση τιμὴ καὶ ἐμπιστοσύνη...

— Σοῦ ἀνήκουν καὶ τὰ δύο. Τὰ ἐκέρδισες μὲ τὴν πρώτη ἀποστολή σου. Ἀλλ' ἄς ἔρθουμε στοὺς θέμα μας. Οἱ καλύτεροι ἀξιωματικοί μου ἔφυγαν ἤδη γιὰ τὸ φρούριον τῶν Μεγάρων. Ἔχουν διαταγὴ νὰ ἀπαγορεύσουν τὴν εἴσοδο τῶν Καταλανῶν στοὺς φρούριους καὶ θὰ τοὺς συνοδεύσουν ἐνοπλοὶ στρατιῶται μου κατ' εὐθείαν στὰ πλοῖα, εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἐλευσί- νος. Κάθε κίνδυνος, λοιπόν, ἀπὸ ἐκεῖ ἐξουδετερώθηκε. Οἱ Λῶρια καὶ ὁ Παῦρος θὰ κρατηθοῦν ὡς αἰχμάλωτοι μέχρι τῆς στιγμῆς ποὺ θὰ ἐπιβιβασθῇ καὶ ὁ τελευταῖος στρατιώτης των εἰς τὰ πλοῖα. Μένει νὰ ἐξουδετερώσουμε τοὺς συνωμότες τῶν Ἀθηνῶν καὶ αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ τὸ ἀναλάβῃς ἐσύ, Δημήτριε Ρέντη.

Ὁ Ἀτζαγιώλης, εἶχε πραγματικῶς καταστρώσει σατανικῶτατα τὸ σχέδιό του. Ἐφερε κοντά του τὸν ἀρχηγὸ τῶν συνωμοτῶν, τοῦ ἀπεκάλυπτε ὅτι ἤξερε σ' ὅλες τὰς λεπτομέρειες τὴ συνωμοσίαν, τὸν ἔπειθε ὅτι κατέστησε ἀδύνατη τὴν ἐπιτυχία τῆς μὲ τὰ μέτρα ποὺ ἔλαβε καὶ ἀνέθετε σ' αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ ἐξουδετερώσῃ τοὺς συνωμότες τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι βέβαια δὲν θὰ ἦσαν παράφρονες διὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὴν δολοφονίαν του, ἀφοῦ τὰ ἐπακόλουθα ποὺ ὑπελόγιζαν, ἀπεκλείοντο πλέον ὀριστικῶς. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο, σκεπτόταν, παρέλυε ἀσφαλέστερα τὴ συνωμοσίαν καὶ ἐπὶ πλέον ἔθετε ὑπὸ διαρκὴ ἐπιτήρησιν τὸν ἄνθρωπον ποὺ τὴν ἐξύφανε καὶ ποὺ ἀσφαλῶς θὰ τὸν ἐκέρδιζε τελικῶς μὲ τὶς τιμὰς ποὺ τὸν περιέβαλλε.

Ὁ Ρέντης εὐρέθηκε πραγματικὰ σὲ δύσκολη θέσι τὴ στιγμή ἐκείνη. Τὰ μέτρα ποὺ τοῦ ἀνήγγηλεν ὁ Ἀτζαγιώλης ὅτι ἔλαβε τὸν ἔπειθαν, ὅτι ἀπὸ τοὺς Καταλάνους τῆς Λιβαδοδόστρας δὲν μπορούσε νὰ περιμένῃ πλέον τίποτα. Ἡ πραγματοποίησις τῶν σχεδίων του γινόταν ἀδύνατη. Κι' ἐπάνω ἀπ' ὅλα ἡ ἐγκαταστασί του στοὺς ἀνάκτορα τοῦ ἡγεμόνος, παρέλυε κάθε του ἐπαφὴ μὲ τοὺς συνωμότες καὶ ἐκλόνιζε ἐπὶ πλέον τὴν ἐμπιστο-

σύνη πού είχαν σ' αυτόν. "«Ατιμη γενιά, έλεγε, τώρα σκεπτόμενος την κόρη του, τὰ κατάφερους σ'αν διάβολος». "Ομως, με τή σκέψη τῆς κόρης του, ένα άλλο αἶσθημα ικανοποιήσεως γεννιῶταν μέσα του, ἡ ικανοποίησις, ὅτι πραγματικά δὲν εἶχε προδώσει τὸν πατέρα της στὸν Ἀτζαγιώλη.

— Λοιπόν; Θέλεις μήπως νὰ σκεφθῆς περισσότερο Ρέντη; Ρώτησ' ὁ Ἀτζαγιώλης.

Ἄντλης τότε μόνον κατάλαβε πὼς εἶχε ξεχασθῇ στὶς σκέψεις του.

— Εὐγενέστατε, εἶπε, δὲν σκέπτομαι παρὰ πὼς θὰ σ' ἐξυπηρετήσω καλύτερα.

— Σ' εὐχαριστῶ, Ρέντη, εἶπε ὁ Ἀτζαγιώλης. Εἶσαι ὁ καταλληλότερος γιὰ ν' ἀναλάβῃς τὸ ἔργο αὐτό. Ἡ θέσι, πού εἶχες τόσα χρόνια κοντὰ στοὺς Λῶρια σου ἐπιτρέπει νὰ ξέρῃς ὅλους ἐκείνους τοὺς Ἀθηναίους πού εἶνε ἀφωσιωμένοι σ' αὐτούς. Στὸν κύκλο τους, θαύρης, ὠρισμένως, τοὺς ἀνθρώπους πού ἀνέλαβαν τὴν δολοφονία μου...

Ἐτόνισε χαρακτηριστικὰ τὴν τελευταία του ἐκείνη φράσι ὁ Ἀτζαγιώλης, τόσο χαρακτηριστικὰ, πού ἐπειθε πὼς ἦταν βεβαιότατος γιὰ ὅτι ἔλεγε. Ὁ Ρέντης, δὲν ἐτόλμησε νὰ διατυπώσῃ ἀντίθετη γνώμη.

— Ἴσως δὲν ἔχετε ἄδικο, Εὐγενέστατε.

— Εἶμαι βέβαιος Ρέντη. Ὅπως εἶμαι βέβαιος, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἤθελες νὰ χτυπήσῃς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, πού εἶνε φίλοι σου καὶ συμπατριῶτες σου.

— Εὐγενέστατε.....

— Ναί, Ρέντη. Εἶμαι δίκαιος ἐγώ. Καὶ τὴν ἄρνησί σου ἀκόμη, θὰ τὴν ἐδεχόμουν. Ὅμως δὲ θὰ σὲ φέρω σ' αὐτὴ τὴ δύσκολη θέσι καὶ οὔτε θέλω νὰ ἐγκαινιάσω τὴν ἡγεμονία μου στὴν Ἀθήνα μὲ μιὰ ἐκδίκησι. Θ' ἀναλάβῃς νὰ μάθῃς ποιοὶ εἶνε οἱ συνωμόται τῶν Ἀθηνῶν. Θὰ τοὺς ἀφοπλίσῃς δείχνοντάς τους πόσο ἀδύνατο εἶνε νὰ ἐπιτύχουν. Σ' ἐμέ, θ' ἀναγγείλῃς μόνον ὅτι εὐοδόθηκε ἡ ἀποστολή σου καὶ αὐτὸ θὰ μοῦ ἀρκέσῃ. Ποτὲ δὲ θὰ σὲ ἐρωτήσω νὰ μοῦ εἰπῇς τὸ ὄνομα ἔστω

καὶ ἐνός ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς. Σοῦ δίνω τὸ λόγο μου. Ἀλλὰ θέλω νὰ μοῦ δώσῃς καὶ σὺ τὸ λόγο σου, πὼς ἂν θελήσουν νὰ συνεχίσουν, ὅσο κι' ἂν εἶνε φίλοι σου θὰ μοῦ τοὺς παραδώσῃς. Ἡ ἐκδίκησι θὰ εἶνε ἄγρια τότε καὶ δὲν στὸ κρύβω, μὰ θὰ εἶνε καὶ δίκαιη.

Ἦτανε τόσο λογικὴ κι' ἔδειχνε τόση καλωσύνη ἢ πρότασι ἐκείνη, πού κανεὶς δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὴν ἀντικρούσῃ. Ὁ Ρέντης τὸ ἀντελήφθηκε αὐτὸ ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμή κι' ἐγκατέλειψε κάθε σκέψι ἀντιδράσεως. Ἡῦρε μονάχα μοναδικὴ διέξοδο μιὰ ἐπιφύλαξι.

— Θὰ γίνῃ ὅπως διετάξατε Εὐγενέστατε, εἶπε. Ἐπιτρέψατε μόνον στὸν ἀφωσιωμένο δοῦλο σας νὰ κρατήσῃ τὴν ἐπιφύλαξι ὅτι μπορεῖ καὶ νὰ μὴν ἀνακαλύψῃ τοὺς συνωμότες. Θάχουν λάβει τέτοια μέτρα...

Ὁ Ἀτζαγιώλης δὲν τὸν ἄφησε νὰ συνεχίσῃ. Καὶ ἀποκλείοντάς καὶ τὴν ὑποχώρησι αὐτὴ, τὸν διέκοψε, λέγοντας:

— Εἶσαι γιὰ ὅλα ἱκανός, Ρέντη. Τὸ ξέρω καλὰ καὶ μοῦ τὸ ἀπέδειξες ἄλλως τε. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιτύχῃς.

Ἐσηκώθηκε συγχρόνως καὶ τοῦ ἔτεινε τὸ χέρι. Ὁ Ρέντης ἀντελήφθη ὅτι ἐπιθυμία τοῦ Ἀτζαγιώλη ἦταν νὰ σταματήσῃ ὡς ἐκεῖ ἡ συζήτησις. Ὑπεκλίθη μὲ σεβασμὸ καὶ ὑποχωροῦσε ἤδη πρὸς τὴν ἐξοδο, ἐνῶ ὁ Ἀτζαγιώλης τοῦ ὑπενθύμιζε:

— Καὶ μὴ λησμονῇς, Ρέντη. Τὰ διαμερίσματά σου στὸ Ἀνάκτορο εἶνε ἔτοιμα. Ἡ ὑπηρεσία μου θὰ ἀναλάβῃ νὰ μετακομίσῃ τὰ πράγματά σου, ὡς τὸ μεσημέρι...

XI

Σ' ὅλο τὸ δρόμο, γυρίζοντας σπίτι του ὁ Ρέντης, προσπαθοῦσε νὰ ζωντανέψῃ στὴ σκέψι τοῦ ὅτι εἶχε συμβῇ. Ἦταν τόσο ἀλλεπάλληλα τὰ γεγονότα καὶ ἐξετυλίχθησαν μὲ τόση ταχύτητα, πού δὲν μπορούσε κἂν νὰ τὰ συγκεντρώσῃ. Νὰ ὅτι ἀπὸ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας, πού ἦταν ἔτοιμη νὰ χτυπήσῃ τὸν Ἀτζαγιώλη, βρισκόταν τώρα ἐμπιστὸς τοῦ Ἀτζαγιώλη,

μέ την έντολή ν' αντιμετώπιση τή συνωμοσία ! Ένα χάος έδημιουργήθηκε κυριολεκτικώς στη σκέψη του, ένα χάος πού, όμως, μέσα σ' αυτό επικρατούσε μιὰ γνώριμη μορφή ως δημιουργός όλων, ή μορφή τής κόρης του, τής Μαρίας Ρέντη. . .

Η άγωνία, βαρεία, άβάσταχτη εκάθησε στο στήθος της, από τη στιγμή πού ο πατέρας της έφυγε με τό Δάρδανο για τό Άνάκτορο. Δέν μπορούσε ούτε νά φαντασθί, με πιό άριστο-τεχνικό τρόπο χειριζόνταν την ίδια στιγμή ο Άτζαγιώλης, όλη εκείνη την ύπόθεσι. Έπίστευε έντελώς, πώς ο Άτζαγιώλης χτυπούσε τώρα τούς δολοφόνους του άλύπητα και πρώτον απ' όλους τόν πατέρα της. Τόν φανταζόνταν στα φρικτά βασανιστήρια, ν' αντιμετώπιζη τόν τραγικώτερο θάνατο. Νά την καταριέται κατεβαίνοντας στον τάφο, μπρός στα μάτια του άγαπημένου της, πού ήταν τώρα ο δήμιος του πατέρα της. Δέν μπόρεσε νά συγκρατηθί. Μια δύναμι πού δέν φανταζόταν πώς την είχε, την έκαμε νά μπορέση νά τιναχθί σαν άγριεμένη τίγρις από τη θέσι της, σπάζοντας τά δεσμά πού είχε στα χέρια. Έξαλλη, ώρμησε νά εγκαταλείψη τό σπίτι της. Δέν είχε σκεφθί κανένα διάβημα, δέν είχε σκεφθί τί θάκανε.

Περνώντας από τό δωμάτιο, πού λίγο πριν είχε γίνει ή τραγική πάλη με τόν πατέρα της, είδε κυλισμένο σέ μιὰ γωνιά, όπως είχε πέσει από τά χέρια του, τό έγχειρίδιο πού ύψώθηκε επάνω από τό στήθος της. Τό πήρε μηχανικά στα χέρια της. Τό περιεργάσθηκε λίγα δευτερόλεπτα, τώφερε στο στήθος της με όση στοργή μιὰ μητέρα τό βρέφος της και ξαφνικά, ύψωσε τό ώπλισμένο της χέρι κι' έχτύπησε. Την ίδια στιγμή κυλιώταν στο πάτωμα αϊμόφυρτη. . .

Ο Ρέντης έφθασε ύστερ' από λίγο δίχως νά λύση ακόμη τό άδιέξοδο πού τόν είχαν οδηγήσει τά γεγονότα της ήμέρας εκείνης. Όμως, τόν περίμενε εκεί ή τραγικώτερη έκπληξι, ή έκπληξι πού του είχε έτοιμάσει ή κόρη του. Όσα κι' αν είχαν συμβί, όσο κι' αν είχε κινηθί ή όργή του, ή άπεριόριστη άγάπη πού είχε στην κόρη του, δέν είχε σβεσθί. Και τώρα, πού την αντίκρυσε στη μέση του δωματίου κυλισμένη στο αίμα της,

όλη του ή στοργή και όλη του ή άγάπη έξύπνησαν και έξαλλος έρρίχθηκε επάνω στην κόρη του, για νά την γεμίση με φιλία και δάκρυα.

Συνήλθε στην άγκαλιά του πατέρα της ή Μαρία Ρέντη και οί περιποιήσεις του ήσαν τό καλύτερο βάλαμο για την πληγή πού είχε ανοίξει στο στήθος της. Του φιλούσε τά χέρια, του μίλαγε για την ευγνωμοσύνη της, του ώρκιζόνταν για την άγάπη της, όση ώρα εκείνος έπεριποιείτο την πληγή της, ήσυχος πιά, ότι ή κόρη του δέν διέτρεχε κανένα κίνδυνο. Και όταν άργότερα, ήρθαν οί άνθρωποι του παλατιού για νά τεθούν στη διάθεσι του για την έτοιμασία της νέας του εγκαταστάσεως, ο Ρέντης, έντελώς νικημένος από τόν κίνδυνο τής κόρης του, διέταξε :

— Θα φέρετε πρώτα ένα φορείο. Η κόρη μου δέν θα μπόρεση νά περιπατήση.

Η Μαρία παρακόλουθουσε με διαρκώς αυξανόμενη έκπληξι, την εμφάνισι των ανθρώπων του Άτζαγιώλη και άκουγε με κατάπληξι την έντολή του πατέρα της.

Και ένω εκείνοι έφευγαν για νά εκτελέσουν τη διαταγή πού τούς έδωσε ο πατέρας της, ή Μαρία δέν μπόρεσε νά μη τόν ρωτήση.

— Πού θέλεις νά με μεταφέρης, πατέρα ;

Ο Ρέντης, άφηγήθηκε με λίγα λόγια ότι είχε γίνει στα Άνάκτορα, ένω τό ώχρο πρόσωπο της Μαρίας εξώήρευε από τη χαρά της ανέλπιστης εκείνης μεταβολής. Και ήταν τόσο καταφανής ή χαρά εκείνη και φαινόταν τόσο μεγάλη, πού ο Ρέντης έπείσθηκε πώς δέν αντιμετώπιζε ένα κοινό έρωτα, θέλοντας νά τραβήξη την κόρη του από τόν Άτζαγιώλη.

Η εγκατάστασις του Ρέντη και της κόρης του σ' ένα διαμέρισμα των ανακτόρων του Άτζαγιώλη, έγινε την ίδια εκείνη ήμέρα. Φυσικά ο Ρέντης δέν άπασχολήθηκε καθόλου με την άποστολή πού του άνέθεσεν ο Άρχων, αν και όλη του ή διάθεσι ήταν νά επικοινωνήση τό γληγορώτερο με τούς συντρόφους του και νά σκεφθί μαζί τους τί έπρεπε νά κάνουν.

"Εμεινε κοντά στην κόρη του μαζί με τούς γιατρούς πού άμέσως έθεσε στη διάθεσί του ό "Ατζαγιώλης, όταν τόν έπληροφόρησαν οί άνθρωποί του παλατιού, πώς ή Μαρία είχε μεταφερθή στα άνάκτορα τραυματισμένη. "Ο ίδιος απέφυγε νά τήν έπισκεφθί εκείνη τήν ήμέρα, ρωτούσε, όμως, διαρκώς με τό Δάρδανο για τήν κατάστασί της, δίχως νά θίξη τό σημείο, πού περισσότερο τόν ένδιέφερε, τά αίτια δηλαδή του τραυματισμού της, πού σχεδόν τά μάντευε.

Τήν άλλη μέρα έπεσκέφθηκε τόν Ρέντη και τήν κόρη του. "Εμεινε αρκετή ώρα κοντά τους και έδειξε πώς έπίστεψε, ότι ό τραυματισμός εκείνος ήταν έντελώς τυχαίος, όπως τόν έβεβαίωσε ό Ρέντης.

— "Επεσε με τό έγχειρίδιο στό χέρι κι' έτραυματίσθηκε, του είπε, ένώ έτοίμαζε τή μετακόμισι.

Και ένώ ή Μαρία Ρέντη συγκατένευε σ' εκείνο τό ψέμμα, ό "Ατζαγιώλης, προσπαθούσε νά διευκρινίση στη σκέψι του, άν ό ίδιος ό πατέρας είχε χτυπήσει με τό έγχειρίδιο του ή άν άλλος από τούς συνωμότες.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ο ΕΡΩΣ ΚΥΒΕΡΝΑ

Πέρασαν μέρες. "Η θύελλα πού ύποδέχτηκε τήν πρώτη και τελευταία εκείνη έρωτική περιπέτεια τής Μαρίας Ρέντη, είχε κοπάσει. "Ο Ρέντης, είχε εγκαταλείψει προσωρινώς τά σχέδια τής συνωμοσίας και οί σύντροφοί του είχαν παραιτηθή κάθε προσπάθειας. "Εν τω μεταξύ, οί Καταλάνοι με τούς Λώρια και τόν Παύο, είχαν έπιβιβασθή των πλοίων του "Ατζαγιώλη, πού κατηυθύνοντο τώρα στη Σικελία και τήν "Αραγωνία. Ούτε ένας Καταλάνος δέν είχε μείνει σ' όλη τήν "Ελλάδα. "Η κυριαρχία του Ραινέριου "Ατζαγιώλη είχε άποκασταθή έντελώς σ' όλο τό Δουκάτο των "Αθηνών.

"Ηρεμη, περνούσε τώρα ή ζωή στα "Ανάκτορα και ό έρωτας έκυβερνούσε τό περιφημότερο Δουκάτο τής "Ελλάδος.

Χρόνια, κάτω από τούς τόσους κατακτητάς οί "Αθηναίοι, έβλεπαν για πρώτη φορά τώρα, νά εγκαινιάζεται ένας άλλος τρόπος διοικήσεως γι' αυτούς, λιγώτερο τυραννικός και στηριζόμενος κάπως στο σεβασμό τής άτομικής των έλευθερίας, ό όποιος έκέρδιζε καθημερινώς και περισσότερο έδαφος. "Ο έρωσ έκυβερνούσε. "Η Μαρία Ρέντη δέν έπαυε νά παρασύρη τόν "Ατζαγιώλη σ' αυτές τις παραχωρήσεις κάθε τόσο πού βρισκόνταν κοντά του.

— Θέλω, αγαπημένε μου, νά πάψουν νά σε μισούν οί συμπατριώτες μου και νά σ' αγαπήσουν. Θέλω νά γίνης ό "Αρχοντας τής καλωσύνης και τής αγάπης και νά μείνη τό πέρασμά σου από τήν "Αθήνα αιώνια άλησμόνητο.

Και ό "Ατζαγιώλης ύποτασσόταν στις θελήσεις τής ώραιάς

Ἀθηναίως, πού εἶχε γίνει ἡ πραγματικὴ ἀρχόντισσα τῆς Ἀθήνας, ἀφοῦ τόσο εἶχε αἰχμαλωτίσει τὸ Φλωρεντινὸ κατακτητὴ τῆς.

Ὁ Ρέντης, εἶχε ὑποταχθῇ στὸ μοιραῖο. Οὐτε ὁ Ἀτσαγιώλης οὔτε ἡ Μαρία, τοῦ ἔδωκαν ὡς τότε τὴν ἀφορμὴ, ὅπως δὲν τὴν ἔδωκαν καὶ σὲ κανένα ἄλλον, νὰ μαντέψῃ ἢ ν' ἀντιληφθῇ τὴν ἔκτασι τῶν σχέσεων τῶν. Ὅλοι ἐμάντευαν μόνον, αὐτὸ πού ἤξερε ὁ Ρέντης. Πῶς ὁ ἔρωτας εἶχε χτυπήσει στὶς καρδιὲς τοῦ ἡγεμόνος καὶ τῆς ὡραίας κόρης, πῶς τοὺς εἶχε ὑποτάξει ἐντελῶς. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, εὐλογοῦσαν τὸν ἔρωτα ἐκεῖνον, πού τοὺς εἶχε χαρίσει τὴν ἀναπνοὴ μιᾶς σχετικῆς ἐλευθερίας, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια μαύρης καὶ σκληρῆς σκλαβιάς κάτω ἀπὸ τοὺς ἄλλους Φράγκους ἡγεμόνας τοῦ Δουκάτου.

Μαζὶ μ' αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὁ Ρέντης, ἔχοντας μάλιστα καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἡγεμονικῆς εὐνοίας, εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐγκολπώνεται τὸ νέο καθεστῶς, βγάζοντας κάθε σκέψι ἀντιστάσεως. Καὶ δὲν εἶχε, παρὰ τὴ σκέψι, νὰ προφυλάξῃ τὴν κόρη τοῦ ἀπὸ σοβαρώτερο ὀλίσθημα, βέβαιος, πῶς σιγὰ-σιγὰ θὰ περνοῦσε μὲ τὸ χρόνο τὸ ἀπροσδόκητο ἐκεῖνο αἶσθημα, ἡ ἀθάνα νεανικὴ τρέλλα, ὅπως τὴν πίστευε τώρα.

— Ἐχει ὁ Θεός! Ἦταν τὸ ἐπιστέγασμα κάθε του σκέψεως. Κι' ἐπερίμενε τὸ Θεὸ καὶ τὸ χρόνο γιὰ βοηθοὺς στὴν ἀπροσδόκητὴ ἐκείνη περιπέτεια, πού τὸν ἔρριξε ὁ ἔρωτας τῆς κόρης του.

Ὅμως, ἡ ἀγάπη τῆς Μαρίας Ρέντη καὶ τοῦ Ἀτσαγιώλη, δὲν ἦταν ἀπὸ κεῖνες πού χτυπιῶνται ἀπὸ τὸ χρόνο κι' ἀπὸ τὴν τύχη. Ὁ Φλωρεντινός, πού εἶχε κατακτήσει τὰ Δουκᾶτα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κορίνθου κι' ἦταν ἀπὸ τοὺς ἰσχυρότερους ἡγεμόνες στὴν Ἑλλάδα, σκλαβωνόταν κάθε ἡμέρα καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἔρωτα καὶ ἡ Μαρία, τὸ ὁμορφό λουλουδί τῆς Ἀθήνας, ἀνθίζε μόνον μὲ τὴ δροσιὰ τῆς ἀπέραντης ἀγάπης τῆς. Δὲν περνοῦσε ἡμέρα, δίχως ναῦρουν τὴν εὐκαιρία νὰ ἰδωθοῦν, ὅταν ὁ Ρέντης γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο, κατέβαινε στὴν πόλι. Κι' ἀνανέωναν τότε τοὺς ὄρκους τῆς αἰώνιας ἀφοσιώσεως κι' ἔδιναν τὸν ἑαυτὸ τοὺς ὁ ἕνας στὸν ἄλλον πιὸ πολὺ κι' ἐπλεαν σὲ ὥκεα-

νοὺς εὐτυχίας, πού τὴν ὑπόσχοντο ἀτέλειωτη καὶ ἀμείωτη.

— Τίποτε δὲ θὰ μὲ χωρίσῃ ἀπὸ σένα ἀγαπημένη μου, τῆς ἔλεγε ὁ Ἀτσαγιώλης. Μονάχα ὁ θάνατος. Μὰ ὡς πού νὰ σταματήσῃ αὐτὸ τὸ ὥραῖο μου ὄνειρο κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς μου θὰ εἶνε ἀφιερωμένη γιὰ σένα καὶ τὴν εὐτυχία σου.

— Νέριε, ἦταν ἡ ἀπάντησις τῆς Μαρίας Ρέντη, πού καλοῦσε τώρα τὸν ἀγαπημένο της μὲ τὸ μικρὸ του ὄνομα καὶ στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνατο θάμαι κοντά σου, γιὰτὶ κάθε χαρὰ καὶ κάθε σκοπὸς τῆς ζωῆς μου θὰ μοῦ λείψῃ, ἂν λείψῃς ἐσύ. Δὲν ξυπνῶ, παρὰ γιὰ νὰ σὲ βλέπω καὶ νὰ σὲ σκέπτωμαι ὅλη μέρα καὶ δὲν κοιμοῦμαι, παρὰ γιὰ νὰ ὁμορφάινῃ ἡ μορφὴ σου τὰ ὄνειρά μου.

Κι' εὐτυχισμένη, μεθυσμένη ἀπὸ τὴν ἀγάπη, ξεχνιῶταν ἡ Μαρία Ρέντη στὴν ἀγκαλιά του. Καὶ ὑποταγμένος ἐκεῖνος ἐντελῶς στὴν ἀγαπημένη του, ἐχάριζε στοὺς Ἀθηναίους ὑπηκόους του, ὅ,τι τοῦ ζητοῦσε.

— Δὲν μπορεῖς, τοῦ ἔλεγε, νὰ ὑποχρεώσῃς τοὺς συμπατριῶτες μου ν' ἀλλάξουν τὴν πίστι τους, ὅπως οἱ πρὶν ἀπὸ σένα ἡγεμόνες, πού εἶχαν καταργήσῃ τοὺς δικούς μας ἀρχιεπισκόπους καὶ μᾶς εἶχαν βάλει καθολικούς. Πρέπει νὰ διορίσῃς Ἑλληνα ἀρχιεπίσκοπον.

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα, διορίζονταν ἀρχιεπίσκοπος ὁ Δωρόθεος καὶ ἡ Ἀθήνα ἐπανηγύριζε πού ἀπέκτησε ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια, δικό της ἀρχιεπισκοπο κι' ἀνακτοῦσε τὴ θρησκευτικὴ τῆς ἐλευθερία.

— Δὲν μπορεῖς Νέριε, τοῦ εἶπε ἄλλη μέρα νὰ ἀγνοῇς πῶς αὐτὴ ἡ χώρα ἔχει τὴ γλῶσσα της, τὴ γλῶσσα πού μετέδωσε στὸν κόσμον τὰ φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ ἀγνοοῦσαν ὅλοι οἱ ἄλλοι πρὶν ἀπὸ σένα, ὅμως, γι' αὐτὸ ὁ λαὸς τοὺς θεωροῦσε τυράννους του. Κατάργησε τὴ λατινικὴ ἀπὸ ἐπίσημη γλῶσσα. Δῶσε στὸ λαὸ αὐτὴ τὴν ἱκανοποίησι.

Καὶ ὁ Ἀτσαγιώλης τὴν ἄλλη μέρα ἀνεγνώριζε γιὰ ἐπίσημη γλῶσσα στὸ Δουκάτο του τὴν Ἑλληνικὴ καὶ ὁ λαὸς ἐπανηγύριζε πάλι τὸ νέο αὐτὸ δείγμα τῆς καλωσύνης τοῦ ἡγεμόνος του.

— Θέλω νά κόψης κάθε δεσμό σου μέ τήν παληά σου πατρίδα, τοῦ εἶπε ἄλλη μέρα ἡ Μαρία Ρέντη. Νά μείνης Ἀθηναῖος, νά μείνης δικός μας, μόνον δικός μου.

Καί ὁ Ἀτζαγιώλης ἔσπευδε νά δωρήσῃ ὅλη τήν περιουσία του πού εἶχε στήν Ἰταλία, στοὺς συγγενεῖς του, ἐνῶ ἡ πατρίδα του τὸν διέγραφε ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους της καὶ τὸν ἀνεκήρυσσε μόνον ἐπίτιμο πολίτη της.

Ἔτσι, ἡ Ρέντη ἐκυβερνοῦσε τὸν ἀγαπημένο της καὶ τήν πατρίδα της. Καί τὸ μυστικό της, γινόταν κάθε μέρα καὶ πιὸ γνωστό, ὡς πού ὅλη ἡ Ἀθήνα ἤξερε μιὰ μέρα, ποιά ἦταν ἡ ἄγνωστη ἐκείνη δύναμι πού εἶχε λυγίσει τὸν κατακτητὴ καὶ εἶχε τόσο χαλαρώσει τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας της.

Μὰ δὲν τὸ ἤξερε μόνον ἡ Ἀθήνα. Ἡ συχνὴ ἐπικοινωνία πού εἶχε τὸ νέο Δουκάτο τοῦ Ἀτζαγιώλη μὲ τὴν Κόρινθο, ἔφερε καὶ ὡς ἐκεῖ τὴ φήμη καὶ ἡ φήμη ἔγινε πιστευτὴ εὐκόλα, ἀφοῦ ὁ Ἀτζαγιώλης, λείποντας τόσον καιρὸ ἀπὸ τὴν ἔδρα του, δὲν εἶχε γυρίσει οὔτε γιὰ μιὰ μέρα ἐκεῖ, ἂν καὶ ὁ πόλεμος εἶχε τελειώσει. Ἐκεῖ, στήν ὁμορφὴ χώρα τῆς Λαϊδος, πού εἶχε γίνῃ τὸ ὀρμητήριο τοῦ Ἀτζαγιώλη, ἡ Δούκισσα Ἀγνή, ἡ πανέμορφη γυναῖκα τοῦ Φλωρεντινοῦ κατακτητῆ, ἐμάθαινε τώρα κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της, τὸν ἔρωτα τοῦ Ἀτζαγιώλη μὲ τὴ Μαρία Ρέντη.

Δὲν ἔδειξε στοὺς γύρω της καμμιὰ ἐκπληξί καὶ καμμιὰ ὀργή γιὰ ὅ,τι ἔμαθε. Ἐπῆρε, ὅμως, ἀμέσως τὴν ἀπόφασί της καὶ τὴν ἄλλη μέρα μιὰ ἐπιβλητικὴ συνοδεία τὴν συνώδευε ἀπὸ τὴν Κόρινθο στήν Ἀθήνα.

Κανεὶς δὲν ἐστάλη στὸν Ἀτζαγιώλη, γιὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἐπίσκεψι τῆς Δουκίσσης. Καὶ μόνον ὥστερ' ἀπὸ μέρες καὶ ὅταν ἡ ἡγεμονικὴ ἐκείνη συνοδεία ἔφθασε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, μιὰ ἀποστολὴ, ἀποσπάρθηκε ἀπὸ αὐτὴ καὶ ἀνέβηκε στήν Ἀκρόπολι γιὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ στὸν ἡγεμόνα τὴν ἄφιξί της. Ὅμως ἡ Δούκισσα, εἶχε φροντίσει νὰ μὴ φθάσῃ μόνον ὡς τὸν Ἀτζαγιώλη ἡ εἶδσι. Ἦθελε νὰ ἀναστατώσῃ ὅλη τὴν πόλι μὲ τὴν ἄφιξί της, νὰ θαμπώσῃ τοὺς κατοίκους της μὲ τὴν ἐπιβλη-

τικὴ της ἐμφάνισι, νὰ δείξῃ μ' ἓνα λόγο, ὅτι κρατοῦσε τὰ ἡγεμονικά της δικαιώματα στήν πόλι πού ἀνέδειξε μιὰ ἀντίζηλο. Ἔτσι, ἡ ἀποστολὴ πού μπήκε στήν πόλι γιὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἄφιξί τῆς Δουκίσσης στὸν ἡγεμόνα, εἶχε τὴν ἐντολὴ νὰ κάμῃ τὴν ἴδια ἀναγγελία στήν πόλι καὶ τοὺς κατοίκους.

Πραγματικά, ἐκεῖνο τὸ πρωὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶδαν ἐκπληκτοὺς ἐφιππους ἀγγελιαφόρους τῆς Δουκίσσης νὰ μπαίνουν στήν πόλι. Ὅκτῳ σαλπικταὶ ἐπροηγούντο, ἄλλοι ὀκτῳ ἀκολουθοῦσαν κρατῶντας ἐπάνω σὲ κοντάρια τὸ οἰκόσημο τῶν Ἀτζαγιώλη. Ἐνας βαθμοφόρος ἦταν ἐπὶ κεφαλῆς. Καὶ κάθε λίγο, ἡ ἐπιβλητικὴ ἐκείνη ἀποστολὴ, στεκόταν στὰ σταυροδρόμια καὶ ἀνῆγγελλε τὴν ἄφιξί τῆς Δουκίσσης. Οἱ σαλπικτὲς ἐσάλπιζαν πρὸς τίς τέσσερες κατευθύνσεις, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἱππεῖς ὕψωναν εἰς ἐνδειξιν τιμῆς τὰ οἰκόσημα τῶν Ἀτζαγιώλη. Καὶ ὅταν ὁ κόσμος συναθροιζόταν ὁ βαθμοφόρος ἀνῆγγελλεν:

— Ἡ κραταιοτάτη καὶ εὐγενεστάτη Δούκισσα Ἀγνή, ἔφθασε σήμερον εἰς τὴν πόλιν, τὴν ὁποῖαν κατέκτησε τὸ ξίφος τοῦ κραταιοτάτου συζύγου της. Μετ' ὀλίγην ὥραν, συνοδευομένη ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν της θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Οἱ πιστοὶ ὑπῆκοοι της, θὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὴν ὑποδεχθῶν καὶ νὰ ὑποβάλουν τὰ σέβη των.

Μὲ αὐτοὺς τοὺς σταθμοὺς ἡ ἀποστολὴ, ἀφοῦ ἐπέρασε ἀπὸ ὅλη τὴν πόλι, ἔφθασε στήν Ἀκρόπολι καὶ ἐσταμάτησε μπροστὰ στὸ δουκικὸ ἀνάκτορο.

II

Ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ διαμερίσματος, πού εἶχε διατεθῇ γι' αὐτὴ καὶ τὸν πατέρα της, ἡ Μαρία Ρέντη, εἶδε τὴν περίεργη ἐκείνη πομπή. Συνηθισμένη σὲ τέτοιες πομπώδεις ἐπιδείξεις τῶν Φράγκων κατακτητῶν, δὲν δυσκολεύτηκε νὰ μαντέψῃ, ὅτι κάποιον ἄγγελμα ἐρχόταν στὸν Ἀτζαγιώλη κι' ἔχοντας πάντα στὴ σκέψι της, πὼς μιὰ ἄλλη γυναῖκα βρισκόταν στήν Κόρινθο, μιὰ γυναῖκα πού εἶχε πολὺ περισσότερα δικαιώματα ἀπ' αὐτὴν

στον αγαπημένο της, εύκολα έμάντεψε και τὸ ἄγγελμα ποὺ ἔφθανε. "Υστερ" ἀπὸ πολλές ἡμέρες ψυχικῆς ἡρεμίας, ἡ σκέψι ἐκείνη τὴν ἔφερε σὲ νέα ἀγωνία. Παρακολουθοῦσε τὴ συγκέντρωσι ποὺ ἔγινε γύρω στοὺς ἀπεσταλμένους ἐκείνους καὶ προσπαθοῦσε νὰ μαντέψῃ τί ἔλεγαν. Κάποια στιγμή, ἡ φρουρὰ τοῦ ἀνακτόρου παρετάχθηκε στὴν πόρτα καὶ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀποστολῆς, ἐνῶ οἱ σάλπιγγες ἤχοῦσαν, ἔμπαινε στὸν πύργο, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸ Δάρδανο.

Ἐπέρασε ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας γεμᾶτο ἀγωνία γιὰ τὴ Μαρία Ρέντη. Καὶ ὕστερα, τὸ ἄγγελμα ποὺ εἶχε μαντέψῃ, ἦρθε. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀποστολῆς ἀξιωματικὸς ἐστάθηκε στὴν πόρτα. Ἄλλοι ἀξιωματικοὶ παρετάχθησαν πίσω του. Οἱ σάλπιγγες ἤχησαν πάλι καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ἀνήγγειλε μὲ βροντώδη φωνή:

«Γενναῖοι φίλοι τοῦ κραταιοτάτου καὶ εὐγενεστάτου Ἀρχοντος τῆς Κορίνθου καὶ τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Ἀρχὼν Ραϊνέριος Α'. Ἀτζαγιώλης, εὐηρεστήθη νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἐμὲ νὰ σᾶς ἀναγγεῖλῶ τὴν ἄφειξιν, εἰς τὴν ὥραϊαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς εὐγενεστάτης Δεσποίνης συζύγου του, τῆς κραταιοτάτης Δουκίσσης τῆς Κορίνθου. Ἡ Δούκισσα μετὰ τῆς ἀκολουθίας της, εὐρίσκεται αὐτὴν τὴν στιγμήν πρὸ τῆς πόλεως, ὅπου μετ' ὀλίγον θὰ μεταβῇ πρὸς συνάντησίν της ὁ κραταιότατος αὐθέντης μας».

Οἱ συγκεντρωμένοι πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑπεδέχθησαν τὴν ἀναγγελία ἐκείνη μὲ ἐπευφημίας καὶ ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ Μαρία Ρέντη, ποὺ εἶχε ἀκούσει λέξι πρὸς λέξι τοὺς λόγους τοῦ Φλωρεντιανοῦ βαθμούχου, μόλις κρατιῶταν στὰ πόδια της. Ἡ ἀγωνία ἐπέζεε τὸ στήθος της καὶ ὑπεχώρησε κλονιζομένη στὸ δωμάτιό της. Τὴν ἴδια στιγμή ἔμπαινε ὁ Ἀτζαγιώλης κι' ἔτρεξε κοντά της. Ἔτσι ἡ Μαρία Ρέντη, βρέθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀγαπημένου της, τὴ στιγμή ποὺ ὁ πόνος ξέσπαγε σ' ἓνα πραγματικὸ θρήνο, ποὺ ἔκανε τὸ κορμί της νὰ συγκλονίζεται μέσ' τὰ χέρια του. Δὲν μπόρεσε ν' ἀντιτάξῃ τίποτα στὸ ξέσπασμα ἐκεῖνο ὁ Ἀτζαγιώλης, τίς πρώτες

στιγμές. Τὴν ἄφησε νὰ κλάψῃ, δέχτηκε τὰ δάκρυά της ὅλα στὸ στήθος του, ἐννοίωσε τὸν πυρετὸ της νὰ διοχετεύεται στὸ σῶμα του. Κι' ὅταν ἡ πρώτη θύελλα πέρασε καὶ κάποια σχετική ἡρεμία τὴν διαδέχτηκε, τότε μόνον, ὁ Ἀτζαγιώλης, προσεπάθησε νὰ διαλύσῃ τὰ μαῦρα σύννεφα τῆς ἀπελπισίας, ποὺ εἶχαν σκεπάσει τὴν ψυχὴν της.

— Ξέρω γιατί κλαῖς, τῆς εἶπε, ξέρω γιατί ἡ ἀγωνία σὲ τράβηξε στὸ μαῦρο δρόμο. Βλέπεις ἔτρεξα μόνος μου κοντά σου, γιατί ἐσένα πρώτη σκέφθηκα σὰν μοῦ ἔφεραν τὸ μήνυμα τοῦ ἐρχομοῦ τῆς γυναίκας μου.

Ἦταν ἡ πρώτη φορά, ὕστερ' ἀπὸ τίς πρώτες μέρες, ποὺ γνωρίσθηκαν κι' ἀγαπήθηκαν, ποὺ μιλοῦσαν γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Οὔτε ἡ Μαρία Ρέντη, ἂν καὶ δὲν ἔβγαине ἀπ' τὸ νοῦ της ποτὲ ἡ ὑπαρξίς τῆς Δουκίσσης τῆς Κορίνθου, εἶχε μιλήσει καμμιά φορά στὸν ἀγαπημένο της γι' αὐτή, οὔτε ἐκεῖνος στὴν ἀγαπημένη του. Θὰ νόμιζε κανεὶς πὼς τὴν εἶχαν λησμονήσει κι' ἴσως θὰ τὴν λησμονοῦσαν, δίχως τὸν ξαφνικὸ ἐρχομὸ της.

— Νέριε, διέκοψε ἡ Μαρία, δὲ θέλω νὰ μοῦ μιλήσῃς γι' αὐτὸ τὸ γεγονός. Ἴσως ἔρχεται μονάχη της ζητῶντας τὸν ἄνδρα της, ὅπως ἔχει δικαίωμα, ἴσως τὴν κάλεσες, δὲν ἐνδιαφέρει. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ξένη, ἐγὼ δὲν μπορῶ νάχω λόγο...

Οἱ λυγμοί, τὴν ἀνάγκασαν νὰ σταματήσῃ καὶ πάλι.

Ὁ Ἀτζαγιώλης εὐρῆκε ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ τῆς μιλήσῃ.

— Ὅχι, ἀγαπημένη μου τῆς εἶπε. Ὁ ἐρχομὸς τῆς Δούκισσας εἶνε ἓνας ἐκβιασμός, ποὺ βέβαια, δὲν θὰ τὸν δεχθῶ. Κανεὶς δὲν τὴν κάλεσε ἐδῶ, σοῦ τ' ὀρκίζομαι. Ὁ ἐρχομὸς της ἦταν γιὰ μένα μιὰ ἐκπληξίς, ὅσο καὶ γιὰ σένα.

— Κι' ὅμως, σπεύδεις νὰ τὴν ὑποδεχθῇς μὲ ὅλες τίς τιμές, Νέριε, εἶπε ἡ Μαρία, ποὺ εἶχε συνέλθει κάπως.

— Οἱ ἄρχοντες, Μαρία Ρέντη, ἔχουν στιγμές ποὺ δὲν ἀνήκουν στὸν ἑαυτὸ τους. Ἄν ἀπηγόρευα στὴ Δούκισσα νὰ μπῇ στὴν πόλι, αὐτὸ θὰ ἦταν ἓνα σκάνδαλο, ποὺ θὰ προκαλοῦσε συζήτησι σ' ὅλο τὸν κόσμο. Γιατί νὰ λησμονῇς, πὼς μέσα στὴ

συζητήσι αυτή, ένα όνομα πρό παντός είχε εκείνο που θα κακοπάθῃ, τὸ όνομα τὸ δικό σου; Νά, γιατί πηγαίνω νά τήν υποδεχθῶ. Πρέπει μέ τὸ καλὸ νά τήν πείσω νά γυρίσῃ στήν Κόρινθο, άφοῦ μείνῃ ἐδῶ μερικές ἡμέρες. Ἡ βία, δέν ἔχει πάντα άγαθά άποτελέσματα, Μαρία. Σκέψου τί θά γινόταν, άν τήν ἡμέρα πού μου φανέρωσες, πῶς ὁ πατέρας σου συνωμοτοῦσε ἔναντίον μου, τὸν ἔρριχνα στή φυλακή μαζί μέ τοὺς συντρόφους του καί τοὺς παρέδιδά άπό κεί στό δῆμιό. Πῶς θάταν δυνατόν νά σ' ἔχω κοντά μου τώρα; Πῶς θά μπορούσες νά μ' άγαπᾷς καί νά πέφτης στήν άγκαλιά μου; Πῶς θά τολμοῦσα νά σκεφθῶ, πῶς θά σέ ξανάβλεπα; Ὅμως, μέ τὸν τρόπο μου τὰ διώρθωσα ὅλα. Γιατί δέν ἔχεις ἔμπιστοσύνη σέ μένα;

Τὰ λόγια του, θάταν σέ κάθε ἄλλη στιγμή κάτι παραπάνω άπό πειστικά. Ὅμως, σ' αὐτήν τήν περίστασι, δέν ἴσχυσαν σέ τίποτα. Ὁ ἔρωτας, ἡ ζήλεια, ὁ ἑγωϊσμός, ἡ ὑπερηφάνεια ὡδηγοῦσαν τή σκέψι τῆς Μαρίας Ρέντη.

— Ὅχι, εἶπε. Δέν χωροῦμε ἐδῶ μέσα καί οἱ δύο, οὔτε ἓνα δευτερόλεπτο. Ἡ ἐγώ, ἡ ἡ Δούκισσα, Νέριε. Ἄν γίνῃ σκάνδαλον, κι' άν ὅλος ὁ κόσμος τὸ συζητήσῃ, κι' άν άκόμα τὸ όνομά μου κακοπάθῃ, μου εἶνε άδιάφορο. Ἐχω δικαίωμα ν' άγαπῶ, ὅπως κάθε ἄλλη γυναῖκα. Λοιπόν, ἄς μάθῃ ὅλος ὁ κόσμος ὅτι σ' άγαπῶ, ὅτι εἶμαι ἔρωμένη σου, ὅτι μ' άγαπᾷς κι' ἐσύ. Ἡ δύναμί σου, θά μέ προστατεύσῃ. Ἐκτός άν δέ μ' άγαπᾷς, Νέριε...

Τήν ἔσφιξε στήν άγκαλιά του. Τίποτα δέν μπορούσε νά τῆς άρνηθῇ ποτέ. Ὁ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος, πού εἶχε ὑποτάξει στή δύναμί του λαούς, δέν μπορούσε νάχῃ γνώμη ἄλλη άπό τὴ γνώμη τῆς άγαπημένης του.

- Θά γίνῃ ὅπως θέλεις, τῆς εἶπε. Ἡ Δούκισσα θά φύγῃ.
- Καί θά διακηρύξῃς σ' ὅλο τὸν κόσμο τὴν άγάπη μας...
- Θυσιάζεις τ' όνομά σου, Μαρία...
- Μοῦ εἶνε άδιάφορο. Σ' άγαπῶ, Νέριε!
- Ἐνα φίλημα ἔπεςφράγισε τὴ συμφωνία τους.

Ἐστερ' άπό λίγο, ἡ Μαρία Ρέντη, παρακολουθοῦσε άπό τὸν ἐξώστη τοῦ διαμερίσματος τῆς τὸν άγαπημένο τῆς νά ἔγκαταλείπῃ τὰ άνάκτορα ἐπὶ κεφαλῆς μεγαλοπρεποῦς συνοδείας καί νά σπεύδῃ πρός συνάντησιν τῆς Δουκίσσης.

Ἡ συνοδεία κατέβηκε άπό τὴν Ἀκρόπολι, διέσχισε τὴν πόλι τῶν Ἀθηνῶν, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι, συναθροισμένοι στοὺς δρόμους, παρακολουθοῦσαν τὸ θέαμα καί σέ λίγο εἶχε συναντήσῃ τὴ συνοδεία τῆς Δουκίσσης, τὴν κατασκηνωμένην στὰ πρόθυρα τῆς πόλεως. Κανείς δέν μπορούσε νά μαντέψῃ πού θά κατέλγῃ ἡ συνάντησι ἐκείνη, πού πανηγυριζόταν τώρα άπό τοὺς στρατιῶτες καί αὐλικούς τοῦ Ἀτταγιώλη. Οὔτε καν ἡ Δούκισσα δέν μπορούσε καί νά φαντασθῇ άκόμα, τὴν ἄδοξη ἔκβασι τοῦ ταξειδιοῦ τῆς. Γι' αὐτὸ καί ἔμεινε κατάπληκτη, ὅταν ὁ Ραινέριος Ἀτταγιώλης, ὕστερ' άπό τίς πρώτες συζυγικές φιλοφρονήσεις, τῆς ἐδήλωσε, χωρὶς περιστροφές, πῶς ἔπρεπε νά γυρίσῃ στήν Κόρινθο.

— Ἐχω πάρει τίς άποφάσεις μου γιὰ σένα, τῆς εἶπε. Θά μείνῃς στήν Κόρινθο καί θά διοικήῃς ἐν ὀνόματί μου. Ἐγώ θά μεταφέρω τὴν ἔδρα τοῦ Δουκάτου στήν Ἀθήνα.

— Θά μπορούσε νά διοικήσῃ ἓνας ἄλλος τὴν Κόρινθο, Νέριε, ἀπήντησε ἡ Δούκισσα, άν ἡ διαταγή σου αὐτὴ δέν εἶχε τὸ βαθύτερο σκοπὸ νά μέ άπομακρύνῃς άπό κοντά σου. Τὸ γιατί θέλεις νά μέ άπομακρύνῃς, τὸ ξέρω. Ὅμως, δέν μποροῦμε νά συζητήσουμε ἐδῶ. Οἱ άγγελιαφόροι μου ἀνήγγειλαν, ὅτι ἡ Δούκισσα καί ἡ άκολουθία τῆς, θά ἔμπουν στήν πόλι, μόλις ὁ ἡγεμὼν φθάσῃ εἰς προῦπάντησίν τῆς. Ἄς μποῦμε, λοιπόν, πρώτα στήν πόλι.

Ἡ Δούκισσα καί ἡ άκολουθία τῆς, δέν θά ἔμπουν στήν πόλι, εἶπε ξερά, ἄλλὰ καί ἐπιτακτικά, ὁ Ἀτταγιώλης.

Ἡ Δούκισσα ἀνεπήδησε σάν πληγωμένη τίγρις.

- Τολμᾷς νά τὸ άπαγορεύσῃς;
- Εἶνε ἡ άπόφασί μου.
- Καί άν ἐπιμείνω;
- Θά σ' ἔμποδίσω διὰ τῆς βίας, Δούκισσα.

— Νέριε, ἐκραύγασε τώρα ἔξω φρενῶν ἡ δούκισσα Ἀγνή. Εἶχα μάθει πῶς μιὰ γυναῖκα σ' αἰχμαλώτισε στὴν πόλι τῆς Ἀθηνᾶς, ὅμως, δὲν περίμενα πῶς θὰ σ' ὠδηγοῦσε στὸ σημεῖο νὰ με διώχνης. Πρόσεξε, Νέριε. Αὐτὴ τῇ στιγμῇ μοῦ κήρυξε τὸν πόλεμο. Θὰ τὸν δεχθῶ καὶ ἡ μάχη θὰ γίνῃ ἄγρια καὶ ἐξοντωτικὴ, γιὰ ἕναν ἀπὸ τοὺς δυό μας.

— Δὲ σοὺ κήρυξα τὸν πόλεμο, Δούκισσα. Σ' ἀφήνω ἀρχόντισσα στὸ Δουκάτο τῆς Κορίνθου, ποὺ ἦταν πάντα ἡ ἔδρα τῶν Ἀτζαγιώληδων.

— Καὶ μένεις ἐσὺ στὴν Ἀθήνα, με τὴ Μαρία Ρέντη, τὴν ἐρωμένη σου. Δὲν εἶν' ἔτσι; Ρώτησε σαρκαστικὰ τώρα ἡ Δούκισσα.

Ὁ Ἀτζαγιώλης δὲν ἀπήντησε ἀμέσως. Σκέφθηκε λίγο καὶ κατόπιν ἐκάλεσε κοντά του τὸν Ἀρδανο, ποὺ τὸν εἶχε ἀκολουθήσει με τὴ συνοδεία του.

Οἱ ἀγγελιαφόροι μου θὰ μποῦν σὲ λίγο στὴν πόλι, τοῦ εἶπε καὶ θὰ ἀναγγελοῦν, ὅτι ἡ Δούκισσα Ἀγνή τοῦ Ἀτζαγιώλη, χαιρετᾷ τοὺς νέους τῆς ὑπηκόους καὶ λυπεῖται, διότι ἐπείγουσαι ὑποθέσεις τὴν ἀναγκάζουν νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως στὸ Δουκάτο τῆς Κορίνθου.

Κάτι ἔκαμε νὰ εἰπῇ ἡ Δούκισσα, ἀλλ' ὁ Ἀτζαγιώλης τὴν ἐκεραυνοβόλησε κυριολεκτικῶς μ' ἕνα του βλέμμα.

— Σὺ, ὁ ἴδιος, ἐσυνέχισε ὁ Νέριος στὸ Ἀρδανο, θὰ συνοδεύσης τὴ Δούκισσα ἕως τὴν Κόρινθο.

Ὁ Ἀρδανος ὑπεκλίθη καὶ ἀπεχώρησε.

Ὁ Ἀτζαγιώλης δὲν ἔμεινε περισσότερο. Ὑποκλίθηκε καὶ αὐτός, ἱπποτικῶτατα μπρὸς στὴ Δούκισσα καὶ τὴν ἐγκατέλειψε, χωρὶς νὰ εἰπῇ οὔτε μιὰ λέξι πλέον.

Ὅταν ἐγύρισε στὴν πόλι, οἱ Ἀθηναῖοι, στοὺς δρόμους ἀκόμη, συζητοῦσαν τὴν ἀπροσδόκητη εἴδησι τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Δουκίσσης, ποὺ εἶχαν ἀναγγεῖλει λίγο πρὶν οἱ ἀγγελιαφόροι του. Κι' ὅταν ἔφθασε στὰ Ἀνάκτορα, ὅπου ἡ ἴδια ἀναγγελία εἶχε γίνῃ, ὁ Ἀτζαγιώλης εἶδε τὴν ἀγαπημένη του στὸ παράθυρο νὰ τοῦ στέλνῃ τὸ πιὸ γλυκὸ χαμόγελο, ἀπὸ ὅσα τοῦ εἶχε χαρίσει ποτέ, γιὰ χαιρετισμό.

Τὴν ἴδια ὥρα, ἡ Δούκισσά με τὴν ἀκολουθία τῆς, ξεκινοῦσε πάλι γιὰ τὴν Κόρινθο, νικημένη ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς Μαρίας Ρέντη, ἀλλὰ καὶ ἀποφασισμένη νὰ ἐκδικηθῇ με κάθε τρόπο τὴν γυναῖκα αὐτῇ, ποὺ τὴν ἐξετόπισε ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ συζύγου τῆς καὶ τὸν ἄνδρα ποὺ τὴν περιφρόνησε...

III

Πρὶν περάσουν λίγες ἡμέρες, τὰ πράγματα ἐπῆραν τὴν ἀποφασιστικὴν τροπὴν. Οἱ κήρυκες τοῦ Ἀτζαγιώλη ἀνήγγειλαν ἕνα πρωτὶ τίς νέες ἀποφάσεις τοῦ ἡγεμόνος.

Ὁ Ἀρχὼν Ραινέριος Α' Ἀτζαγιώλης, ἀναγγέλλει εἰς τοὺς ἀγαπητούς του ὑπηκόους, ὅτι ἀνηγόρευσε σήμερον ἡγεμονίδα τοῦ Δουκάτου τὴν ὡραίαν κόρην τῶν Ἀθηνῶν Μαρίαν Ρέντη, παραχωρήσας εἰς αὐτὴν ἴσα πρὸς ὅσα αὐτὸς κατέχει δικαιώματα.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀτζαγιώλη κατέληγε με σύστασιν στοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐπιδείξουν τὸν ἴδιο σεβασμό, ὅπως καὶ σ' αὐτόν, στὴ νέα τους ἡγεμονίδα, ποὺ ὅπως ἐβεβαίωνε, θὰ ἀφιέρωνε ὅλες τῆς τίς δυνάμεις κι' ὅλη τῆς τῆ σκέψι στὴν ἐξυπηρέτησι τῆς ἀγαπημένης πατρίδος τῆς.

Ὅσο κι' ἂν ψιθυρίζοταν, κι' ἦταν σχεδὸν γνωστός, ὁ ἔρωτας τοῦ Ἀτζαγιώλη καὶ τῆς Μαρίας Ρέντη, ἡ ἀνακοίνωσις ἐκείνη ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ καταπληκτικώτερα γεγονότα, ποὺ ἐξήσαν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

— Ἡ Μαρία Ρέντη, ἐπίσημη παλλακὶς τοῦ Ἀτζαγιώλη!

— Ἡ Μαρία Ρέντη ἡγεμονὶς τῶν Ἀθηνῶν!

Ἦταν κάτι πραγματικὰ ἀπίστευτο, ἂν καὶ ἐξαγγελόταν τόσο ἐπίσημα. Κι' ἐπροκάλεσε τὸ γεγονὸς πραγματικὴ θύελλα μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων, ἀπὸ τίς ἀντιθέσεις γνωμῶν, ποὺ ἐδημιουργήθηκαν ἐπάνω στὶς συζητήσεις, ποὺ ἐπηκολούθησαν. Ὑπῆρξαν ἐκεῖνοι, ποὺ ἐπανηγύρισαν, γιατί στὴν ἀνακήρυξι τῆς Μαρίας Ρέντη ὡς ἡγεμονίδος, εἶδαν τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως ἀπὸ τὴ Φραγκοκρατία.

— Ἐχομε μιὰ δική μας ἀρχόντισσα, ἔλεγαν, κι' αὐτὸ εἶνε

έγγυήσις γιὰ τὴν ἐλευθερίᾳ μας. Ἡ Μαρία Ρέντη ἔσωσε τὴν πόλιν ἀπὸ μιᾶ νέας τυραννίᾳ.

— Ἡ Μαρία Ρέντη εἶνε μιὰ κοινὴ γυναῖκα, ποὺ παραδόθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ κατακτητοῦ μας καὶ ἐκκληιδώσε τ' ὄνομά της καὶ τὴν πατρίδα μας ἔλεγαν ἄλλοι.

Καὶ ἡ Ρέντη :

Αὐτὴ εὐτυχισμένη, ὅσο ποτέ, βρισκόταν τὴν ἴδια ἐκείνη στιγμὴ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀγαπημένου της καὶ τὸν εὐχαριστοῦσε γιὰ τὸ τεράστιο ἐκεῖνο δείγμα τῆς ἀγάπης του.

— Τώρα, ἀγαπημένε μου, πείθομαι πὼς μ' ἀγαπᾷς. Τώρα, εἶμαι πραγματικὰ εὐτυχισμένη, τόσο εὐτυχισμένη, ποὺ θέλω νὰ τὸ φωνάξω σ' ὅλο τὸν κόσμον καὶ νὰ κάμω νὰ χαρῇ μαζί σου. Ὅλη μου ἡ ζωὴ σοῦ ἀνήκει, Νέριε, ὅλη μου ἡ ζωὴ εἶνε δική σου. Εἶδες, ὅτι γιὰ νὰ τὸ κερδίσω αὐτό, δὲν συλλογίστηκα τίποτα. Ἀδιαφόρησα γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ μὲ καταριέται τώρα, γιὰ τ' ὄνομά μου ποὺ τ' ἄφησα στὴ διάθεσι τῆς κακογλωσσισῆς, γιὰ τοὺς συμπατριῶτες μου, ποὺ βέβαια θὰ μὲ καταρῶνται κι' αὐτοί, ὅπως ὁ πατέρας μου. Δέχτηκα νὰ γίνω ἡ ἐπίσημη ἐρωμένη σου. Γιατί δὲ μ' ἐνδιαφέρει τίποτε ἄλλο ἀπὸ σένα, τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀγάπην σου.

— ὦ, ἀγαπημένη μου, ἃς ἦταν ν' ἀκούω αὐτὰ τὰ λόγια σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ, ἃς ἦταν νὰ μὴ τελειώσουν. Τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν τὴν ἀνοιξί, δὲν εἶνε πιὸ γλυκὰ ἀπὸ τὰ λόγια σου κι' ὁ φλοῖστος, χαϊδεύοντας τίς ἀμμουδιές, δὲν τίς χαϊδεύει πιὸ ἀπαλὰ ἀπὸ ὅσο χαϊδεύει ἡ ὁμιλία σου τὴν αἴσθησι τῆς ἀκοῆς...

Εἶχαν ξεχασθῇ στίς εὐτυχισμένες ἐκεῖνες στιγμὲς τοὺς ὁ Ἀτσαγιῶλης καὶ ἡ Μαρία Ρέντη, ὅταν ἡ πόρτα ἀνοιξε ξαφνικὰ καὶ ὁ Δημήτριος Ρέντης μπήκε μαινόμενος μέσα στὸ δωμάτιο. Δὲν ἐσκέφθηκε οὔτε ποὺ βρισκόταν, οὔτε ποῖον ἀντιμετώπιζε. Ὁρμησε μὲ σηκωμένη ψηλὰ τὴ γροθιά του στὴν κόρη του, ποὺ μόλις ἐπρόλαβε νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀγαπημένου της κι' ἐτοιμαζόταν νὰ καταφέρῃ ἐναντίον της τὸ κτύπημα ποὺ εἶχε ἔτσι προετοιμάσει. Ὅμως, ὁ Ἀτσαγιῶλης ἐπέ-

τυχε νὰ τοῦ ἀρπάξῃ τὸ χέρι, ἐνῶ συγχρόνως τὸν ἐκεραυνοβολοῦσε μὲ μιὰ ἄγρια παρατήρησι, ποὺ πρόδινε τὴν ἀπόφασί του νὰ προστατεύσῃ μὲ ὁποιοδήποτε μέσο τὴν ἀγαπημένη του.

— Δημήτριε Ρέντη, τοῦ εἶπε, παραβίασες τὸ ἄσυλον τοῦ ἡγεμόνος σου καὶ ὕψωσες τὸ χέρι ἀπειλητικὸ ἐναντίον του καὶ ἐναντίον τῆς ἡγεμονίδος. Ξέρεις τὴν τιμωρία ποὺ ἀνήκει, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, εἰς αὐτὸ τὸ ἔγκλημα.

— Ἀρχὼν Ἀτσαγιῶλη, ἀπήντησε ὁ Ρέντης, ἡ ἀπειλή σου δὲν μὲ πτοεῖ. Ἦρθα ἐδῶ νὰ πάρω τὴν κόρη μου, ποὺ δέχτηκε νὰ γίνῃ ἡ ἐρωμένη σου καὶ μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ πατέρα σὲ διατάζω νὰ μοῦ τὴν δώσης.

— Οἱ νόμοι μου εἶνε σκληροί, Δημήτριε Ρέντη, γιὰ κάθε ὕβριστή.

— Οἱ πράξεις σου εἶνε περισσότερο σκληρές, Ἀρχὼν Ἀτσαγιῶλη. Ἀρπᾶξες τὴν κόρη μου μέσ' ἀπὸ τὰ χέρια μου καὶ τὴν ἐκύλισες στὴν ἀτιμία, παραδίδοντας τ' ὄνομά της καὶ τ' ὄνομά μου στὴν κοινὴ περιφρόνησι. Αὐτὴ ἡ ἀτιμία μόνον μὲ αἶμα ξεπλένεται καὶ ἀνάθεμα, ἂν ξέρω, τίνος ἀπὸ τοὺς τρεῖς τὸ αἶμα θὰ τὴν ξεπλύνῃ.

Καὶ ὁ Ρέντης, ἐνῶ συνεπλήρωνε τὰ λόγια του, ἐτράβηξε τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ στιλέτο του καὶ ὥρμησε κατὰ τοῦ Ἀτσαγιῶλη. Ὁ Ραινέριος, ὑπεχώρησε ἐγκαίρως γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ξαφνικὴ ἐκείνη ἐπίθεσι καὶ δὲν ἐδίστασε. Ἐσῦρε τὸ σπαθί του καὶ ἀντεπετέθη, ἐνῶ ἡ Μαρία ὥρμοῦσε στὴ μέση τῶν δύο ἀντιμαχομένων, ἀφήνοντας κραυγὴ φρίκης. Τὴν ἴδια στιγμὴ, ἡ ἰδιαιτέρη φρουρὰ τοῦ Ἀτσαγιῶλη, εἰδοποιημένη ἀπὸ τὸ θόρυβον καὶ τίς κραυγὰς τῆς Μαρίας, ὥρμοῦσε στὸ δωμάτιον καὶ ὁ Ρέντης βρισκόταν σχεδὸν ἀμέσως ἀφωπλισμένος καὶ δέσμιος στὴ διάθεσί του. Ἡ Μαρία Ρέντη, οὔτε ἄκουγε, οὔτε ἔβλεπε πειὰ τίποτε. Ἀναίσθητη εἶχε σωριασθῇ σὲ μιὰ ἄκρην τοῦ δωματίου.

— Πηγαίνετε τὸν στὴ φυλακή, εἶπε ὁ Ἀτσαγιῶλης. Θ' ἀποφασίσω γι' αὐτὸν ἀργότερα.

— Ἀποφάσισε τὸ γρηγορώτερον, Ἀρχὼν Ἀτσαγιῶλη, ἔβροντοφώνησε ὁ Ρέντης, ἐνῶ ἐσύρετο σχεδὸν ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες

πρός την έξοδο. Ἀποφάσισε, γιατί ἀλλοίμονο, ἂν ξεφύγω ζωντανὸς ἀπὸ τὰ χέρια σου. Δὲ θὰ σὲ σώσῃ τίποτα, οὔτε ἐσένα, οὔτε τὴν πόρνη σου, ποὺ ἀνεκήρυξες σήμερα Ἀρχόντισσα τῆς Ἀθήνας καὶ ποὺ θὰ τὴν καταρῶνται ὅλες οἱ γενεές τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ φωνή του ἐσβύστηκε στὸ διάδρομο. Ὁ Ἀτzaγιώλης ἔτρεξε κοντὰ στὴν ἀγαπημένη του. Τὴν ἐπανάφερε μὲ δυσκολία στὶς αἰσθήσεις της καὶ τὴν ἔφερε στὸ δωμάτιο της. Δὲν τόλμησε νὰ τοῦ εἰπῇ οὔτε μίᾳ λέξει γιὰ τὸν πατέρα της. Ὅμως εἶχαν τόση ἱκεσία τὰ μάτια της, ποὺ ὁ Ἀτzaγιώλης ἐμάντεψε.

— Θ' ἀποφασίσῃς ἐσὺ γιὰ τὸν πατέρι σου; τῆς εἶπε.

— Δὲν ἔπαθε τίποτα; Τόλμησε νὰ ρωτήσῃ τώρα ἡ Ρέντη.

— Εἶνε στὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων μου. Κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ τὸν πειράξῃ. . . .

Ὅλη τὴν ὑπόλοιπη ἡμέρα κι' ὅλη τὴ νύχτα ποὺ ἐπηκολούθησε, ἡ Μαρία Ρέντη, δὲν μπόρεσε νὰ εὔρῃ οὔτε μίᾳ στιγμὴ ἡσυχίας. Εἶχε πιστέψει πὼς κέρδισε τὴν εὐτυχία της μὲ θυσίες μόνον δικές της κι' ἔβλεπε τώρα πὼς τὴν κέρδιζε μὲ μίᾳ ἀκόμη τραγικώτερη θυσία, μὲ τὸ αἷμα τοῦ πατέρα της. Ὅσο καὶ ἂν τὴν εἶχε βεβαιώσει ὁ Ἀτzaγιώλης, πὼς αὐτὴ θ' ἀποφάσιζε γιὰ τὴν τύχη του, ἔβλεπε πόσο δύσκολο ἦταν νὰ τὸν σώσῃ. Κι' ὅταν κατάρθωσε νὰ πείσῃ τὸν ἑαυτὸ της, πὼς θὰ μπορούσε νὰ κερδίσῃ τὴν ἐλευθερίᾱ του, πάλι συλλογιζόταν πὼς θὰ μετροῦσε τίς ὑπόλοιπες ἡμέρες τῆς ζωῆς του στὴν τυραννικὴ φυλακή του, ποὺ θὰ τοῦ χάριζε ἓνα καθημερινὸ θάνατο.

Τὸ πρωτὶ ὁ Ἀτzaγιώλης τὴν εὗρῃκε αὖπνη ἀκόμη στὸ κρεβάτι της.

— Ὑπέφερες, ἀγαπημένη μου, τῆς εἶπε. Κι' ὅμως μπορούσες νάχῃς ἐμπιστοσύνη σ' ἐμένα.

— Ἐχὼ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη, Νέριε, τὸν ἐβεβαίωσε. Ὅμως δὲν μπορούσα νὰ μὴν ἀνησυχῶ. Πατέρας μου εἶνε.

— Γι' αὐτὸ ἀνέθεσα τὴν τύχη του σ' ἐσένα, Μαρία. Θὰ γίνῃ ὅ,τι ἐσὺ ἀποφασίσῃς.

Ἡ Ρέντη ἔπεσε μὲ λυγμοὺς στὴν ἀγκαλιά του.

Ὁ Δημήτριος Ρέντης ἐτράβηξε τὸ σιλέτο του καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ Ἀτzaγιώλη.

• ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ •
• ΕΚΔ. ἙΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ •

— "Όχι, μὴ μὲ φέρνης σ' αὐτὸ τὸ τραγικὸ δίλημμα, σὲ ἱκετεύω, τοῦ εἶπε. Ξέρω ποιά εἶνε ἡ τιμωρία ποὺ πρέπει στὸν ἄνθρωπο ποὺ θέλησε νὰ σκοτώσῃ τὸν ἡγεμόνα. Πῶς θὰ μποροῦσα ἐγὼ ν' ἀποφασίσω αὐτὴν τὴν τιμωρία;

— Μὰ δὲν ἀξίωσα ἐγὼ τὴν τιμωρία.

— "Όμως καὶ δὲν μπορῶ νὰ ζητήσω τὴ συγγνώμη σου. Πῶς θάπερνα μιά τέτοια εὐθύνη; Πῶς θάμουν ἡσυχὴ γιὰ τὴ ζωὴ σου; Πῶς θὰ μποροῦσα πάλι νὰ βασιλεύω σ' αὐτὴ τὴν πόλι καὶ νὰ σαπίζῃ ὁ πατέρας μου στὴ φυλακὴ; Μὰ τί ἔκανα, λοιπόν, γιὰ νὰ μὲ πνίγουν τέτοιες τραγωδίες;

— "Ο Ἀτζαγιώλης ἔμεινε σκεπτικὸς γιὰ λίγη ὥρα. "Ανθρωπος ἰσχυρὸς, ὅπως ἦταν, δὲν δυσκολευόταν ποτὲ νὰ πάρῃ μιά ἀπόφασι, σ' ὁποιοδήποτε θέμα. Αὐτὴ τὴ φορά, ὅμως, ἦταν σχεδὸν νικημένος ἀπὸ τὰ γεγονότα. Σκεπτόταν ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς τὴν περίπτωσι ἐκείνη, δίχως νὰ βρῖσκη διέξοδο. Καὶ στὸ τέλος μιά σκέψι ἀπ' ὅλες, ποὺ διαρκῶς ξεχώριζε στὸ νοῦ του, ἔγινε καὶ ἡ ἀπόφασί του.

— "Ο πατέρας σου θὰ δραπετεύσῃ, τῆς εἶπε.

— Ἡ Ρέντη, δὲν ἀντελήφθηκε ἀμέσως ὁλόκληρὴ τὴ σκέψι τοῦ Ἀτζαγιώλη. Ἡ ἀπορία εἶχε ζωγραφισθῇ σ' ὅλο της τὸ πρόσωπο.

— Θὰ ἦταν δύσκολο νὰ τὸν ἀφήσω ἐλεύθερο, εἶπε, ἀφοῦ τόσοι ἄνθρωποι τὸν εἶδαν νὰ ζητᾷ τὸ θάνατό μου. Θὰ ἦταν δύσκολο νὰ τὸν συγχωρήσω, ἀφοῦ καὶ σὺ ἡ ἴδια φοβᾶσαι τὴν ἐκδίκησί του. Δὲν μένει, λοιπόν, ἄλλος τρόπος. Πρέπει νὰ δραπετεύσῃ.

— "Ω, ἀγαπημένε μου, εἶπε ἡ Ρέντη, ποὺ ἀντιλαμβανόταν τώρα τὴ λύσι, ποὺ εἶχε εὑρεῖ ὁ Ἀτζαγιώλης. Πόσο μεγάλος εἶσαι γιὰ νὰ μπορῇς νὰ παίρνῃς τέτοιες ἀποφάσεις. Τρεῖς φορές ὡς τώρα, ἔσωσες τὴ ζωὴ τοῦ πατέρα μου, ἂν καὶ τὸν βρῖσκης διαρκῶς μπροστά του, ἐχθρό σου ἀμελίκτο καὶ ἀμετανόητο.

— Ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ ἔσωσες τὴ ζωὴ μου, μιά φορά. Κι' ἔπειτα, ὁ πατέρας σου, μοῦ χάρισε τὴν μεγαλειότερη εὐτυχία τῆς ζωῆς μου, ἀγαπημένη μου, φέρνοντας ἐσένα στὸν κόσμο.

— Ἡ Μαρία τὸν τράβηξε κοντὰ τῆς καὶ τὸν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά τῆς μὲ ἀγάπη κι' εὐγνωμοσύνη μαζί.

— Κάμε ὅπως ἀπεφάσισες ἐσὺ, τοῦ εἶπε.

IV

Καὶ πραγματικά, τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὅταν κάθε κίνησι καὶ κάθε ἔχνος ζωῆς εἶχε ἐξαφανισθῇ, δυὸ ἔμπιστοι τοῦ Ἀτζαγιώλη, ἔφθασαν στὴ φυλακὴ, ὅπου ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα κρατιώταν δέσμιος ὁ Δημήτριος Ρέντης.

— "Ο ἐγκάθειρκτος τοὺς δέχτηκε μὲ ἀταραξία, ἂν κι' ἀπ' τὴν πρώτη στιγμὴ τοὺς πέρασε γιὰ τοὺς δῆμιούς του. Εἶχε πέσει κι' αὐτὸς ἀπὸ τ' ἀλλεπάλληλα γεγονότα, ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς ἀπὸ τὸ τελευταῖο ἐκεῖνο πλῆγμα τῆς ἀνακηρύξεως τῆς κόρης του καὶ ἐπισήμως ὡς ἐρωμένης τοῦ ἡγεμόνος, σὲ μιά ἀπέραντη ψυχικὴ συντριβὴ καὶ τὸν θάνατο, τὸν περιμένε σὰν πραγματικὴ ἀπολύτρωσι.

— Εἶμαι στὶς διαταγές σας εἶπε.

— Ἐφθασε ὡς τὰ χεῖλη του νὰ ρωτήσῃ, ἂν τὸν θάνατό του εἶχε διατάξῃ ὁ Ἀτζαγιώλης ἡ ἡ κόρη του, ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ, ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο μυστηριώδεις ἐκείνους ἀνθρώπους, τὸν διέταξε:

— Οὔτε μιά λέξι, Δημήτριε Ρέντη. Ἀκολουθήσε μάς μ' ἐμπιστοσύνη.

— "Ο Ρέντης ἄφησε νὰ πλανηθῇ λίγα δευτερόλεπτα τὸ βλέμμα του στὶς δυὸ ἄγνωστες ἐκεῖνες μορφές, σὰν νάθελε νὰ μαντέψῃ τί θὰ γινόταν.

— Εἶμαι ἔτοιμος, εἶπε ἔπειτα.

— "Ο ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο προχώρησε στὴν ἐξοδο. "Ο Ρέντης ἀκολούθησε. "Ο ἄλλος ἐβάδιζε τελευταῖος. Ἐβγήκαν στὸ προαύλιο τῆς φυλακῆς. "Ο Ρέντης ἀναζήτησε τὴ φρουρὰ ποὺ θὰ τὸν παρελάμβανε. "Όμως, δὲν ὑπῆρχε οὔτε ψυχὴ. Ἀρχισε νὰ παίρνῃ θάρρος, ἀλλ' ὅμως, δὲν ἐτόλμησε νὰ ρωτήσῃ τίποτα τοὺς συνοδοὺς του, ποὺ ἀμίλητοι ἐβάδιζαν κοντὰ του.

Πέρασαν τὸ προαύλιο τῶν φυλακῶν καὶ σὲ λίγο περνοῦσαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴ πόρτα. Ὁ φύλακας ποὺ φρουροῦσε, χαιρέτισε στρατιωτικῶς καὶ τοὺς ἄφησε νὰ περάσουν. Ἐπὶ ῥαν κατεύθυνσι πρὸς τὸ μοναδικὸ δρόμο, ποὺ ἔφερνε στὴν πόλι καὶ στάθηκαν σὲ ἀρκετὴ ἀπὸ τὴ φυλακὴ ἀπόστασι. Τότε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς μυστηριώδεις ἀνθρώπους, ἀπήλλαξε τὸ Ρέντη ἀπὸ τὰ δεσμά του λέγοντας :

— Δημήτριε Ρέντη, εἶσαι ἐλεύθερος. Ὁ εὐγενέστατος Ἀρχων σοῦ χαρίζει γιὰ δευτέρη φορά τὴ ζωὴ. Ξέρει, πῶς ἄλλη μιὰ φορά θέλησες τὸ θάνατό του, ἀλλὰ ἐξήντησε γιὰ σένα ὅλη τὴν καλωσύνη του καὶ ἀντὶ νὰ σὲ παραδώσῃ στοὺς δημίους, σοῦ προσέφερε τὴ φιλία του. Τώρα, μὲ τὴν ἐπιθυμία τῆς εὐγενεστάτης ἡγεμονίδος, σοῦ χαρίζει μιὰ φορά ἀκόμη τὴ ζωὴ. Διαταγὴ του, ὅμως, εἶνε νὰ ἐγκαταλείψῃς ἀμέσως τὸ ἔδαφος τοῦ Δουκάτου, γιατί ἔχει πεποίθησι πῶς τὸ μῖσος σου γλήγορα θὰ σὲ φέρῃ πάλι ἀντιμέτωπο μὲ τοὺς νόμους καὶ ἡ γενναιοφροσύνη του δύσκολα θὰ σ' ἐπροστάτευε τότε. Μπορεῖς νὰ διαλέξῃς τὸν τόπο τῆς διαμονῆς σου.

Ὁ Ρέντης ἔμεινε λίγα δευτερόλεπτα ἄφωνος. Τὴν ἀπόφασιν ἐκείνη τοῦ Ἀτζαγιώλη, δὲν ἦταν δυνατόν νὰ τὴν ἔχῃ φαντασθῇ. Ἡ ἰσόβιος ἐξορία του, σχεδὸν τοῦ ἦταν αὐστηρότερη ἐκδίκησι, παρὰ ἡ ἄμεσος θανάτωσίς του, ποὺ περίμενε. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Ἱεροῦ Βράχου, ποὺ βρισκόταν, κάτω στὴν ἡρεμὴ πόλι καὶ δυὸ δάκρυα ἀνέβλυσαν σὰν ἀποχαιρετισμός.

— Εἶμαι στὴ διάθεσί σας, εἶπε συντετριμένος. Θὰ σὰς ἀκολουθήσω, ὅπου ὀρίσετε.

— Ἡ ἐκλογὴ εἶνε δική σου, Ρέντη, ἦταν ἡ ἀπάντησι. Συμβουλὴ σοῦ δίνω νὰ προτιμήσῃς χώρα ποὺ νάχῃ θαλάσσιο δρόμο, γιὰ ν' ἀποφύγῃς τὴ μακρυνὴ ὁδοιπορία.

Ὁ Ρέντης, ἐσκέφθηκε λίγο καὶ ἀποφάσισε.

— Θὰ προτιμοῦσα τὰ Σάλωνα, εἶπε. Ἀλλὰ ἡ συμβουλή σας εἶνε σωστὴ καὶ τὴν δέχομαι. Πηγαίνουμε στὸ Ναύπλιο.

Οἱ δύο συνοδοὶ του συγκατένευσαν. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ,

ἄρχιζε γιὰ τὸ Ρέντη ὁ δρόμος τῆς ἐξορίας. Σκυφτός, συλλογισμένος, δηλητηριασμένος, ἐρείπιο ψυχικῶς, ἀκολουθοῦσε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἀτζαγιώλη. Ἐπροχωροῦσαν πρὸς τὴν ἐξοδο τοῦ φρουρίου, ἀπὸ τὸ πίσω μέρος τῶν Ἀνακτόρων. Ὁ Ρέντης, οὔτε κὰν τὸ πρόσεξε, βυθισμένος στὶς σκέψεις του. Ὅμως, κάποια στιγμὴ, μιὰ σκιὰ ἐγλύστρησε ἀπὸ τὴν ἄκρῃ τοῦ τοίχου κι' ἕνα ἀνθρώπινο σῶμα κυλίσθηκε στὰ πόδια του.

Ὁ Ρέντης, στάθηκε ξαφνιασμένος. Οἱ δυὸ συνοδοὶ του δὲν πρόλαβαν κὰν ν' ἀντιληφθοῦν τί ἐγίνε. Μιὰ τραγικὴ ἐπίκλησι τοὺς καθήλωσε στὴ θέσι τους :

— Ἐλεος, πατέρα...

Ἦταν ἡ Μαρία Ρέντη. Ξέροντας τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀτζαγιώλη, ξέροντας πῶς ὁ πατέρας τῆς ἐκείνη τὴ νύχτα θὰ ἐξωριζόνταν, γιὰ νὰ μὴ γυρίσῃ πειά, θέλησε νὰ τὸν δῇ γιὰ τελευταία φορά, νὰ τοῦ ζητήσῃ τὴ συγγνώμη του, ν' ἀκούσῃ μιὰ λέξι ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἐτσι σωριάστηκε στὰ πόδια του :

— Ἐλεος, πατέρα...

Ὅμως, ὁ Ρέντης, ὅταν ἀντελήφθη πῶς ἦταν ἡ κόρη του, παραμέρισε καὶ προχώρησε. Οὔτε μιὰ λέξι δὲν τῆς εἶπε, οὔτε μιὰ ματιὰ δὲν ἔρριξε ἐπάνω της. Τὴν ἄφησε πεσμένη στὰ γόνατα νὰ παρακολουθῇ πληγωμένη ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιφρόνησι τὰ βήματά του πρὸς τὴν ἐξορία, ποὺ μὲ τὴν ἔμφυτη ὑπερηφάνειά του κατάρθωσε νὰ τὰ κάμῃ σταθερότερα καὶ ταχύτερα...

V

— Εὐγενεστάτη...

Ἡ Ἀγνή Ἀτζαγιώλη, ἡ περιφρονημένη ἀπὸ τὸν ἐρωτευμένον μὲ τὴν Μαρίαν Ρέντη ἄνδρα τῆς, Δούκισσα τῆς Κορίνθου, μόλις καταδέχτηκε νὰ ρίξῃ ἕνα βλέμμα στὴν ἰδιαίτερη θαλαμηπόλο τῆς, ποὺ μὲ σεβασμὸ ριγμένη στὰ γόνατα σχεδὸν μὲ τὴν ὑπόκλισιν, περίμενε τὴ διαταγὴ τῆς γιὰ νὰ προχωρήσῃ.

— Εὐγενεστάτη, ἂν ἐπιτρέπετε, ἐπανελάβεν ἡ θαλαμηπόλος.

— Λέγε λοιπὸν Φραντζέσκα.

— Ἕνας ἄνθρωπος ἔφθασε σήμερα καὶ ὑποβάλλει τὴν παράκλησι νὰ τὸν δεχθῆτε. Ἰσχυρίζεται...

— Ξέρεις πὼς δὲν δέχομαι κανένα, διέκοψε μὲ ὀργή ἡ Δούκισσα.

— Τὸ ξέρω, εὐγενεστάτη, ἀλλὰ ἐτόλμησα...

— Ἐτόλμησες νὰ παραβῆς τίς διαταγές μου κι' αὐτὸ μὲ φθάνει εἶπεν αὐτῇ ἡ Δούκισσα.

Ἡ ἀτυχὴς θαλαμηπόλος ἐδέχτηκε ὑπομονητικὰ τὸ ξέσπασμα ἐκεῖνο τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπέμεινε.

— Ἐτόλμησά εὐγενεστάτη, γιατί ὁ ξένος ἰσχυρίζεται καὶ ἐπιμένει, ὅτι ἔχει πολὺ σοβαρὰ νέα νὰ σὰς ἀνακοινώσῃ...

— Ὡστε φθάνει νὰ ἐπιμείνῃ κανείς, γιὰ ν' ἀνοίξουν οἱ πόρτες τοῦ πύργου μου καὶ νὰ τοῦ ἀφήσουν ἐλεύθερη τὴ δίοδο. Πήγαιν' ἀπὸ δὴ ἀμέσως.

— Ἡ διαταγὴ ἦταν τόσο ρητὴ, ὥστε κάθε ἄλλος δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ μείνῃ οὔτε δευτερόλεπτο. Ἡ Φραντζέσκα, ὅμως, εἶχε πεποιοθῇ πὼς ἡ Δούκισσα δὲν θὰ ἐπέμενε ὡς τὸ τέλος. Καὶ μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς προσφέρει μιὰ ὑπηρεσία στὴ Δούκισσα, ὑπεκλίθη μιὰ ἀκόμη φορὰ καὶ προσέθεσε...

— Εἶνε ἐξόριστος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα...

Ἡ μεταβολὴ ποὺ περίμενε ἡ Φραντζέσκα, ἔγινε πράγματι. Ἡ ὄψις τῆς Δουκίσσης ἄλλαξε. Ἡ ὀργὴ πέρασε. Ἐκύτταξε τὴ θαλαμηπόλο τῆς μὲ τρόπο ποὺ μαρτυροῦσε πόσο μεγάλο ἐνδιαφέρον ἐπροκάλεσε μὲ τὴν ἀνακοίνωσι ἐκείνη καὶ εἶπε:

— Τὸ σφάλμα εἶνε δικό σου Φραντζέσκα. Μποροῦσες νὰ μοῦ δώσης ἀπὸ τὴν ἀρχὴ αὐτὴ τὴν πληροφορία. Εἶνε, λοιπὸν, ἐξόριστος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα;

— Μάλιστα, εὐγενεστάτη. Ἔτσι βεβαιώνει τούλάχιστον.

— Σοῦ εἶπε τ' ὄνομά του;

— Μάλιστα εὐγενεστάτη. Ὀνομάζεται Δημήτριος Ρέντης. Στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος ἐκείνου ἡ Ἀγνὴ Ἀτσαγιώλη

ἀνεπήδησε ἀπὸ τὴ θέσι τῆς, σὰν κάτι τρομερὸ νὰ εἶχε συμβῇ.

— Δημήτριος Ρέντης; Ἐπανελάβεν ἐρωτηματικά.

Καὶ σὰν ν' ἀπευθυνόταν στὸν ἑαυτὸ τῆς τώρα, ἔλεγε:

— Ἐξόριστος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἐξόριστος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ἡ Φραντζέσκα περίμενε. Ἡ Δούκισσα τῆς ἔδωσε μιὰ στιγμὴ τὴ διαταγὴ:

— Ὡδήγησέ τον στὸ γραφεῖο μου...

Καὶ ἐνῶ ἡ Φραντζέσκα ἔφευγε γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴ διαταγὴ τῆς, ἡ Δούκισσα περνοῦσε στὸ γραφεῖο τῆς ψιθυρίζουσα ἀκόμη:

— Ἐξόριστος ἀπὸ τὴν Ἀθήνα...

Ὁ Ρέντης, περίμενε μὲ πραγματικὴν ἀγωνία τὴν ἀπάντησι τῆς Δουκίσσης. Σ' ὅλο τὸ τραγικὸ ταξεῖδι, ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, μὲ τὴν ἐνετικὴ γαλέρα ὅπου τὸν εἶχαν παραδώσει οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἀτσαγιώλη, ἕως τὸ Ναύπλιο καὶ ἀπὸ κεῖ σ' ὅλη τὴ μακρυνὴ ὁδοιπορίᾳ του ἕως τὴν Κόρινθο, δὲν συλλογιζόνταν παρὰ τὴ συνάντησι ποὺ ἐπερίμενε τώρα. Ἡ φλόγα τῆς ἐκδικήσεως τὸν ἔκαιγε. Καὶ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ καὶ τὸν Ἀτσαγιώλη καὶ τὴν κόρη του τώρα. Τὸ σχέδιο του εἶχε ὀριμάσει ἐντελῶς. Ἐπρεπε νὰ κερδίσῃ μὲ τὸ μέρος του τὴ Δούκισσα, νὰ κεντήσῃ τὴν ὑπέρηφάνειά τῆς, νὰ ζωντανέψῃ τὴ φυσικὴ ζηλοτυπία τῆς γιὰ τὴν ἐγκατάλειψι καὶ περιφρόνησί τῆς ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς καὶ τέλος νὰ τὴν πείσῃ νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Ἀθηναίων! Παράτολμο, βέβαια, σχέδιο. Ἀλλὰ ἦταν τόση ἡ δίψα τῆς ἐκδικήσεως...

Στὸ Ναύπλιο, ὅταν ἀποβιβάστηκε, δὲν ἤξερε κἄν ἂν θὰ μποροῦσε νὰ κινηθῇ ἐλεύθερος. ἤξευρε μόνον ὅτι ὁ ἄρχοντας τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Ἀργους, Πέτρος Κορνάρου, ἦταν φίλος τοῦ Ἀτσαγιώλη, ἀλλ' ὁ Κορνάρου εἶχε πεθάνει ἀκριβῶς ἐκεῖνες τίς ἡμέρες καὶ οἱ διάδοχοί του, δὲν εἶχαν δώσει ἀκόμη δειγμάτων πὼς θὰ συνέχιζαν τὴ φιλία του πρὸς τὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν ἡγεμόνα του. Ὅμως, οἱ ἀνησυχίες του διαλύθηκαν μόλις ἀποβιβάσθηκε στὴν πόλι. Ἡ κατάστασις ἐκεῖ εἶχε μεταβληθῇ ἐντελῶς καὶ τὸ φιλικὸ γιὰ τὸ Νέριο περιβάλλον δὲν ὑπῆρχε

πλέον. Οί διάδοχοι του Κορνάρου, σκέφθηκαν, αδιάφορο αν βάσιμα ή όχι, πώς ό Ατζαγιώλης θα έπεδίωκε την κατάληψη του Ναυπλίου και του Άργους για να αποκτήση έτσι συνοχή του Δουκάτου του της Κορίνθου με τό Δουκάτο της Λακωνίας, που άνήκε στο σύμμαχό του και γαμπρό του, τόν Θεόδωρον Παλαιολόγον. Καί με τό φόβο αυτόν, είχαν ήδη στείλει, όταν ό Ρέντης αποβιβαζόνταν στο Ναύπλιο, απέσταλμένους στην Ένετία, ζητώντας την ένετική προστασία, με τη δήλωσι ότι ευχαρίστως θα παρέδιδαν στους Ένετούς, που πάντοτε άλλωστε έπωφθαλμιούσαν την Πελοπόννησο, τά πανίσχυρα φρούρια του Ναυπλίου και του Άργους. Τό διάβημα αυτό στους Ένετούς, που ήσαν άπροκάλυπτοι έχθροί του «όμολογουμένως σκληρού τυράννου Νερίου», όπως τόν έχαρακτήριζαν, είχε δημιουργήσει πλέον στο Ναύπλιο έχθρικό περιβάλλον για τόν ήγεμόνα των Άθηνών. Καί ό Ρέντης, αντί έτσι να εύρη στο Ναύπλιο περιορισμούς, εύρηκε περιποιήσεις, όταν έγινε γνωστό πώς ήταν έχθρός του Άτζαγιώλη, εξόριστος γιατί άποπειράθηκε να τόν δολοφονήσει. Τό γεγονός αυτό, ήταν ή πρώτη ευνοια της τύχης που συναντούσε ό Ρέντης. Ήρθε άμέσως σ' έπαφή με τούς διαδόχους του Κορνάρου και τούς έδήλωσε καθαρά και ξάστερα πώς τίθεται στη διάθεσί τους για ένα σκληρό άγώνα κατά του Δουκός των Άθηνών. Έγινε κάτι περισσότερο από εύπρόσδεκτο και του έδόθηκε κάθε έλευθερία ενεργείας. Από κείνη τη στιγμή ό Ρέντης έπροχώρησε στην πραγματοποίησι του σχεδίου του. Είχε τό Ναύπλιο και τό Άργος με τό μέρος του και ίσως και την Ένετία. Αν έκέρδιζε και την Κόρινθο, με την περιφρονημένη γυναίκα του Νερίου, ό θρίαμβος του ήταν βέβαιος, αφού θα έχτυπούσε τόν Άτζαγιώλη, όχι μόνον έξωτερικώς αλλά και έσωτερικώς με τούς ίδιους του ανθρώπους. Καί με αυτή τη σκέψι, εγκατέλειψε τό Ναύπλιο, έφθασε στην Κόρινθο κι' έπερίμενε τώρα με άγωνία να τόν δεχθί ή Δούκισσα Αγνή, βέβαιος πώς θα κατώρθωνε να την έπαναστατήση κατά των Άθηνών.

Ή Φραντζέσκα ήρθε και τόν είδοποίησε πώς ή Δούκισσα

τόν περίμενε, όταν ακριβώς ή άγωνία του είχε φθάσει στο κατάρυφο.

— Ή ευγενεστάτη Δούκισσα, του είπε, ευηρεστήθη να σέ δεχθί, Δημήτριε Ρέντη.

Τό πρόσωπο του Ρέντη έλαμψε από χαρά. Ακολούθησε τη Φραντζέσκα και σέ λίγο βρισκόταν μπρός στην πληγωμένη από τόν έρωτα της κόρης του και του άνδρός της, Δούκισσα.

— Ευγενεστάτη, είπε ό Ρέντης, υπόκλινόμενος έδαφισίως, έφθασα σήμερα στην Κόρινθο και θεώρησα καθήκόν μου να υποβάλω τά σέβη μου και τόν θαυμασμό μου στην ώραία αρχόντισα της Πατρίδος μου, μαζί με την άφοσίωσί μου.

— Καλώς ήλθες στο άνάκτορό μου, Δημήτριε Ρέντη, είπε ή Δούκισσα. Χαίρω, ότι βλέπω ένα καλόν πατριώτη και φίλον του συζύγου μου, όπως ξέρω. Μου φέρνεις τά νέα του; Αλλά, κάθισε πρώτα, καλέ μου φίλε...

Ή Δούκισσα ήξερε από την Φραντζέσκα, όπως είδαμε, ότι ό Ρέντης, είχε φτάσει εξόριστος στην Κόρινθο. Όμως, θέλοντας και να μάθι την άφορμή της έξορίας του, γιατί αυτό κυρίως κεντούσε την περιέργειά της, έκαμε πώς τόν δεχόταν ως φίλο του συζύγου της, για να αναγκάση αυτόν τόν ίδιον να τίξη πρώτος τό θέμα της έξορίας του. Καί επέτυχι, όπως ήταν φυσικό, έντελώς τό σκοπό της.

— Δεν φέρνω, ευγενεστάτη, νέα από τόν Άρχοντα των Άθηνών, είπε ό Ρέντης, ενώ καθόταν στον υποδειχθέν καθισμα, άπέναντι της Δουκίσσης. Έφθασα στην ώραία χώρα, που λαμπρύνει ή παρουσία σου, εξόριστος από την πατρίδα μου. Καί αν ως φίλο του Άρχοντος των Άθηνών και συζύγου σας με έδεχτήκατε, είμαι υποχρεωμένος να μη καταχρασθώ την άγνοια της αλήθειας που έχετε, για να μείνω κοντά σας...

Ό Ρέντης, λέγοντας αυτά τά λόγια, είχε αφήσει τη θέσι του δείχνοντας πώς ήταν έτοιμος να άποχωρήσι.

— Πρώτη φορά άκούω, ότι είσαι εξόριστος, Δημήτριε Ρέντη και βέβαια, αυτό έμποδίζει να σέ δεχθώ. Όμως, ήξερα πώς είσαι φίλος του Άρχοντος των Άθηνών, πώς του προσέφερες

καί την πολύτιμη υπηρεσία της ύποταγής των έχθρων του καί γι' αυτό ή εκπληξίς μου εἶνε πιό μεγάλη. Θά ἤθελα νά μάθω, πῶς ὁ καλός καί ἔμπιστος φίλος εἶνε σήμερα ἐχθρός καί ἐξόριστος.

— Ἡ ἐπιθυμία σας εἶνε διαταγή, εὐγενεστάτη, εἶπε ὁ Ρέντης, ἐνῶ ξανάπαιρνε τή θέσι του. Εἶνε, ὅμως, δύσκολη ἡ ἀπάντησις, δύσκολη, γιατί φοβοῦμαι ὅτι θά εὐρεθῶ ὑποχρεωμένος νά ὁμιλήσω γιά τόν Ἄρχοντα σύζυγό σας καί γιά ὠρισμένες πράξεις του; πού μόνον τή λύπη της εὐγενεστάτης Δουκίσσης μποροῦν νά προκαλέσουν.

— Δέν εἶνε ἐπιτετραμμένο στοὺς ὑπηκόους νά κρίνουν τίς πράξεις τῶν ἀρχόντων, Δημήτριάδε Ρέντη.

— Τό γνωρίζω, εὐγενεστάτη. Ἐγώ, ὅμως, δέν ἐπρόκειτο νά κρίνω. Ἐπρόκειτο νά τίς ἀνακοινώσω, ἀπλῶς, διὰ νά ἱκανοποιήσω τήν ἐπιθυμία της εὐγενεστάτης Δεσποίνης, πού δέχεται νά μέ ἀκούη αὐτή τή στιγμή.

— Ἐστῶ, λοιπόν, εἶπε ἡ Δούκισσα. Σᾶς ἀκούω.

— Ἡ ἐξορία μου, εὐγενεστάτη, εἶπε ὁ Ρέντης, διετάχθη ἀπό τόν Ἄρχοντα Ἀτσαγιώλη, διότι δέν ἠθέλησα νά ἀναγνωρίσω τήν νέαν ἡγεμονίδα τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Δούκισσα, ὅσο κι' ἂν θέλησε νά κρατήσῃ τήν ψυχραιμία της, δέν τό κατώρθωσε. Ἡ ἄγρια ζήλεια, πού ἔκρυβε μέσα της τήν παρέσυρε.

— Ἡ νέα ἡγεμονίς τῶν Ἀθηνῶν, διέκοψε ταραγμένη καί ἔντονα, εἶνε ἡ κόρη σου, Ρέντη.

— Ἡ νέα ἡγεμονίς τῶν Ἀθηνῶν, εὐγενεστάτη, εἶπε τώρα ὁ Ρέντης, εἶνε ἡ ἐπίσημη ἐρωμένη τοῦ Ἄρχοντος Ἀτσαγιώλη καί κανείς πατέρας στήν πατρίδα μου, τουλάχιστον, δέν δέχεται μιὰ τέτοια ὕβρι. Τό σπίτι μου καί τ' ὄνομά μου ἀτιμάσθηκαν, Δούκισσα...

Μακρὰ σιωπή ἐμεσολάβησε ὕστερ' ἀπό τὰ λόγια αὐτά. Τά δυο θύματα τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀτσαγιώλη καί της Ρέντης, ὁ πατέρας καί ἡ σύζυγος, ἐγκατελείφθηκαν καθ' ἓνα στίς σκέψεις του. Ἡ Δούκισσα διέκοψε πρώτη τή σιωπή.

— Καί πῶς σέ ἐξώρισαν Ρέντη;

— Ἦταν οἱ πρώτες ὥρες, πού οἱ κήρυκες τοῦ Ἀτσαγιώλη, βγήκαν στήν πόλι καί ἀνεκοίνωσαν πῶς ἡ κόρη μου εἶχε ἀναγορευθῇ βασίλισσα τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκατάλαβα ἀμέσως μέ ποιοί τίμημα ἐδόθηκε αὐτός ὁ τίτλος καί ἔτρεξα στοῦ παλάτι. Ἡ θέσι πού εἶχα, μοῦ ἐπέτρεψε νά πάω κατ' εὐθείαν στά ἰδιαιτέρα διαμερίσματα τοῦ Ἀρχοντος. Ὅταν ἐμπήκα στοῦ γραφεῖο του, εὐρήκα τήν ἀνάξια κόρη μου στήν ἀγκαλιά του. Ἐτράβηξα τό ἐγχειρίδιο μου καί ὥρμησα νά ξεπλύνω στοῦ αἵμα τους τήν ἀτιμία. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ μ' ἐπίασαν. Δέν ξέρω γιατί μοῦ χάρισαν τή ζωή. Ἴσως νά σκέφθηκαν πῶς ὁ θάνατός μου, θά χώριζε κι' αὐτόν κι' αὐτή ὀριστικά, ἀπό τοὺς συμπατριῶτες μου καί θά τοὺς ἔκανε τόσο μισητούς, ὅσο θά ἦταν ἀρκετό γιά νά ἀντιμετωπίσουν γρήγορα μιὰ ἐπανάστασι. Ἐτσι, ἐπροτίμησαν νά μέ στείλουν ἐξόριστο στοῦ Ναύπλιο.

Ἡ ἀγάπη πού εἶχε γιά τόν ἄνδρα της καί πού εἶχε στήν πραγματικότητα ὑποχωρήσει μπρός στοῦ ἄγριο μῖσος, πού ἐγέννησε μέσα της ἡ περιφρόνησι καί ἡ ἀπιστία ζωντάνεψε γιά λίγα δευτερόλεπτα στήν καρδιά της Δουκίσσης, τήν ὥρα πού ὁ Ρέντης ὡμολογοῦσε πῶς θέλησε νά σκοτώσῃ τόν Ἀτσαγιώλη. Πιό πολύ, ὅμως, ἀπό τό ζωντάνεμα αὐτό, ἡ ὑπερηφάνεια, πού ὑπηγόρευε στή Δούκισσα νά μὴ προδώσῃ στον ἄνθρωπο, πού εἶχε ἀπέναντί της τὰ πραγματικά της αἰσθήματα, τήν ἔκαμαν νά ἀποπειραθῇ μιὰ ψεύτικη ἐξέγερσι καί ἀγανάκτησι, πού, ὅμως, ὑπεχώρησαν πολύ γλήγορα.

— Δημήτριάδε Ρέντη, εἶπε, εἶνε τόλμημα νά φαντασθῇς ὅτι ἡ Δούκισσα Ἀτσαγιώλη μποροῦσε νά δεχθῇ τόν ἄνθρωπο πού ἀποφάσισε νά σηκώσῃ τό δολοφονικό ἐγχειρίδιο κατὰ τοῦ συζύγου της. Σέβομαι τήν ἀπόφασί του νά σοῦ χάρισῃ τήν ζωή Ρέντη καί γι' αὐτό σοῦ ἐπιτρέπω νά φύγῃς...

Ἡ Δούκισσα, μέ τίς τελευταῖες ἐκεῖνες λέξεις, ἄφησε τή θέσι της, δείχνοντας πῶς δέν ἐπιθυμοῦσε νά τόν ἀκούσῃ περισσότερο. Ὅμως ὁ Ρέντης, δέν ἐδυσκολεύθηκε νά ἀντιληφθῇ, πῶς ὅλη ἐκείνη ἡ ἐξέγερσις ἦταν πλαστή, ἦταν μιὰ ἀνάγκη διαφυλάξεως της ἡγεμονικῆς αξιοπρεπείας.

Καί αυτό τὸν ἔκαμε νὰ μὴ ἐγκάταλείψῃ τὸ σχέδιό του.

— Εὐγενεστάτη, εἶπε, ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου, βεβαίως, δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῇ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ζήτησε νὰ σκοτώσῃ τὸ Δούκα τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγώ, ὅμως, δὲν ἐζήτησα νὰ μιλήσω στὴ Δούκισσα. Ἐζήτησα νὰ μιλήσω στὴ γυναῖκα, ποὺ ὁ Δοῦξ τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐπλήγωσε ὅσο ἐπλήγωσε κι' ἐμένα καὶ ἴσως καὶ περισσότερο.

— Σοῦ ἀπαγορεύω Ρέντη, διέκοψε ἔντονα ἡ Δούκισσα.

— Τὸ ἀπαγορεύει ἡ Δούκισσα, εὐγενεστάτη. Ἡ γυναῖκα τὸ ἐπιτρέπει. Γιατί δὲν θέλετε νὰ συνεννοηθοῦμε ;

— Ἄν ἐπιμεινέτε, θὰ καλέσω ἀμέσως τοὺς ἀνθρώπους μου. Καὶ οἱ δικοί μου νόμοι εἶνε σκληρότεροι ἀπὸ τοῦ Δουκός...

— Οἱ νόμοι σου δὲ θὰ ἔκαναν ἄλλο εὐγενεστάτη, εἶπε παρσυρόμενος τώρα ὁ Ρέντης, παρὰ νὰ ἀφαιρέσουν τὸ μοναδικὸ ὄπλο ἐκδικήσεως ἀπὸ τὰ χέρια σου. Ὁ Ἀτζαγιώλης σοῦ εἶνε τόσο μισητός, ὅσο καὶ σ' ἐμένα. Γιατί δὲ θέλεις νὰ δώσουμε τὰ χέρια ;

Ἡ θρασύτης σου ὑπερέβη κάθε ὄριο, Ρέντη, διέκοψεν αὐστηρότερα τώρα ἡ Δούκισσα.

— Ἡ ἀλήθεια, εὐγενεστάτη, δὲν εἶνε θρασύτης. Γιατί νὰ μὴ καλέσουμε τὴν ἀλήθεια κοντά μας ; Ὅσο καὶ ἂν τὸ ἀνώτατο ἀξίωμα ποὺ ἔχεις σ' αὐτὴ τὴ χώρα, σὲ ὑποχρεώνει νὰ κρύβῃς τὴν πληγὴ ποὺ ἄνοιξε στὴ ζωὴ σου ὁ Ἀτζαγιώλης, ἐγὼ τὴν μαντεύω, γιατί μιὰ ὅμοια πληγὴ ἀνοίχτηκε καὶ στὴ δική μου καρδιά. Μιὰ ἄλλη γυναῖκα ἔκλεψε τὴν εὐτυχία σου καὶ τὸν ἄνδρα σου. Ἐφθασες στὴν Ἀθήνα ὑπερήφανη βασίλισσα τῆς πόλεως καὶ σὲ ἔδιωξαν ἄδοξα καὶ περιφρονημένη. Ὑστερ' ἀπὸ λίγες ἡμέρες, αὐτὴ ἡ περιφρόνησι διεκηρύχθηκε σ' ὅλο τὸν κόσμον μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀνδρός σου νὰ ἀνακηρύξῃ ἡγεμόνισσα τοῦ περιφημότερου Δουκάτου τῆς Ἀνατολῆς, τὴν κόρη μου. Τὸ στέμμα σου τὸ συνέτριψε ἕνας ἄνομος ἔρωτας. Πῶς θέλεις νὰ πιστέψω, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἐπέρασαν χωρὶς πληγὴ στὴ γυναῖκα, ποὺ αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ διώχνει, γιατί τῆς προσφέρω τὴν ἐκδίκησιν ;

Ἡ Δούκισσα ἤθελε νὰ διακόψῃ ὅλη αὐτὴ τὴ ρητορικὴ τοῦ

Ρέντη, ἀλλὰ δὲν εὗρισκε τὴν δύναμιν. Κάθε λέξι τοῦ ἦταν καὶ μιὰ ἀλήθεια. Εἶχε διαβάσει καλὰ στὴν καρδιά τῆς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος καὶ εἶχε θίξει τὸ πιὸ εὐαίσθητο σημεῖο τῆς. Ὅταν ὁ Ρέντης ἐτελείωσε κι' ἐκάρφωσε ἐρωτηματικὰ τὰ μάτια τοῦ ἐπάνω τῆς, ἡ Δούκισσα ἦταν νικημένη ἐντελῶς. Ἐκάθισε πάλιν στὴ θέσιν τῆς καὶ ἔκαμε νεῦμα στὸ Ρέντη νὰ καθήσῃ κι' αὐτός.

— Ποιὸς Σατανᾶς, λοιπόν, σ' ἔστειλε ἐδῶ, Ρέντη ;

— Μ' ἔστειλε ὁ Θεός, εὐγενεστάτη, γιατί ὁ Θεός μόνον δὲν συγχωρεῖ τίς ἀδικίες.

— Ἄς δοῦμε, λοιπόν. Θέλεις στ' ἀλήθεια νὰ ἐκδικηθῇς τὴν κόρη σου καὶ τὸν ἐρωμένο τῆς ;

— Ὅσο κι' ἐσύ, Δούκισσα, θὰ ἤθελες νὰ ἐκδικηθῇς τὸν ἄπιστο ἄνδρα σου καὶ τὴν ἐρωμένη του.

— Καὶ θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω ;

— Ἡ βοήθειά σου θ' ἀνταμειφθῇ, Δούκισσα. Ὅταν μὲ τὰ γενναῖα στρατεύματά σου βαδίσῃς κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ νίκη σου δὲ θὰ εἶνε μόνον τιμωρία τοῦ Ἀτζαγιώλη, ἀλλὰ θὰ εἶνε καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς Δικαιοσύνης. Τὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηνῶν θὰ εἶνε δικό σου καὶ ἡ δόξα σου θ' ἀπλωθῇ σ' ὅλο τὸν κόσμον.

— Φαντάζεσαι πῶς ὁ στρατός μου θὰ δεχθῇ νὰ ἐπαναστατήσῃ καὶ νὰ βαδίσῃ κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ;

— Ὁ στρατός σου δὲν εἶχε μόνον τὸν Ἀτζαγιώλη ἀρχηγό, εἶχε κι' ἐσένα, Δούκισσα. Καὶ ὁ στρατός σου, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, ξέρει πῶς ἀδικήθηκες καὶ περιφρονηθήκες καὶ συμπαθεῖ πάντα στὸν ἀδικημένο. Δὲ θὰ δυσκολευθῇς νὰ τὸν πείσης νὰ σὲ ἀκολουθήσῃ.

— Εἶνε δύσκολο, Ρέντη.

— Εἶνε εὐκολώτατο, Δούκισσα. Μὴ ξεχνᾶς, ὅτι εἶσαι γυναῖκα, ὅτι εἶσαι ὠραία καὶ ὅτι εἶσαι καὶ ἀδικημένη. Ἐχεις τρία τρομερὰ ὄπλα στὰ χέρια σου. Φθάνει νὰ τὰ μεταχειρισθῇς. Ἀρχισε ἀπὸ σήμερον νὰ καλῇς τοὺς ἀξιωματούχους κοντά σου. Πότισέ τους σιγὰ-σιγὰ μὲ τὴ συμπάθεια γιὰ σένα καὶ τὸ μῖσος γιὰ τὸν Ἀτζαγιώλη. Μεταχειρίσου κάθε μέσο

καί υπεχώρησε σὲ κάθε θυσία. Θὰ τοὺς κερδίσης, τότε, καί θὰ τοὺς υποτάξῃς στὶς θελήσεις σου.

Ἡ Δούκισσα ἄκουγε χωρὶς νὰ μιλῇ, ἀλλὰ καὶ ἔμπαινε ἐντελῶς στὴ σημασία κάθε λέξεως, ποὺ ἰδιαίτερα ἐτόνιζε ὁ Ρέντης. Ἀντιλαμβάνόταν καθαρά τὸ σχέδιο τῆς ἐνεργείας, ποὺ τῆς προέτεινε ὁ ἄσπονδος ἐκεῖνος ἐχθρὸς τοῦ συζύγου τῆς. «Μεταχειρίσου κάθε μέσο καὶ υπεχώρησε σὲ κάθε θυσία...» Ἐκύτταζε τὸν Ρέντη μὲ θαυμασμό. Ποτέ τῆς δὲν εἶχε σκεφθῇ πὼς μποροῦσε σὰν γυναῖκα, νὰ κερδίῃ τοὺς ἀξιωματούχους τοῦ στρατοῦ τῆς γιὰ νὰ τοὺς υποτάξῃ στὰ σχέδιά τῆς.

Ὁ Ρέντης, βλέποντας πὼς τὰ λόγια του ἄρχισαν νὰ βρίσκουν ἀπήχησι, ἐσυνέχισε :

— Ἡ βασιλικὴ εὐνοία, εὐγενεστάτη, ἐλύγισε πάντοτε καὶ τὴν πιὸ ἀτσαλένια θέλησι. Ἄμα χάρισης τὴν εὐνοιά σου σὲ πέντε-δέκα ἀνθρώπους, τοὺς πιὸ δυνατοὺς καὶ ἀποφασιστικοὺς τοῦ στρατοῦ σου, θὰ τοὺς κάμῃς τυφλὰ ὄργανά σου καὶ τὸ παιχνίδι θὰ τὸ κερδίσης ὀριστικῶς.

— Ἔστω, εἶπε ἡ Δούκισσα. Μὲ ἔπεισες Ρέντη. Ἄς ποῦμε, ὅτι ἐκέρδισα τὸ στρατό τοῦ Ἀτζαγιώλη καὶ τὸν ἔστρεψα ἐναντίον του. Φθάνει αὐτό;

— Ὅχι εὐγενεστάτη, εἶπε ὁ Ρέντης. Αὐτὸ θὰ εἶνε ἓνα ἀκόμη χτύπημα. Τὸ μεγάλο καὶ τελειωτικὸ χτύπημα, ἐκεῖνο ποὺ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἐκδίκησι, θὰ ἔρθῃ ἀπὸ ἄλλοῦ.

— Πρέπει νὰ μοῦ πῇς ὅλο σου τὸ σχέδιο, εἶπε ἡ Δούκισσα.

— Ὅταν μὲ πείσης, εὐγενεστάτη, πὼς εἶσαι σύμμαχός μου.

Ἡ Δούκισσα, ἀντὶ ὁποιασδήποτε ἀπαντήσεως, ἐκάθησε στὸ γραφεῖο τῆς καὶ ἔγραψε, σ' ἓνα χαρτί, ἐπισημοποιημένο ἀπὸ τὰ οἰκόσημά τῆς :

«Φίλε μου,

«Ἡ συμφωνία μας εἶνε κλεισμένη. Ἐπαναστατῶ μαζί σου καὶ μαζί μὲ τοὺς φίλους σου κατὰ τοῦ Δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν.

ΑΓΝΗ»

Ὅταν ὁ Ρέντης ἐπῆρε αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴν στὰ χέρια του, ἄφησε κάθε ἐπιφύλαξι πλέον.

— Δούκισσα, εἶπε, δὲν ἔχω τώρα κανένα λόγο, νὰ μὴ σοῦ κάμω γνωστές, ὅλες μου τίς ἐνέργειες. Ἀπεσταλμένοι τοῦ Ναυπλίου βρίσκονται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴν Ἑνετία καὶ παραδίδουν στοὺς Ἑνετοὺς τὸ φρούριο. Ἴσως ἡ Ἑνετικὴς γαλέρες πλέουν αὐτὴ τὴ στιγμὴ πρὸς τὸ Ναύπλιο, μὲ τὸ στρατό τῆς κραταιᾶς χώρας, ποὺ ἔρχεται σύμμαχός μας. Κερδίζουμε ἔτσι, μιὰ καλὴ δύναμι κατὰ τοῦ Δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν, πού, ὅπως ξέρεις, ἔχει δυσαρεστήσει τὴν Ἑνετία, γιατί ἄφησε τοὺς Τούρκους νὰ ἐρημώσουν τὰ ἐδάφη τῶν φίλων τῆς στὴν Ἑλλάδα. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς, εἶνε οἱ Ναβαράιοι. Ξέρεις ἐσύ, Δούκισσα, πόσο ἐβοήθησε ὁ στρατός τους τὸ Ἀτζαγιώλη στὴν κατάληψι τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν καὶ πόση ἀχαριστία ἔδειξε σ' αὐτούς. Ὁ Ναβαρικὸς στρατός, εἶνε σήμερα ἔτοιμος νὰ τιμωρίσῃ τὴν ἀχαριστία αὐτή, ἐκστρατεύοντας κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Ἄν σ' αὐτοὺς προστεθοῦν καὶ τὰ δικά σου στρατεύματα, ὁ ἄνθρωπος, ποὺ τόσο σκαιὰ σὲ περιφρόνησε, θὰ τιμωρηθῇ καὶ τὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηνῶν θὰ περιέλθῃ στὴν κυριαρχία σου.

Ἡ Δούκισσα, δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἐκδήλωσι τοῦ θαυμασμοῦ τῆς γιὰ τὴν εὐρύτητα ἐκείνη τοῦ σχεδίου τοῦ Ρέντη. Τοῦ ἔτεινε τὸ χέρι καὶ ἐνῶ ἐκεῖνος τὸ ἔφερνε στὰ χεῖλη του, τοῦ ἔλεγε :

— Εἶσαι μεγάλος ἄνθρωπος Ρέντη. Δὲν μπορεῖ, παρὰ νὰ ἐπιτύχῃς.

Ὁ Ρέντης ἔσπευσε νὰ ἀποδώσῃ τὸ φιλοφρόνημα :

— Εὐγενεστάτη, εἶπε, μόνον ἡ βοήθειά σας, θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπιτυχία μου.

Ἡ συμφωνία ἐκλείσθηκε ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Καὶ ὁ Ρέντης, ξαναγύρισε στὸ Ναύπλιο, βέβαιος πλέον, ὅτι ἡ ἄγρια ἐκδίκησις ποὺ ἐσχεδίαζε, δὲν θὰ ἄργοῦσε. Ἀπὸ τὴν ἴδια ἐκείνη ἡμέρα, ἡ Δούκισσα Ἀγνή, ἀκολουθοῦσα τίς συμβουλές τοῦ Ρέντη, ἄρχισε νὰ ἔρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ στρατό τῆς. Κλεισμένη τόσον καιρὸ στὸ παλάτι, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄδοξη ἐπιστροφὴ τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, δὲν εἶχε δώσει καν ἵχνος ζωῆς καὶ σχεδὸν εἶχεν ἐπιτύχει νὰ λησμονηθῇ. Γι' αὐτό, ὅταν ἓνα

πρωί οί αρχηγοί του στρατού της εκλήθησαν στα ανάκτορα και άκουσαν τη Δούκισσα νά εκδηλώνη την επιθυμία νά επιθεωρήση τó στρατό της, έδοκίμασαν πραγματικήν έκπληξι. Καί ήταν ακόμη μεγαλειότερη ή έκπληξι τους, όταν την άλλη μέρα ύστερα από μιá επιδεικτική επιθεώρησι των στρατευμάτων, ή Δούκισσα τούς εκράτησε κοντά της και παρέθεσε πολυτελέστατο γεύμα, σ' όλη τη διάρκεια του όποιου ή ήγεμονίς ήταν έξαιρετικά ευθυμη και διαχυτική στους προσκαλεμένους της. Κανείς, βέβαια, δέν ήταν δυνατόν νά μαντέψη τούς σκοπούς, πού έκρυβε ή άπρόοπτη εκείνη μεταβολή. Άλλά και κανείς δέν μπόρεσε νά διαφύγη την παγίδα πού είχε στήσει μέ τó γεύμα εκείνο ή Δούκισσα και καθένας χωριστά φεύγοντας, έβλεπε πώς είχε κερδίσει την ευνοιά της. Έτσι, δέν έχρειάστηκε πολύς καιρός, για νά άντιληφθῇ ή μάλλον νά πεισθῇ ή Δούκισσα Άγνή, πώς μπορούσε νά βασισθῇ έντελώς στο στρατό της, ακόμη και για μιá έκστρατεία κατά του σύζυγου της.

Σ' αυτό τó άναμεταξύ, ό ένετικός στρατός είχε φθάσει στο Ναύπλιο και τó ισχυρότατο αυτό φρούριο έτίθετο επισήμως υπό την προστασίαν και κυριαρχίαν της κραταιοτάτης Ένετίας.

Άλλ' αυτό, ήταν ή πρώτη έχθρική πράξις κατά του Άτζαγιώλη. Ό ήγεμών των Άθηνών, λησμονημένος στην άγκαλιά της άγαπημένης του, δέν είχε παρακολουθήσει την εξέλιξι των γεγονότων του Ναυπλίου, ύστερ' από τó θάνατο του άρχοντος Πέτρου Κορνάρου. Γι' αυτό, ή κατάληψις του φρουρίου από τούς Ένετούς και ή διακοπή της επικοινωνίας του μέ τó Δεσποτάτο της Λακωνίας, ήταν γι' αυτόν μιá τραγική έκπληξι. Μόνον την ήμέρα, πού ή είδησις αυτή έφθασε ως αυτόν, άφυπνίσθηκε από τόν έρωτικό λήθαργο και ξαναβρήκε την πρώτη του ζωτικότητα. Ή σκέψι του έλειτούργησε, όπως άλλοτε, μέ έκπληκτική ταχύτητα. Πρίν περάσουν λίγες ώρες, είχε λάβει και τίς αποφάσεις του και πρίν βραδυάση, τίς άνεκοίνωσε σ' ένα μεγάλο πολεμικό συμβούλιο, πού εκάλεσε στα Άνάκτορα.

— Οί Ένετοί, είπε στους στρατιωτικούς του συμβούλους,

κατέλαβαν τó φρούριο του Ναυπλίου κι' αυτό είνε μιá φανερή έχθρική πράξις για μās. Είνε άνάγκη νά λάβουμε άμέσως τά μέτρα μας και νά παραλύσουμε την άπειλή. Πρέπει, πρίν προλάβουν οί έχθροί μας ν' άντιληφθοῦν τίς ένέργειες μας, νά γίνουμε κύριοι του φρουρίου του Άργους.

Ή επιχείρησις πού επρότεινε ό Άτζαγιώλης ήταν δύσκολη. Οί Ένετοί, κύριοι του Ναυπλίου τώρα και έχοντες τη συμμαχία και των Ναβαραίων, ήταν βέβαιο πώς θά έφερναν λυσσώδη άντίστασι στην κατάληψι του Άργους από τόν Άτζαγιώλη ή τούς συμμάχους του Λάκωνας. Όλοι όσοι μετείχαν στο συμβούλιο εκείνο προέταξαν αυτή την αντίδρασι κι' όλοι κατέληγαν μέ τη σύστασι ν' αποφύγη ό Άτζαγιώλης τη ρηξι μέ τούς Ένετούς.

— Μιá συνεννόησι μέ την Ένετία, είπαν, δέν είνε δύσκολη. Οί Ένετοί έχουν την έντύπωσι πώς βοηθάμε τούς Τούρκους για νά βλάπτουν τίς κτήσεις πού έχουν στην Ελλάδα και ίσως ή έντύπωσί τους δέν είνε άδικη, γιατί πολλές φορές τούς βοηθήσαμε. Γιατί, λοιπόν, νά μη τούς πείσουμε πώς θά προστατεύσουμε τά συμφέροντά τους, ή τουλάχιστον πώς δέν θά τούς βλάψουμε πλέον και νά τούς κάμουμε φίλους μας;

Άλλ' ό Άτζαγιώλης βλέποντας καθαρώτερα από όλους, άρνήθηκε νά δεχθῇ την άποψι αυτή.

— Οί Ένετοί μπήκαν στο Ναύπλιο, είπε και βέβαια δέν θά έβγουν από κεϊ παρά μονάχα μέ πόλεμο, γιατί είνε τó ισχυρότερο φρούριο πού απέκτησαν στην Ελλάδα, όπου τόσα συμφέροντα έχουν. Ός πού νά κάμουμε, λοιπόν, τίς διαπραγματεύσεις πού προτείνετε, για νά καταλήξουμε στη διαπίστωσι πώς δέν μπορεί νά γίνη καμμιá συνεννόησι, οί Ένετοί θά έχουν καταλάβει και τó Άργος, θά έχουν αύξήσει τίς δυνάμεις τους και ή διακοπή της επαφής του εδάφους μας μέ τó Δεσποτάτο της Λακωνίας θά είνε όριστική. Μιá είνε ή σωστή άπόφασι: Ή άμεση κατάληψις του Ναυπλίου. Άν αυτή την επιχείρησι δέν μπορείτε νά την αναλάβετε, θά την αναλάβω μονάχος μου.

Κανείς δέν έτόλμησε πιά νά διατυπώση αντίθετη γνώμη.

Καί τὴν ἴδια μέρα, ὅλοι οἱ ἐπιτελεῖς τοῦ Ἀτζαγιώλη ἔφυγαν γιὰ τὴ Σπάρτη, γιὰ νὰ ὀργανώσουν τὴν ἐκστρατεία τοῦ στρατοῦ τοῦ Παλαιολόγου κατὰ τοῦ Ἀργούς. Ὁ Ἀτζαγιώλης θὰ ἔφευγε κι' αὐτὸς τὴν ἄλλη ἡμέρα, ἀφήνοντας προσωρινῶς τὴ διοίκησι τοῦ Δουκάτου στὴν ἀγαπημένη του ἡγεμονίδα, τὴ Μαρία Ρέντη.

Ἡ Ρέντη, ποὺ περίμενε μὲ ἀγωνία τὶς ἀποφάσεις τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου, ἐτοίμαζε ἄθελά της μιὰ ἐκπληξι γιὰ τὸν Ἀτζαγιώλη. Τὴν εἶχε γνωρίσει ὑπερήφανη καὶ γενναία, τολμηρὴ στὶς ἀποφάσεις της, πρόθυμη στὸν κίνδυνον. Ἔτσι ἔγινε ἡ πρώτη τους γνωριμία, ἔτσι ἄρχισε καὶ συνεχίστηκε ἡ ζωὴ τους. Τώρα, τὴν εὗρηκε ἐντελῶς ἀλλοιώτικη. Καὶ ὅταν τῆς ἀνεκοίνωσε τὶς ἀποφάσεις ποὺ ἐπῆρε καὶ ἀκόμη πὼς θὰ ἔφευγε τὴν ἄλλη μέρα καὶ ὁ ἴδιος, ἔπεσε κυριολεκτικῶς στὰ πόδια του, προσπαθώντας νὰ τὸν ἀποτρέψῃ.

— Ὅχι, ἀγαπημένε μου, εἶπε. Μὴν κάνῃς αὐτὴν τὴν ἐπιχείρησι καὶ μὴ φύγῃς. Πρῶτη φορὰ στὴ ζωὴ μου νοιώθω τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου...

— Τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του καὶ προσεπάθησε νὰ τὴν καθησυχάσῃ.

— Φοβάσαι; εἶπε γελώντας. Φοβάσαι σὺ ποὺ δὲν ἐδίστασες νὰ ἀντιμετωπίσῃς τὸν κόσμον...

— Φοβάμαι, Νέριε...

Ὁ Ἀτζαγιώλης ἐκλονίσθηκε ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἀπροσδόκητη ἐκδήλωσι τῆς ἀγαπημένης του.

— Μὰ τί, ἐπέμεινε, τί φοβάσαι ἐπὶ τέλους;

— Δὲν ξέρω, ἔλεγε ἡ Ρέντη. Ὅμως, κάποια προαίσθησι μοῦ λέει πὼς ἡ ἐπιχείρησι ποὺ ἀποφάσισες δὲν θάβγῃ σὲ καλὸ. Μὴν πηγαίνεις ἐσὺ τούλάχιστον.

Ὁ Ἀτζαγιώλης ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ.

— Ἔστω, εἶπε. Θὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία, μόνον μὲ τὸν Παλαιολόγο. Θὰ μείνω κοντά σου.

Ἡ Μαρία ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του μὲ μιὰ αὐθόρμητη ἑκρηξι χαρᾶς, γιὰ τὴ νέα του ἐκείνη ἀπόφασι.

— Τώρα, εἶπε, ποὺ μ' ἀκουσες ἀγαπημένε μου, θὰ σοὺ κάμω ἓνα δῶρο. Ἐνα μεγάλο δῶρο, ποὺ θὰ σὲ γεμίσῃ ἀπὸ χαρά.

Ὁ Ἀτζαγιώλης τὴν κυττοῦσε στὰ μάτια.

— Τὸ μαντεύεις; Τὸν ρώτησε.

— Ὅχι.

Ἡ Ρέντη τὸν ἀγκάλιασε πάλι παράφορα κι' ἐνῶ τὸν φιλοῦσε, τοῦ ἔλεγε:

— Λοιπόν, μάθε το. Ἐνα παιδάκι...

Πρῶτη φορὰ τοῦ ἀνήγγελεν ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὴν ἐγκυμοσύνη της καὶ ὁ Ἀτζαγιώλης ὑποδέχτηκε τὸ ἄγγελμα μ' ἐνθουσιασμό ἀσυγκράτητο.

— Ἄν εἶνε ἀγόρι, εἶπε, ἀνακηρύσω ἀπὸ τώρα τὸ παιδί μας διάδοχό μου στὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηνῶν.

Κι' ἐνῶ ἡ Ρέντη τοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια, ὁ Ἀτζαγιώλης γελοῦσε λέγοντας:

— Ὡστε αὐτοὶ ἦσαν οἱ φόβοι ποὺ σ' ἔκαμαν νὰ ἐπιμένῃς νὰ μείνω κοντά σου...

Πρὶν περάσουν λίγες ἡμέρες, τὰ στρατεύματα τοῦ δεσπότη τῆς Λακωνίας Θεοδώρου Παλαιολόγου, κατέλαβαν σχεδὸν χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀντίστασι τὸ φρούριο τοῦ Ἀργούς καὶ ἐκτύπησαν χωρὶς, ὅμως, νὰ κατορθώσουν τίποτα, τὸ φρούριο τοῦ Ναυπλίου. Ἀλλ' ἀπὸ δῶ, ἀρχίζει ἡ τραγικὴ περιπέτεια τοῦ Ἀτζαγιώλη. Ἡ Ἐνετία κηρύσσει φανερά πειὰ τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1388 στέλνει στὸ Ναύπλιο νέον ἰσχυρότατον στρατὸ μὲ ἀρχηγὸ τὸν Περάντζο Μαλιπιέρο, ἐπιφορτισμένον νὰ ἀπελευθερώσῃ ὅπως-δήποτε τὸ Ἄργος ἀπὸ τὸν Παλαιολόγον. Ὅμως, ὅπως ὁ Παλαιολόγος δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ τὸ Ναύπλιο, ἔτσι καὶ ὁ Μαλιπιέρος δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ τὸ Ἄργος, ἂν καὶ μὲ πείσμα ἐπανελάβε τὶς ἀπόπειρές του.

Σ' αὐτὴ τὴν ψυχολογικὴ στιγμὴ ὁ Ρέντης, ποὺ καταδοκοῦσε τὴν ἐκδίκησι, παρουσιάζεται στὸν Ἑνετὸ ἀρχηγό, ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Κορνάρου, ἄρχοντας τοῦ Ναυπλίου. Ὁ Ρέντης ἔχει ἔτοιμὴ τὴν ἐπίθεσι κατὰ τοῦ Ἀτσαγιώλη καὶ ἀναπτύσσει τὸ σχέδιό του μὲ εὐγλωττία καὶ πειστικότητα στὸν Ἑνετὸ ἀρχηγό:

— Οἱ Ἑνετοὶ μόνοι δὲν φτάνουν, τοῦ λέει, γιὰ νὰ χτυπήσουν ἀποτελεσματικὰ τὸν Ἀτσαγιώλη καὶ τὸν περίφημο γαμπρό του τὸν Δεσπότη τῆς Λακωνίας. Σοῦ προσφέρω τὴ συμμεχία τῶν Ναβαραίων καὶ ἀκόμη μιὰ σπουδαιότερη, τὴ συμμεχία τῆς Δουκίσσης τῆς Κορίνθου, Ἀγνῆς Ἀτσαγιώλη.

Ἡ πρότασις τοῦ Ρέντη ἔγινε μ' εὐγνωμοσύνη δεκτὴ ἀπὸ τὸν Ἑνετὸ ἀρχηγό καὶ ὁ Ἀθηναῖος ἐξόριστος, ἀνέλαβε νὰ ἐξεγείρῃ τὴ Δούκισσα τῆς Κορίνθου καὶ τοὺς Ναβαραίους κατὰ τοῦ Ἀτσαγιώλη, ἐνῶ ὁ Μαλιπιέρο ἐτοιμαζόταν γιὰ νέα ἀποφασιστικὴ ἐπίθεσι κατὰ τοῦ Παλαιολόγου στὸ Ἄργος.

Τὴν ἴδια μέρα ὁ Ρέντης ἔφθανε στὴν Κόρινθο καὶ γινόταν δεκτὸς ἀπὸ τὴ Δούκισσα Ἀγνῆ.

— Ὅλα εἶνε ἔτοιμα, τῆς εἶπε. Ἡ ὥρα τῆς ἐκδικήσεως ἔφθασε καὶ εἶνε ὅλη δική μας, Δούκισσα, γιατί ἐμεῖς τὰ δημιουργήσαμε.

Ἡ Δούκισσα Ἀγνῆ ἦταν πραγματικὰ ἔτοιμη γιὰ νὰ δεχθῇ αὐτὴ τὴν ἀναγγελία. Ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ τῆς εἶχαν ποτισθῇ μὲ τὸ δηλητήριο τοῦ μίσους κατὰ τοῦ Ἀτσαγιώλη, ὥστε ἦταν βεβαία, πὼς θὰ ἔφθανε μιὰ διαταγὴ τῆς, γιὰ νὰ ἐκστρατεύσουν μαζί τῆς κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Ἦταν σὲ διαρκῆ ἐπαφῇ μὲ τὸν Ρέντη κι' ἐμετροῦσε τίς μέρες, τίς ὥρες, τίς στιγμές, ποὺ τὴν χωρίζαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκδικήσεως, αὐτῆς ποὺ τῆς προσέφερε τώρα ὁ Ρέντης. Ὅμως, τώρα ποὺ ἄκουγε πὼς ἡ ὥρα εἶχε φθάσει, τώρα μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη, ἡ ζωὴ τῆς μὲ τὸν Ἀτσαγιώλη, ξύπνησε μέσα τῆς καὶ μιὰ ἀγάπη ἀπέραντη, ἡ ἀγάπη ποὺ τὴν εἶχε ἐνώσει μὲ τὸν ἄνδρα τῆς ξαναζωντάνευε. Μὲ φρίκη ἐπέταξε ἐκείνη τὴ στιγμὴ, τὴν ἰδέα τῆς ἐκδικήσεως.

— Ὅχι, Ρέντη, εἶπεν ἀποφασιστικά. Δὲ θὰ σὲ βοηθήσω καὶ δὲν θέλω τὴ χαρὰ τῆς ἐκδικήσεως.

— Δούκισσα... διέκοψε κατάπληκτος τώρα ὁ Ἀθηναῖος συνωμότης.

— Δὲν σ' ἐμποδίζω, εἶπεν ἡ Δούκισσα. Ὅμως, μὴ στηρίζεσαι σ' ἐμένα. Δὲν μπορῶ, δὲν ἔχω τὴ δύναμι.

— Δούκισσα Ἀγνῆ, εἶπεν ἔξω φρενῶν τώρα ὁ Ρέντης, δὲν μπορεῖς νὰ μ' ἐγκαταλείψῃς τὴν τελευταία στιγμὴ. Ἐχω στὰ χέρια μου ἔγγραφη τὴ δήλωσί σου ὅτι εἶσαι στὸ πλευρό μου. Θὰ τραβήξω μπροστὰ γιατί αὐτὸ εἶνε τὸ καθήκον μου, γιατί αὐτὲς εἶνε οἱ ὑποχρεώσεις ποὺ ἀνέλαβα. Καὶ θάρῃς μαζί μου, γιατί αὐτὴ εἶνε ἡ ὑποχρέωσις ποὺ ἀνέλαβες.

— Μ' ἐκβιάζεις; εἶπε μὲ ὀργὴ τώρα ἡ Δούκισσα.

Καὶ δίχως νὰ προσθέσῃ καὶ μιὰ λέξι ἔστω, ἐκάλεσε τοὺς ἀνθρώπους τῆς.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, εἶπε, πρέπει τὴν ἴδια αὐτὴ στιγμὴ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔδαφος τῆς Κορίνθου.

Ὁ Ρέντης, δὲν ἤδρε ν' ἀπαντήσῃ οὔτε μιὰ λέξι. Ἀκολούθησε τοὺς ἀνθρώπους τῆς Δουκίσσης χωρὶς τὴν παραμικρὴ διαμαρτυρία καὶ ἐκεῖνοι, ἀφοῦ τὸν συνώδευσαν ἕως τὰ σύνορα τοῦ Δουκάτου, τὸν ἄφησαν ἐλεύθερο νὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του πρὸς τὸ Ναύπλιο. Ὅμως ὁ Ρέντης, ὥς ποὺ νὰ φθάσῃ στὸ Ναύπλιο, εἶχεν εὐρεῖ τὸ νέο σχέδιό τῆς ἐνεργείας του, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητὴ ἐκείνη ἐγκατάλειψι τῆς Δουκίσσης.

Στὸν Ἑνετὸ ἀρχηγό ποὺ παρουσιάσθηκε ἀμέσως, δὲν εἶπε τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴ συνάντησί του μὲ τὴ Δούκισσα τῆς Κορίνθου.

— Ἐγγυᾶται, εἶπε, νὰ μὴ κινηθοῦν τὰ στρατεύματά τῆς ἐναντίον μας. Ὅσο γιὰ τὴν ἐπίθεσί τῆς κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, νομίζει πὼς μόνον τὴν τελευταία στιγμὴ μπορεῖ νὰ τὴν διατάξῃ, γιατί ἀκόμη φοβεῖται τὴν ἐπιρροὴ τοῦ ἀνδρός τῆς.

— Ὡστε τὸ σχέδιό σου; Ρώτησε τώρα ὁ Μαλιπιέρο.

— Τὸ σχέδιό μου θὰ προχωρήσῃ, εὐγενέστατε, ἀπήντησεν ὁ Ρέντης. Πρέπει σήμερα νὰ μοῦ δώσῃς τὰ μέσα νὰ φύγω γιὰ τὴν Ἀχαΐα. Οἱ Ναβαραῖοι, ὅπως σὰς ἔχω ἀναγγεῖλει, εἶνε ἀποφασισμένοι νὰ χτυπήσουν τὸ Δοῦκα τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ

ἀφοῦ τοὺς ἐχρησιμοποίησε γιὰ νὰ φθάσῃ νικητὴς στὴν Ἀκρόπολι, τοὺς ἐγκατέλειψε ἀμέσως στὴν τύχη τους. Πρέπει, ὅμως, μόλις φθάσῃ καὶ κινήσῃ τοὺς Ναβαραῖους, νὰ δράσουν καὶ τὰ στρατεύματα τῆς κραταιοτάτης Ἑνετίας, παντοῦ ὅπου γειτονεύουν μὲ τίς κτήσεις τοῦ Ἀτζαγιώλη. Τὰ ἄλλα, τὰ ἀναλαμβάνω ἐγώ, εὐγενέστατε.

Ἡ συμφωνία ἐκλείσθηκε καὶ τὸ ἴδιο βράδυ μιὰ Ἑνετικὴ γαλέρα ἔφευγε ἀπὸ τὸ Ναύπλιο, φέρνοντας στὴν Πάτρα τὸ Δημήτριο Ρέντη, τὸν ἀκούραστο ἐκδικητὴ, ποὺ τώρα ἐπλησίαζε πραγματικὰ στὴν ἐκδίκησί του.

VI

Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀτζαγιώλη στὴν Ἀκρόπολι, εἶχαν ἀπὸ μέρες ἐξαιρετικὴ κίνησι. Οἱ πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις [εἶχαν γενικευθῇ παντοῦ, ὅπου οἱ κτήσεις τοῦ Ἀτζαγιώλη ἐγειτόνευαν μὲ τοὺς Ἑνετοὺς καὶ οἱ ἐπιθέσεις κατὰ τοῦ Ἀργούς, εἶχαν ἐπαναληφθῇ λυσσώδεις ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Ναυπλίου. Ὁ Ἀτζαγιώλης, παρακολουθοῦσε τὴν κατάστασι μὲ τὴ γνωστὴ του ψυχραιμία κι' ἐπροσπαθοῦσε νὰ ἀποφύγῃ μιὰ ἀπροκάλυπτη ρῆξι μὲ τὴν Ἑνετία, ἀποκρούοντας τίς ἐπιθέσεις τῶν Ἑνετῶν στὰ ἐδάφη του, μὲ ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ποὺ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ κατέκλυζαν τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα. Ὅμως, ἐνῶ ἤλπιζε πὼς θὰ περνοῦσε ἔτσι ἡ δύσκολη περίστασι, ἦρθε ξαφνικὰ ἀπὸ τὴν Ἀχαΐα τὸ ἄγγελμα, ὅτι οἱ Ναβαραῖοι ἐτοίμαζαν ἐπίθεσι ἐναντίον του, ζητοῦντες νὰ ἰκανοποιηθοῦν γιὰ τὴ βοήθεια ποὺ τοῦ εἶχαν προσφέρει, ὅταν ἐξεστράτευσε νὰ καταλάβῃ τὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ ἄγγελμα, τὸ ἔφεραν ἀπεσταλμένοι τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ναβαραίων Σουπεράνου, ποὺ εἶχαν φθάσει ἐπίτηδες στὴν Ἀθήνα καὶ παρουσιάστηκαν στὸν Ἀτζαγιώλη.

— Ὁ κύριος μας, ἐδήλωσαν στὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀθηνῶν, ἐπιθυμεῖ νὰ συνεννοηθῇ γιὰ τελευταία φορὰ μὲ τὸν γενναῖον Ραινέριον Ἀτζαγιώλην, γιὰ τὰ μεταξύ των ζητήματα, πρὶν ζη-

τήσῃ τὴ λύσι τους διὰ τῶν ὄπλων. Ὁ κύριος μας, θὰ εἶνε εὐτυχής, ἂν φιλοξενήσῃ γιὰ λίγες ἡμέρες τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀθηνῶν στὴν Ἀχαΐα καὶ συνεννοηθῇ ἔτσι ἀπ' εὐθείας μαζί του.

Ἡ προσθήκη τῶν Ναβαραίων στοὺς ἐχθροὺς ποὺ χτυποῦσαν τὸ Δουκάτο τῶν Ἀθηνῶν, ἦταν γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνη. Ὁ Ἀτζαγιώλης δὲν ὑποτιμοῦσε τὸν κίνδυνο αὐτόν. Καὶ δέχτηκε γι' αὐτὸ μ' εὐχαρίστησι τὴν πρόσκλησι τοῦ Σουπεράνου, βέβαιος, ὅτι θὰ κατάρθωνε ν' ἀποφύγῃ ἔτσι τὴν ἐνοπλὴ ρῆξι.

Ἡ Ρέντη μάταια προσεπάθησε νὰ τοῦ ἐμποδίσῃ τὸ ταξεῖδι ἐκεῖνο, μιλώντας γιὰ τίς κακὲς προαισθήσεις, ποὺ πάντα εἶχε γιὰ τὰ γεγονότα ἐκείνης τῆς περιόδου. Τὰ δάκρυα τῆς, οἱ ἰκεσίες τῆς δὲν ἔφεραν κανένα ἀποτέλεσμα. Καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα, ὁ Ἀτζαγιώλης ἔφευγε μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Σουπεράνου γιὰ τὴν Ἀχαΐα, βέβαιος πὼς ἐξυπηρετοῦσε ἔτσι τὴν ὑπόθεσί του, ἐνῶ δὲν ἐξυπηρετοῦσε, παρὰ τὰ τρομερὰ σχέδια τοῦ Δημητριοῦ Ρέντη, τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶχε ἀφιερῶσει ὅλη του τὴ ζωὴ στὴν ἰδέα τῆς ἐκδίκησεως.

Στὴν Πάτρα, ὁ Ἀτζαγιώλης ἔγινε δεκτὸς μὲ μεγάλες τιμὲς ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τῶν Ναβαραίων. Τίποτα δὲν πρόδινε, πὼς μὲ τὴν ὑποδοχὴ ἐκείνη ἄρχιζε τὸ μεγάλο δράμα, ποὺ ἡ μοῖρα εἶχε τάξει ν' ἀποτελέσῃ τὸν ἐπίλογο τοῦ ὠραίου ἐκείνου ἔρωτα ποὺ στόλισε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀτζαγιώλη στὴν Ἀθήνα.

Οἱ διαπραγματεύσεις τῶν δύο ἡγεμόνων, ἄρχισαν ἀμέσως κι' ἐσυνεχίστησαν καὶ τὴν ἄλλῃ ἡμέρα, δίχως νὰ καταλήξουν σὲ κανένα ἀποτέλεσμα. Τὴν τρίτῃ ἡμέρα, ὅμως, ἀντὶ νὰ παρουσιασθῇ ὁ Σουπεράνος, παρουσιάσθηκε στὸν Ἀτζαγιώλη ὁ ὑπαρχηγὸς τῶν Ναβαραίων Ἀσάνος Ζαχαρίας.

— Εὐγενέστατε, εἶπε, ὁ ἀρχηγός μου ἔφυγε ξαφνικὰ γιὰ τὸ Ναύπλιο. Οἱ διαπραγματεύσεις θὰ συνεχισθοῦν ἂν ἐπιθυμεῖτε μαζί μου.

Ἡ ἀνακοίνωσις ἐκείνη συνετάραξε τὸν Ἀτζαγιώλη, ὅμως δὲν τοῦ ἔδωσε τὸ μέτρο τῆς πλεκτάνης ποὺ εἶχε ἐξυφανθῇ γύρω του.

— Αυτό εἶνε παράτυπο, εἶπε, μὲ ὀργή πού μόλις κατῶρθωνε νά τήν συγκρατήσῃ. Ὁ ἀρχηγός Σουπεράνος, μπορούσε νά τελιώσῃ τίς διαπραγματεύσεις μας κι' ἔπειτα ν' ἀρχίσῃ διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς ἐχθρούς μου, ἂν αὐτὸ εὗρισκε πῶς ἐξυπηρετοῦσε τὰ συμφέροντά του.

— Ὁ ἀρχηγός, ἀπήντησε ὁ Ἀσάνος, ἐφρόντισε πρὶν φύγῃ, εὐγενέστατε, νά τακτοποιήσῃ ἐντελῶς τὰ ζητήματά του μὲ τὴν γενναιότητά σας.

— Πῶς; εἶπε κατάπληκτος τώρα ὁ Ἀτζαγιώλης. Ἐτακτοποίησε χωρὶς ἐμένα τὰ ζητήματά μας; Ὅμως δὲν ἐπολεμήσαμε καὶ δὲν εἶνε ὁ νικητὴς γιὰ ν' ἀποφασίσῃ; αὐτὸς καὶ νὰ δεχθῶ ἐγώ.

— Θὰ λάβετε γνῶσιν τῶν ἀποφάσεών του ἀμέσως εὐγενέστατε, διέκοψε ὁ Ἀσάνος ὑποκλινόμενος καὶ ἀφήνοντας μόνο του τὸν Ἀτζαγιώλη.

Ἡ κατάπληξι τοῦ Ἀτζαγιώλη εἶχε φθάσει στὸ κατακόρυφο. Μόνος του τώρα μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ναβαραίων κάποιον κίνδυνον διαισθανόταν πλησιάζοντα καὶ τὸ χέρι του δὲν ἔφευγε οὔτε στιγμή ἀπὸ τὴ λαβὴ τοῦ ξίφους του. Τὰ λίγα δευτερόλεπτα πού πέρασαν ἀπὸ τὴ στιγμή πού τὸν ἄφησε ὁ Ἀσάνος, τοῦ φάνηκαν αἰῶνες. Ἐπὶ τέλους, ἡ πόρτα ἄνοιξε, γιὰ ν' ἀποκαλύψῃ στὸν Ἀτζαγιώλη ὅλη τὴ σατανικὴ παγίδα, μέσα στὴν ὁποίαν εἶχε πέσει. Ἕνας καγχασμός, ἀπήντησε σὲ μιὰ ἐλαφροτάτῃ κραυγῇ πού ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ἀθηνῶν, ὅταν εἶδε τὸν ἄνθρωπο πού ἐρχόταν πρὸς συνάντησί του. Ὁ καγχασμός αὐτὸς ἦταν τοῦ Ἀθηναίου εὐπατρίδῃ Δημητροῦ Ρέντη.

— Αὐτὸ εἶνε ἀτιμία, ἐβρυχήθηκε ὁ Νέριος, πού στὸ μυαλό του ξεκαθάρισε ἀμέσως ἡ πραγματικότης.

Καὶ ἔσυρε τὸ ξίφος του ἑτοιμος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Ρέντη, πού τὴν θεωροῦσε ἐντελῶς βέβαιη.

Ὁ Ρέντης, δὲν ἔχασε τὴν ἡρεμία τοῦ ἀνθρώπου πού βρίσκεται σὲ ὑπερέχουσα θέσι.

— Πρῶτα-πρῶτα, δὲν εἶνε ἀτιμία αὐτὸ πού βλέπεις εὐγενέστατε, εἶπε. Εἶνε ὁ θεῖος νόμος τῆς ἐκδικήσεως.

— Τὸ ξίφος θὰ μιλήσῃ γιὰ τὴν ἐκδίκησιν, εἶπε στὸν ἴδιον τόνον τῆς ὀργῆς ὁ Ἀτζαγιώλης.

— Τὸ ξίφος δὲν ἀνήκει στὰ χεῖρια αἰχμαλώτων, ἀπήντησε ἀτάραχος πάντοτε ὁ Ρέντης. Εἴσαι αἰχμάλωτος ἐδῶ, εὐγενέστατε Δούξ. Δός μου τὸ ξίφος σου.

Ὁ Ἀτζαγιώλης, ἂν καὶ ζοῦσε τίς τραγικώτατες ἐκεῖνες στιγμές, ὅμως, δὲν πίστευε ἀκόμῃ σ' ὅ,τι ἄκουγε καὶ σ' ὅ,τι ἔβλεπε.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ κραταιοτάτου αὐθέντου μου Σουπεράνου, σὲ καλῶ νὰ μοῦ παραδώσῃς τὸ ξίφος σου Ραινέριε Ἀτζαγιώλη, ἐπανελάβε ἐντονώτερον ὁ Ρέντης.

Ἡ ἐπανάληψις τῆς διαταγῆς ἐκείνης, ἔκαμε τὸν Ἀτζαγιώλη νὰ συνέλθῃ. Δίχως νὰ σκεφθῇ τίποτε, ὥρμησε τότε κατὰ τοῦ Ρέντη μὲ τὸ ξίφος του ὑψωμένο. Μὰ τὴν ἴδια στιγμή δέκα ἄνθρωποι τοῦ Ρέντη, ὥρμησαν μέσα στὴν αἵθουσα καὶ συνέλαβαν τῶν ἡγεμόνων τῶν Ἀθηνῶν, παραδίδοντας τὸ ξίφος του στὸν πατέρα τῆς ἀγαπημένης του.

— Στὴ φυλακὴ διέταξε ὁ Ρέντης μὲ τὴν ἴδια πάντοτε ἀταραξία.

Καὶ ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἔσυραν δέσμιον τὸν ὑπερήφανον ἡγεμόνα, ὁ Ρέντης συνεπλήρωνε σαρκάζοντας.

— Μιὰ τέτοια σκηνὴ ἔγινε καὶ στὸ ἀνάκτορό σου Νέριε, ὅταν ὥρμησα ζητώντας νὰ ἐκδικήσω τὴν τιμὴ μου καὶ τ' ὄνομά μου...

VII

Τὸ δράμα ἀρχίζε ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη. Τὸ τραγικὸ μῆνυμα, ἔφθασε στὴ Μαρία Ρέντη, ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν πατέρα της, ὑπὸ τύπον τελεσιγράφου.

«Ὁ Δούξ τῶν Ἀθηνῶν, ἔγραφε, θὰ κρατηθῇ αἰχμάλωτος, ἕως ὅτου τὰ στρατεύματα τοῦ Δεσπότη τῆς Σπάρτης Θεοδώρου Παλαιολόγου ἐκκενώσουν τὸ Ἄργος καὶ ἕως ὅτου τὰ στρατεύματα τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κορίνθου παύσουν νὰ ἐνισχύουν τὰ ἄτακτα τουρκικὰ στίφη

εἰς τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἐναντίον τῶν Ἑνετικῶν κτήσεων...»

Ἡ Ρέντη, ἔσχισε μὲ λύσσα τὸ τελεσίγραφο ἐκεῖνο ποῦ ἔφερνε τὴν ὑπογραφή τοῦ πατέρα της κι' ἐκάλεσε ἀμέσως κοντὰ της τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Ἀτζαγιώλη γιὰ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ αὐτοὺς ν' ἀναλάβουν τὴν ἀπελευθέρωσί του. Ἡ ἐπιχειρήσις ἐκείνη, ποῦ ἐπάνω στὴν ἀπόγνωσι καὶ τὴν παραφορὰ της ἀπεφάσιζε ἡ Ρέντη, ἦταν ἐν τούτοις ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ, γιὰτὶ δὲν εἶχε καμμιά δύναμι σὲ πλοῖα ὁ Ἀτζαγιώλης, ἐνῶ οἱ παντοδύναμες ἐνετικές γαλέρες ἦσαν ἀπλωμένες στὸ Σαρωνικόν, ἔτοιμες νὰ ἐμποδίσουν κάθε τέτοια προσπάθεια. Δὲν ἔμενε παρὰ μιὰ ἐκστρατεία ἀπὸ τὴν Κόρινθο διὰ ξηρᾶς κατὰ τῶν Ναβαραίων. Καὶ ἡ Ρέντη ἐπῆρε δίχως νὰ διστάσῃ τὶς ἀποφάσεις της.

— Νὰ ἐτοιμασθῇ, ἀμέσως, εἶπε, ἀποστολὴ γιὰ τὴν Κόρινθο. Θὰ πάω ἡ ἴδια.

Καὶ ὅταν σὲ λίγη ὥρα ἐτοιμάσθηκαν ὅλα, ἡ Ρέντη ἐγκατέλειψε τὴν Ἀθήνα σπεύδοντας στὴν Κόρινθο γιὰ νὰ συναντήσῃ τὴ γυναῖκα ποῦ αὐτὴ εἶχεν ἐκτοπίσει ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ Ἀτζαγιώλη, τὴν περιφρονημένη καὶ πληγωμένη Δούκισσα τῆς Κορίνθου.

Ὅταν στὴ Δούκισσα τῆς Κορίνθου ἀνηγγέλθη ἡ ἐπίσκεψις τῆς Μαρίας Ρέντη, ἡ ἀναγγελία ἐκείνη ἦταν τόσο ἐκπληκτικὴ ὥστε δὲν ἔγινε καν πιστευτή.

— Ἀδύνατον, εἶπε ἡ Δούκισσα Ἀγνή, στὴ γραμματέα της. Ἀκουσες καλά;

— Εὐγενεστάτη, ἦρθε μόλις τώρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, μὲ μεγάλη ἀκολουθία.

— Καὶ εἶν' ἐδῶ; Ξαναρώτησε ἡ Δούκισσα, σὰν νὰ θελε νὰ βεβαιωθῇ πῶς ἄκουσε καλά.

— Ἐδῶ εὐγενεστάτη. Εἶνε στὸ γραφεῖο μου καὶ περιμένει. Μιὰ ἀστραπὴ χαρᾶς, ἐφώτισε τότε μόνον τὰ μάτια τῆς περιφρονημένης γυναίκας.

— Ἀς ἔρθῃ, εἶπε. Ἀλλὰ ὅχι μὲ τὴν ἀκολουθία της. Θέλω νὰ μιλήσω μόνη μαζί της.

Καὶ βιαστικῇ, ἐγκατέλειψε τὸ γραφεῖο της, γιὰ νὰ ξαναγυρίσῃ σὲ λίγο ἀφοῦ ἐφρόντισε νὰ ἐνισχύσῃ προηγουμένως μὲ κάθε στολίδι καὶ κάθε προσπάθεια τὴν ἑκπαγλὴ ὁμορφιά της, ποῦ παρ' ὅλα τὰ χρόνια διατηριῶταν ἀκόμη.

Ἡ Ρέντη, ποῦ ἐπερίμενε ἤδη στὸ γραφεῖο τῆς Δουκίσσης, ἀντίκρουσε μὲ ταραχή, ἀκόμη καὶ μὲ κάποιον φόβο τῇ γυναῖκα ποῦ τόσο θανάσιμα εἶχε πληγώσῃ. Μπόρεσε, ὡς τόσο, νὰ ὑποκλιθῇ μπροστὰ της, ἐξηγώντας ἀμέσως καὶ χωρὶς νὰ χάνῃ καιρὸ, τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς της.

— Εὐγενεστάτη Δούκισσα, εἶπε, θὰ ἐμάθατε βέβαια ὅτι εἰς τὴν Ἀχαΐα, οἱ Ναβαραῖοι συνέλαβαν ἄνδρα καὶ ὕπουλα αἰχμάλωτο, τὸν ἄρχοντα τῶν Ἀθηνῶν...

— Τὸν ἄνδρα μου; Διέκοψε ἡ Δούκισσα, καρφώνοντας τὸ πρῶτο της βέλος στὴν καρδιά τῆς πλημμυρισμένης ἀπὸ ἀγωνία καὶ πόνο Μαρίας Ρέντη.

Ἡ Ρέντη ἐννοίωσε κατάβαθα τὸ βέλος, ἐταράχτηκε πῶς πολὺ, ἀλλὰ ἀποφασισμένη νὰ ὑποστῇ τὰ πάντα γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ σκοπὸ της, ἀπήντησε.

— Τὸν ἄνδρα σας, μάλιστα, εὐγενεστάτη.

— Αὐτὸ τὸ ἔμαθα, εἶπε μὲ ἀταραξία ἡ Δούκισσα.

— Ἡ αἰχμαλωσία τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ἀθηνῶν, εἶνε μιὰ ἄτιμη πράξι τοῦ ἀρχηγοῦ Σουπεράνου, ἐσυνέχισε ἡ Ρέντη.

— Ὅχι τοῦ ἀρχηγοῦ Σουπεράνου κόρη μου, διέκοψε μὲ τὴν ἴδια ἀταραξία. Ἡ ἄτιμη πράξις ἀνήκει ἐντελῶς στὸν πατέρα σου...

Ἐνα κῦμα ὀργῆς, κατέκλυσε κυριολεκτικῶς τὴν νεαρὰ ἡγεμονίδα τῶν Ἀθηνῶν.

— Δούκισσα, εἶπε, τὸ βλέπω ὅτι ἦρθα ἀδίκως ἐδῶ, γιὰ νὰ ζητήσω τὴν ἐπέμβασί σου, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποῦ σοῦ ἐχάρισε τ' ὄνομά του καὶ τὴ δόξα του. Ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου δὲν εἶδε στὴ θλιβερὴ αὐτὴ περιπέτεια, παρὰ τὴν εὐκαιρία νὰ ταπεινώσῃ μιὰ γυναῖκα...

Ἡ συνομιλία, ἔπαιρνε ἔτσι τὸ δρόμο τῆς ὀριστικῆς συγκρούσεως μεταξύ τῶν δύο ἐκείνων γυναικῶν, ποῦ δὲν εἶ-

χαν γνωρισθῇ ποτέ καὶ ὅμως ἐμισοῦντο τόσοι θανασίμως.

— Εἶσαι αὐθάδης μικρούλα μου, ἦταν ἡ ἀπάντησις τῆς Δουκίσσης καὶ θὰ μοῦ ἦταν εὐκολο νὰ σὲ διώξω ἀπὸ δῶ μὲ τὸν τρόπο ποῦ σοῦ ἀρμόζει, ἂν δὲν μὲ συγκρατοῦσε ἡ ἰδέα πῶς εἶσαι ἡ ἐρωμένη τοῦ ἀνδρός μου, ποῦ ἐπὶ τέλους ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γλεντήσῃ μὲ τίς σκλάβες του...

Ἦταν τὸ δεύτερο βέλος ποῦ ἔρριξε ἡ Δούκισσα Ἀγνή στὴν ὑπερήφανη καρδιά τῆς Μαρίας Ρέντη.

Μόλο ποῦ ἤθελε νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἑαυτὸ της, ἡ Μαρία Ρέντη, δὲν τὸ κατόρθωσε καὶ παίρνοντας πειὰ τὴν ἀπόφασί της, εἶπε στὴ Δούκισσα, κυττάζοντάς την ὑπερήφανα.

— Οὔτε σκλάβα τοῦ ἀνδρός σου εἶμαι, οὔτε ἐρωμένη του μόνον. Εἶμαι ἡ ἀγαπημένη του κι' ἀκόμη περισσότερο, εἶμαι ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ του...

— Μπᾶ; Εἶπε, ἀγωνιζομένη νὰ ἀποκρύψῃ τὴν ταραχὴ ποῦ τῆς ἐπροκάλεσε ἡ ἀποκάλυψις ἐκείνη, ἡ Δούκισσα. Ὡστε ἔχεις καὶ παιδί καὶ εἶσαι ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ...

— Δούκισσα, εἶπε ψυχρὰ ἡ Ρέντη, δὲν ἦρθα ἐδῶ γιὰ νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴν ζωὴ μου. Ἦρθα γιὰ νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ κινδυνεύει στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν του. Ἦρθα νὰ σοῦ ζητήσω τὴν ἐνίσχυσί σου γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του. Ὁ στρατὸς τῶν Ἀθηναίων, εἶνε ἕτοιμος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Ναβαραίων. Θὰ ἤθελα νὰ μάθω, ἂν τὰ στρατεύματα ποῦ διαθέτεις ἐσύ, θὰ τὸν ἐνισχύσουν στὴν προσπάθειά του, ἐκστρατεύοντας κατὰ τῆς Ἀχαΐας.

— Τὸ αἷμα τῶν στρατιωτῶν μου, εἶπε ἡ Δούκισσα, εἶνε ἀρκετὰ πολύτιμο γιὰ νὰ μὴ χυθῇ πρὸς χάριν ἑνὸς παρανόμου ἔρωτα, ποῦ κρατεῖ αὐτὴ τὴ στιγμή αἰχμάλωτο τὸ Δοῦκα τῶν Ἀθηναίων, στὰ χέρια τοῦ πατέρα σου.

— Τὸ αἷμα τῶν στρατιωτῶν σου; Εἶπε ἔντονα τώρα ἡ Ρέντη. Ὅμως ὅλος ὁ στρατὸς σου εἶνε στρατὸς τοῦ Ἀτζαγιώλη καὶ ἔργον του εἶνε νὰ προστατεύσῃ ἀκόμη καὶ μὲ τὸ αἷμα του, τὴ ζωὴ τοῦ ἀρχηγοῦ του. Δούκισσα, τὸ πάθος σὲ τυφλώνει τόσο, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃς τὸ καθήκον σου. Ἡ ἀπειλὴ ποῦ στρέ-

φεται κατὰ τοῦ Ἀτζαγιώλη, στρέφεται καὶ ἐναντίον σου.

— Μπορεῖ νὰ μὲ τυφλώνει τὸ πάθος ἂν θέλῃς. Λοιπὸν κάμ' ἐσὺ ὅ,τι μπορεῖς γιὰ νὰ σώσῃς τὸν ἐρωμένο σου. Δὲν μπορεῖς, λοιπὸν, νὰ καταλάβῃς, πῶς τίποτα δὲν μὲ συγκινεῖ γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο; Δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς πῶς ἡ ὑπαρξίς σου, ὥρθωσε τεῖχος ὁλόκληρο ἀναμεταξὺ Ἀτζαγιώλη καὶ μένα; Δὲν καταλαβαίνεις, πῶς μόνον ἂν κατεδαφισθῇ αὐτὸ τὸ τεῖχος, θὰ ἦταν δυνατόν νὰ σκεφθῶ γιὰ τὸν ἄνδρα μου;

— Τὰ καταλαβαίνω ὅλα καὶ τὰ ὑπελόγισα ὅλα, εἶπε ἡ Ρέντη, ἡρεμώτερη τώρα γιατί εἶχε πάρει τίς ἀποφάσεις της. Ἐνόμισα μόνον πῶς ὁ κίνδυνος τοῦ Δουκὸς τῶν Ἀθηναίων, ἔφθανε γιὰ νὰ κατεδαφίσῃ τὸ τεῖχος. Εἶχα λάθος. Τώρα βλέπω πῶς μόνον μονάχη μου πρέπει νὰ φροντίσω. Χαίρετε κυρία...

Καὶ ἡ Ρέντη, ἀφοῦ ὑποκλίθηκε ἐλαφρὰ μπρὸς τὴν γυναῖκα ποῦ τὴν εἶχε μεταβάλει σὲ βράχο ἢ ἄγρια ζῆλεια, ἐγκατέλειψε τὸ γραφεῖο τῆς Δουκίσσης κι' ἔφυγε ἀμέσως γιὰ τὴν Ἀθήνα. Ἦξερε τώρα, πῶς ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἀχαΐας ἦταν ἀδύνατη, γιατί οὔτε στρατὸ ἀρκετὸ διέθετε, οὔτε κἂν καὶ τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Δουκίσσης θὰ ἐπιτρεπόταν. Καὶ ἀπόφασί της ἦταν, νὰ ζητήσῃ ἀμέσως, μόλις φθάσῃ στὴν Ἀθήνα, συνεννόησι μὲ τοὺς Ἐνετοὺς καὶ τοὺς Ναβαραίους, μὲ ὅποιον δήποτε ἀντάλλαγμα.

Ὅμως, τίς ἴδιες σκέψεις ἔκανε μόλις ἡ Ρέντη ἐγκατέλειψε τὸ γραφεῖο της καὶ ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου. Ὅλη της ἡ ἀταραξία καὶ ψυχραιμία, ἐξηφανίσθη καὶ ἀνήσυχη, ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ ὑποκρίνεται, ἐκάλεσε ἀμέσως τοὺς ἐμπίστους συμβούλους της καὶ ἀξιωματικοὺς καὶ μαζί τους ἄρχισε νὰ μελετᾷ τὸν τρόπο ποῦ θὰ μπορούσε νὰ σώσῃ τὸν Ἀτζαγιώλη. Ἡ μελέτη ἐκείνη, τὴν ἔφερε στὴν ἀπόφασιν νὰ στρέψῃ ὅλες της τίς ἐνέργειες πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς συνδιαλλαγῆς μὲ τοὺς Ναβαραίους καὶ τοὺς Ἐνετοὺς, ὅπως ἀκριβῶς εἶχε ἀποφασίσῃ καὶ ἡ Μαρία Ρέντη.

Ἔτσι καὶ οἱ δυὸ χωριστά, ἡ Ρέντη καὶ ἡ Δούκισσα Ἀγνή, ἄρχισαν τὶς ἐνέργειες τοὺς γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Ἀτζαγιώλη. Ἀπεσταλμένοι ἔφθασαν στὴν Ἑνετία καὶ ἀπὸ τὰ δύο Δουκάτα, ζητώντας τὴ συμφιλίωσι, δίχως, ὅμως, νὰ κατορθώσουν τίποτα, γιατί ἡ Ἑνετία ἀξίωσε πρὶν γίνῃ ὅποια δῆποτε συζήτησι, νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ Ἄργος τὰ στρατεύματα τοῦ Παλαιολόγου. Οἱ δυὸ ἀποστολὲς ἐγύρισαν ἔτσι ἄπρακτες.

VIII

Οἱ μῆνες περνοῦσαν. Ἡ τραγωδία συνεχιζόνταν στὴν Ἀχαΐα. Κλεισμένος στὴ σκοτεινὴ φυλακὴ τοῦ Ὁ Ἀτζαγιώλης, μετροῦσε τὶς τελευταῖες μέρες τῆς ζωῆς του βέβαιος πὼς δὲν θάβρισκε οἶκτο στὰ χέρια τοῦ Ρέντη. Ὁ Παλαιολόγος τώρα, ἔστελνε ἀπεσταλμένους τοὺς στὴν Ἑνετία γιὰ νὰ δώσῃ τὴν ὑπόσχεσι πὼς θ' ἀφήσῃ ἀμέσως τὸ Ἄργος, ἅμα ἀπελευθερωθῇ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀτζαγιώλη Δονᾶτος, μαζί με ἀποστολὴ ἀπὸ προκρίτους τῆς Φλωρεντίας, ἔφθασε κι' αὐτὸς στὴν Ἑνετία ζητώντας τὴ μεσολάβησί της. Ἄλλη ἀποστολὴ, ποὺ ὀργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ρέντη, ἐζήτησε τὴ μεσολάβησι τοῦ Πάππα. Μὰ τίποτε δὲν ἔπειθε τὴν Ἑνετία νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐχθρικὴ θέσι ποὺ εἶχε πάρει ἀπέναντι τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν, διατυπώνοντας τὴν ἀξίωσι νὰ ἐγκαταλειφθῇ πρῶτα ἀπὸ τὸν Παλαιολόγο τὸ Ἄργος καὶ ἔπειτα νὰ γίνῃ ὅποιαδῆποτε συζήτησι γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Ἀτζαγιώλη.

Ἕνας τραγικὸς χρόνος ἐπέρασε μετὰ τὶς ἄκαρπες αὐτὲς ἐνέργειες, ἕνας χρόνος σκληρῆς καὶ φυλακῆς τοῦ Ἀτζαγιώλη καὶ μαρτυρίου ἀτέλειωτου τῆς Ρέντη. Μὰ καὶ ἕνας χρόνος, ποὺ ἔπεισε τὴ Ρέντη ὅτι μόνον τὰ ὅπλα μποροῦσαν ν' ἀπελευθερώσουν τὸν ἀγαπημένο της καὶ νὰ τὸν σώσουν ἀπὸ τὴν τρομερὴ ἐκείνη ἐκδίκησι τοῦ πατέρα της. Δὲν θέλησε πειὰ νὰ συζητήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκείνης μετὰ κανένα. Μονάχη της, ἀνέλαβε τὴν πραγματοποίησιν της. Ἐκάλεσε στὴν Ἀθήνα τὸν δεύτερο ἀδελφὸ τοῦ ἀγαπημένου της καρδινάλιο Ἀγγελο Ἀτζαγιώλη καὶ μαζί ἐπι-

γαν στὴ Σπάρτη γιὰ νὰ πείσουν τὸν Παλαιολόγο νὰ ἐπιτεθῇ μετὰ τὴν τὶς δυνάμεις κατὰ τῶν Ναβαραίων, πρᾶγμα ποὺ ἐκεῖνος ἐδέχτηκε ἀμέσως. Ἡ ἴδια ἐξαναπῆγε ἔπειτα γιὰ δευτέρη φορά στὴν Κόρινθο καὶ ἀντιμετώπισε τὴν ὑπερήφανη Δούκισσα Ἀγνή, ζητώντας τὴ βοήθειά της πότε μετὰ ἱκεσίες καὶ πότε μετὰ ἀπειλές, ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους τὴν ἔπεισε νὰ διατάξῃ τὶς ἀπαραίτητες ἐτοιμασίες γιὰ μιὰ ἐκστρατεία κατὰ τῶν Ναβαραίων. Ἀμέσως ἔπειτα, ὀργάνωσε μιὰ ἐκτακτὴ ἀποστολὴ στὴ Γένουα, στὴ χώρα ποὺ θανάσιμα ἐμισοῦσε τὴν Ἑνετία καὶ τὴν ἐκάλεσε νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τὰ Δουκάτα τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κόρινθου καὶ τῆς Σπάρτης, γιὰ μιὰ κοινὴ ἐκστρατεία κατὰ τῶν ἐνετικῶν κτήσεων στὴν Ἑλλάδα, πρᾶγμα ποὺ ἡ Γένουα δὲν ἐδίστασε νὰ δεχθῇ.

Καὶ ὅταν ὅλα ἐτοιμάστηκαν, ἡ Μαρία Ρέντη, ποὺ εἶχε ξανάβρει τώρα ὅλη τὴν τὴν ψυχραιμίαν καὶ τὴν τόλμην, ἐκάλεσε μετὰ ἀπεσταλμένους της γιὰ τελευταῖα φορά τὴν Ἑνετία καὶ τοὺς Ναβαραίους σὲ συνεννόησι, τάζοντας ὀρισμένη προθεσμία, πέρα ἀπὸ τὴν ὁποία ἡ πολεμικὴ ἐκστρατεία της θὰ ἄρχιζε δίχως καμμιά εἰδοποίησιν.

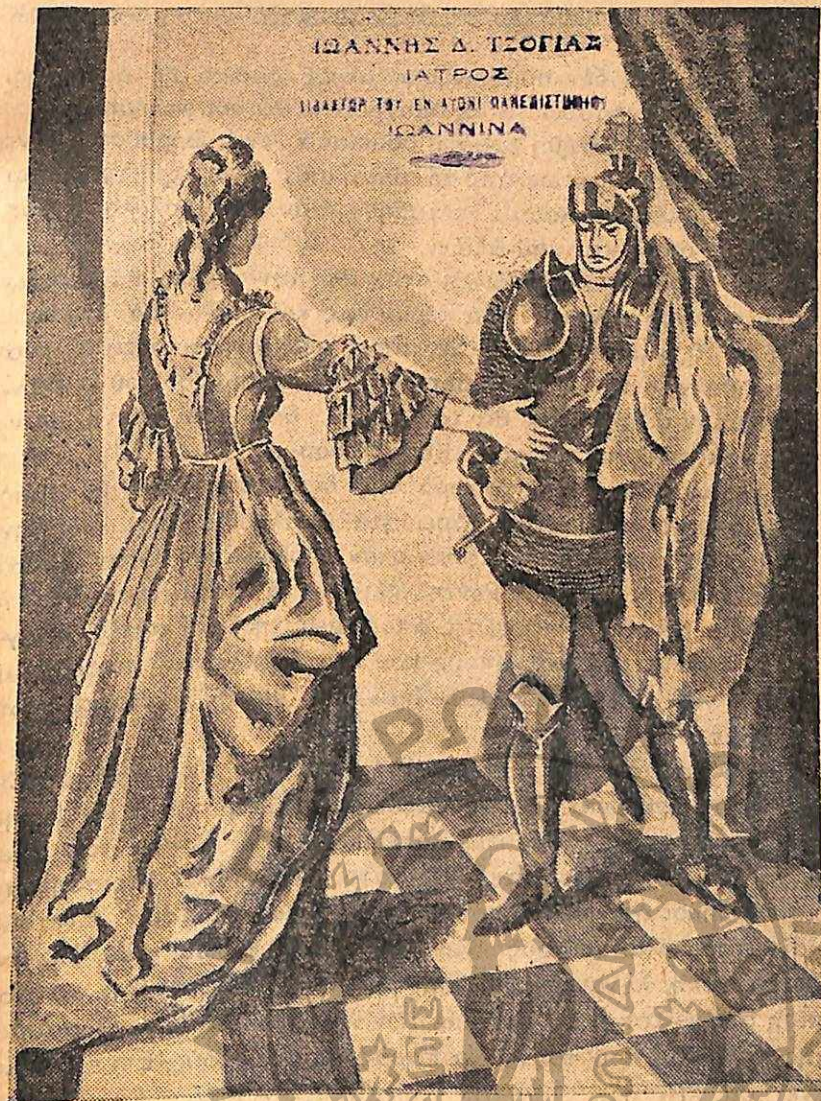
Ἡ νέα ἐκείνη τακτικὴ τῆς Μαρίας Ρέντη, ἔφερε ἐπὶ τέλους τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ μετὰ τόση ἀγωνία περίμενε ἕνα χρόνον ὁλόκληρο. Ἡ Ἑνετία ἔχοντας κυρίως τὴν ἀπειλὴ τῆς Γένουας, ἀναγκάστηκε νὰ δεχθῇ τὸ συμβιβασμὸ ποὺ ἀρνιῶταν ἕνα χρόνον καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Ρέντη ξαναγύρισαν στὴν Ἀθήνα μαζί με ἀπεσταλμένους τῆς Ἑνετίας, ποὺ εἶχαν τὴν ἐντολὴ νὰ διαπραγματευθοῦν μετὰ τὴν Μαρίαν Ρέντη τὰ ἀνταλλάγματα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Δουκῆ τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Ναβαραίων. Οἱ διαπραγματεύσεις δὲν διήρκεσαν πολὺ. Ἡ Ρέντη βιαζόταν. Δέχτηκε κάθε ὅρο ποὺ τῆς προέβλεψαν καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὴ συμφωνία αὐτή, ἡ ἀποστολὴ τῶν Ἑνετικῶν μαζί με ἀπεσταλμένους τῆς Ρέντη, ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀχαΐαν, ὅπου συναντήθηκε μετὰ τὸν ὑπαρχηγὸ τῶν Ναβαραίων, τὸν Ἀσάνο Ζαχαρία. Ἐκεῖ ἐκλείστηκε τὸ Μάη τοῦ 1390 ἡ ὀριστικὴ συμφωνία. Ὁ Ἀτζαγιώλης ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ

στούς Ναβαραίους τεράστιο ποσόν για λύτρα κι' αποζημίωσι για νά απελευθερωθῇ. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσι νά παραδώσῃ τὸ φρούριο τοῦ Ἄργους στούς Ἑνετούς, φθάνοντας καὶ μέχρι πολέμου ἀκόμη κατὰ τοῦ γαμβροῦ του δεσπότη τῆς Σπάρτης Θ. Παλαιολόγου, ἂν αὐτὸς ἀρνιῶταν νά ἐγκαταλείψῃ τὸ φρούριο. Ὡς ἐγγύησι γιὰ τὴν ἐκτέλεσι αὐτῆς τῆς ὑποσχέσεως, ὁ Ραινέριος παρέδιδε τὴν κατοχὴ τοῦ φρουρίου τῶν Μεγάρων στούς Ἑνετούς γιὰ νά τὸ κρατοῦν ἕως ὅτου ἐλευθερωθῇ τὸ Ἄργος. Παρέδιδε ἀκόμη τοὺς θησαυροὺς τοῦ τῆς Κορίνθου στούς Ἑνετούς γιὰ νά κρατήσουν ἀπὸ αὐτοὺς τίς δαπάνες τῆς κατοχῆς τῶν Μεγάρων καὶ νά ἐπιστρέψουν τὰ ὑπόλοιπα. Τέλος, παρέδιδε στούς Ἑνετούς ὡς ὄμηρο τὴν θυγατέρα του, Δούκισσα τῆς Κεφαλληνίας Φραγκίσκαν. Πάντως ἡ ἀπελευθέρωσίς του θὰ γινόταν ἀμέσως μόλις κατεβάλλετο ἡ ἀποζημίωσις στὸν Ἀσάνο Ζαχαρία καὶ παραδινόταν τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων στούς Ἑνετούς.

Ἡ τρομερὴ ἐκείνη συμφωνία, ἔφθασε στὰ χέρια τῆς Ρέντη, στὸ τέλος τοῦ Μαΐου καὶ ἡ Ρέντη, δίχως νά διστάσῃ ξεκίνησε ἀμέσως γιὰ τὴν Κόρινθο, βέβαιη πὼς θὰ ἀντιμετώπιζε πάλι τὴν ἄρνησι τῆς Δουκίσσης Ἀγνῆς γιὰ κάθε βοήθεια, ἀλλὰ ἀποφασισμένη νά δώσῃ μαζί της τὴν τελειωτικὴ μάχη. Καὶ ἡ σύγκρουσι ἦταν πραγματικὰ τρομερή.

— Ἕνας ἄτιμος ἔρωτας, ἦταν ἡ ἀπάντησι τῆς Δουκίσσης Ἀγνῆς ὅταν ἡ Ρέντη τῆς ἔκαμε γνωστὴ τὴ συμφωνία, καταστρέφει τὸν μεγαλῆτερο καὶ πιὸ περήφανο κατακτητὴ τῆς Φλωρεντίας, τὸν ἄνδρα μου. Λοιπὸν ἄς σαπίσῃ στή φυλακὴ τῶν Ναβαραίων καὶ τοῦ πατέρα σου κι' ἄς πεθάνῃ ὁ Ἀτζαγιώλης. Οὔτε τοὺς θησαυροὺς τῆς Κορίνθου παραδίδω, οὔτε τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων, οὔτε τὴν κόρη μου γιὰ ὄμηρο, στὰ χέρια τῶν Ἑνετῶν.

— Τὸ μῖσος ἐξακολουθεῖ νά σέ τυφλώνῃ, δούκισσα, διέκοψε ἡ Ρέντη. Ὅμως στὸ μῖσος σου δὲν θὰ θυσιασθῇ ὁ ἄνθρωπος, στὸν ὁποῖον ὀφείλεις ὅλες σου τίς δόξες, ἀκόμη καὶ τ'

— Ἀρχόντισσά μου, ἔρχομαι νά σοῦ φέρω τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ κραταιοῦ αὐθέντου μας καὶ νά σέ καλέσω ἐκ μέρους του κοντά του.

«ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ»
«Εκδ. • ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ»

ὄνομά σου. "Αν δὲν συμφωνήσης στοὺς ὅρους τῆς συνθήκης αὐτῆς, θ' ἀναγκασθῶ νὰ σὲ ὑποχρεώσω νὰ συμφωνήσης.

— "Ἐξω! ἐβρυχήθη τώρα ἡ δούκισσα, ἐνῶ ὥρμουσε ἐναντίον της. "Ἐξω ἀμέσως ἀπὸ τὸ τίμιο σπίτι μου, πρὶν διατάξω τοὺς δούλους μου καὶ σὲ πετάξουν σὰν βρωμόσκυλο στοὺς δρόμους, ὅπως καὶ σοὺ ἀξίζει...

— Θὰ φύγω εἶπε ἡ Ρέντη στὸν ἴδιο τόνο, ὅμως, θὰ γυρίσω πολὺ πιὸ γρήγορα ἀπ' ὅσο περιμένεις καὶ πολὺ πιὸ ἀλλοιωτικὴ ἀπ' ὅ,τι μὲ εἶδες. "Αν τὸ μῖσος σου καταδικάζει σ' ἓνα ἄτιμο θάνατο τὸν Ἀτζαγιῶλη, ἐμένα ἡ ἀγάπη μου μοῦ ἐπιβάλλει νὰ τὸν σώσω. Καὶ θὰ τὸν σώσω, δούκισσα Ἀγνή, συντρίβοντας τὴν κακοῦργα ἀντίδρασί σου...

"Ἐφυγε ἀπὸ τὸ ἀνάκτορο τῆς δουκίσσης μαζί μὲ τοὺς ἀξιωματικούς πού εἶχε πάρει γιὰ ἀκολουθία της ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ πού τὴν περίμεναν στὸν προθάλαμο. "Ὅταν ἔφθασαν ἔξω τῆς πόλεως, ἡ Ρέντη διέταξε νὰ σταματήσῃ ὅλη ἡ συνοδεία της. Εἶχε πάρει τὶς ἀποφάσεις της καὶ αὐτὲς ἀνῆγγειλε τώρα στοὺς ἀνθρώπους πού τὴν ἐκύκλωναν πιστοὶ καὶ ἔτοιμοι γιὰ κάθε προσπάθεια ἱκανὴ νὰ σώσῃ τὸ Δοῦκα τῶν Ἀθηνῶν.

— Φίλοι μου, τοὺς εἶπε, ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου, ἀγνώμων στὸν ἄνθρωπο πού τὴν ἀνέδειξε καὶ μοιράστηκε μαζί της τὴ δόξα καὶ τὰ πλούτη του, κατεδίκασε πρὸ ὀλίγου τὸν ἡγεμόνα μας, στὸν ἀτιμώτερο θάνατο. Ἀρνήθηκε ὅποιαδήποτε παραχώρησι ἀπὸ αὐτὲς πού συμφωνήθηκαν μὲ τοὺς Ἐνετοὺς καὶ τοὺς Ναβαράιους γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Νερίου Ἀτζαγιῶλη, λέγοντας πὼς προτιμᾷ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ σαπίσῃ στὴ φυλακὴ. Τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων καὶ οἱ θησαυροὶ τῆς Κορίνθου, πού πρέπει νὰ παραδώσουμε στοὺς Ἐνετοὺς γιὰ ἐνέχυρα, εἶνε στὰ χέρια τῆς Δουκίσσης Ἀγνῆς. "Αν θέλουμε νὰ σώσουμε τὸν κραταιότερο ἄρχοντά μας, πρέπει νὰ τὰ πάρουμε στὰ χέρια μας καὶ μάλιστα τώρα ἀμέσως.

— Εὐγενεστάτη, εἶπεν ὁ ἀνώτερος τῶν ἀξιωματικῶν, τὰ λόγια σου μᾶς βρίσκουν σύμφωνους. Κάθε θυσία ἀξίζει γιὰ τὴ

σωτηρία τοῦ κραταιοῦ μας ἄρχοντα. "Ὅμως πὼς εἶνε δυνατόν ἐμεῖς οἱ ἑκατὸ ἄνθρωποι νὰ ἐπιτύχουμε τώρα ἀμέσως νὰ πάρουμε ὑπὸ τὴν κατοχὴ μας τὴν Κόρινθο καὶ τὰ Μέγαρα;

— Ἐμεῖς οἱ ἑκατό, εἶπε ἡ Ρέντη, εἵμαστε ἀρκετοὶ γιὰ νὰ αἰχμαλωτίσουμε ἀπόψε τὴ Δούκισσα Ἀγνή καὶ νὰ τὴν ὑποτάξουμε στὶς θελήσεις μας.

Τὸ τολμηρὸ σχέδιο ἐπέβαλε στοὺς ἀνθρώπους τῆς Ρέντη τὴ σιγὴ τῆς καταπλήξεως. Ἡ Ρέντη ἀντελήφθη ἀμέσως τὴν ἐντύπωσι πού εἶχε προκαλέσει ἡ πρότασί της. Καὶ γιὰ νὰ μὴ δώσῃ καιρὸ νὰ σκεφθοῦν, ἐπανελάβε:

— Ἐκατὸ ἄνθρωποι μποροῦμε νὰ αἰχμαλωτίσουμε τὴ Δούκισσα Ἀγνή στὸ ἀνάκτορό της. Τὰ ὑπόλοιπα θάρθουν μόνα τους. Οἱ δυνάμεις τοῦ Νερίου Ἀτζαγιῶλη θὰ ὑποταχθοῦν στὶς θελήσεις μου, γιατί ὅλοι ξέρουν πὼς μόνον ἐγὼ ἐκπροσωπῶ τὶς θελήσεις τοῦ ἡγεμόνος μας. Φίλοι μου, δὲν πρέπει ν' ἄργοπορίσουμε. Κάθε στιγμή πού περνᾷ, προσθέτει καὶ ἓνα ἀκόμη κίνδυνο γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγὼ θὰ προχωρήσω πρώτη στὴ γενναία μας προσπάθεια. Καὶ εἶμαι βέβαιη πὼς οἱ στρατιῶτες τοῦ Ἀτζαγιῶλη δὲν θὰ δεχθοῦν νὰ δείξουν μικρότερο θάρρος ἀπὸ μιὰ γυναῖκα. Ἐμπρός, φίλοι μου. Γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴ ζωὴ τοῦ Ἀτζαγιῶλη, καμμιά θυσία δὲν εἶνε μεγάλη...

Τὰ λόγια της ἐγαλβάνισαν τοὺς ἀνθρώπους πού ἦσαν γύρω της. Τὸ θάρρος διωχετεύθηκε στὶς καρδιὲς ὅλων. Ἡ ἀπόφασί της ἔγινε ἀπόφασι ὅλων.

"Ἀρχισε νὰ βαδίζει πρὸς τὴν Κόρινθο καὶ τὴν ἀκολουθήσαν ὅλοι μὲ ἐνθουσιασμό καὶ αποφασιστικότητά.

Εἶχε βραδυάσει, ὅταν τὸ ἥρωϊκὸ ἐκεῖνο στρατιωτικὸ σῶμα, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῆς Μαρίας Ρέντη, ἔμπαινε στὴν πόλι ἀποφασισμένο νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὀλόκληρη τὴ φρουρὰ τῆς Κορίνθου. Ἡ εἴσοδος στὴν πόλι δὲν ἐπροκάλεσε καμμιά ἐξαιρετικὴ ἀνησυχία. Οἱ φρουροὶ ἐπείσθησαν εὐκολα πὼς ἡ ἀποστολὴ τῆς Μαρίας Ρέντη ὑποχρεώθηκε νὰ γυρίσῃ στὴν πόλι, γιατί ἐν τῷ μεταξὺ ἀγγελιαφόροι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἔφεραν νεώτερες εἰδή-

σεις του Ἀτθαγιώλη, πού ἔπρεπε νά ἀνακοινωθοῦν στή Δούκισσα Ἀγνή. Ὅταν, ὁμῶς, ἔφθασαν στά ἀνάκτορα, οἱ σκοποὶ ἐπρότειναν τὰ ὅπλα. Μὰ πρὶν προλάβουν νά φέρουν τὴν παραμικρὴ ἀντίστασι, ἐπιάστηκαν ὅλοι καὶ ἀφωπλίσθησαν. Ἐντὸς δευτερολέπτων ἔπειτα, οἱ τολμηροὶ ἄνθρωποι τῆς Ρέντη εἶχαν καταλάβει ὅλο τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἐνῶ ἡ φρουρά ὁλόκληρη αἰχμαλωτισμένη περιοριζόταν σ' ἓνα δωμάτιο, ἡ Ρέντη ἔμπαινε στὸν κοιτῶνα τῆς Δουκίσσης.

Ὡρὴ, τρέμουσα ἀπὸ τὴν ταραχὴ, σὰν ὕαινα πού βρέθηκε ξαφνικὰ περιορισμένη στὸ κλουβὶ τοῦ θηριοδαμαστοῦ, ἡ Δούκισσα δέχτηκε τὴ Ρέντη.

— Σοῦ τὸ ὑποσχέθηκα πῶς θὰ ξαναγυρίσω Δούκισσα, εἶπε ἡ Ρέντη. Βλέπεις ὅτι ἐτήρησα τὸν λόγο μου.

— Μαρία Ρέντη, εἶπε ἡ Δούκισσα, μὲ ἀσυγκράτητη λύσσα. Ἡ ἐπιδρομὴ σου στὸ παλάτι, μόνον μὲ τὴ ζωὴ σου μπορεῖ νά πληρωθῇ.

— Δούκισσα Ἀγνή, εἶσαι στή διάθεσί μου. Οἱ ἀπειλές σου δὲν μποροῦν νά μὲ φθάσουν, οὔτε νά μ' ἐμποδίσουν νά κάμω ἐκεῖνο πού πρέπει, γιὰ νά σώσω τὸν ἄνθρωπο πού ἀγαπῶ.

— Δὲν εἶπαμε ἀκόμη τὴν τελευταία λέξι, διέκοψε ἡ Δούκισσα. Σὲ λίγο ὁλόκληρη ἡ φρουρά τῆς Κορίνθου θὰ τιμωρήσῃ ὅπως πρέπει τὴν ἀναίδειά σου καὶ ἡ ἐρωμένη τοῦ ἀνδρός μου δὲ θαῦρη οἶκτο.

— Ἡ φρουρά τῆς Κορίνθου, ἀχάριστη Δούκισσα, εἶπε ἡ Ρέντη, δὲ θὰ σὲ βοηθήσῃ. Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ὁλοῦ θὰ εἶνε σὲ λίγο αἰχμαλωτισμένοι, ὅπως καὶ ἡ φρουρά τοῦ παλατιοῦ σου. Τὸ καλύτερο εἶνε νά ὑποταχθῇς.

— Σ' ἐσένα ;

— Ὅχι σ' ἐμένα. Στὴν ἰδέα τῆς σωτηρίας τοῦ Ἀτθαγιώλη. Θέλω τὴ διαταγὴ τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου τῶν Μεγάρων.

— Δὲν θὰ τὴν πάρῃς ποτέ.

— Τὸ νομίζεις Δούκισσα. Σὲ βεβαιῶ, ὁμῶς, ὅτι θὰ τὴν πάρω.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ρέντη ἔμπηκε ἐκείνη τὴ στιγμή καὶ διέκοψε τὴ μονομαχία τῶν δύο γυναικῶν.

— Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς φρουρᾶς συνελήφθησαν ὅλοι εὐγενεστάτη, εἶπε στή Ρέντη.

Ἡ Δούκισσα, μόλις κατάρθωσε νά συγκρατήσῃ μιὰ κραυγὴ λύσσης μὲ τὸ ἄγγελμα ἐκεῖνο. Ὁ ἀγγελιαφόρος προσέθεσε :

— Οἱ ἀξιωματικοὶ μας παρέλαβαν τὴ διοίκησι τῶν στρατευμάτων τῆς Κορίνθου καὶ περιμένουν τίς διαταγές σας.

Ἡ Ρέντη, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ στὸν ἀγγελιαφόρο τῆς, ἐστράφη στή Δούκισσα.

— Εἶνε ἀκόμη καιρὸς νά συνέλθῃς Δούκισσα, τῆς εἶπε. Ὑπόγραφέ μου τὴ διαταγὴ τῆς παραδόσεως τῶν Μεγάρων, ἀλλοίως θὰ διατάξω μιὰ πολεμικὴ ἐκστρατεία πού θὰ κοστίσῃ πολὺ ἀδελφικὸ αἷμα, γιὰ τὸ ὁποῖον ἀπὸ σένα θὰ ζητηθοῦν εὐθύνες.

— Κάμε τὴν ἐκστρατεία σου, εἶπε ἡ Δούκισσα ἀμετάπειστη.

— Ἄς γίνῃ ὅπως θέλεις, εἶπε ἡ Ρέντη, ἀποφασισμένη νά φθάσῃ ὅπωςδὴποτε στὸ σκοπὸ τῆς. Ὅσο, ὁμῶς, διαρκεῖ ἡ ἐκστρατεία, θὰ εἶσαι αἰχμάλωτή μου. Καὶ ἀλλοίμονο ἂν ἀποτύχω. Σοῦ ὑπόσχομαι πῶς δὲν θὰ ζήσης γιὰ ν' ἀπολαύσῃς τὴ χαρὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀτθαγιώλη.

— Θὰ τολμήσῃς ; εἶπε ἡ Δούκισσα πού πραγματικὰ δὲν πίστευε ἀκόμη πῶς θὰ ἔφθανε ὡς ἐκεῖ ἡ Ρέντη.

Ἀλλὰ ἡ Ρέντη, ἀντὶ ἀπαντήσεως, ἐκάλεσε τὴ φρουρά τῆς.

— Ἀπὸ αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶπε στοὺς ἀνθρώπους τῆς, ἡ Δούκισσα Ἀγνή πού ἀχάριστα καὶ ἄτιμα ἐμελέτησε τὸν θάνατο τοῦ κραταιοῦ μας ἄρχοντος Νερίου Ἀτθαγιώλη, εἶνε αἰχμάλωτή μας. Θὰ φρουρηθῇ αὐστηρὰ στὴν πιὸ ἀσφαλῆ φυλακὴ καὶ ἡ παραμικρὴ ἀπόπειρα γιὰ νά ξεφύγῃ, θὰ πληρωθῇ μὲ τὴ ζωὴ τῆς.

Δυὸ Ἀθηναῖοι στρατιῶται συνέλαβον ἀμέσως τὴ Δούκισσα καὶ τὴν ἐδέσμευσαν, ἐνῶ ἄφροὶ λύσσης ἔφθαναν ὡς τὰ χεῖλη τῆς.

— Θὰ τὸ πληρώσῃς ἀκριβὰ, οὐρλιασε. Ἀκριβὰ στὸ ὑπόσχομαι.

— Φθάνει νά σωθῇ ὁ Ἀτθαγιώλης, ἀπήντησε ἀτάραχα ἡ Ρέντη.

Καί ἐσυνέχισε τίς διαταγές της στοὺς ἀνθρώπους της.

— Ἐνα πλοῖο τῆς Δουκίσσης θά φύγῃ ἀμέσως γιὰ τὴν Κεφαλληνία. Ἀνθρώποι τῆς ἐμπιστοσύνης μου θά παρουσιασθοῦν στὴν κόρη τοῦ Ἀτζαγιώλῃ καὶ θά τὴν καλέσουν ἐκ μέρους τῆς μητέρας της νὰ ἔλθῃ στὴν Κόρινθο. Εἶνε ἀνάγκη νὰ τὴν ἔχουμε ἐδῶ τὸ γρηγορώτερο.

— Αὐτὸ εἶνε ἀτιμία! οὐρλιασε πάλι ἡ Δούκισσα.

— Αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ σωτηρία τοῦ Ἀτζαγιώλῃ, ξαναεῖπε ἀτάραχη ἡ Ρέντη.

Καὶ προσέθεσε:

— Πάρε τε ἓνα ἀπὸ τὰ δαχτυλίδια τῆς δουκίσσης. Θά εἶνε ἀρκετὸ δεῖγμα γιὰ νὰ σᾶς ἀκολουθήσῃ ἡ κόρη της. Θά τῆς εἰπῇτε ὅτι τῆς τὸ στέλνει δῶρον ἡ Δούκισσα.

Ἡ διαταγὴ τῆς Ρέντη ἐξετελέσθη ἀμέσως καὶ δύο ἄνθρωποι ἐξεκίνησαν, ἀφοῦ ἐπῆραν τὸ πολύτιμο δαχτυλίδι ποὺ ἐξησφάλιζε τὴν ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς των, γιὰ τὴν Κεφαλληνία.

— Ἀτιμία εἶνε νὰ πεθάνῃ ὁ Ἀτζαγιώλῃς στὴ φυλακὴ τῶν Ναβαραίων, ἀπήντησε ἡ Ρέντη.

Καὶ ἐσυνέχισε τίς διαταγές της.

— Ἀλλῇ ἀποστολῇ, θά φύγῃ ἀμέσως γιὰ τὰ Μέγαρα καὶ θά καλέσῃ ἐκ μέρους τῆς Δουκίσσης στὴν Κόρινθο τὸ διοικητὴ τοῦ φρουρίου καὶ τὸ Ἐπιτελεῖο του. Μόλις φθάσουν ἐδῶ θά συλληφθοῦν καὶ τὰ στρατεύματά μας θά ξεκινήσουν ἀμέσως γιὰ τὴν κατάληψι τοῦ φρουρίου.

— Πόρνη, πόρνη, ἐξακολουθοῦσε νὰ οὐρλιάζῃ ἡ Δούκισσα, παρακολουθώντας τίς ἀλλεπάλληλες ἐκεῖνες στιγμές ποὺ ἐξησφάλιζαν ἐντελῶς τὴν ἐπιτυχία τῆς προσπάθειας τῆς Ρέντη. Ἀλλὰ ἡ ἡγεμονίς των Ἀθηνῶν, οὐτ' ἐπρόσχε πλεον τῇ Δούκισσᾳ. Ἐδῶκε μερικές ἀκόμη ὁδηγίες καὶ μόνον ὅταν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἔφυγαν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν της, ἐστράφη στὴ Δούκισσα.

— Ὁ Ἀτζαγιώλῃς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του, θ' ἀποφασίσῃ γιὰ τὴν τύχη σου, εἶπε. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ φυλακὴ θά σέ

κρατᾷ ἀπομονωμένη ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμος, γιὰ νὰ μὴ μπορέσῃς νὰ βλάψῃς.

Καὶ προσέθεσε στοὺς ἀνθρώπους της:

— Πάρ' τε τὴν ἀπὸ δῶ.

Χωρὶς καμμιὰ διαμαρτυρία πλεον, ἡ Δούκισσα Ἀγνή ἀκολούθησε τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ρέντη στὴ φυλακὴ. Ἐξῶ, τὴν περίμενε ἡ πιστὴ της καμαριέρα κι' ἐπῆγε μαζί της, θέλοντας νὰ τῆς προσφέρῃ τίς ὑπηρεσίες της. Πρὶν σκεφθοῦν νὰ τὴν ἀπομακρύνουν οἱ στρατιῶτες, ἡ Δούκισσα ἠμπόρεσε νὰ ὀργανώσῃ τὴν τελευταία της ἄμυνα.

— Πρέπει νὰ φροντίσῃς, τῆς εἶπε χωρὶς ν' ἀντιληφθοῦν οἱ φρουροὶ της, νὰ εἰδοποιηθῇ τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων γιὰ ὅτι ἔγινε ἐδῶ. Νὰ εἰδοποιηθῇ ἡ φρουρά, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς Ρέντη θά φθάσουν ἐκεῖ γιὰ νὰ καλέσουν στὴν Κόρινθο τὸ διοικητὴ καὶ τοὺς ἀξιωματικούς του, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ τοὺς αἰχμαλωτίσουν καὶ νὰ καταλάβουν τὸ φρούριο γιὰ νὰ τὸ παραδώσουν στοὺς Ἐνετοὺς.

— Θά πάω μόνη μου, εἶπε ἡ καμαριέρα της.

Καὶ πραγματικά, ἀφοῦ παρηκολούθησε τὴ Δούκισσα ὡς τὴ φυλακὴ της, ἔφυγε κι' ἐξεκίνησε ἀμέσως γιὰ τὰ Μέγαρα μὲ τὸ θάρρος ποὺ τῆς ἔδινε ἡ ἀφοσίωσί της στὴν κυρία της. Τὴν ἴδια ὥρα, ἐξετελοῦντο οἱ διαταγές τῆς Μαρίας Ρέντη. Ἐνα πλοῖο τῆς Κορίνθου, ἐγκατέλειπε ἀμέσως τὸ λιμάνι, μὲ κατεύθυνσι πρὸς τὴν Κεφαλληνία. Ἀλλῇ ἀποστολῇ, ἔφυγε γιὰ φρούριο τῶν Μεγάρων. Ἀλλῇ ἀποστολῇ ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα, φέρουσα διαταγὴν τῆς Ρέντη, ὅπως τὰ στρατεύματα τῶν Ἀθηναίων κινηθοῦν κατὰ τοῦ φρουρίου τῶν Μεγάρων. Τὴν ἴδια ὥρα ἡ Ρέντη ἐτοίμαζε ἀποστολὴν στὴν Πάτρα, γιὰ νὰ ἀνακοινώσῃ στοὺς Ἐνετοὺς καὶ τοὺς Ναβαραίους, ὅτι οἱ ὅροι των θά ἐκτελεσθοῦν καὶ νὰ καλέσῃ ἀπεσταλμένους των στὴν Ἀθήνα, γιὰ συνεννόησι.

Ὅλα, ἔγιναν ὅπως τὰ εἶχε προβλέψει ἡ Μαρία Ρέντη μὲ πλήρη ἐπιτυχίαν. Μόνον στὰ Μέγαρα, ἡ ἀντίδρασις τῆς Δουκίσσης Ἀγνῆς εἶχε τὸ ἀποτελέσματ' αὐτῆς. Ὁ διοικητὴς τοῦ φρου-

ρίου, δίχως νὰ ὑποπτευθῇ τίποτε, ἀκολούθησε μὲ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς του τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ρέντη στὴν Κόρινθο ὅπου καὶ συνελήφθησαν ὅλοι. Μιὰ ἡμέρα ὅμως ὕστερ' ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ρέντη, ἔφθασεν ἡ πιστὴ καμαριέρα τῆς Ἀγνῆς καὶ ἀπεκάλυψε τὴν παγίδα πού εἶχε στηθῇ.

Ἄν ἦταν ἀργὰ γιὰ νὰ σωθοῦν ὁ διοικητὴς τοῦ φρουρίου καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ του, δὲν ἦταν, ὅμως, ἀργὰ καὶ γιὰ νὰ ὀργανωθῇ ἡ ἄμυνα κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς Ρέντη, μιὰ ἄμυνα πού τὴν ἔκανε πιὸ δυνατὴ, ἡ λύσσα γιὰ τὴ σύλληψι τῶν ἀρχηγῶν τῆς φρουρᾶς. Ἔτσι, ὅταν τὰ στρατεύματα τῆς Ρέντη ἔφθασαν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Κόρινθο μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἔπαιρναν στὴν κατοχὴ τους τὸ φρούριο χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀντίστασι, εὐρέθησαν μπρὸς σ' ἓνα φρούριο, πού ἐνάντια, ἦταν ἀποφασισμένο ν' ἀντισταθῇ μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ συντρίψῃ τοὺς πολιορκητὲς του.

Αὐτό, ἦταν βέβαια ἀρκετὸ γιὰ νὰ ματαιώσῃ προσωρινὰ τὰ σχέδια τῆς Ρέντη, πού ἀφοῦ ἐτακτοποίησε τὰ πάντα στὴν Κόρινθο καὶ ἐνεπιστεύτηκε τῇ διοίκησιν τῆς ὁπῶς καὶ τῇ φύλαξιν τῆς Δουκίσσης στὴν πιστὴ τῆς φρουρά, εἶχε ἐγκατασταθῇ στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ τακτοποιήσῃ ὅλες τὶς ἄλλες λεπτομέρειες τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἀτζαγιώλη.

Τὸ πλοῖο πού εἶχε στείλει στὴν Κεφαλληνία, ἐγύρισε φέρνοντας τὴν κόρη τοῦ Ἀτζαγιώλη στὸν Πειραιᾶ, μέσα σὲ εἴκοσι ἡμέρες. Ἡ Ρέντη, ὅταν ἡ Δούκισσα ὠδηγήθηκε στὸ παλάτι τῆς Ἀκροπόλεως τῆς ἔδειξε χωρὶς δισταγμὸ τὴν συμφωνία πού εἶχε ὑπογράψει ὁ πατέρας τῆς στὴν Πάτρα καὶ τῆς ἐζήτησε νὰ δεχθῇ νὰ μείνῃ ὡς ὁμηρος στὰ χέρια τῶν Ἑνετῶν, ἕως ὅτου ἐκπληρωθοῦν ὅλοι οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας.

Ἡ Δούκισσα τῆς Κεφαλληνίας δὲν ἔφερε τὴν παραμικρὴ ἀντίρρηση. Ἐρώτησε μόνον, πῶς ἐνῶ ἐκλήθη ἀπὸ τὴ μητέρα τῆς, τὴν ἐδέχθηκε ἡ Ρέντη καὶ πῶς ἐνεργοῦσε αὐτὴ, ἀντὶ τῆς Δουκίσσης τῆς Κορίνθου.

— Ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου, εἶπε ἡ Ρέντη ἐναντιώθηκε σὲ

κάθε ἐνέργεια διασώσεως τοῦ πατέρα σου. Ἀναγκάσθηκα νὰ τὴν ἀπομονώσω στὴν Κόρινθο καὶ νὰ ἐνεργήσω μόνῃ μου.

Ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν αὐτῇ, ἡ νεαρὰ καὶ πανέμορφη Δούκισσα τῆς Κεφαλληνίας, πού δίκαια εἶχε τὴν φήμην καὶ τὸν τίτλον τῆς ὠραιότερης γυναίκας τῆς ἐποχῆς τῆς ἐμάντεψε ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Δὲ συμφωνῶ μὲ τὴ μητέρα μου, εἶπε. Εἶμαι στὶς διαταγὰς σας κυρία. Φθάνει νὰ σωθῇ ὁ πατέρας μου.

Τὴν ἴδιαν ἡμέραν, τὸ πλοῖο τῆς Ρέντη ἔφερνε τὴ Δούκισσαν τῆς Κεφαλληνίας στὴν Εὐβοία, πού εἶχε ὀρισθῇ ὡς τόπος παραδόσεως τῆς στοὺς Ἑνετοὺς. Ἐκεῖ θὰ ἔμενε, ὡς πού νὰ ἐκπληρωθοῦν ὅλοι οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας τῶν Πατρῶν.

Ἀμέσως τὴν ἄλλη μέραν παραδινόταν στοὺς Ἑνετοὺς ὡς ἐνέχυρον καὶ τὸ Θησαυροφυλάκιο τῆς Κορίνθου. Δὲν ἔμεινε, παρὰ νὰ ἐκπληρωθοῦν τρεῖς ἀκόμη ὅροι τῆς συμφωνίας τῶν Πατρῶν: Νὰ πληρωθοῦν στοὺς Ναβαραίους τὰ λύτρα, νὰ παραδοθῇ τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων στοὺς Ἑνετοὺς καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ φρούριον τοῦ Ἀργους ὁ Παλαιολόγος. Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν δύο πρώτων ὁρῶν ἔφθανε γιὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ ὁ Ἀτζαγιώλης. Γιὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τρίτου, θὰ ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν ὁ ἴδιος, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν του.

Ἡ Ρέντη ἐφρόντισε χωρὶς χρονотριβὴ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν προσπάθειαν τῶν στρατευμάτων τῆς στὰ Μέγαρα καὶ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ λύτρα, πού ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ στοὺς Ναβαραίους. Τὸ δεύτερον αὐτὸ τὸ κατάρθωσε μόνον γιατί εἶχαν κατορθώσῃ κι' αὐτὴ ἡ ἴδια καὶ ὁ Νέριος, νὰ ἔχουν κερδίσει τὴν ἀγάπην τῶν Ἀθηναίων. Ἔτσι, ἐνῶ τὸ Θησαυροφυλάκιο τοῦ Ἀτζαγιώλη ἦταν σχεδὸν ἀδειανό, ἡ Μαρία Ρέντη ἐπέτυχεν νὰ συγκινήσῃ τόσο τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε νὰ συνεισφέρουν ὅλοι γιὰ νὰ μαζευθοῦν τὰ λύτρα καὶ στὸ τέλος νὰ ζητήσουν οἱ ἴδιοι νὰ λυωθοῦν οἱ μεγάλες ἀσημένιες πόρτες τοῦ ναοῦ τοῦ Παρθενῶνος, γιὰ νὰ συμπληρωθῇ τὸ ποσὸν πού ἀμέσως κατεβλήθη στὸν ὑπαρχηγὸ τῶν Ναβαραίων Ἀσάνο Ζαχαρία.

Ἐπὶ τέλους, ὕστερ' ἀπὸ ἕξι μηνῶν πολιορκία, ἐκάμφθηκε

καί ἡ ἀντίστασις τοῦ φρουρίου τῶν Μεγάρων ἤ μᾶλλον ἐκάμ-
φθηκε ἡ ὑπερήφανη καὶ ἐκδικητικὴ Δούκισσα τῆς Κορίνθου.
Ἐξ μηνῶν φυλακὴ καὶ ἐπὶ πλέον τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀντίδρασί
της δὲν εἶχε κανένα ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ ὅλοι οἱ ὄροι τῆς συμ-
φωνίας τῶν Πατρῶν εἶχαν ἐκπληρωθῇ, ὁ τελευταῖος δέ, τῆς
παραδόσεως τῶν Μεγάρων θὰ ἐκπληρωνόταν κι' αὐτός, γιατί
οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ εἶχαν ἀρχίσει νὰ κάπτωνται, ἔπεισαν τὴ
Δούκισσα Ἀγνή ὅτι ἦταν προτιμότερο νὰ ὑποχωρήσῃ.

Καὶ τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1390 ὑπέγραψε διαταγὴ στὴ φρουρὰ νὰ
παραδώσῃ τὸ φρούριον στὴ Μαρία Ρέντη καὶ νὰ τεθῇ ὑπὸ τὸς
διαταγὰς της. Ἔτσι, πρὶν περάσῃ ἕνας ἀκόμη μῆνας, τὰ μέσα
τοῦ Ὀκτωβρίου, τὸ φρούριον τῶν Μεγάρων παραδόθηκε ἀπὸ τὴ
Ρέντη στοὺς Ἐνετοὺς καὶ ὁ Ἀτζαγιώλης, τραγικὸ ἐρείπιο, θῦμα
τοῦ πιὸ δυνατοῦ ἔρωτα ἀπὸ ὅσους φέρει ἡ ἱστορία τῆς Φραγ-
κοκρατίας στὴν Ἑλλάδα, ἐγύριζε στὴν Ἀθήνα, κοντὰ στὴν
ἀγαπημένη του, τὴν ὠραία ἡγεμονίδα τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ τόσο
τραγικὰ εἶχε πληρώσει τὸ στέμμα της καὶ τὴν ἀγάπη της.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΙΙΒΑΖΤΟΡ 187 EN AYONH KANEIETIHNIST

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΟ ΣΒΥΣΙΜΟ ΜΙΑΣ ΔΟΞΑΣ

Ὅλη ἡ Ἀθήνα ἐπανηγύρισε τὸ γυρισμὸ τοῦ αἰχμαλώτου
ἡγεμόνα της καὶ τὸ βράδυ στὸ παλάτι τῆς Ἀκροπόλεως ὁ πα-
νηγυρισμὸς ἐπισφραγίσθηκε μὲ μιὰ ἐπίσημη δεξίῳσι ποὺ λαμ-
πρότερη δὲν εἶχαν ὡς τότε ἰδῇ οἱ Ἀθηναῖοι. Ἐλαμπε ἀπὸ
ὁμορφιά καὶ εὐδαιμονία μέσα στὴ συγκέντρωσι ἐκείνη ἡ Ρέντη
καὶ τὸ χρῶμα τῆς χαρᾶς εἶχε γεμίσει γιὰ πρώτη φορὰ τὸ πρό-
σωπό της, ὕστερ' ἀπὸ ἐνάμιση χρόνο. Ὅμως, δὲν εἶχε τὴν ἴδια
χαρὰ καὶ τὴν ἴδια εὐτυχία δίπλα της ὁ Ἀτζαγιώλης. Ἡ σκέψι
πὼς ἐπλήρωσε ἀκριβὰ τὴν ἀγάπη του μὲ τίς καθημερινὲς πί-
κρες καὶ τοὺς ἐξευτελισμοὺς τῆς φυλακῆς, εἶχε δηλητηριάσει
σιγὰ-σιγὰ τὴν ψυχὴ του. Ἡ ἐκδίκησι τοῦ πατέρα τῆς Ρέντη
εἶχε χτυπήσει κατὰστηθα τὴ μεγάλη ἀγάπη ποὺ ἐστόλισε τὸ
πέρασμα τῶν Ἀτζαγιώληδων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι, ὅταν
ἀργὰ πειὰ ἡ δεξίῳσι ἐτελείωσε καὶ τὸ παλάτι ἐβυθίσθηκε σὲ
ἡρεμία καὶ σιγῇ, ἡ τελευταία σελίδα τῆς τραγικῆς περιπετείας
τῆς Ρέντης ἀνοίγε.

— Γιατί, ἀγαπημένε μου, δὲν εἶσαι τόσο εὐτυχισμένος ὥπως
ἐγώ, τὸν ρώτησε ἡ Ρέντη ποὺ δὲν τίς εἶχε διαφύγει ἡ μεταβολὴ
ποὺ εἶχε ὑποστῇ ὁ Ραινέριος.

— Ἐνάμιση χρόνο σκλαβιά, δηλητηριάζει τὴ σημερινή μου
χαρὰ, τῆς εἶπε ἐκεῖνος. Ὅλα, κατέρρευσαν γύρω μου σὲ ἐρεί-
πια. Ἡ δόξα μου, οἱ θησαυροὶ μου, οἱ κτήσεις μου. Ἐταπει-
νώθηκα ὅσο κανεῖς...

— Εἶσαι δυνατός ἐσὺ ἀγαπημένε μου, πιὸ δυνατός ἀπ'
ὅλους τοὺς δυνατοὺς. Πρὶν περάσῃ λίγος καιρὸς θάχῃς ἀπο-

καταστήσει πάλι καὶ τ' ὄνομά σου καὶ τὴν αἴγλη σου καὶ τοὺς θησαυροὺς σου καὶ κανεῖς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ πειράξῃ τίς κτήσεις σου. Δὲν εἶσαι νικημένος ἀπὸ κανένα πόλεμο, γιὰ νὰ μὴ σὲ λογαριάσουν. Μιά ἄτιμη παγίδα σ' ἔφερε αἰχμάλωτο τῶν Ναβαραίων...

Ἡ Μαρία, λέγοντας τὴ φράσι ἐκείνη γιὰ νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν ἀγαπημένο της, δὲν μποροῦσε νὰ φαντασθῇ πῶς ἀγγιζε ἀκριβῶς τὴ μεγάλη πληγὴ του.

— Μιά ἄτιμη παγίδα ναί, εἶπε ὁ Ραινέριος. Ἡ παγίδα, τοῦ πατέρα σου...

— Ραινέριε, διέκοψε ἡ Ρέντη, ποὺ κατάλαβε ἀμέσως τὸ χτύπημα...

— Δὲν εἶν' ἀλήθεια μήπως;

— Ὑπάρχουν ἀλήθειες ποὺ δὲν λέγονται.

— Μόνον στοὺς δειλοὺς Μαρία. Κι' ἐσὺ εἶσαι δυνατή...

Ἐνα κῶμα ὁδύνης κατέκλυσε τὴν ψυχὴ τῆς Ρέντη.

— Λοιπόν, εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε, εἶμαι ὑπεύθυνη γιὰ τὴν ἀτιμία τοῦ πατέρα μου;

— Ὡ. ὅχι...

Ἦταν τόσο ξερὸ ἐκεῖνο τὸ ὅχι, τόσο ἄψυχο, ποὺ ἰσοδυναμοῦσε μὲ χίλια ναί.

Ἐκλονίσθηκε ὁλόκληρη, ἀλλὰ μπόρεσε νὰ ἀφήσῃ τὴ θέσι της καὶ ν' ἀπομακρυνθῇ λίγα βήματα.

— Μονάχα ἡ καλωσύνη κι' ἡ παληὰ σου ἀγάπη δὲ σ' ἄφησαν νὰ πῆς τὸ ναί, τοῦ εἶπε, ὅμως καὶ μὲ τὸ ὅχι, πάλι τὸ εἶπες.

— Γιατί ἐπιμένεις;

— Γιατί θέλω νὰ ξέρω ἂν ἔχω τὴν ἀγάπη σου ὅπως πρῶτα.

— Μαρία...

Ἐπέρασαν μερικά δευτερόλεπτα σιγῆς, πού καθέννας ἔμεινε μὲ τίς σκέψεις του. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ λίγα δευτερόλεπτα, κατέρρευσε ὁλόκληρη ἡ εὐτυχία τῆς Ρέντη.

— Πές μου, εἶπε ὁ Ἀτσαγιώλης, πῶς ἐχρειάσθηκε νὰ κάμῃς πόλεμο γιὰ νὰ παραδώσῃς τὸ φρούριο τῶν Μεγάρων στοὺς Ἑνετούς;

Αὐτὸ μόνον, ἤξερε ὁ Νέριος ἀπὸ ὅλη τὴν τραγικὴ πάλῃ ποὺ εἶχε κάμει ἡ Ρέντη γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του, δίχως καμμιὰ ἄλλη λεπτομέρεια. Ἀγνοοῦσε ὅλα τὰ ἄλλα καὶ βρίσκοντας τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀλλάξῃ θέμα συζητήσεως, ἐζήτησε τώρα νὰ μάθῃ τίς λεπτομέρειες τῆς ἀντιστάσεως τοῦ φρουρίου του, ποὺ γι' αὐτὸν ἦταν ἀκόμη ἀνεξήγητες. Ἡ Ρέντη δὲν ἐδυσκολεύτηκε νὰ ἀντιληφθῇ τὸν πραγματικὸ σκοπὸ τῆς ἐρωτήσεως ἐκείνης.

— Γιατί θέλεις ν' ἀλλάξουμε θέμα συζητήσεως, Νέριε; Τοῦ εἶπε μὲ ἀσυγκράτητο πόνο. Ὑστερα ἀπὸ ἐνάμισυ χρόνον ποὺ λείπεις ἀπὸ κοντά μου, μόνον λόγια ἀγάπης ἔπρεπε νάχουμε νὰ ποῦμε αὐτὲς τίς ὥρες. Δὲ ρώτησες ἀκόμα οὔτε γιὰ τὸ παιδί μας...

— Ὅλες οἱ ὥρες δικές μας εἶνε Μαρία, γιὰ τὰ λόγια τῆς ἀγάπης. Ὅμως πῶς θέλεις νὰ μὴ σὲ ρωτήσω γιὰ ὅσα συνέβησαν στὴν ἀπουσία μου; Ἐνα φρούριό μου, παρήκουσε τίς διαταγές μου, ἐστασίασε καὶ σὲ ἀνάγκασε νὰ κάμῃς πόλεμο γιὰ νὰ τὸ ὑποτάξῃς στίς θελήσεις μου. Εἶνε μικρὸ αὐτό; Καὶ δὲν πρέπει νὰ ξέρω ἀμέσως ἀπὸ τώρα πῶς θὰ τιμωρήσω τὴν ἀνταρσία;

Ἡ Ρέντη, δὲν εὑρίσκει πῶς ἦταν ἡ κατάλληλη στιγμή ν' ἀποκαλύψῃ στὸν Ἀτσαγιώλη πῶς ἡ ἀνταρσία ἦταν ἔργο τῆς γυναίκας του καὶ πῶς ἡ ζήλεια τῆς Δουκίσσης τῆς Κορίνθου ἦταν ἐκείνη ποὺ τὴν ἐπροκάλεσε. Ἐπροσπάθησε ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀπάντησι, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάρθωσε. Ὁ Ἀτσαγιώλης ἐπέμεινε καὶ ἡ Ρέντη, ἀναγκάσθηκε νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ ὅλη τὴν ἀλήθεια.

— Ἡ ἀνταρσία τῶν Μεγάρων, δὲν εἶνε ἔργον τῆς φρουρᾶς τοῦ εἶπε. Εἶνε ἔργο τῆς Δουκίσσης τῆς Κορίνθου.

— Τῆς γυναίκας μου!

— Ναί.

— Ἐκαμε πόλεμο ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπελευθέρωσί μου; Κι' ἐπολέμησες ἐναντίον της;

— "Επρεπε Νέριε. Άλλοιως θά ήσουν ακόμη αλχμάλωτος του Σουπεράνου.

— Αυτό δέν τό ήξερα, δέν ήταν δυνατόν νά τό φαντάσθω, έλεγε τώρα ό "Ατζαγιώλης. Πόσα σπέρματα τραγωδίας είχε λοιπόν μέσα του ό έρωτάς μας, Μαρία; Ποτέ δέν φανταζόμουν ότι τά στρατεύματά μου πολεμούσαν κατά της γυναικός μου. Ποτέ δέν φανταζόμουν πώς πηγαίνοντας στην Πάτρα θαύρισκα την τρομερή έκδίκησι του πατέρα σου.

— Λοιπόν, μπορείς νά καταρασθής αύτόν τόν έρωτα Νέριε, είπε τώρα ή Ρέντη, πού δέν συγκρατιώταν πειά. Σου έφερε πραγματικά την τρομερώτερη δυστυχία. Δυό φορές, λίγο έλειψε νά σέ δολοφονήσουν και έσώθηκες για νά ύποστής τόν έξευτελισμό μιās αλχμαλώσις με άποδοχή όρων πού άτίμασαν την ιστορία σου. Έγώ ή ίδια, αναγκάσθηκα ν' άρπάξω με άπάτη την κόρη σου από την Κεφαλληνία για νά την παραδώσω δημρο στα χέρια των Ένετών. Αναγκάσθηκα ακόμη νά φυλακίσω τη γυναίκα σου, για νά μporέσω νά πάρω στην κατοχή μου τούς θησαυρούς της Κορίνθου και για νά ύποτάξω τό φρούριο των Μεγάρων. Λοιπόν, σκότωσε αύτόν τόν έρωτα Νέριε, αν τά γεγονότα δέν τόν σκότωσαν ακόμα.

Ό "Ατζαγιώλης δέν άπήντησε άμέσως. Πέρασαν μερικά δευτερόλεπτα κι' έπειτα ρώτησε, δείχνοντας έτσι και πιό ήτάν τό σημείο πού πρόσεξε πιό πολύ από όσα άκουσε.

— Και είνε ακόμη στη φυλακή ή Δούκισσα της Κορίνθου;

— Όχι. Έμεινε έλεύθερη άμέσως όταν παραδόθηκε τό φρούριο της Κορίνθου και ή άγρια ζήλεια της δέν μporουσε πειά νά έμποδίση την άποφυλάκισί σου.

— Ήταν ή γυναίκα μου, όμως, ή Δούκισσα της Κορίνθου...

— Ξέρω. Και θαπρεπε νά την σεβασθώ. Έτσι δέν είνε;

— Έχει τ' όνομά μου...

— Βλέπεις πώς μαντεύω καλά τις σκέψεις σου, Νέριε. Λοιπόν, έκαμα εκείνο πού ή καρδιά μου μου έπέβαλε, αλλά και τό καθήκον μου. Περιμένω τις διαταγές σου, Νέριε...

Δίχως νά προσθέση ούτε μιá λέξι, ή Μαρία Ρέντη έγκα-

τέλειψε τό δωμάτιο. Ό "Ατζαγιώλης έπισημοποιώντας ό,τι είχε μαντέψει ή Ρέντη, δέν της είπε νά μείνη. Την άφησε νά φύγη και παρακολουθούσε μόνον τά κλονιζόμενα βήματά της, πού πρόδιναν την ψυχική της τρικυμία. Ό μεγάλος έρωτας είχε ραΐσει. Σε τραγική κατάστασι ή Ρέντη έφθασε στο δωμάτιό της. Της φάνηκε ξένο έντελώς, αν και είχε ζήσει μέσα σ' αύτό, τά εύτυχέστερα χρόνια της! Μηχανικά εκινήθηκε νά φύγη. Τίποτε δέν έσκεπτόταν εκείνη τη στιγμή, τίποτε άλλο εκτός από τό μικρό έρημωμένο κι' έγκαταλελειμμένο πατρικό της σπίτι, πού αισθανόταν τώρα πώς την άναζητούσε. Όμως, μιá παιδιάστικη φωνή, ένα βρεφικό κλάμμα την εκάλεσε στην πραγματικότητα.

— Άντώνιο, παιδί μου...

Έσβυσαν όλα. Έτρεξε κοντά στο παιδί της, έρίχτηκε και κατάβρεχε με τά δάκρυά της τό προσωπάκι του. Σ' εκείνη τη θέσι, πνιγμένη στην άπελπισία και την άπόγνωσι, έμεινε όλόκληρη τη νύχτα.

Όμως και ό "Ατζαγιώλης δέν είχε κοιμηθί όλη τη νύχτα. Μιá άγρια ψυχική πάλη άρχισε μέσα του, από τη στιγμή πού ή Ρέντη έφυγε από κοντά του. Η άγάπη πού δέν είχε σβύσει ακόμα έντελώς, επάλευε με τις άναμνήσεις της τραγικής του περιπέτειας πού δέν έλειπαν ούτε στιγμή από τη σκέψη του. Σ' όλη αύτη την περιπέτεια, έβλεπε νά ξεχωρίζη ή μορφή της Μαρίας. Έξ αίτίας της και γι' αύτην έγιναν όλα!

Τό πρωί, εκάλεσε κοντά του τη Ρέντη.

— Έφυγες χθές, της είπε, λέγοντας πώς περιμένεις τις διαταγές μου.

— Τώρα πειά, μόνον διαταγές μporώ νά περιμένω.

— Όχι Μαρία, διέκοψε ό Νέριος. Είσαι πάντα ή άγαπημένη μου και τίποτε δέν θα μporέση νά με κάμη νά σε ξεχάσω. Όμως, δέν μporώ νά μη σου όμολογήσω, πώς όλη ή τραγική μου περιπέτεια, επέρασε δίχως νά μεταβάλλη τίποτε στη ζωή μου.

— Και στην άγάπη σου Ραινέριε, διέκοψε ή Ρέντη.

— Σ' αὐτὴν ὄχι, ἐπέμεινε ὁ Ἀτσαγιώλης. Μόνον στὴ ζωὴ μου. Ξέρεις καλὰ πὼς εἶμαι τώρα πειὰ ἕνα ἐρεῖπιο. Ὅλες οἱ κτήσεις μου ἀπειλοῦνται. Τὶς περισσότερες τὶς κατέχουν οἱ Ἑνετοί. Τὶς ἄλλες τὶς ἀπειλοῦν οἱ Τοῦρκοι. Οἱ θησαυροὶ μου εἶνε στὴ διάθεσι τῶν ἐχθρῶν μου. Ἡ κόρη μου στὰ χέρια τῶν Ἑνετῶν. Ὁ Παλαιολόγος ἀρνεῖται νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ φρούριο τοῦ Ἀργους κι' ἔχω ἔτσι τὴν ὑποχρέωσι νὰ κάμω πόλεμο καὶ ἐναντίον τοῦ γαμπροῦ μου. Ἐν τῷ μεταξύ ἐπολέμησα ἤδη κατὰ τῆς γυναικός μου!...

— Πρέπει νὰ χαρῶ γι' αὐτὸ ποὺ λές;

— Πρέπει, γαί Μαρία, πρέπει νὰ ξέρῃς πὼς ὅ,τι κι' ἂν γίνῃ ὅλη ἡ καρδιά μου θὰ εἶνε δική σου.

Μιά ἀστραπὴ χαρᾶς ποὺ εἶχε φωτίσει τὸ πρόσωπο τῆς Ρέντη, ἔσβυσε πάλι.

— Τί λοιπόν, μπορεῖ νὰ γίνῃ Ραινέριε;

— Ὅ,τι εἶνε ἀπὸ τὴ μοῖρα εἰπωμένο, Μαρία. Κάποια ἀόρατη δύναμι ὁδηγεῖ τὰ βήματά μας Μαρία ἀπὸ τὴν ἀλησμόνητη ἐκείνη βραδυὰ ποὺ ἐγίνα κύριος τῶν Ἀθηνῶν καὶ σέ εἶδα νὰ ὀρθῶνῃς ὑπερήφανα τὸ κεφάλι ἐμπρός μου, ἀξιῶνοντας νὰ ὑποταχθῶ στὴ δικαιοσύνη. Αὐτὴ ἡ ἀόρατη δύναμι—δὲν νομίζεις πὼς αὐτὴ εἶνε ἡ μοῖρα;—δὲν θέλησε νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ οὔτε μιὰ στιγμή στὸ λιμάνι τῆς ἡσυχίας. Ἡ ἴδια, χωρίζει τώρα τοὺς δρόμους μας...

— Χωρίζει τοὺς δρόμους μας; Ἐπανελάβε μηχανικὰ ἡ Ρέντη, ποὺ μόνον τὴ δῆλωσι ἐκείνη δὲν περίμενε.

— Σ' ἐγνώρισα ἄφοβη καὶ δυνατὴ Μαρία, γι' αὐτὸ σοῦ μιλῶ μὲ τὴ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας. Ἐχω ἀνάγκη ἀπὸ τὴ φιλία τῶν συγγενῶν μου καὶ τῶν δυνατῶν προστατῶν μου τῆς Δύσεως, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσω τοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν τὶς κτήσεις μου. Ὅλοι αὐτοί, ξέρουν πὼς ἡ ἀγάπη μας εἶνε ἡ βασικὴ αἰτία τῶν ὅσων ἐγίναν καὶ ἴσως θὰ ἡρνοῦντο νὰ μὲ βοηθήσουν, ἂν ἡ αἰτία αὐτὴ δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὴ μέση. Γιὰ τὰ μάτια ὅλων αὐτῶν Μαρία...

— Πρέπει νὰ χωρισθοῦμε, συνεπλήρωσε ἡ Ρέντη.

— Θὰ ἐγκατασταθῶ στὴν Κόρινθο γιὰ κάμποσο καιρὸ, εἶπε ὁ Ἀτσαγιώλης, ὅμως ἡ σκέψις μου θὰ εἶνε κοντά σου κάθε στιγμή. Σ' αὐτὸ τὸ μεταξύ, θὰ ἐγκαταλείψῃς τὸν πύργο τῆς Ἀκροπόλεως καὶ θὰ ἐγκατασταθῇς στὸ σπίτι σου. Τίποτα δὲ θὰ σοῦ λείψῃ Μαρία...

— Τίποτα, ἐκτὸς ἀπὸ σένα Νέριε, εἶπε ἡ Ρέντη, ποὺ κατῴρωνε βάζοντας ὅλη τὴν ψυχικὴ τῆς δύναμι, νὰ διατηρῇ κάποια ψυχραιμία ἀκόμη.

— Ὅχι, στ' ὀρκίζομαι ὄχι, διέκοψε ὁ Ἀτσαγιώλης. Ἡ σκέψις μου θὰ εἶνε πάντα κοντά σου, τίποτα δὲ θὰ μὲ κάμῃ νὰ σὲ λησμονήσω...

— Νέριε εἶσαι εὐκρινὴς μαζί μου καὶ δὲ θέλω ν' ἀμφισβητήσω τὴν ἀλήθεια τῆς ὑποσχέσεώς σου. Ὅμως, εἶνε γιὰ νὰ γλυκάνῃς τὸν πόνο τοῦ χωρισμοῦ. Σ' εὐχαριστῶ καὶ γι' αὐτό. Εἶνε μιὰ καλωσύνη ἐκ μέρους σου.

Ἐπέρασαν λίγα δευτερόλεπτα σιγῆς. Ἡ Ρέντη πάλι τὴν διέκοψε πρώτη.

— Πότε θὰ φύγῃς γιὰ τὴν Κόρινθο;

— Σήμερα. Σὲ λίγες ὥρες.

Ἐνας λυγμός, ἀπηγόρευσε στὴ Ρέντη νὰ μιλήσῃ πάλι. Σωριάστηκε μπροστὰ στὰ πόδια του καὶ τοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια, ἐνῶ ὁ θρῆνος τῆς ἀντηχοῦσε σ' ὅλη τὴν αἴθουσα...

II

— Κυρά μου...

— Τί εἶνε Ἑλένη;

— Μιά εἶδησι ἐφθάσε σήμερα, μιὰ εἶδησι ποὺ θὰ σὲ χαροποιήσῃ...

— Τὸ ξέρεις Ἑλένη, πὼς ἡ χαρὰ εἶνε κάτι ἄγνωστο γιὰ μένα, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ τόσο πιστὰ μὲ ἀκολούθησες σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τῆς ἐρημιᾶς καὶ τοῦ πόνου...

— Ναί, κυρά μου. Ὅμως αὐτὴ τὴ φορά.

— Λέγε λοιπόν...

— Ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου ἐπέθανε. Ἀγγελιαφόροι ἔφεραν τὸ ἄγγελμα στὴν πόλι πρὸ ὀλίγου καὶ ὁ λαὸς καλεῖται νὰ συμμαρτυρῇ τὸ πένθος τοῦ αὐθέντου μας.

Ἡ Ρέντη συνεταράχθηκε μὲ τὴν εἶδησι αὐτῇ, ποῦ τῆς ἔφερνε ἡ πιστὴ τῆς ἀκόλουθος. Ἐνας χρόνος καὶ κάτι περισσότερο εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ὁ ἀγαπημένος τῆς εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ ἐγκατασταθῇ στὴν Κόρινθο, ἕνας χρόνος γεμᾶτος ἀπελπισία καὶ δάκρυα. Καμμιὰ ἀχτίδα χαρᾶς, καμμιὰ παρηγοριά καὶ ἀνακούφισι ἀπὸ πούθενά. Ξεχασμένη στὸ πατρικὸ τῆς σπίτι ποῦ εἶχε γυρίσει, περιφρονημένη ἀπὸ τοὺς συμπατριῶτες τῆς, ποῦ ἐν τούτοις σ' αὐτὴν ὤφειλαν ὅσα δικαιώματα εἶχαν ἀποκτήσει ὑπὸ τὴν ἡγεμονία τοῦ Ἀτζαγιώλη, ἐζοῦσε μόνον γιὰ νὰ ἀνατρέφῃ τὸ παιδί τῆς.

Ἀπὸ τὸν ἀγαπημένο τῆς δὲν εἶχε καμμιὰ φορὰ ἡ Ρέντη τὴν παραμικρὴ εἶδησι. Ἐνας χρόνος εἶχε περάσει, ἕνας χρόνος ἀκατάπαυστης πάλης τοῦ Ἀτζαγιώλη μὲ τοὺς ἐχθροὺς του, ποῦ εἶχαν ὅλοι ἐκστρατεύσει γιὰ νὰ μοιρασθοῦνε τίς κτήσεις του. Ἰσως γι' αὐτό, ἴσως γιὰτι πραγματικὰ εἶχε σβύσει μέσα του κάθε ἵχνος τῆς παληᾶς ἀγάπης, ὁ ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κορίνθου ἐλησμόνησε ἐντελῶς τὸ ὠραῖο λουλουδί τῆς Ἀθήνας ποῦ μαράθηκε στὰ χέρια του. Ἐρημὴ καὶ λησμονημένη ἡ Ρέντη, παρακολουθοῦσε μὲ ἀγωνία τὴν ἐξέλιξι τῶν γεγονότων καὶ δὲν ἀνέπνευσε, παρὰ ἕνα μῆνα πρὶν ἀπὸ τὸ ἄγγελμα ποῦ τῆς ἔφερνε τώρα ἡ πιστὴ τῆς ἀκόλουθος, ὅταν ἔμαθε πὼς ὁ Παλαιολόγος παρέδωσε ἐπὶ τέλους τὸ φρούριο τοῦ Ἀργους στοὺς Ἑνετοὺς καὶ πὼς ὁ Ἀτζαγιώλης, ἀπαλλαγείς ἔτσι ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς Ἑνετίας μὲ τόσες θυσίες, ἐσυνθηκολόγησε καὶ μὲ τοὺς Τούρκους, ποῦ ἐν τῷ μεταξύ εἶχαν φθάσει σχεδὸν στὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν, δηλώνοντας τίς χώρες του. Εἶχε ἐλπίσει πὼς ὕστερα ἀπὸ τὴν τακτοποίησιν αὐτῇ θὰ τὴν θυμῶταν ὁ ἀγαπημένος τῆς, γιὰτι εἶχε πείσει τὸν ἑαυτὸ τῆς πὼς μόνον οἱ πολεμικὲς του περιπέτειες δὲν τοῦ ἄφηναν τὸν καιρὸ νὰ τὴν σκεφθῇ. Ὅμως εἶχε περάσει ἕνας

μῆνας ἐλπίδων χωρὶς καμμιὰ εἶδησι ἀπὸ τὸν «ἄρχοντά» τῆς ν' ἀποδείξῃ πὼς ἄρχισε νὰ τὴν σκέπτεται. Καὶ τώρα μόνον ἐρχόταν ἀπὸ τὴν πιστὴ τῆς ἀκόλουθο τὸ ἄγγελμα.

— Ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου ἀπέθανε! Νά, λοιπόν. Ἡ τρομερὴ καὶ υπερήφανη Φλωρεντινὴ ποῦ εἶχε κατορθώσει νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τῆς τὸν ἀγαπημένο τῆς, ἔλειπε ἀπὸ τὴ μέση. Ἡ ἐπικίνδυνη ἀντίπαλος δὲν ὑπῆρχε πειά. Ὁ Νέριος ἔμεινε μόνος του, ἴσως δικός τῆς πάλι! Μιὰ ἀχτίδα χαρᾶς ἐφώτισε τὸ πρόσωπό τῆς. Ἐνας παλμός ἐλπίδος ἔκαμε τὴν καρδιά τῆς νὰ σκιρτήσῃ. Ἐπῆρε σχεδὸν στὴν ἀγκαλιά τῆς τὴν ἀκόλουθό τῆς καὶ τὴν ρώτησε, σὰν γιὰ νὰ πεισθῇ πὼς εἶχε ἀκούσει καλά:

— Ἐπέθανε ἡ Δούκισσα τῆς Κορίνθου;

— Ναί, κυρά μου. Στὸ εἶπα.

— Καὶ ἔφεραν τὸ ἄγγελμα ἀπεσταλμένοι τοῦ ἄρχοντά μας; Εἶνε βέβαιο;

Ἡχος σαλπύγων διέκοψε τίς ἐρωτήσεις τῆς, ποῦ ὠρισμένως δὲν θὰ σταματοῦσαν ποτέ.

— Ἀκουσε, εἶπε ἡ ἀκόλουθός τῆς. Εἶνε οἱ κήρυκες ποῦ ἔφθασαν ἀπὸ τὴν Κόρινθο.

Ἐτρεξαν καὶ οἱ δύο στὸ παράθυρο. Κόσμος εἶχε συναθροισθῇ κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς. Οἱ κήρυκες, σὰν βγαλμένοι ἀπὸ μιὰ μοιραία σύμπτωσι, ἐστόθηκαν κάτω καὶ ἐδιάβασαν στὸν κόσμον τὴν ἀνακοίνωσι τοῦ θανάτου τῆς Δουκίσσης. Ὅλων τὰ βλέμματα εἶχαν σηκωθῇ πρὸς τὸ παράθυρο ποῦ μηχανικὰ ἔστεκε ἀκούγοντας τὴν ἀνακοίνωσι. Ἡ Μαρία Ρέντη.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποῦ οἱ Ἀθηναῖοι ξανάβλεπαν τὴν Ρέντη, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ κλείστηκε στὸ πατρικὸ τῆς σπίτι. Μὰ ἦταν καὶ ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ἡ Ρέντη ἐννοιῶθε πὼς ξαναζῇ.

— Ἦταν ἀλήθεια, εἶπε στὴν ἀκόλουθό τῆς. Λοιπόν, ἐγὼ δὲν τὸ εἶχα πιστέψῃ.

— Δὲν σὲ ἐχαροποίησε, κυρά μου, τὸ ἄγγελμα;

— Ἐλένη, εἶπε ἡ Ρέντη, εἶνε σκληρὸ νὰ χαίρεται κανεὶς

για τὸν θάνατο τοῦ ἄλλου. Δὲν εἶνε ἴδιο στοὺς καλοὺς ἀνθρώπους αὐτό. Ὅμως, πὼς νὰ κρύψω ὅτι αὐτὸς ὁ θάνατος μοῦ ἔφερε κάποια χαρά;

Καὶ ὕστερ' ἀπὸ δυὸ δευτερόλεπτα, ἐκδηλώνοντας μιὰ κρυφὴ σκέψι της, ἡ Μαρία ἐρώτησε:

— Λές νὰ γυρίσῃ τώρα στὴν Ἀθήνα ὁ ἄρχοντάς μας; Δὲν μπορῶ νὰ ξαναπάω κοντά του, ὅμως, θὰ μ' ἔφθανε νὰ τὸν βλέπω κι' ἀπὸ μακριά, νὰ τὸν ἰδῶ μιὰ φορὰ ἀκόμη, πρὶν ὁ θάνατος σταματήσῃ τὸ τραγικὸ μου μαρτύριο....

— Κυρία μου, διέκοψε ἡ Ἑλένη, εἶσαι τόσο νέα ἀκόμη. Γιατὶ νὰ σκέπτεσαι τὸν θάνατο;

Δὲν μπόρεσε ν' ἀπαντήσῃ ἡ Ρέντη. Τὰ δάκρυα εἶχαν πλημμυρίσει πάλι, ὅπως κάθε μέρα, τὰ μάτια της. Καὶ ὅπως πάντα, ἐπῆγε νὰ κλάψῃ κοντὰ στὸ παιδί της, τὸ μόνο ἀγαπημένο ὑπόλειμμα ποῦ εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τὸ πέρασμα μιᾶς εὐτυχίας, ποῦ τὴν πίστεψε ἀτέλειωτη.

Ἐπέρασαν ἀρκετὲς ἡμέρες, δίχως καμμιὰ εἶδησι νὰ φθάσῃ ἀπὸ τὸν Ἀτζαγιώλη, δίχως κανένα σημεῖο νὰ ἐνισχύσῃ τίς λίγες ἐλπίδες ποῦ εἶχαν ξαναζήσει στὴν ψυχὴ τῆς Ρέντη καὶ ποῦ τώρα ἔσβυναν πάλι.

— Βλέπεις, Ἑλένη; Οὔτε σήμερα. Ἄν ἦταν νὰ μὲ θυμηθῇ ἢ ἂν ἦταν νὰ ῥθῇ, θὰ ἔφθαναν τόσες ἡμέρες γιὰ νὰ τὸ κάμῃ.

— Κυρά μου, περίμενε ἕνα χρόνο. Γιατὶ ν' ἀπελπίζεσαι τώρα;

— Γιατὶ τώρα δὲν δικαιολογεῖται πειὰ καμμιὰ ἐλπίδα, Ἑλένη...

Ἐνα δυνατὸ χτύπημα στὴν πόρτα ἔκαμε τίς δυὸ γυναῖκες νὰ διακόψουν τὴ συνομιλία τους ἀνήσυχες.

— Γιατὶ τώρα, εἶπε ἡ Ρέντη, τίποτα δὲν θὰ τὸν ἐμπόδιζε νὰ μὲ σκεφθῇ, ἂν ἤθελε...

Δυὸ δυνατὰ χτυπήματα στὴν πόρτα ἔκαμαν τίς δυὸ γυναῖκες νὰ σταματήσουν τὴ συνομιλία τους.

— Χτυποῦν, εἶπε ἡ Ρέντη, μὲ κάποια ταραχή.

Τὰ χτυπήματα ἐπανελήφθησαν ἐκείνη τὴ στιγμὴ.

— Κάποιος εἶνε, εἶπε ἡ Ἑλένη ἀφήνοντας τὴ θέσι της.

— Κι' ὅμως ἐδῶ κι' ἕνα χρόνο κανεὶς δὲν ἐχτύπησε τὴν πόρτα μας κι' οὔτε περιμένουμε κανένα παρατήρησε ἡ Ρέντη.

Ἡ Ἑλένη ποῦ ἦταν ἔτοιμη νὰ τρέξῃ στὴν πόρτα, καθελώθηκε ἀναποφάσιστη στὴ θέσι της, μὲ τὴν παρατήρησι ἐκείνη τῆς κυρίας της.

— Νὰ μὴν ἀνοίξω; ἐρώτησε.

Τὰ χτυπήματα ἐπανελήφθησαν γιὰ τρίτη φορὰ.

— Ἰδὲς ἀπὸ τὸ παράθυρο Ἑλένη.

Ἡ Ἑλένη ἔτρεξε στὸ παράθυρο. Ὁ ξένος ποῦ χτυποῦσε ἐσώκωσε τὰ μάτια του πρὸς αὐτήν, ὅμως, κανεὶς δὲν ἀνεγνώρισε τὸν ἄλλον, ἴσως γιὰ τὸ πρῶτο ἐλαφρὸ βραδυνὸ σκοτάδι, εἶχε ἀπλωθῇ στὴν πόλι.

— Τί ζητᾷς ξέने; Ἐρώτησε ἡ Ἑλένη ποῦ εἶχε ἀντιληφθῇ μόνον ἀπὸ τὴν ἐνδυμασία τοῦ ἀγνωστοῦ ἐπισκέπτη πὼς δὲν ἐπρόκειτο περὶ συμπατριώτου της.

— Τὴν ἀρχόντισσα Μαρία Ρέντη...

Τὴν ἴδια στιγμὴ ποῦ ἔδινε τὴν ἀπάντησι, ὁ ξένος ἔσαχνε ἐπάνω του τὸν κατάμαυρο ποδῆρη μανδύα του. Ἡ Ἑλένη μπόρεσε ἔτσι νὰ παρατηρήσῃ, πὼς ὁ ξένος, ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ Ἀτζαγιώλη. Ἡ διαπίστωσι, τὴν γέμισε καὶ μὲ ἐλπίδες, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀνησυχίες. Τί ἤθελε ὁ ἄνθρωπος αὐτός; Τί νέα ἔφερνε ἢ τί διαταγές; Τί θὰ ἐμάθαινε ἡ δυστυχισμένη κυρία της ἢ τί ἐπρόκειτο νὰ ζητηθῇ ἀπὸ αὐτήν;

— Τί εἶνε Ἑλένη; Ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῆς Μαρίας Ρέντη.

— Ἐνας ξένος καλὴ μου κυρία. Θὰ μάθω ἀμέσως.

Καὶ ἔσκυψε πάλι ἀπὸ τὸ παράθυρο, γιὰ νὰ εἰπῇ στὸν ἀγνωστο ἐπισκέπτη!

— Ξένε μου, ἡ εὐγενικὴ μου Δέσποινα ἀπὸ ἕνα χρόνο τώρα δὲν ἔχει δεχθῇ κανένα στὸ σπῆτι της καὶ ἡ ὥρα εἶνε τόσο προχωρημένη, ποῦ δὲ θὰ ἤθελε νὰ μάθῃ οὔτε πὼς ἐχτύπησαν τὴν πόρτα της.

— Ὁ ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κορίνθου μὲ στέλνει

κοντά της, για να φέρω τούς χαιρετισμούς του και τις διαταγές του...

Δέν ειπε καν ή πιστή σύντροφος της Μαρίας Ρέντη στόν ξένο πώς τρέχει να τοῦ ανοίξη. "Αφησε τὸ παράθυρο καὶ μ' ἓνα πήδημα εὐρέθηκε κοντά στήν Ἀθηναία ἀρχοντοπούλα.

— Κυρά μου, εἶπε, ὁ ἀρχοντάς μας, μάς στέλνει νέα του.

— Εὐχάριστα; Ἦταν ή ἀγωνιώδης ἐρώτησι πού ἔφθασε ὡς τὰ χεῖλη της Μαρίας Ρέντη.

— Γιατί καλή μου κυρία ν' ἀφήνης τή σκέψι σου σέ θλιβερούς δρόμους;

— Τρέξε Ἑλένη. Φέρε τὸ γρηγορώτερο κοντά μου τὸν ἀπεσταλμένο τοῦ ἀγαπημένου μου...

"Υστερ' ἀπὸ λίγα λεπτά της ὥρας ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Νερίου Ἀτζαγιώλη παρουσιαζόταν στή Μαρία Ρέντη, πού μὲ χαρὰ ἀνεγνώριζε στὸ πρόσωπό του τὸν ἀρχηγὸ της φρουρᾶς τοῦ παλατιοῦ, Δάρδανο.

— Δάρδανε, ἐμπόρεσε μόνον νὰ εἰπῇ, ἐνῶ τὰ μάτια της ἐπλημμύριζαν ἀπὸ δάκρυα.

— Ἀρχόντισσά μου, ἀπαντοῦσε μὲ τὴν ἴδια συγκίνησι ὁ Δάρδανος, ἐνῶ της φιλοῦσε τὸ χέρι, γονατίζοντας μὲ σεβασμό. Ἀρχόντισσά μου, ἔρχομαι νὰ σοῦ φέρω τούς χαιρετισμούς τοῦ κραταιοῦ αὐθέντου μας καὶ νὰ σέ καλέσω ἐκ μέρους του κοντά του.

— Μ' ἐθυμήθηκε, λοιπόν, Δάρδανε;

— Βαρειά ἀρρώστεια ὥραία μου ἀρχόντισσα, τὸν κρατεῖ αἰχμάλωτο ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες καὶ ή σκέψι του τρέχει διαρκῶς κοντά σου.

— Βαρειά ἀρρώστεια; Ἐρώτησε μὲ ἀσυγκράτητη ἀγωνία ή Ρέντη.

Καὶ ἔσκυψε πάλι ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο.

— Ἡ εὐγενεστάτη ἀρχόντισσα τῶν Ἀθηνῶν, δέν ἐδέχτηκε κανένα ἀπὸ πολὺν καιρό, καλέ μου ξένε, εἶπε στὸν ἐπισκέπτη. Πολὺ περισσότερο τέτοια ὥρα...

— Δέν ἤθελα νὰ φέρω κοντά σου θλιβερά ἀγγέλματα, σε-

βαστὴ δέσποινα. Ὅμως ή ἀρρώστεια του εἶνε πραγματικὰ βαρειά καὶ οἱ γιατροὶ του λίγες ἐλπίδες κρατοῦν ἀκόμα...

Τὰ δάκρυα ἐπλημμύριζαν τώρα τὰ μάτια της Ρέντη. Σχεδὸν δέν ἄκουγε πειὰ τὰ λόγια τοῦ Δάρδανου καὶ στή σκέψι της ἐρχόνταν ή φρικτὴ εἰκόνα ἐνὸς πεθαμένου Ἀτζαγιώλη. Ἡ Ἑλένη ἔτρεξε κοντά της κι' ἐπροσπάθησε νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

— Κυρά μου, ὁ θάνατος δέν ἔρχεται πάντα πίσω ἀπὸ μιὰ ἀρρώστεια. Γιατί ν' ἀπελπίζεσαι; Ἀς φύγουμε τὸ γληγορώτερο γιὰ τὴν Κόρινθο. Ἴσως ή παρουσία σου καὶ ή περιποίησις σου νὰ ἀπομακρύνουν τὸν κίνδυνο καὶ ν' ἀλαφρώσουν τὸν πόνο του.

— Ναὶ Ἑλένη, εἶπε ή Ρέντη. Ἀς φύγουμε ἀμέσως.

— Ἀρχόντισσα, εἶπε ὁ Δάρδανος, εἶνε νύχτα καὶ τὰ ταξείδια τὴ νύχτα εἶνε ἐπικίνδυνα.

— Ὅχι Δάρδανε, ἐπέμεινε ή Μαρία. Κανένας κίνδυνος δέν μπορεῖ νὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ φθάσω τὸ γληγορώτερο κοντά στὸν ἀγαπημένο μου.

Ἡ δὴλωσί της δέν ἐπιδεχόνταν ἀντίρρηση καὶ ὁ Δάρδανος ἔσπευσε νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ἀναχώρησι της Μαρίας Ρέντη, πού ἐπραγματοποιήθηκε ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα.

III

— Ἦρθε Δάρδανε;

Μὲ σβυσμένη φωνὴ πού μόλις ἀκούγοταν, ὁ Ραινέριος Ἀτζαγιώλης, ὁ ὑπερήφανος Φλωρεντινὸς κατακτητὴς, πού εἶχε θυσιάσει τὰ πάντα στὸ μεγάλο του ἔρωτα, ἀπηύθυνε τὴν ἐρώτησι αὐτὴ στὸν πιστό του σωματοφύλακα, μόλις τοῦ ἀνήγγειλαν τὴν ἐπάνοδό του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

— Ἀρχὼν εἶπε, γονατίζοντας μπρὸς τὸ κρεβάτι του ὁ Δάρδανος, προσεπάθησα νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμία σου.

Ὁ Ἀτζαγιώλης, ἔγειρε ἐλαφρὰ τὸ βλέμμα πρὸς τὸ Δάρδανο.

— Ἦρθε; ἐρώτησε.

— Ὡστε δέν τὴν ἐξεπλήρωσες; Διέκοψε ὁ Ραινέριος.

— Ἡ εὐγενεστάτη ἡγεμονίς τῶν Ἀθηνῶν εἶνε ἐδῶ καὶ περιμένει μὲ ἀγωνία νὰ τὴν καλέσῃς, γενναῖε μου αὐθέντα.

Ἐνα χρῶμα χαρᾶς καὶ ζωῆς, ἀπλώθηκε στὸ ὠχρὸ πρόσωπο τοῦ Φλωρεντινοῦ καὶ ἓνα μειδίσμα εὐδαιμονίας διεγράφηκε στὰ χεῖλη του.

— Πές της, λοιπόν, Δάρδανε...

Ὁ Δάρδανος δὲν ἐπερίμενε ν' ἀκούσῃ ὁλόκληρη τὴ διαταγή. Ἐβγῆκε ἀμέσως ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ Ἀτζαγιώλη καὶ σχεδὸν ἀμέσως μὲ βῆμα ἀργὸ καὶ κλονιζόμενο, μὲ τὸ βλέμμα καρφωμένο στὸ κρεβάτι ποὺ κρατοῦσε αἰχμάλωτο τὸν ἀγαπημένο της, ἐμπῆκε ἡ Μαρία Ρέντη.

— Μαρία, ἐπιθύρισε μόλις, βλέποντάς την, ὁ Ἀτζαγιώλης.

— Ραινέριε, ἀγαπημένε μου...

Σωριάστηκε μπρὸς στὸ κρεβάτι καὶ τοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια, ἐνῶ τὰ δάκρυά της κυλοῦσαν θερμά, στὸ προσκέφαλό του.

Ὑπάρχουν στιγμές καὶ γεγονότα ποὺ ἐπιβάλλονται στοὺς ἀνθρώπους τόσο, ὥστε νὰ τοὺς ἀφαιροῦν κάθε ἴχνος πραγματικῆς ζωῆς καὶ νὰ τοὺς βυθίζουν σὲ μιὰ ἄλλη ζωὴ μεταξὺ ὑπάρξεως καὶ ἀνυπαρξίας, ποὺ οὔτε τὰ μάτια βλέπουν, οὔτε τὸ μυαλὸ λειτουργεῖ, οὔτε ἡ φωνὴ φθάνει στὰ χεῖλη. Λίγες τέτοιες στιγμές ἔζησαν ἡ Μαρία καὶ ὁ Ραινέριος, στὴ συνάντησι ἐκείνη ποὺ ἡ μοῖρα εἶχε ὀρίσει νὰ εἶνε ἡ τελευταία...

— Εἶχα ἀνάγκη νὰ σὲ ἰδῶ Μαρία, εἶπε πρῶτος ὁ Ραινέριος, ὅταν οἱ στιγμές ἐκεῖνες ἐπέρασαν. Πές μου πῶς μ' ἐσυγχώρησες.

— Ἀγαπημένε μου, οὔτε στιγμή δὲν παραπονέθηκα γιὰ σένα. Ἡ τύχη καθοδηγεῖ τὴ ζωὴ μας ὅπως θέλει. Ποιὸς θὰ μποροῦσε ν' ἀντιταχθῇ σ' αὐτή;...

— Θυμᾶσαι Μαρία, πόσα ὄνειρα εἶχαμε φτειάσει. Ποιὸς ἐπερίμενε... Ἡ τύχη... Ἡ τύχη...

Ὁ πυρετὸς εἶχε ἀνεβῆ. Ἡ συνομιλία σταμάτησε γιὰ λίγο. Μιλοῦσαν μονάχα οἱ καρδιές, ποὺ ἐννοίωσαν πάλι ὕστερ' ἀπὸ τόσοις μῆνες χωρισμοῦ, τοὺς ἴδιους παλμούς.

Ὁ Νέριος ξαναμίλησε πρῶτος.

— Θέλεις νὰ μὲ βοηθήσῃς Μαρία;

— Ἀφέντη μου, ἀγαπημένε μου...

— Μὲ πολὺ κόπο ἀνεκάθησε λίγο στὸ κρεβάτι του. Ἐνα μικρὸ γραφεῖο ἦταν δίπλα, τὸ γραφεῖο ποὺ ὁ πρῶτος Φλωρεντινὸς Ἀρχὼν τῶν Ἀθηνῶν ἐχρησιμοποιοῦσε γιὰ τὴν ἰδιαιτέρη του ἀλληλογραφία.

— Κάθησε ἐδῶ, εἶπε στὴ Ρέντη.

Ἡ Μαρία συνεμορφώθη. Ἐνας μεγάλος φάκελλος ἦταν ἐπάνω στὸ γραφεῖο.

— Πάρε τὰ χαρτιά ποὺ εἶνε μέσα. Εἶναι ἡ διαθήκη μου.

— Νέριε, διέκοψε ἡ Μαρία, γιατί ἡ σκέψι σου...

— Μὴν προχωρεῖς, Μαρία. Οἱ δυνατοὶ δὲν θέλουν παρηγοριά ὅταν πλησιάζει ὁ θάνατος. Διάβασε...

Ἦταν φανερό, πῶς ἔπρεπε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐπιθυμία του. Καὶ ἡ Μαρία, μὲ σφιγμένη καρδιά καὶ σφογιζοντας κάθε τόσο τὰ δάκρυα ποὺ κυλοῦσαν πολλές φορές στὰ χαρτιά ποὺ κρατοῦσε καὶ ποὺ συνεκέντρωναν τὶς τελευταῖες θελήσεις τοῦ ἀγαπημένου της, ἄρχισε νὰ διαβάσῃ:

«Ἐγώ, ὁ Ραινέριος Ἀτζαγιώλης, κύριος τῆς Κορίνθου καὶ τοῦ Δουκάτου, ὀρίζω ὅπως μετὰ τὸν θάνατόν μου...

«Ἡ Μαρία Ρέντη, κόρη τοῦ Νοταρίου Ἀθηνῶν Δημητρίου Ρέντη, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ νέμεται χωρὶς κανένα περιορισμὸν ὅλες τὶς κτήσεις της ὅσες κατέχει σήμερα καὶ διαχειρίζεται ἐλευθέρᾳ τὴν περιουσία της»...

«... Τὸν μετ' αὐτῆς ἀποκτηθέντα υἱόν μου Ἀντώνιον, καθιστῶ κύριον τῆς Λεβαδείας καὶ τῶν Θηβῶν καὶ καλῶ τοὺς ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης μου νὰ παραδώσουν εἰς αὐτόν χωρὶς χρονοτριβὴν τὰ δύο αὐτὰ φρούρια...»

Ἡ Μαρία, ἐσταμάτησε τὸ διάβασμα. Ἡ συγκίνησι τὴν ἔπνιγε, τόσο πρὸς πολὺ μάλιστα, ὅσο προσπαθοῦσε νὰ τὴν κρύψῃ.

— Ραινέριε, δὲ θέλεις νὰ ἀναβάλλουμε γιὰ ἀργότερα;

Ἐνα βλέμμα γεμᾶτο πίκρα καὶ παράπονο, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ Φλωρεντινοῦ κατακτητῆ. Καὶ συνεπλήρωσε.

— Δέν ὑπάρχει «ἀργότερα» Μαρία.

— Κύριέ μου, ἀγαπημένε μου, Νέριε μου, ἐξέσπασε ἡ Ρέντη γονατίζοντας μπρὸς στὸ κρεβάτι του καὶ παίρνοντας τὰ χέρια του στὰ χέρια της.

— Νέριε μου, ἀλήθεια... ἔτσι μ' ἐκαλοῦσες πάντα, τὸν εὐτυχισμένο καιρὸ τῆς ζωῆς μας στὴν Ἀκρόπολι. Ἦταν οἱ πιὸ εὐτυχισμένες ἡμέρες ποὺ γνώρισα στὴν ὥραία σου πατρίδα, ἀγαπημένη μου. Πόσο χαρούμενος εἶμαι ποὺ πεθαίνω μὲ τὴν ἀνάμνησί τους...

— Ὅχι Νέριε, δὲν πεθαίνεις, δὲν εἶνε ἀλήθεια. Εἶσαι νέος καὶ δυνατὸς ἀκόμη...

Ὁ Νέριος ἐκίνησε θλιβερά τὸ κεφάλι καὶ τῆς ἔνευσε νὰ συνεχίσῃ τὸ διάβασμα. Ἡ Μαρία Ρέντη ἐκάθησε πάλι στὸ γραφεῖο καὶ ἐσυνέχισε:

»Εἰς τὸν σύζυγον τῆς μεγαλειτέρας θυγατρὸς μου Βαρθολομαίας, δεσπότην τῆς Λακωνίας Θεόδωρον Παλαιολόγον, χαρίζω τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος του ἐννέα χιλιάδων ἑπτακοσίων δουκάτων...»

»Καθιστῶ γενικὴν κληρονόμον μου τὴν μικροτέραν θυγατέρα μου, σύζυγον τοῦ Καρόλου Τόκου κύριον τοῦ Δουκάτου Κεφαλληνίας καὶ Λευκάδος. Δὲν λησμονῶ ὅτι ἐδέχθη νὰ παραδοθῇ ὡς ὁμηρος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας...»

»... Ἡ ἡγεμονίς τῶν Ἀθηνῶν Μαρία Ρέντη, εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην διὰ νὰ συνάξῃ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μου χρήματα, νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν κατοχὴν της τὰ ἱερατεῖα τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐπικρατειῶν μου καὶ ἰδίως τὰ ἱερά σκεύη καὶ κειμήλια καὶ τὰς ἀργυρὰς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας Ἀθηνιωτίσσης ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος. Ἐγκρίνω ὅτι ἔπραξε καὶ ὀρίζω ὅπως ἐκ τῆς καταλιπομένης περιουσίας μου ἀποδοθοῦν πάντα ταῦτα εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς. Κληροδοτῶ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας Ἀθηνιωτίσσης τὰ ἱπποστάσιά μου ὅπως πωληθοῦν καὶ ἐκ τῶν χρημάτων τὰ ὅποια θὰ εἰσπραχθοῦν ἐπαργυρωθοῦν ἐκ νέου αἱ θύραι τοῦ

Ναοῦ, μὲ τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀποτελεσθῇ κεφάλαιον ἀπὸ τὸ ὅποῖον νὰ συντηροῦνται εἴκοσιν ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ. Παρακαλῶ νὰ δέωνται καθημερινῶς ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὀρίζω νὰ ταφῶ ὑπὸ τὸ ἱερὸν τοῦ ναοῦ τούτου...»

— Φθάνει, εἶπε ὁ Ραινέριος. Τὰ ὑπόλοιπα δὲν μ' ἐνδιαφέρουν. Δώσε μου νὰ υπογράψω.

Ἡ Μαρία τοῦ ἔδωσε τὸ ἱστορικὸ ἐκεῖνο ἔγγραφον καὶ ὁ Ραινέριος Ἀτζαγιώλης ὑπέγραψε ἀμέσως.

— Τώρα, εἶπε, εἶμαι ἡσυχος. Καὶ μὲ προφανῆ κόπο, ἔφερε ἕως τὰ χεῖλη του τὸ χέρι τῆς ἀγαπημένης του.

Ἡ Μαρία πνιγμένη ἀπὸ τὴ συγκίνησι, δὲν μπόρεσε νὰ εἰπῇ οὔτε μιὰ λέξι. Μὰ καὶ ὁ Ραινέριος δὲν μιλοῦσε πειὰ καὶ φαινόταν σὰν νὰ παραδινόταν σὲ νάρκη. Ἐλαφρά, ἀποφεύγοντας καὶ τὸν παραμικρὸ θόρυθο, ἡ Μαρία ἐγκατέλειψε τὸ δωμάτιο, ὅπου ὁ θάνατος εἶχε ἀπλώσει τὴ μαύρη σκιά του. Μακρὰ, σ' ἓνα ἄλλο δωμάτιο, με τὴ συντροφιά τοῦ πιστοῦ Δαρδάνου μόνον, ἄφησε τὸν πόνο της νὰ ξεσπάσῃ σ' ἓνα ἀτέλειωτο καὶ σπαρακτικὸ θρῆνο...

Τὸ βράδυ τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1394, οἱ κήρυκες τοῦ παλατιοῦ ἀνήγγειλαν τὸ θάνατο τοῦ πρώτου Φλωρεντινοῦ κατακτητῆ τῆς Ἀττικῆς, Ραινέριου Ἀτζαγιώλη.

ΤΕΛΟΣ

Εἰκονογράφει κείμενου
Κ. Ν. ΝΟΜΙΚΟΥ

Τὸ ἐξώφυλλο ἀφιελεται στὸν
Κ. Ν. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ."

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ · ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ν. Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ
ΠΡΩΤΟΝ

ΜΑΪΟΣ 1935

ΤΕΥΧΟΣ
ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΝΤΟΛΗ ΝΙΚΒΑ

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Με την εξέλιξι πού πήρε κατά τους δυο τελευταίους αιώνας τὸ μυθιστόρημα, μπορεῖ δικαιολογημένα νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ λογοτεχνικὸ αὐτὸ εἶδος κατώρθωσε νὰ συμπεριλάβῃ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς κινήσεως. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο οἱ διαιρέσεις τοῦ μυθιστορήματος εἶνε ἀμέτρητες, σὲ βαθμὶ πού νὰ μὴν εἶνε οὔτε καὶ δυνατὴ ἡ κατὰ κλάσεις συστηματοποιήσις του.

Μιά, ὅμως, ἀπὸ τὶς μεγάλες ὑποδιαιρέσεις τοῦ εἶδους αὐτοῦ εἶνε τὸ ἱστορικὸ λεγόμενον μυθιστόρημα, πού χρησιμοποιοῦ ἓνα γνωστὸ γεγονὸς ἀπὸ τὴν ἱστορίαν γιὰ νὰ πλέξῃ τριγύρω μιὰ ὑπόθεσι, πού χωρὶς νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, ὀφείλει τὴν ὑπαρξί της καὶ τὴν πλοκὴ της στὴν φαντασία τοῦ μυθιστοριογράφου.

"Ἀν θέλουμε νὰ ἐξετάσουμε τὸ πρᾶμα κάπως βαθύτερα, τὸ γεγονὸς εἶνε, ὅτι τὸ μυθιστόρημα, πού ἀποτελεῖ μιὰ συγχρονισμένη μορφή τοῦ πρωτογόνου αἰῶνος, στὴν ἀρχὴ του δὲν μποροῦσε νὰ εἶνε τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἱστορικὸ, ἀργότερα δὲ καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα πενήντα ἔτη ἐξελίχθηκε σὶς πολυάριθμες μορφές του πού μᾶς εἶνε περισσότερο γνωστές.

Μιὰ σπουδαιότατη ἀναβίωσις τοῦ ἱστορικοῦ μυθιστορήματος σημειώθηκε μετὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς Ρωμαντικῆς σχολῆς σὶς ἀρχές τοῦ προηγούμενου αἰῶνος. Δημιουργὸς αὐτῆς τῆς ἀναγεννήσεως στάθηκε ὁ μεγάλος Σκωτσέζος μυθιστοριογράφος Οἰῶλτερ Σκῳτ, τοῦ ὁποίου τὰ ἱστορικὰ μυθιστορήματα διαβάζονται καὶ σήμερον ἀπληστα ἀπὸ ἑκατομμύρια ἀναγνωστῶν. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Σκῳτ σημειώθηκε πρὸ πάντων στὴ Γαλλίαν, ὅπου τὸ πρῶτον πραγματικὸ ἱστορικὸ μυθιστόρημα, μετὰ τὴν ἐννοία πού δίδουμε σήμερον στὸ ὄρον αὐτό, ὑπῆρξε τὸ «Σαιν - Μάρε» τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Ἀλφρέντ ντε Βινύ. Τότε, ὅλοι οἱ συγγραφεῖς τῆς Γαλλικῆς Ρωμαντικῆς Σχολῆς καταπιύσθηκαν μετὰ τὸ εἶδος αὐτό,

ἀνάμεσά τους δὲ ξεπήδησε ὁ ἀληθινὸς μαέστρος ὅλων τους, ὁ καταπληκτικὸς αὐτὸς συγγραφεὺς πού λέγεται Ἀλέξανδρος Δουμάς (πατὴρ) πού ἡ ξεφρενιασμένη φαντασία του ἔδινε ζωὴ σὲ νεκρωμένα ἀντρείκελα, χωρὶς φυσικὰ νὰ σεβαστῇ ἀπολύτως τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν τῶν γεγονότων πού διηγῆθηκε.

Ἡ καταπληκτικὴ ἐπιτυχία τοῦ Δουμά στάθηκε ἀφορμὴ νὰ παρατηρηθῇ μιὰ ἐξαιρετικὴ ἀντίστις τοῦ ἱστορικοῦ μυθιστορήματος πού ὅμως σιγά - σιγά ἐκφυλίσθηκε καὶ ἔχασε ἔτσι πιά κάθε ἐπαφὴ μετὰ τὴν πραγματικότητα. Χαρακτηριστικὸς ἐκπρόσωπος αὐτῆς τῆς τάσεως καὶ μὴν τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά ὑπῆρξεν ὁ Εὐγένειος Σὺ, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τῶν «Μυστηρίων τῶν Παρισίων» καὶ τοῦ «Περιπλανωμένου Ἰουδαίου».

Τὸ ἱστορικὸ μυθιστόρημα δὲν ἄργησε νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ στὴν Ἑλλάδα ὅπου κατὰ τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος ὠρισμένες ἐφημερίδες στῆριξαν ὅλες τὴν κυκλοφορίαν τους σὶς ἱστορικὲς ἐπιφυλλίδες τῶν ὁποίων τὰ θέματα ἦσαν τὰ περισσότερα παρμένα ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴ καὶ τὴν Χριστιανικὴ ἐποχὴ καὶ πολὺ ἐλάχιστα ἀπὸ τοὺς μύθους τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ὅσο, ὅμως, ἀνεπτύχθηκε ἡ ἀγάπη τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινού, εἰς τὸ μυθιστόρημα καὶ μάλιστα τὸ ἱστορικὸ τόσο καλυτέρευε καὶ ἡ ποιότης τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορικῶν μυθιστορημάτων, χάρις κυρίως στοὺς νεωτέρους συγγραφεῖς, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ξεχωρίζει ὁ κ. Σ. Ἀκροπολίτης, ὁ συγγραφεὺς τῆς «Μαρίας Ρέντη» πού δίδουμε μ' αὐτὸ τὸ τεῦχος τῶν «Τυχερῶν Βιβλίων». Ὁ κ. Σ. Ἀκροπολίτης, κατώρθωσε μετὰ τὴν γενικώτερη ἐργασία του στὸ πεδίο τοῦ ἱστορικοῦ μυθιστορήματος νὰ ἀναγάγῃ τὸ εἶδος αὐτὸ στὴν Ἑλλάδα σ' ἓνα ἐπίπεδο, πού σὲ τίποτα δὲν διαφέρει ἀπὸ τὶς παράλληλες εὐρωπαϊκὲς ἐργασίες. V.V.

Ἡ σκηνή στο Ὑπουργεῖο τῶν Περιτῶν ὑποθέσεων. Ἐνας τμηματάρχης ἔχει ἕνα ἐξαιρετικῶς ἐπείγον ἔγγραφο νὰ στείλῃ στὴν προϊσταμένην του ὑπηρεσία. Φωνάζει τὸν καλύτερο του γραφέα.

Τμηματάρχης.—Δὲν εἶναι καιρὸς, φίλε μου, γιὰ παιχνιδάκια. Πρέπει νὰ συντάξουμε τὸ ἐξαιρετικῶς ἐπείγον αὐτὸ ἔγγραφο ὅσον τὸ δυνατόν γλιγορώτερα. Ἐμπρὸς λοιπὸν στὴν δουλειά.

Γραφεύς.—Στάς διαταγὰς σας, κ. τμηματάρχα.

Τμηματάρχης.—Ἐχετε μελάνι; πέννα; ὅτι χρειάζεται τέλος πάντων γιὰ νὰ γράψετε;

Γραφεύς.—Μάλιστα, κ. τμηματάρχα. Δὲν ἔχω στουπόχαρτο.

Τμηματάρχης.—Νὰ βρῆτε ἕνα στουπόχαρτο γιὰ αὐριο. Ἀφρεύτως γιὰ αὐριο. Χαίρετε φίλε μου. Λοιπὸν αὐριο, στίς ἐννιά. Ἡ μάλλον στίς ἐννιάμισι. Ἀντίο σας.

(τὴν ἐπομένην ὥρα δεκάτη).

Τμηματάρχης.—Στὴν δουλειά. Ἐχετε τὸ στουπόχαρτό σας.

Γραφεύς.—Μάλιστα, κ. τμηματάρχα.

Τμηματάρχης.—Ὅστε μπορούμε ν' ἀρχίσουμε. Ἐτοιμασθῆτε.

(Πενὰ μισή ὥρα).

Τμηματάρχης.—Εἰσθε ἔτοιμος;

Γραφεύς.—Μάλιστα, κ. τμηματάρχα.

Τμηματάρχης.—Πολὺ καλά. Γράφετε λοιπὸν: Παρίσια, τῇ 15 Ἀπριλίου 1935... Ἐπαναλαμβάνω: τῇ 15 Ἀπριλίου 1935... Τὸ γράψετε;

Γραφεύς.—Μάλιστα, κ. τμηματάρχα.

Τμηματάρχης.—Πέστε μου τώρα τί τέλος πάντων γράψατε;

Γραφεύς (διαβάει).—Παρίσια, τῇ 15 Ἀπριλίου 1935.

Τμηματάρχης.—Βάλατε ἕνα κόμμα ὕστερα ἀπὸ τὴν λέξι «Παρίσια»;

Γραφεύς.—Μάλιστα, κ. τμηματάρχα.

Τμηματάρχης.—Καλά, καλά... Ἀλ-

λη φορὰ νὰ περιμένετε νὰ σὰς λέω ἐγὼ πού νὰ βάσετε τὰ κόμματα... Μὴν δείχνετε πολλή πρωτοβουλία νεαρέ μου...

Γραφεύς.—Στάς διαταγὰς σας, κ. τμηματάρχα.

Τμηματάρχης.—Πηδῆστε τώρα δυὸ γραμμές.

Γραφεύς.—...
Τμηματάρχης.—Ὅχι, πηδῆστε τρεῖς, ἢ μάλιστα τέσσαρες...

Γραφεύς.—...
Τμηματάρχης.—

ΜΙΑ ΣΚΙΑ

Καθὼς βαδίζω, μιὰ σκιά μ' ἀκολουθεῖ ἀπὸ πάνω. Σὰν βαρὺ νέφος ἢ φτερό δυσσαίνου πευλίσου.

Εἶναι μαζί μου ὅπου νὰ πάω μαζί μου ὅτι νὰ κάνω, καὶ δὲν ἀφίνει οὔτε νὰ δῶ τὸν ἥλιο τοῦ Θεοῦ.

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ἔχετε τὸ μυαλό σας! Ἀσφαλῶς καμμιά γυναῖκα θὰ συλλογιζόσασταν καὶ λησμονήσατε νὰ βάλετε τὴν τελεία.

Γραφεύς (κοκκινίζει).—...

Τμηματάρχης.—Ἀλήθεια, νὰ τὸ ρολοῖ πού χτυπᾷ μεσημέρι. Μοῦ φαίνεται πὼς μπορούμε νὰ ξεκουρασθούμε λιγάκι ὕστερ' ἀπὸ τόση δουλειά. Οἱ βιαστικὲς δουλειὲς δὲν βγαίνουν ποτὲ καλές. Θὰ συναντηθούμε αὐριο. Στίς ἐννιά, ἀκριβῶς. Στίς ἐννιάμισι, φυσικά. Ἡ μάλλον στίς δέκα. Μισή ὥρα δὲν παίζει κανένα ρόλο, τώρα πού τελειώσαμε τὸ πιὸ δύσκολο: τὴν ἀρχή... Λοιπὸν, ραντεβοῦ στίς 11, αὐριο. Κι' ἂν σὰς περισσεύει καμμιά στιγμὴ τὸ βράδυ, ξαναφτιάξτε μου καθαρά αὐτὴν τὴν ἐπιτεφαιλίδα, χωρὶς νὰ βάλετε χρονολογία. Τὴν χρονολογία τὴν βάζουμε ὕστερα ὅταν τελειώσουμε τὸ ἔγγραφο, δὲν εἶναι ἔτσι: Σὲ δυὸ τρία-χρόνια...

Γραφεύς.—...

Τμηματάρχης.—...

Γραφεύς.—...

Τμηματάρχης.—...

Γραφεύς.—...

Τμηματάρχης.—...

Γραφεύς.—...

Τμηματάρχης.—...

Γραφεύς.—...

Τμηματάρχης.—...

Παχνίδι με χαρτιά.

Δίνετε σ' ἕνα φίλο σας τὴν τράπουλα μὲ 52 χαρτιά καὶ τοῦ λέτε νὰ ἐκλέξῃ ἀπὸ μέσα 3 χαρτιά τῆς ἀρεσκείας του. Ἀς ποῦμε ὅτι διάλεξε τὸ 2, τὸ 6 καὶ τὸ 4 (τὸ χρώμα δὲν παίζει κανένα ρόλο). Λέτε ἔπειτα στὸν φίλο σας ὅτι ἐσεῖς θὰ βγῆτε ἀπὸ τὸ δωμάτιο καὶ τὸν παρακαλεῖτε ἀπὸ τὰ ὑπολειπόμενα χαρτιά νὰ σχηματίσῃ 3 σωροὺς, ἕνα δηλαδὴ σωρὸ γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ τρία χαρτιά, ἀρχίζοντας νὰ μετᾷ ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ πού λέει κάθε χαρτί ὅπου νὰ φθάσῃ τὰ 15 χαρτιά. Ἐπομένως γιὰ μὲν τὸ πρῶτο χαρτί, τὸ 2, θὰ μετρήσῃ δέκα τρία χαρτιά, γιὰ τὸ δεύτερο, τὸ 6, ἐννιά χαρτιά καὶ γιὰ τὸ τρίτο, τὸ 4, ἐνδεκάχα χαρτιά. Ὅταν ὁ φίλος σας τελειώσῃ, γυρίζετε στὸ δωμάτιο καὶ ζητᾷτε τὰ χαρτιά πού περισσεύσαν ἀπὸ τὴν τράπουλα. Τὰ μετᾷτε τότε καὶ βεβαιώσατε ὅτι εἶναι 16.

Ἀφαιρεῖτε τότε 4 καὶ τὸ ὑπόλοιπο 12 ἀποτελεῖ τὸ ἀρθροῖσμα τῶν 3 χαρτιῶν, τὰ ὁποῖα φυσικά εἶναι σκεπασμένα. Στὴν εἰκόνα φαίνονται ἀνοικτὰ γιὰ νὰ γίνῃ τὸ πρᾶγμα εὐκολώτερα ἀντιληπτό. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ γραμμένα χαρτιά λογαριάζονται γιὰ 10.

Με λίγες γραμμές.

Οἱ δώδεκα μεγάλοι Θεοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου ἦσαν οἱ: Ζεὺς, Ἥρα, Ποσειδῶν, Ἑρμῆς, Ἀπόλλων, Ἄρης, Ἡφαιστος, Διμήτρα, Ἀθηνᾶ, Ἀρτεμις, Ἀφροδίτη καὶ Πλούτων.

Οἱ ἐννέα Μοῦσες ἐλέγοντο: Καλλιόπη, Κλειώ, Ἐρανῶ, Εὐτέρπη, Μελπομένη, Πολύμνια, Τερψιχόρη, Θάλεια καὶ Ὀδρανία.

Οἱ τρεῖς Ἑρουννῆς ἐλέγοντο: Ἀληκτώ, Περσεφόνη καὶ Μέγαιρα.

Τὰ σημεῖα τοῦ Ζωδικοῦ εἶναι: Ὁ Κριός, ὁ Ταῦρος, οἱ Δίδυμοι, ὁ Καρκίνος, ὁ Λέων, ἡ Παρθένος, ὁ Σκορπιός, ὁ Αἰγαγρος, ἡ Ὑδρία καὶ οἱ Ἰχθεῖς.

Οἱ ἑπτὰ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος ἦσαν οἱ: Θαλῆς, Σόλων, Βίας, Χεῖλων, Κλεόβουλος, Πιττακὸς καὶ Περικλῆς.

Τὰ φυτὰ σὰν ἐθνικὰ ἐμβλήματα.

Ὁ κρένος εἶναι τὸ ἐμβλημα τῆς Γαλλικῆς Μοναρχίας.

Τὸ τριφύλλι εἶναι τὸ ἐμβλημα τῆς Ἰρλανδίας.

Τὸ ἐντελβαῖς τῆς Ἑλβετίας.

Ἡ φυλλύρα τῆς Πρωσίας.

Τὸ τριαντάφυλλο τῆς Ἀγγλίας.

Τὸ γαῖδουράγκαθο τῆς Σκωτίας.

Τὸ πράσο τῆς Οὐαλλίας.

Τὸ χρυσάνθεμο τῆς Ἰαπωνίας.

Τὸ φύλλο τοῦ καπνοῦ τῆς Κούβας.

Καὶ λίγη Γεωγραφία.

Οἱ μεγαλύτερες λίμνες τοῦ κόσμου εἶναι στὴ σειρά οἱ ἑξῆς, σὲ τετραγωνικὰ χιλιόμετρα:

Κασπία (Ἀσία) 438.690.
Μεγάλη (Β. Ἀμερική) 83.630.
Βικτωρία (Ἀφρική) 78.500.
Ἀράγη (Ἀσία) 67.770.
Μίσιγκαν (Β. Ἀμερική) 61.900.
Χιούρον (Β. Ἀμερική) 57.600.
Ταγκανίκα (Ἀφρική) 35.100.
Βαϊκάλη (Ἀσία) 34.180.
Νυάσσα (Ἀφρική) 26.500.
Ἡρι (Β. Ἀμερική) 25.980.
Τσάντ (Ἀφρική) 25.400.
Βαλκάς (Ἀσία) 20.600.
Ὀντάριο (Β. Ἀμερική) 19.820.
Λαδόγα (Εὐρώπη) 18.120.
Τιτκιάκα (Ν. Ἀμερική) 8.330.

“ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ,,

ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΩΪΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΝΙΚ. Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΦΥΠΝΙΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΝΕΑΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΑ ΙΔΕΩΔΗ

“ΑΘΗΝΑΙ,,

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ “ΕΛΛΗΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,,

“Ο Βασιλεὺς τοῦ περιοδικοῦ τύπου
τῶν Βαλκανίων.

Συνεργάται οἱ Κορυφαῖοι Ἕλληνες
καὶ ξένοι συγγραφεῖς.

Εἰκονογράφησις πρωτοφανήs.

Πολύχρωμες εἰκόνες ἐκτὸς κειμένου
διὰ καντράκια.

ΘΑΥΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

“ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ,,

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ “ΕΛΛΗΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,,

Τεράστιον σύγγραμμα περιλαμβάνον
τὴν ἱστορίαν ὅλων τῶν ἐθνῶν ἀπὸ
τῶν ἀρχαίωτ. χρόνων μέχρι σήμερον.

Εἰκονογράφησις πλουσιωτάτη.

Ἐμφανίσις πρωτοφανήs.

Γράφεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων
ἱστορικῶν πηγῶν.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΟΛΟΣΣΟΣ

ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ “ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ,,

Τὰ ἀριστουργηματικώτερα μυθιστορήματα τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας, εἰκο-
γραφημένα καὶ εἰς πρωτοφανῇ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔκδοσιν.

Ἐκαστον ἡριθμημένον βιβλίον συμμετέχει διὰ λαχνοῦ εἰς δεκαπενθήμερον ἀπὸ
τῆς κυκλοφορίας του κλήρωσιν μὲ κέρδη 400.000 Δρχ. ἑτησίως.

Τὸ πέμπτον βιβλίον θὰ κυκλοφορήσῃ περὶ τὰ τέλη Μαΐου.

ΠΩΝΕΩΝ ΝΤΕ ΤΕΡΑΤΤ: Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΓΑΝΤΙ

ΤΟ "ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ"

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

ΜΕ

1

ΜΙΑΝ

ΔΡΑΧΜΗΝ

Α' ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΠΛΟΥΤΙΣΜΕ-
ΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ—ΘΑΥΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ—ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΤΕΥΧΟΣ ΚΥΚΛΟ-
ΦΟΡΕΙ ΤΟ Α' ΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ ΤΟΥ ΜΑΙΟΥ 1935

Β' ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΚΟΛΟΣΣΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΣΑ
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ ΤΟΥ ΚΟ-
ΣΜΟΥ ΜΕ ΠΛΟΥΣΙΩΤΑΤΗΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΝ

Γ' ΤΟ ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΚΕΡΔΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ 300.000
ΕΝΝΕΑ ΕΙΔΙΚΑΙ ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ—Α' ΚΛΗΡΩΣΙΣ 15 ΜΑΙΟΥ 1935

Δ' ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΚΕΡΔΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΡΧ. 300.000

Ε' ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΕΙΚΟ-
ΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΚΛΗΡΩ-
ΣΕΩΝ ΕΙΣ ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ